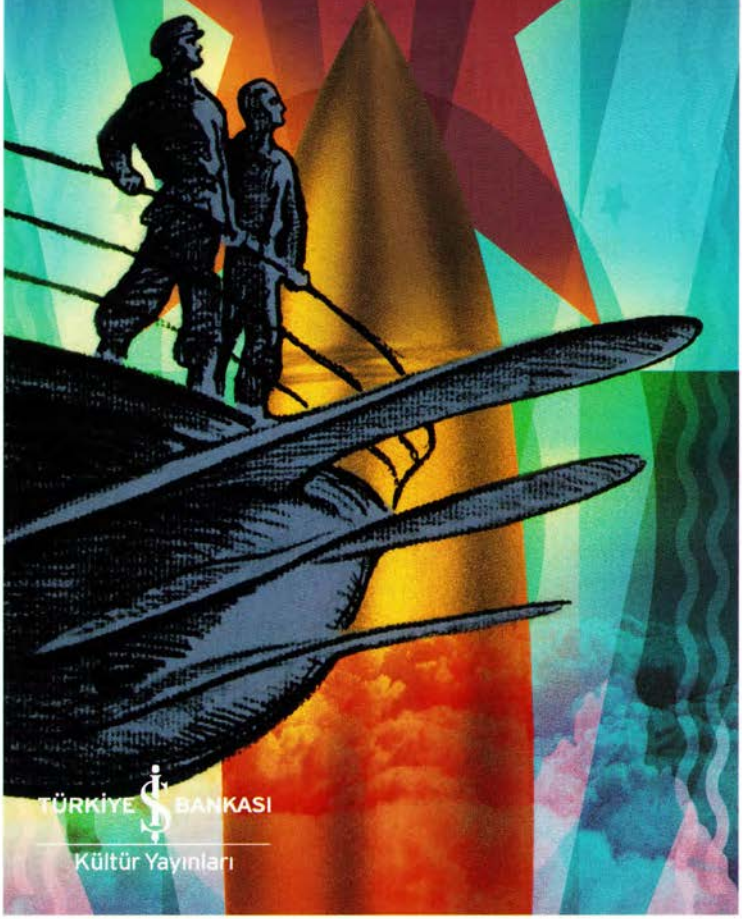
Modern Klasikler Dizisi - 161

ALEKSEY N. TOLSTOY

AELİTA

Rusça aslından çeviren:
MAZLUM BEYHAN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

ALEKSEY TOLSTOY
AELITA

ÖZGÜN ADI
AELITA

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
BARIŞ ZEREN

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
YONCA GÜNEŞ YÜCEL

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM EKİM 2020, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-137-1

BASKI: AYHAN MATBAASI
Mahmutbey Mah. 2622. Sokak No:6/31 Bağcılar/İstanbul
Tel. (0212) 445 32 38 Sertifika No: 44871

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: MAZLUM BEYHAN

(1948). Dostoyevski'den Suç ve Ceza ve Budala, Tolstoy'dan Sanat Nedir?, Çocukluk, İlkgençlik, Gençlik, Gogol'den Bir Delinin Anı Defteri, Burun, Palto Mazlum Beyhan'ın çevirdiği başyapıtlar arasında yer alır. Ayrıca Çernişevski, Byelinski, Kropotkin ve Şçedrin'den Türkçeye kazandırdığı eserlerle hiç tartışmasız son 35 yılın en önemli Rus edebiyatı çevirmenlerinden biridir.

Modern
Klasikler
Dizisi - 161

Aleksey Tolstoy

Aelita

Rusça aslından
çeviren: Mazlum Beyhan

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

İçindekiler

Tuhaf Duyuru 1
Los'un Atölyesinde 5
Yol Arkadaşı 12
Uykusuz Gece 20
Aynı Gece 25
Kalkış 31
Kara Gök 36
İniş 42
Mars 45
Terkedilmiş Ev 55
Gün Batımı 62
Los Dünyaya Bakıyor 65
Marslılar 68
Sarp Dağların Öbür Yanı 73
Soatsera 80
Gök Koruluk 84
Dinlenme 87
Puslu Küre 91
Merdivenlerde 99
Aelita'nın İlk Anlattığı 105
Rastlantısal Bir Keşif 113
Aelita'nın Sabah 122
Aelita'nın İkinci Anlattığı 128
Gusev Kenti Gözlemliyor 145
Tuskub 149
Los Yalnız Kalıyor 157
Büyü 164

Eski Şarkı 169
Los Gusev'in Yardımına Gidiyor 174
Gusev'in Yaptıkları 179
Olaylar Şekil Değiştiriyor 186
Karşı Saldırı 192
Kraliçe Magr'ın Labirenti 199
Hao 206
Kaçış 211
Unutma 218
Dünya 223
Aşkın Sesi 229

Tuhaf Duyuru

Petersburg'ta, Krasnıye Zori Caddesi'nde boş bir evin sıvaları dökülmüş duvarında, bir gün külrengi, küçük bir kâğıt parçası görüldü. Duvara çiviyle tutturulmuş kâğıtta oldukça tuhaf şeyler yazıyordu. Bir Amerikan gazetesinin habercisi Archibald Skiles oradan geçerken, üzerinde temiz bir basma entari bulunan, yalınayak, genç bir kadının duyuruyu dudakları kımıl kımıl okuduğunu gördü. Kadının yorgun, sevimli yüzünde şaşkınlık ifadesi yoktu: Çılgınca bir pırıltı seçilen gözleri duru, kayıtsızdı. Dalgalı saçlarını kulaklarının arkasına atan kadın, duyuruyu okuduktan sonra yerden içi yeşillik dolu sepetini alıp yolun karşısına geçti.

Kâğıtta yazılanlar dikkat çekmeyecek gibi değildi. Yazıyı ilgiyle okuyan Skiles, sonra duvara biraz daha yaklaştı, elleriyle gözlerini ovuşturup duyuruyu bir kez daha okudu, en sonunda:

— Yirmi üç, –diye söylendi.

Bunun anlamı, Skiles'ın kendi dilinde herhalde "Yok artık!" gibi bir şeydi.

Duyuruda şunlar yazıyordu:

"Mühendis M. S. Los, 18 Ağustos günü kendisiyle birlikte Mars gezegenine uçmak isteyenleri, konuyu görüşmek için akşam 6 - 8 arası Jdanovskaya Naberejnaya, No: 11 adresinde bekliyor."

Kopya kalemiyle yazılmış, sıradan bir not görünümündeydi kâğıt. Skiles, elinde olmadan nabzını ölçtü, normaldi. Saatine göz attı: Dördü on geçiyordu; kadrandaki kırmızı renkli takvim oku, günün tarihini 14 Ağustos 192.. olarak gösteriyordu.

Bu çılgın kentte her şey olabilirdi ve Skiles, sakin bir cesaretle her şeye hazırlıklıydı. Yine de sıvaları dökük duvara çivilenmiş duyuru, Skiles'ı allak bullak etmişti.

Rüzgâr bomboş Krasnıye Zori caddesini durmamacasına süpürüyordu. Kiminin camları kırık, kiminin pencereleri tahta çakılarak kapatılmış çok katlı evlerde hiçbir yaşam belirtisi yok gibiydi; camlarda yola bakan tek bir kafa görünmüyordu. Yolun karşısında, elindeki sepeti kaldırıma bırakmış genç kadın, Skiles'a bakıyordu. Sevimli yüzü sakin, yorgundu.

Skiles'ın elmacık kemikleri oynadı. Eski bir zarfın üzerine Los'un adresini yazdı. Bu esnada duyurunun önünde dazlak kafalı, geniş omuzlu bir adam durdu: Giysilerine bakılırsa asker gibiydi, başında şapkası yoktu, gömleği kemersizdi, ayaklarında dolaklar vardı. Elleri ceplerindeydi. Duyuruyu okumaya başladığında sağlam, güçlü ensesi iyice gerildi.

— Bu... Bu... Basbayağı Mars'a niyetlenmiş! –diye söylendi keyifli keyifli, gün yanığı, kaygısız yüzünü çevirip Skiles'a bakarak. Şakağında bir yara izi seçiliyordu. Üşengeç bakışlı gri-kahverengi gözleri tıpkı o kadınınki gibi ışıltılıydı (Skiles'ın ne zamandır ayırt ettiği bir şeydi, Rus gözlerindeki bu ışıltı; hatta bir yazısında bundan şöyle söz etmişti: "... *Gözlerinde kararsızlık, oynaklık yok... Bu bazen müstehzi bazen çılgınca bir kararlılık ve nihayet anlaşılmaz bir üstünlük ifadesiyle dolu bakışların bir Avrupalı için son derece etkileyici olduğunu söylemeliyim.*")

— Gidip uçmak var şununla! –dedi asker, yüzünde saf bir gülümsemeyle ve aynı anda da Skiles'ı hızla tepeden tırnağa süzerek.

Birden gözlerini kıstı, yüzündeki gülümseme silindi, dikkatle, hâlâ yolun karşısında, sepetinin yanında yalınayak dikilmekte olan kadına baktı, çenesini kaldırarak seslendi:

— Mâşa, ne dikiliyorsun orda? (Kadın telaşla gözlerini kırpıştırdı.) Eve gitsene. (Tozlu, küçük ayaklar yer değiştirdi, sonra göğüs geçirerek başını önüne eğdi kadın). Hadi git, git... ben de hemen geliyorum.

Kadın, yerden sepetini alıp yürüdü.

— Yaralandığım için yedeğe çıkarıldım, –dedi asker. – Kentte dolaşıp duruyor, duyuruları okuyorum... Felaket canım sıkılıyor.

— Yoksa siz duyuruyu sahibiyle görüşmek niyetinde misiniz? –diye sordu Skiles.

— Elbette

— Ama bu saçmalık: Boşlukta elli milyon kilometre uçmak...

— Doğru... yol gerçekten uzak.

— Bu, şarlatanlık... ya da kafayı üşütmüş biri bu!

— Hepsi olabilir.

Bu kez Skiles gözlerini kısıp tepeden tırnağa askeri süzdü, burnundan öfkeli bir soluk verdi ve geniş, kendinden emin adımlarla Neva Irmağı'na doğru yürüdü. Bir banka oturdu; eski bir tiryaki ve işinin ustası biri olarak elini tütün paketinin bulunduğu cebine attı; başparmağının tek hareketiyle doldurduğu piposunu yaktı, bacaklarını gergince ileri uzattı.

Yaşlı ıhlamurların hışırtısı kaplamıştı parkı. Hava nemli, ılıktı. Mahallenin, epeydir orada durduğu anlaşılan tek kum birikintisinin üzerinde tek başına küçük bir oğlan oturuyordu. Çocuğun sırtında yuvarlak benekli, kirli bir gömlek vardı, pantolonu yoktu. Rüzgâr, arada bir sarı, yumuşacık saçlarını havalandırıyordu. Elinde bir ip tutuyordu çocuk; ipin öbür ucunda ise, bacağından ipe bağlanmış, yaşlı, tüyleri karmakarışık bir karga vardı. Karga öfkeli, canı sıkkın,

kımıltısız oturuyor ve tıpkı çocuk gibi gözlerini dikmiş, Skiles'a bakıyordu.

Birden, çok kısa bir an, zihninden bir bulut kaydı, başı döndü, bir tuhaflık hissetti Skiles: Yoksa bir düşün içinde miydi? Çocuk, karga, bomboş evler, ıssız sokaklar, gelip geçenlerin gözlerindeki tuhaf bakışlar, yıldızlı boşluklara uçma çağrısı yapan bir duyuru...

Skiles, sert tütününden derin bir nefes aldı. Gülümsedi. Petersburg haritasını açıp, piposunun ucunu harita üzerinde gezdirerek Jdanovskaya Naberejnaya'yı buldu.

Los'un Atölyesinde

Skiles, kaldırım taşları bozulmuş, her yanı paslı demirler, beton fıçılarla dolu bir avluya girdi. Bir köşede, birbirine dolanmış, yumaklanmış bir tel yığını, onun karşısında kırık dökük alet parçalarından oluşan bir başka yığın görülüyordu. Bunun ikisinin arasındaki çöplerin üzerinde cılız otlar bitmişti. Avlunun gerisinde yer alan yüksekçe bir hangarın tozlu pencerelerinde, batan güneşin ışıkları yansılanıyordu. Hangarın küçük kapısı yarı açıktı. Kapının önünde bir işçi çömelmiş, elindeki tasta kiremit kırmızısı sülüğen boya karıştırıyordu. Skiles, mühendis Los'la görüşmek istediğini söyleyince işçi başıyla hangarı gösterdi. Skiles kapıdan içeri girdi.

Hangarda ışık pek azdı; karmakarışık bir şekilde çizimler ve kitaplarla dolu bir masanın üzerinde, konik-metal başlıklı bir elektrik ampulü yanıyordu. Hangarın en gerisinde, tavana dek yükselen bir iskele seçiliyor ve burada bir işçi tarafından körükle hava basılan fırın yanıyordu. İskeleyi oluşturan kalaslar arasında, üzeri sık perçinlerle kaplı, küre biçiminde metal bir nesne ışıldıyordu. Hangarın kocaman kapısının aralığından, batan güneşin kızıl şeritleri, deniz üzerinde yükselen kırmızı bulut kümeleri görülüyordu.

Fırını körükleyen işçi:

— Ziyaretçiniz var, Mstislav Sergeyeviç, –dedi.

Kalasların arasından orta boylu, sağlam yapılı bir adam çıktı. Şapkayı andıran, kar gibi apak, gür saçlarla kaplıydı başı. Yüzü genç, tıraşlıydı. Güzel, büyük bir ağzı, dikkatle bakan hiç kırpmadığı gözleriyle kendinden önde uçuyormuş sanısı veren aydınlık, duru bir yüzü vardı. Üzerindeki kirli, yelken bezi gömleğin göğsü açıktı; beli sicimle bağlı pantolonu yamalıydı. Elinde kirli, buruşuk bir çizim tutuyordu. Konuğuna yaklaşırken gömleğinin olmayan düğmelerini iliklemeye çalıştı.

Skiles'a lamba altındaki masada bir sandalye göstererek, boğuk bir sesle:

— Duyuru için mi geldiniz? Benimle uçacak mısınız? – diye sordu.

Sonra geçip Skiles'ın karşısına oturdu. Elindeki çizimi masaya attı, piposunu doldurmaya başladı.

Mühendis M.S. Los'un ta kendisiydi bu.

Gözlerini yere indirerek piposunu yaktı. Kibrit alevi aşağıdan güçlü yüzünü, geniş burun deliklerini, ağzının iki yanında –çektiği acıların belirtisi– iki kırışığı ve uzun, kara kirpiklerini aydınlattı. Gördükleri Skiles'ın hoşuna gitti. Uçmak gibi bir niyeti olmadığını, ama Krasnıye Zori Caddesi'ndeki duyuruyu okuduğunu, bir başka gezegene seyahat gibi olağan dışı, sansasyonel bir projeyi okurlarına duyurmayı görev bildiğini söyledi. Los, aydınlık gözlerini hiç kırpmadan onu dikkatle dinledi.

— Benimle uçmayacak olmanıza üzüldüm, –dedi, başını sallayarak. – Gerçekten çok üzüldüm. Herkes, deliymişim gibi köşe bucak kaçıyor benden. Dört gün kadar sonra dünyadan ayrılıyorum ve hâlâ kendime bir yol arkadaşı bulamadım. Yeniden kibriti çaktı, bir duman bulutu saldı. – Öğrenmek istedikleriniz nedir?

— En kalın çizgileriyle yaşamöykünüz.

— Kim ne yapsın benim yaşamöykümü? Hiçbir ilginç yanı yok. Üç on parayla eğitimimi sürdürdüm. On iki ya-

şımdan beri ekmeğimi kendim kazanıyorum. Gençlik, öğrenim yılları, yoksulluk, çalışma, askerlik, bu otuz beş yılın okurlarınızın ilgisini çekebilecek hiçbir özelliği yok... belki bir tek... –Alt dudağını ısırdı, yüzü asıldı, ağzının yanındaki kırışıklar iyice belirginleşti. – Bir tek şunun dışında... –Piposuyla hangarın en gerisindeki iskeleyi gösterdi. – Epeydir üzerinde çalıştığım bir tasarım. İki yıl önce de yapımına başladım. Hepsi bu!

— Mars'a kaç ayda varabileceğinizi hesaplıyorsunuz? – diye sordu Skiles, kaleminin ucuna bakarak.

— Dokuz... bilemediniz on saatte... daha fazla değil.

Skiles buna yanıt olarak anlaşılmaz bir ses çıkardı, yüzü kızardı, elmacık kemikleri oynadı, sonra yapmacık bir kibarlıkla:

— Bana güvenir ve yaptığımız şu görüşmenin ciddiliğine inanırsanız inanın beni çok mutlu edersiniz, Mr. Los.

Los, dirseklerini masaya dayadı, dumanlar içinde kaybolan başında yalnızca gözlerinin ışığı seçiliyordu:

— On sekiz Ağustos'ta Mars Dünya'ya yaklaşacak ve aralarındaki uzaklık kırk milyon kilometreye inecek, –dedi. – Benim uçmam gereken uzaklık bu. Bu uzaklık nelerden oluşuyor? Bir, dünya atmosferi, 75 kilometre. İki, uzay boşluğunda gezegenler arası uzaklık, 40 milyon kilometre. Üç, Mars atmosferi, 65 kilometre. Benim için önemli olan yalnızca, hava içinde aşmam gereken bu 140 kilometre!

Yerinden kalktı, ellerini pantolon ceplerine soktu, başı karanlıkta ve dumanlar içinde kaybolmuştu, bir tek göğsünün açıklığı ve dirseğine dek sıvalı, kıllı kolları aydınlıktaydı.

— Uçma dediğiniz zaman genellikle kuşların uçması, yaprakların düşmesi, uçakların uçması akla gelir. Ama bunlar uçma değil, havada yüzmedir. Saf uçuş ise, düşüştür. Bir nesnenin, onu iten gücün etkisiyle hareketi, yani. Örneğin, roket. Bir direncin, uçuşa engel olabilecek herhangi bir şeyin söz konusu olmadığı uzay boşluğunda, roket gitgide artan

bir hızla hareket edecektir. Ve sanırım ben orada, manyetik herhangi bir etkilenme olmazsa eğer, ışık hızına ulaşabileceğim. Ben aygıtımı roket ilkelerine uygun yaptım. Dünya ve Mars atmosferlerinin kalınlığından oluşan toplam 140 kilometrelik uzaklığı uçacağım. Kalkış ve inişle birlikte bu, toplam olarak, bir buçuk saatimi alacak. Dünyanın çekiminden çıkmaya bir saat koyuyorum. Daha sonra, uzay boşluğunda, dilediğim hıza uçabileceğim. Ama burada da iki tehlike söz konusu: Bir, aşırı yüksek hızdan damarlarımın yarılması ve iki, Mars atmosferine öyle büyük bir hızla gireceğim ki, havayla bu çarpışma, gemimde toprağa çakılmışçasına bir etki yapacak ve hem o hem de onun içindeki her şey bir anda gaza dönüşecek. Gezegenler arası boşlukta, gezegen parçacıkları, hiç doğmamış ya da ölmüş dünyalar gezinir. Bunlar, hava tabakasına çarparak onun içine girdikleri anda, yanarlar. Anlayacağınız hava, geçirmez bir zırh gibidir. Gerçi Dünya'yı kuşatan hava tabakası bir zamanlar delinmiştir ama bu yine de böyledir.

Ellerini cebinden çıkaran Los, avuçları yukarı bakacak biçimde ellerini masanın üzerine koydu; yukarıda yanan lambanın ışığı altında parmaklarını kapayıp ellerini yumruk yaptı.

— Sibirya'nın hiçbir zaman erimeyen öncesiz ve sonrasız buzullarında, yerküre çatlakları arasında sıkışarak ölen mamutlar buldum. Mamutların dişleri arasında ot vardı: Günümüzde sonsuz buzlarla kaplı yerlerde bir zamanlar otlanıyormuş bu hayvanlar. Etlerini yedim onların. Çürümemişti etleri. Çünkü birkaç gün içinde donmuşlar ve kalın buz tabakaları altında kalmışlardı. Anlaşılan, bir zamanlar dünya büyük bir gök cismiyle çarpışmış ve dönüş ekseninde hafif bir sapma olmuş. Ya da dünyamızın aydan daha küçük ikinci bir uydusu daha vardı... Dünya onu kendine çekti; hızla çarparak dünya kabuğunu yaran bu gök cismi, dünyanın kutup noktalarında bir sapmaya neden oldu.

Afrika'nın batısında, Atlantik Okyanusu'nda bulunan anakara, tam da bu çarpma nedeniyle yok oldu belki de. Mars atmosferine girerken eriyerek gaza dönüşmemek için, sert bir frenle hızımı düşürmem gerek. Yolculuğumda 6-7 saat gibi en uzun süreyi, uzay boşluğundaki uçuşa ayırmam bu nedenle. Birkaç yıl içinde Mars'a yolculuğun, Moskova-New York uçuşundan bir farkı kalmayacak.

Los, masadan birkaç adım uzaklaşıp bir düğmeyi çevirdi, tavanda hışırdayarak ark lambaları yandı. Skiles, tahta duvarlara asılmış çizimler, diyagramlar, haritalar gördü. Duvarlara tutturulmuş raflar, türlü optik aygıtlar ve çeşitli ölçme gereçleriyle doluydu. Sonra, uzay giysileri, dağ gibi yığılmış konserveler, kürklü giysiler... Hangarın bir köşesindeki merdivenin üzerinde de bir teleskop.

Los ve Skiles, hangarın en dibinde metal yumurtayı çevreleyen iskeleye doğru yürüdüler. Yumurta biçimli aygıtın boyu sekiz buçuk metreden daha az değilmiş gibi geldi Skiles'a; eni altı metre dolaylarındaydı. Aygıtın tam ortasından metal bir kuşak geçiyor ve kuşak aşağı doğru şemsiye biçimini alıyordu: İniş anında direnci artırarak aygıtı yavaşlatacak paraşüt-frendi bu. Şemsiye biçimindeki bu frenleme bölümünün altında lombar deliklerini andıran üç yuvarlak kapı vardı. Yumurtanın alt bölümü boğaz şeklinde daralarak sona eriyordu. Burayı, aygıtın yere inişi sırasındaki çarpma etkisini azaltacak bir tampon işlevi gören, iki kat masif çelikten bir spiral çevreliyordu. Gezegenler arası yolculuk yapacak hava gemisinin dış görünüşü kabaca böyleydi.

Elindeki kurşun kalemle geminin gövde perçinlerine birkaç kez vuran Los, ayrıntıları açıklamaya başladı. Yumuşak ama zor eriyen bir çelikten yapılan aygıtın içi, hafif ama dayanıklı bir malzemeyle kafes gibi örülerek berkitilmişti; üstelik bu yalnızca dış koruyucuydu. Bunun içinde altı kat lastik, keçe ve meşinden oluşan ve aygıtın içini bir yorgan gibi kaplayan ikinci bir koruyucu daha vardı. Gözlem ay-

gıtlarıyla, uzay gemisinin kontrol aygıtları, oksijen tankları, ortamdaki karbondioksitin emilerek toplanacağı kaplar, çeşitli araç-gereçle yiyecek-içeceğin depolanması için özel boşluklar, tümüyle bu ikinci koruyucunun içinde yer alıyordu. Gözlem içinse, aygıtın dışına uzanabilen, içleri merceklerle donatılmış, kısa metal borular şeklinde özel "gözetleme aygıtları" bulunuyordu.

Geminin hareketini sağlayan düzenek, sarmal biçimindeydi ve aracın boğaz bölümünde yer alıyordu. Boğaz, "Obin" adı verilen, astronomik bronzdan bile daha sert bir çelikten dökülmüştü. Bu sert olduğu kadar, esnek bir metaldi de. Yukarıya, yanma odalarına yaklaştıkça genişleyen dikey kanallar açılmıştı boğaz bölümüne. Yanma odalarına gelen yakıt borularının önünde mıknatıs sistemleri ve bujiler yer alıyordu. Tıpkı bir motorun silindirlerine benzinin gelişi gibi, burada da patlama odalarına, Petersburg'daki "X" fabrikasında geliştirilmiş, müthiş bir yanma gücüne sahip ultraliddit adı verilen kül gibi ince bir toz yakıt geliyordu. Ultraliddit, bu alanda bilinen bütün yakıtlardan çok daha üstün ve patlama konisi son derece dar bir yakıttı. Bu bakımdan patlama konisi ekseninin, geminin boğaz bölümündeki dikey kanalların eksenlerine denk düşmesi için, ultraliddit bir manyetik alandan geçirilerek patlama odalarına ulaştırılıyordu. Geminin hareket düzeneği özetle böyleydi ve prensip olarak bunun bir roket olduğu söylenebilirdi. Gemide 100 saatlik bir uçuşa yetecek miktarda ultraliddit vardı. Saniyedeki patlama sayılarını azaltarak ya da çoğaltarak, aygıtın kalkış ya da iniş hızını ayarlayabilmek mümkündü. Aygıtın alt bölümü, üst bölümünden çok daha ağır olduğu için, gezegenlerin çekim alanına girişlerinde aygıtın daima boğaz bölümü gezegene dönük olacaktı.

— Projeyi kim finanse ediyor? –diye sordu Skiles.

Los soruya şaşırmış gibiydi:

— Hükümet tabi.

Los ve Skiles masaya döndüler. Bir süre ikisi de konuşmadı. Sonra Skiles, hafif ikircikli:

— Mars'ta canlı varlık bulabileceğinizi düşünüyor musunuz? –diye sordu.

— 19 Ağustos Cuma sabahı belli olacak bu.

— Mars'a yolculuk izlenimlerinizin her satırı için 10 dolar teklif ediyorum size. Her biri 200 satırlık 6 yazı... Hemen bir avans çeki vereceğim; Stokholm'deki bankadan çekebilirsiniz. Kabul ediyor musunuz?

Los güldü, başını evet anlamında salladı. Skiles masaya oturup çeki yazarken, Los piposunu tüttürerek:

— Benimle birlikte uçmayı kabul etmemenize üzüldüm, –dedi. – Çok yakın bir yere uçacaktık oysa... Stokholm'den bile yakın...

Yol Arkadaşı

Los, ambarın ardına kadar açık kapısının sövesine omzuyla yaslanmış, kapı ağzında dikiliyordu. Piposu sönmüştü.

Buradan Jdanov rıhtımına dek bomboş bir arazi uzanıyordu. Cılız birkaç sokak fenerinin ışığı suda yansıyordu. Karşı tarafta, Petrovskiy Adası'ndaki parkın ağaçları belirsiz, müphem çizgiler halinde göğe yükselirken, onların da gerisinde gün batımının donuk, kederli ışıkları seçiliyordu. Güneş sanki bir türlü batamıyordu. Kenarları günün son ışıklarıyla aydınlanan upuzun bulutlar, gökyüzünün yeşil sularında uzanan birer ada gibiydiler. Birkaç yıldızın ışımaya başladığı gök, yer yer mavi, yer yer kara, onları çevreliyordu. Yaşlı, görmüş geçirmiş dünya tam bir sessizlik içindeydi.

Az önce bir kovada sülüğen boya karıştıran ve şu anda Los gibi kapı ağzında dikilen işçi Kuzmin, ucunda sadece ateşi kalan sigarasını karanlığa fırlatırken:

— Yeryüzünden ayrılmak hiç kolay değil, –dedi, usulca. – Evinden ayrılması zor insanın. Köy yıllarımda trene binmek için istasyona doğru yürürken kırk kere başımı çevirip geriye, eve bakardım. Ev dediğin de ne: damı ot kaplı bir kulübe! Ama doğup büyüdüğün yer. Toprağını terk etmek demek, çöllerde yitip gitmek demek.

— Çay suyu kaynadı, –dedi Hohlov, öbür işçi. – Git de bir bardak çay iç Kuzmin.

"İşte böyle," dedi Kuzmin, göğüs geçirerek ve ocağın bulunduğu bölüme doğru yürüdü.

Hohlov –sert biriydi– ve Kuzmin ocağın önünde sandıkların üzerine oturup çay içtiler, elleriyle böldükleri ekmeğin yanında kılçıklarını dikkatle ayıkladıkları kurutulmuş balık yediler. Lokmaları ağır ağır çiğniyorlardı. Kuzmin gözlerini kısıp seyrek sakalını karıştırarak:

— Ona öyle acıyorum ki! –dedi alçak sesle. – Böylelerinin soyu bitti neredeyse.

— Ne bu yahu? Sanki cenaze evindeyiz?

— Pilotun biri anlattıydı: Sekiz verst yüksekliğe çıkmış... Üstelik, mevsim yaz... Buna karşın o yükseklikte öyle bir soğuk varmış ki, uçağın motorundaki yağ donmuş! Ya daha da yüksekler? Felaket bir soğuk. Ve zifiri karanlık.

— Bırak bu cenaze evi havalarını diyorum sana be adam, diye yineledi Hohlov, kederli bir ifadeyle ve biraz sertçe.

— Baksana, kimse onunla uçmak istemiyor... İnanmıyorlar ona. İlanı asalı bir haftayı geçti, hiç başvuru yok.

— Ben ona inanıyorum, –dedi Hohlov.

— Oraya varabilir mi diyorsun?

— Varabilir diyorum, evet. Olup bitenleri öğrendiklerinde onlar Avrupa'da hemen dört elle bu işe sarılacaklar.

— Onlar da kim?

— Kim olacak, Avrupalılar. Ama istedikleri kadar sarılsınlar, havalarını alacaklar. Çünkü Mars kimin? Sovyetlerin!

— Doğrusu bu harika olurdu dostum.

Los'un geldiğini gören Kuzmin yanına bir sandık daha çekti. Los sandığa oturdu, üzerinden buharlar tüten çay kupasını aldı, sonra:

— Hohlov, siz istemez miydiniz benimle uçmayı? –diye sordu.

— Yok, Mstislav Sergeyeviç, –dedi Hohlov, azametli bir ifadeyle, – İstemem. Korkuyorum.

Los, gülümsedi, çayından bir yudum aldı, göz ucuyla Kuzmin'e baktı:

— Ya siz, sevgili dostum?

— Aslında ben, Mstislav Sergeyeviç, sizinle seve seve gelirdim, ama karım hasta, ağzına tek lokma bir şey koymuyor. Minik bir ekmek kırıntısı yemesi bile tam bir işkence. Onun için öyle üzülüyorum ki... Sonra, çocuklar var... Nasıl bırakırım onları? Kime bırakırım?

— Anlaşılan bu uçuşu tek başıma yapmam gerekecek, –dedi Los, boşalan kupasını bırakıp dudaklarını avucuyla silerken. – Dünyayı terk edip uzaya çıkmanın heveslisi pek yok gibi. –Gülümsedi, başını salladı: – Dün ilanı okuyan bir küçük hanım geldi: "Tamam, sizinle uçmayı kabul ediyorum. 19 yaşımdayım, şarkı söylerim, dans ederim, gitar çalarım. Dünyadan ayrılmak istiyorum. Bütün bu devrimlerden bıktım usandım. Çıkacağımız bu yolculuk için vize gerekmiyor, değil mi?" dedi. Bu küçük hanımın kafasından neler geçiyordu, hâlâ anlayabilmiş değilim. Konuşmamız bitti, küçük hanım oturdu, ağlamaya başladı: "Beni aldattınız, ben çok daha yakın bir yere uçacağımızı sanıyordum." Sonra bir delikanlı geldi, elleri sürekli terliyordu, bas bir sesle çıkıştı bana: "Siz beni aptal mı sanıyorsunuz? Mars'a gidemezsiniz... Bu, olanaksız! Böyle bir ilan asmaya ne hakkınız var?" Güçlükle yatıştırabildim kendisini.

Los, dirseklerini dizlerine dayayıp, ocaktaki korlara baktı. Yüzü bu anda yorgun, kederliydi; alnı kırışmıştı. Uzun süren bir ruhsal gerginlikten sonra nihayet rahat bir soluk alabilmiş gibiydi. Kuzmin çaydanlığa su doldurmaya gitti. Hohlov hafifçe öksürdü:

— Mstislav Sergeyeviç, peki siz hiç mi korkmuyorsunuz?

Los, korlaşmış kömürlere bakmaktan ısınmış gözlerini ona çevirdi:

— Hayır, korkmuyorum. Oraya başarılı bir iniş gerçekleştireceğimden eminim. Başarısızlık durumunda çarpma öyle ani ve hızlı olacak ki, en küçük bir acı duymaya bile zamanım olmayacak. Korkutucu olan şey, başka. Hesaplarımda yanıldım diyelim, Mars'ın çekim alanına giremeden, gezegeni teğet geçip gittim. Bana uzunca bir süre yetecek yedek yakıtım, oksijenim, yiyecek içeceğim var. Şimdi tabloyu gözünüzün önüne getirin: Karanlığın içinde uçup duruyorum. Önümde, sağımda, solumda ışıyan birtakım yıldızlar. Soğuktan çivi kesmiş bedenim, bin yıl sonra bile bu karanlıklar okyanusu içinde uçmaya devam edecek. Ancak o bin yıldır uçup duran şey, ben değil, benim cesedim olacak. Ama ya ölmeden önce, henüz yaşıyorken, bitmek tükenmek bilmeyen günler geceler boyunca yapacağım uçuşlar? Evrenin sonsuzluğunda, küçücük, lanet bir kutunun içinde, umutsuzca, tek başıma geçireceğim o sonsuzluğa dönüşmüş zaman parçası? Ölüm değil, yalnızlık, asıl korkunç olan! Ruhunun kurtulacağı umudunun bile olmadığı yalnızlık! Canlı canlı cehenneme düşmüşsün gibi. Cehennem tam da budur işte: sonsuz karanlıkta, içinde hiçbir umudun olmadığı, kaskatı bir yalnızlık. Bu gerçekten çok korkunç bir şey. Bu uçuşu tek başıma yapmak istememenin nedeni bu.

Los gözlerini kısıp ocaktaki korlara baktı; dudakları inatla kasıldı.

Hangar kapısından Kuzmin'in kısık sesi geldi:

— Mstislav Sergeyeviç, ziyaretçiniz var.

— Kim? –dedi Los, hızla yerinden doğrularak.

— Bir Kızılordu askeri... Sizi soruyor.

Kuzmin'in ardı sıra demin Krasnıye Zori Caddesi'nde duyuruyu okurken gördüğümüz, gömleğinin üzerinde kemer bulunmayan asker girdi hangara. Los'u başıyla hafifçe selamladı, gerideki ahşap iskeleye bir göz attı, masaya doğru yürüdü ve doğrudan konuya girdi:

— Yol arkadaşı mı gerek size?

Los ona oturması için bir iskemle gösterdi, kendisi de geçip onun karşısına oturdu.

— Evet, yol arkadaşı arıyorum kendime. Mars'a uçacağım.

— Haberim var, ilanınızda yazıyordu. Hatta az önce bu yıldızı gösterdiler bana. Tabii, yol epey uzak, buna kuşku yok. Ben koşullarınızı öğrenmek isterdim: Ne kadar ücret verilecek, yemek de verilecek mi?

— Evli misiniz?

— Evliyim. Çocuk yok.

Askerin parmakları rahat bir edayla masada trampet çalarken, ilgi dolu bakışları da çevreyi tarıyordu. Los ona kısaca uçuş koşullarını ve uçuşta karşılaşılabilecek tehlikeleri açıkladı. Ailesinin geçimini üstleneceğini, yola çıkmadan önce hem ön ödeme yapacağını hem de yiyecek bırakacağını söyledi.

Asker, sürekli başını sallıyor, sanki onun her sözünü onaylıyordu, ama dalgın görünüyordu.

— Peki, kimler var orada: İnsanlar mı, yoksa acayip birtakım yaratıklar mı?

Los, parmaklarıyla ensesini kaşıdı, gülümsedi:

— Ben orada bizim gibi insanlar olduğunu düşünüyorum. Yani olması gerek. Gidince göreceğiz. Ama burada asıl önemli olan şu: birkaç yıldır Avrupa ve Amerika'nın büyük radyo istasyonlarına anlaşılmaz birtakım sinyaller gelmeye başladı. Önce yerkürenin manyetik alanlarıyla ilgilendirildi bunlar, buralardaki manyetik fırtınaların yarattığı şeyler oldukları düşünüldü. Ama sonra yakalanan bu gizemli seslerin, alfabeyi andırdığı fark edildi. Bir yerlerde bizimle konuşmak isteyen birileri var ve bize ısrarla hep aynı mesajı gönderiyorlar. Ama bunlar kim, sinyaller nereden gönderiliyor? Şimdilik Mars dışında hiçbir gezegende yaşam belirtisine rastlanamadı. Dolayısıyla bu sinyaller Mars'tan başka bir yerden geliyor olamaz. Zaten Mars haritasında örümcek ağı

gibi vericilerle kaplı bir alan görülüyor (Duvarda asılı Mars haritasında tırnağıyla bir bölgeyi gösterdi). Büyük olasılıkla müthiş güçlü bir radyo istasyonu kurmuşlar oraya. Mars, Dünya'yla konuşmak istiyor. Ama Mars öyle uzakta ki, biz şimdilik bu çağrılara cevap veremiyoruz... Ama çağrının geldiği yere uçabiliriz. Mars'taki vericileri, radyo istasyonlarını birtakım canavarların, bize benzemeyen acayip birtakım yaratıkların kurmuş olduğunu düşünebilecek kadar saf olamayız. Mars ve Dünya, birbirine yakın konumda sürekli dönen minicik iki top. Her ikisi de aynı yasalara bağlı, ikisi için de aynı yasalar geçerli. Uzay boşluğunda oradan oraya dolaşan bir toz var, can dağıtan, can veren bir toz, anabiosis* halde donup kalmış yaşam tozu... Mars'a da, Dünya'ya da, soğumuş milyarca başka yıldıza olduğu gibi hep bu yaşam tozundan sporlar dökülmüş; aynı can verici tohumlar. Her yerde hayat var ve her yerde hayata insansı yaratıklar hükmediyor. Hiçbir yerde insandan daha mükemmel bir canlı yok.

— Sizinle geliyorum! –dedi, asker kararlı bir sesle. – Eşyalarımla birlikte ne gün geleyim?

— Yarın. Size aygıtı tanıtmam gerek. Adınız ne?

— Aleksey İvanoviç Gusev.

— İşiniz?

Gusev, dalgın dalgın Los'un yüzüne baktı, sonra bakışları masada trampet çalan parmaklarına yöneldi.

— Okumam yazmam var. İyi otomobil kullanırım. Uçakla daha önce de uçtum, gözetlemeci olarak. On sekiz yaşımdan beri işim gücüm savaş. Savaştan başka hiç işim olmadı. Yirmiden fazla yara var bedenimde, savaşırken aldığım. Şu anda yedeğe çıkarılmış durumdayım. –Hızlı bir hareketle avucuyla başını sıvazladı, kesik kesik güldü. – Ne yedi yıldı ama! Doğrusunu söylemek gerekirse, şu anda emrimde

---

* Anabiosis: İç ve dış etkenlerle bir canlıda yaşam süreçlerinin geçici olarak zayıflaması ya da duraklaması. (ç.n.)

bir tabur olmalıydı... Ne var ki, durduğu yerde duramayan, fazlaca ateşli, harın bir adamım ben. Askeri harekâtlara ara verildi mi, ne yapacağımı bilemiyorum, içim içimi yiyor. Tepeden tırnağa zehirlenmişim. Bana başka bir yerde görev vermelerini isteyeceğim, vermezlerse firar edeceğim. –Yeniden elini başına götürüp avucuyla tepesini sıvazladı, gülümsedi. – Sibirya'da, Kafkasya'da dört cumhuriyet kurdum. Şehirlerin adını şimdi hatırlayamıyorum. Bir gün başıma topladığım üç yüz kadar delikanlıyla birlikte özgürlüğüne kavuşturmak için Hindistan'a gitmek üzere yola koyulduk; ama dağlarda şiddetli tipiye tutulunca yolumuzu kaybettik; atlarımız çığ altında kaldı. O kadar insandan geriye ancak bir avucumuz dönebildi. Sonra Mahno'ya* katılıp iki ay onunla birlikte çarpıştım. Troykalarla, taçankalarla** fırtına gibi eserdik bozkırda. Hey gidi hey! Şu gözler neler gördü! Yemek, şarap, karı-kız istemediğin kadar! Beyaz ya da Kızıl, karşımıza kim çıkarsa vururduk! Taçankalarda ölüm makinesi mitralyözlerimiz! Üzerlerindeki bütün yükle birlikte koskoca atlı araba katarlarına el koyar, ama akşama kalmadan olay yerinin 80 verst ötesine uzaklaşmış olurduk... Gelsin yemekler, içkiler! Ama bir süre sonra sıkıldım. Anlamsızdı yaptıklarımız. Mahno'dan da, onun yağmacı çetelerinden de bıkıp usanmıştı köylüler. Bunun üzerine Kızıl Ordu saflarına geçtim. Polonyalıları önüne katıp Kiev'den Varşova'ya doğru süren Budyonnıy'ın*** süvari ordusunda ben de at sürdüm. Düşün, ardına bakmadan kaçan düşmanı tâ sınıra kadar kovaladık ve hep tırısla gittik onca yolu, dudakları-

---

* Mahno, Nestor İvanoviç (1888-1934): Ekim Devrimi'nden sonraki iç savaşta, bazen Beyazlar'a bazen Kızıllar'a yakın durmuş, Ukraynalı anarşist köylü hareketi lideri. (ç.n.)

** Taçanka: İçinde, namlusu geriye dönük bir ağır makineli tüfek taşıyan, Ekim Devrimi'nden sonraki iç savaş sırasında efsaneye dönüşen, en az iki atın çektiği yaylı araba. (ç.n.)

*** Budyonnıy, Semyon Mihayloviç (1883-1973): İç savaş sırasında güney ve batı cephelerinde işgalci Polonya ordusuna karşı büyük yararlıklar gösteren, birinci süvari ordusu komutanı, mareşal. (ç.n.)

mızda "Varşova, Sen Bizimsin!" marşıyla. Bir hamlede bitti Polonyalıların işi! Ama Varşova yakınlarına ulaştığımızda kahredici bir sürpriz bekliyordu bizi: Piyade birliklerimizden destek alamadık. Pereskop'u düşman elinden kurtarırken son kez yaralandım ve bundan sonraki iki yılım askeri hastane ve revirlerde yatarak geçti. Sonunda taburcu ettiler, ama nereye gidecek, ne halt edecektim? Bu sırada, daha sonra karım olacak kız karşıma çıktı; evlendik. Çok iyi bir insan kendisi, ona acıyorum, ama elimden ne gelir: Ben evde oturamam, ev hayatı yaşayamam. Köye gidelim desek, annem babam öldü, kardeşlerimi savaş yedi, topraklarımız kapanın elinde kaldı. Şehirlerde de şu anda yapılabilecek hiçbir şey yok. En önemlisi de, şu anda ne bir savaş var ne de yakın zamanda bir savaş çıkması olasılığı. Mstislav Sergeyeviç, siz alın beni yanınıza, göreceksiniz hem bu yolculukta hem de Mars'ta çok işinize yarayacağım.

— Buna çok sevindim, –dedi Los, ona elini uzatırken. – Yarın görüşürüz.

Uykusuz Gece

Dünyadan ayrılmak için her şey hazırdı. Ama sonraki iki gece Los hemen hemen hiç uyumadı, aygıtın iç yüzey döşemeleriyle, taban yastıklarıyla ve başka pek çok ayrıntıyla uğraştı durdu. Gusev'le birlikte küçükten büyüğe bütün aygıtları bir kez daha gözden geçirdiler. Geminin çevresindeki ahşap iskeleyi ve çatının bir bölümünü söktüler. O arada Los, Gusev'e aracın hareket düzeneğiyle ve önemli gördüğü başka bazı noktalarla ilgili açıklamalar yaptı. Gusev'in zeki, zihni çevik olması ve anlatılanları çabuk kapması, Los'u çok mutlu etti. Uçuş için ertesi gün akşam saat altıyı belirlediler.

Akşam geç saatlerde, işçilerle Gusev'i evlerine yollayan Los, masanın üstünde yanan şapkalı lamba dışında hangarın bütün ışıklarını söndürdü, köşede, üç ayaklı teleskopun arkasındaki portatif karyolaya gidip üstünü çıkarmadan uzandı.

Sessiz, yıldızlı bir geceydi. Los, kolunu yastık gibi başının altına atıp çatı altını kaplayan örümcek ağlarının arasından karanlığa dikti gözlerini. Günlerdir büyük bir gerginlik içindeydi ve olağanüstü bir çaba göstererek gevşememiş, kendini hep sağlam, berk tutmuştu. Ama şimdi, Dünya'daki bu son gecesinde, yüreğini özgür bıraktı: Ağla be yürek, ağla ağlayabildiğin kadar, burkul, paralan, acı çek!

Yakın geçmişin anıları canlandı belleğinde... Duvar, duvar kâğıtları üzerine vuran gölgeler. Bir kitabın üzerine tutturulmuş mum. Odayı dolduran ağır ilaç kokusu. Yerde, halının üzerinde bir leğen. Yerinden kalkıp leğenin yanından geçerek duvar boyunca yürüyecek oldun mu, duvarı kaplayan kederli, deli çiçekler üzerinde titreşen gölgeler. Ah, her şey nasıl da kahredici! Yatakta, ışıktan daha değerli bir varlık, Katya, karısı, belli belirsiz, ama sık sık, kesik kesik soluyor. Kara saçları yastığa dağılmış. Yorganın altında her iki dizini birden kaldırmış. Katya onu bırakıyor. Daha düne kadar ışıldayan güzel yüzü değişti, pembe, donuk, tedirgin bir yüz oldu. Tek elini yorganın altından çıkarmış, parmaklarıyla yorganın kenarını didikliyor. Los, kim bilir kaçıncı kezdir, onun elini tutup yine yorganın altına sokuyor.

"Aç gözlerini canım, bana bak." Güçlükle duyulabilen, acınası ses kırıntıları dökülüyor Katya'nın dudaklarından: "Cam... cam..." Duyulur duyulmaz bir sesle ve neredeyse çocuk diliyle söylediği bu sözle Katya, ondan odanın camlarını açmasını istiyor. Katya'nın perişan hali ve varla yok arası cılız sesi, korkudan daha korkunç bir acıma duygusu yaratıyor Los'ta. "Katya, Katya... Aç gözlerini, bana bak..." Yanaklarını, alnını, kapalı gözkapaklarını öpüyor Katya'nın, ama acısını hafifletmiyor bu öpüşler. Katya'nın boğazı titriyor, göğsü aniden kabarıp iniyor, parmakları durmamacasına yorganın kenarını didikliyor. "Katya, Katya, neyin var bir tanem?" Karşılık yok... Gidiyor Katya... Derken, dirseklerine abanarak bedenini iyice yukarı kaldırıyor: Sanki biri eziyet olsun diye onu alttan yukarı doğru itiyor. Başı yastıktan düşmüş ve geriye kaykılmış durumda. Birden bedenin bu yukarı doğru kalkık hali sona eriyor, bırakıyor kendini Katya, yatağa boylu boyunca uzanıyor. Çenesi göğsüne düşüyor. Los duyduğu derin acıma ve dehşet duygusundan sarsılıyor. Ağzını yorganla doldurup var gücüyle yorganı ısırıyor. Sonra Katya'yı kucaklayıp bağrına basıyor.

Dünyada merhamet yok.

Ama Los için şu anda en olanaksız şey, ölümle uzlaşmak.

Yatağından kalkıp masadaki paketten bir sigara alıp yakıyor, karanlık hangarda dolaşa dolaşa sigara içiyor, sonra merdivenlerden teleskopun bulunduğu sahanlığa çıkıp uzunca bir süre Mars'ı, o sırada Petersburg üzerinde iyice yükselmiş olan ve okülerin kesişen iki çizgisinin ortasında hafifçe titreyen bu ışıltılı, sıcak, küçük küreyi izliyor.

"Evet, dünyada merhamet yok," diye yineliyor Los usulca, merdivenleri inip yeniden portatif karyolaya uzanıyor. Belleğinde yeni bir görüntü canlanıyor: Katyuşa, bir tepenin yamacında çayırlara uzanmış. Uzaklarda dalga dalga tarlalar, onların ardında Zvenigorod kilisesinin kubbelerinden yükselen altınsı ışıltılar. Kavurucu sıcakta çaylaklar karabuğday ve mısır tarlaları üzerinde süzülüyorlar. Katyuşa, sıcaktan iyice tembelleşmiş. Los, onun yanında oturuyor, ağzında bir otu çiğnerken bir yandan da Katyuşa'yı izliyor: Onun açık kumral saçlarını, gün yanığı omuzlarını ve giysisiyle güneşin yaktığı açık bölüm arasında kalan, düzgün bir beyaz şerit halindeki deri parçasını ve yanağına dayalı yumruğunu, yumruğun üzerindeki sivrisinek ısırığını... Onun dünyaya umursamazca bakan, güzel mavi gözlerini... bu mavi gözlerin de içlerinde şu anda çaylaklar süzülüyor! Katya, on sekiz yaşında. Çok, ama çok tehlikeli bir güzelliği var. Bugün öğle yemeğinden sonra söylediği, şu: Hadi tepeye gidip çayırlara uzanalım, oradan en uzaklar bile görülebiliyor. Uzanmış yatıyor ve susuyor. "Yok, tatlım," diye düşünüyor Los, "benim tepedeki çayırlara uzanmış yatan sizi hayranlıkla izlemekten, size âşık olmaktan çok daha önemli işlerim var. Bu oyuna düşmeyeceğim, bir daha asla sizin kır evinize uğramayacağım."

Ah, Tanrım, Katya'ya âşık olmaktan daha önemli ne işi olabilir insanın? Güzelim, ateşli yaz günleri nasıl da değerlendirilmeden aptalca elden kaçırıldı gitti! Ah, zamanı dur-

durabilseydi, orada, o tepede! Hayır, geriye dönüş yok! Yok!

Los yine yataktan kalkıp bir sigara yaktı, ileri geri dolaşmaya başladı. İskelenin ahşap çatkıları boyunca hızlı hızlı yürürken, kafese kapatılmış bir yabanıl hayvanı andırıyordu. Hangar kapısını açıp başını yukarı kaldırdı, gökte Mars'ı aradı: İyice yükselen Mars, zenit noktasındaydı.

"Orada da kurtulamayacağım kendimden. Dünya sınırlarının dışında, ölümün ötesinde... her zaman, her yerde zamansız, yapayalnız bir ruh olarak kalacağım. İyi ama ille de bu zehri içmeli, âşık olmalı, uykudan uyanmalı mıyım? Hiç uyanmamak, derin bir uyku içinde yaşamak çok daha iyi değil mi? Uzayda çivi gibi donmuş bir halde oradan oraya uçan yaşam tohumları gibi tıpkı? Uykulu uykulu gezinen, yaşam taşıyıcı buz kristalleri gibi? Hayır! O yaşam tohumunun ille bir yere konup gövermesi, filizlenmesi ve aşk hasretiyle yanmak, aşkın içinde eriyip yok olmak gibi, yalnız bir tohum olmaya son vermek gibi katlanılmaz acılarla dolu bir hayata gözlerini açması gerek. Üstelik bu kısacık rüya, sadece yeniden ölmek, yeniden yapayalnız kalmak ve sonsuz boşlukta uçan buz kristallerine dönüşmek için görülecek."

Hem başı hem omuzlarıyla kapı sövesine yaslanan Los, uzunca bir süre öylece durdu orada. Petersburg göklerinin en tepe noktasına tırmanan Mars oradan, top mermileriyle yer yer göçmüş çatıların, ısınmaya hasret kalmış bacaların ve isten kararmış tavanları, terk edilmiş salonlarıyla boş sarayların üzerine, bin bir kaygıyla yorgun düşmüş insanların üzerine bazen kan kırmızısı bazen mavimsi bazense elmassı ışıltılar saçıyordu.

"Yok, orada her şey daha kolay olacak," diye düşündü Los. "Gölgelerden kurtulmak, sonra araya giren milyonlarca verstlik uzaklık, az şey mi? Şu anda yaptığım gibi, bir gece oradan yıldızları izlemek ve bu yıldızlar arasında benim terk ettiğim yerkürenin de olduğunu bilmek... O çayırlık tepe, çaylaklar, hepsi geride kalmış olacak... Katya'nın mezarı,

mezarın üzerindeki haç, kara geceler, ulumalarıyla yalnızca ölümü seslendiren rüzgâr... hepsi geride kalmış olacak. Toprağın altında yatıyor Katya, güz rüzgârları geçiyor üzerinden. Yok, gölgeler arasında daha fazla yaşayamazdım. Orada katlanılmaz, kahredici bir yalnızlık varmış, varsın olsun! Yeter ki bu dünyadan ayrılayım; her bedele razıyım!"

Ama gölgeler gece boyunca Los'un yakasını hiç bırakmadı. Sabaha doğru, perişan bir halde, başını yastığa bırakmasıyla, kendinden geçmesi bir oldu. Nice sonra rıhtım boyunca ilerleyen bir atlı araba katarının gürültüsüne uyandı. Oturdu. Elleriyle yüzünü sıvazladı. Hâlâ gece gördüğü hayallerin şaşkınlığı içindeki gözleri duvarlardaki şemaları, araç gereci ve uzay aracına ait birtakım çizimleri ayırt etti. Los göğüs geçirdi; artık bütünüyle uyanmıştı; musluğa gidip başını buz gibi suyun altına tuttu. Sonra paltosunu giyip, hangardan çıktı, boş araziyi geçip Bolşaya Monetnaya Sokağı'na, Katya'nın altı ay önce öldüğü eve doğru yürümeye başladı.

Evde yıkandı, tıraş oldu, temiz çamaşırlar ve giysiler giydi; bütün pencereler sıkı sıkıya kapalı mı diye bir kez daha kontrol etti. Evde nicedir kimsecikler yaşamadığı için her yan toz içindeydi. Yatak odasının kapısını açtı: Katya öldüğünden beri burada hiç yatmamıştı. Perdeler kapalı olduğu için içerisi neredeyse karanlıktı. Bir tek Katya'nın giysilerinin bulunduğu dolabın kapağındaki ayna ışıldıyordu; aynalı dolap kapağı yarı açıktı. Los, kaşlarını çattı; ayak uçlarına basarak dolaba gidip kapağı sıkıca kapattı. Yatak odasının kapısını da sıkıca kapadı. Sonra evden çıktı, ana kapıyı kilitleyerek yelek cebine ince, düz bir anahtar attı.

Yola çıkmadan önce yapması gerekenlerin hepsi bu kadardı. Artık Dünya'yı terk etmeye hazırdı.

Aynı Gece

Mâşa nasıl da çok bekledi o gece kocasını! Çaydanlıktaki suyu birkaç kez gaz ocağında ısıtması gerekti. Evin devâsa meşe kapısının gerisinde ürkütücü bir sessizlik vardı.

Gusev'le Mâşa, bir zamanlar pek büyük, pek gösterişli, şimdiyse yüzüstü bırakılmış, kocaman bir evin tek odasında yaşıyorlardı. Devrim sırasında, ev sahipleri evlerini olduğu gibi bırakıp gitmişlerdi. Yağmur, kar, tipi dört yıl içinde evin içini de dışını da mahvetmişti.

Kaldıkları odaya salon denilse yeriydi, git git bitmez bir oda. Tavanında harika bir yaldızlı kalem işi vardı: Gösterişli bir kadın, bütün yüzüne yayılmış bir gülümsemeyle bulutların arasından bakıyor, çevresinde bir sürü kanatlı küçük çocuk.

Gusev, tavanı göstererek Mâşa'ya hep şöyle derdi: "Baksana Mâşa, kadının keyfine diyecek yok; eti butu yerinde, altı da bebeği var, daha ne olsun! Kadın dediğin böyle olur!"

Altın yaldızlı aslan pençesi işlemeli karyola başlığının üzerinde, pudralı peruğuyla yaşlı bir adamın portresi asılıydı; adam dudaklarını büzmüştü, üzerindeki kaftanda yıldızlar göze çarpıyordu. Gusev adama General Toptıgin*

---

* Toptıgin: Rus folklorunda, kendisine duyulan saygıyı belirtmek üzere ayıya verilen ad; bazen saygı daha da berkitilerek Mihaylo Potapoviç Toptıgin de denir (Ayı'ya takılan Toptıgin adı, Rusça "toptat" = "ayağının altına almak, ezmek, çiğnemek" sözcüğünden türetilmiştir.) (ç.n.)

adını takmıştı: "Ters bir hareketini görürsem, ayağımın altına alırım!" Mâşa bu resme bakmaya korkardı. Döküm bir sobadan çıkan borular bütün odayı dolaşıyordu ve duvarlar is içindeydi. Ama Mâşa'nın yemek hazırladığı masa ve üzerindeki raflar düzenli, tertemizdi.

Oymalı koca meşe kapı, karşılıklı pencereleri olan büyük bir salona açılıyordu. Camları kırılmış pencereler, çakılan tahtalarla kapatılmıştı. Tavanda yer yer göçmeler vardı. Fırtınalı gecelerde burada garip bir şekilde uğuldayan rüzgârın ürkünç sesine, farelerin koşuşturmaları karışırdı.

Mâşa masada oturuyor, gazocağı hışırdayarak yanıyor, rüzgâr uzaklardan Petropavlovsk katedralinin saatinden yükselen sesleri taşıyordu: İki kez vurmuştu saat. Gusev, ortalarda görünmüyor, Mâşa şöyle düşünüyordu:

"Neyin peşinde? Ne arıyor? Onda olmayan şey ne? Aradığı, bulmak istediği şey..? Sürekli bir arayış içinde. İçi hiç sakin değil. Ah Alyoşa Alyoşa... Bir kez olsun gözlerini kapayıp başını oğlummuş gibi omzuma koyabilseydin! Yeter, bir şey arama artık, benim merhametimden daha değerli bir şey bulamazsın."

Mâşa'nın kirpiklerinin arasında yaşlar ışıldadı. Acele etmeden gözyaşlarını sildi, elini yanağına dayadı. Tavandaki gülümseyen, gösterişli kadınla kanatlı bebecikleri oradaydılar. "Böyle olmalı işte," diye düşündü Mâşa, "bu kadınla bebecikleri gibi: Alyoşa da yanımdan ayrılmamalı, hep benimle kalmalı."

Gusev, ona uzaklara, çok uzaklara gideceğini söylemişti. Mâşa, uzakların neresi olduğunu bilmiyordu; sormaya da korkmuştu. Bu acayip odada, bu kaskatı sessizlikte onunla birlikte yaşamaya devam etmenin, eski azim ve iradesinden de yoksun Gusev için dayanılmaz bir şey olduğunu Maşa da biliyordu. Geceleri kâbuslar görüyordu kocası; dişlerini gıcırdatıyor, boğuk çığlıklar atıyor, sonra kalkıp yatağına oturuyor, dişleri sıkılı, yüzü ve göğsü ter içinde, derin derin

soluyordu. Sonra yeniden kendini yatağa bırakıp uyumaya çalışıyor, sabahsa alabildiğine keyifsiz, kararmış bir yüzle kalkıyor, ne yapacağını, kendini nerelere atacağını bilemiyordu.

Mâşa onun bir dediğini iki etmezdi; alabildiğine sessiz, uyumlu, ilgiliydi ona karşı. Esasen Gusev de onu bu anaçlığı nedeniyle severdi; gelgelelim sabah oldu mu, hep olduğu gibi ne yapsam, ne etsem diye kıvranmaya başlardı.

Mâşa, çalıştığı işte kendisine verilen günlük tayınını eve getirirdi. Karı kocanın ellerine hemen hiç para geçmezdi. Gusev sık sık hevesle bir işe başlar, ama arkasını getiremez, bir süre sonra bırakırdı. Sık sık Mâşa'ya şöyle derdi: "İhtiyarlar, Çin'de her yanı altın olan bir bölge olduğunu anlatırlar hep... Herhalde böyle bir yer yoktur... Ama biz de dünyayı hiç tanımıyoruz... Ben, Mâşa, Çin'e gidip bir bakmak, oralarda neler olduğunu bir görmek istiyorum."

Ölümcül bir kederle bekliyordu Mâşa, Gusev'in ne zaman çekip gideceğini. Gusev'den başka şu dünyada kimsesi yoktu, Mâşa'nın. On beş yaşından bu yana mağazalarda satış görevlisi ya da Neva ırmağı üzerinde işleyen küçük vapurlarda kasiyer olarak çalışmıştı. Tek başına ve fazlasıyla mutsuz bir hayat sürüyordu. Bir yıl önce, bir bayram günü, Pavlovsk'ta, parktaki bir bankta yan yana otururlarken tanışmıştı Gusev'le. Şöyle demişti ona Gusev: "Yalnız olduğunuzu görüyorum. İzin verirseniz birlikte zaman geçirelim. Tek başına olmak, sıkıcı." Mâşa, baktı: hoş bir yüz, gülen gözler; besbelli iyi biri; üstelik, ayık. "Bir itirazım yok sözlerinize," –dedi Mâşa, kısaca. O gün akşama dek o parkta birlikte dolaştılar. Gusev ona savaşlardan, gece yarısı baskınlarından, devrimlerden söz etti; anlattıkları hiçbir kitapta okunamayacak şeylerdi. Mâşa'yı Petersburg'da evine dek geçirdi, o günden sonra da her gün onu ziyaret etmeye başladı. Mâşa alabildiğine sakin, yalın bir biçimde bıraktı kendini ona. Ve onu sevdi... ve birden onun kendisi için en aziz

varlık olduğunu, kendisinin biricik yakını olduğunu hissetti. Çileli hayatı böyle başladı Mâşa'nın.

Çaydanlıkta su fokurduyordu. Mâşa çaydanlığı kaldırdı, ocağı söndürdü; suyun fokurtusu, ocağın hışırtısı dinince yeniden sessizlik kapladı ortalığı. Kapının gerisinden, boş salondan ne zamandır birtakım sesler geliyordu sanki. Ama Mâşa öylesine kederliydi ki, o sesler dikkatini bile çekmemişti. Ama şimdi, sessizlikte, içeride birinin ayaklarını sürüye sürüye yürüdüğü açıkça duyulabiliyordu.

Mâşa hemen kapıyı açıp boş salona göz gezdirdi. Camların birinden, sokak lambasının ışığı salona düşüyor, alçak sütunlar üzerinde küçük, yuvarlak ışık lekeleri bırakıyordu. Mâşa ışık benekleri arasında ak saçlı, uzunca paltolu, şapkasız bir yaşlı adam gördü. Adamın boynunu uzatarak kendine baktığını gören Mâşa'nın dizlerinin bağı çözüldü.

— Siz... Ne arıyorsunuz burada? –diye sordu adama, fısıldar gibi.

Adam, gözdağı verir gibi elindeki sopayı kaldırınca Mâşa kapıyı şiddetle çarpıp kapattı; yüreği korkudan güm güm atıyordu. Kulak kabarttı: Ayak sesleri bu kez uzaklaşıyordu; adam, aşağıya, evin giriş merdivenlerine doğru uzaklaşıyor gibiydi.

Çok geçmeden salonun öbür ucundan kocasının güçlü, hızlı ayak seslerini duydu, hemen ardından da yüzü gözü is içinde, neşeyle, Gusev içeri girdi.

— Elimi yüzümü yıkamam için su ver biraz, –dedi yaka düğmesini çözerken. – Yarın, yola çıkıyoruz. Çaydanlıktaki su sıcak mı? Harika! –Yüzünü, güçlü, kalın boynunu, dirseklerine kadar kollarını yıkadı, kurulanırken göz ucuyla karısına baktı: – Hadi ama, asma yüzünü, temelli gitmiyorum ki, geri geleceğim. Yedi yıl ne bir kurşun ne bir süngü ucu değdi bedenime; öldüremediler beni. Demek ki vadem daha yetmemiş. Öte yandan, ölümden de kaçış yok. Bir gün bir sineğin kanadı dokunur bir yerine ve sen son nefesini

verirsin. Eskilerin dediği gibi: Ecel gelmiş cihane, baş ağrısı bahane.

Masaya oturdu, bir haşlanmış patates alıp kabuğunu soydu, ikiye böldüğü patatesi tuza bandı.

— Yarın için iki kat temiz çamaşır hazırla: don, gömlek... ayrıca ayaklarım için dolama, çaput... Sabunla tıraş takımını da unutma... Ne o sen yine mi ağlıyorsun?

— Korktum, –dedi Mâşa, başını öte yana çevirerek, – yaşlı bir adam dolaşıyor evde, bana parmağını sallayıp gözdağı verdi. Gitme, Alyoşa.

— İhtiyarın biri sana parmak salladı diye mi gitmeyeceğim?

— Bir felaket bildirir gibiydi, adam.

— Yazık ki gidiyorum, yoksa o moruğa yapacağımı bilirdim... Eskiden burada yaşayanlardan biri olmalı; geceleri evde dolaşan, kendi kendine konuşan bir bunak.

— Alyoşa, bana geri dönecek misin?

— Döneceğim dedim ya! Niye böyle tedirginsin anlamıyorum?

— Uzak mı gideceğin yer?

Gusev bir ıslık çaldı, başıyla tavanı gösterdi, bu sırada gözlerinin içi gülüyordu, fincanına sıcak çay doldururken:

— Bulutların ötesine gideceğim, Mâşa, tıpkı şu tavandaki madam gibi, gökyüzünün derinliklerine.

Mâşa'nın başı önüne düştü. Gusev yatağa uzandı. Mâşa sessizce bulaşıkları topladı, sonra oturup çorap yamamaya başladı; bakışlarını elindeki işten hiç kaldırmıyordu. Sonunda üstünü çıkarıp yatağa girdiğinde Gusev, her iki eli de göğsünün üzerinde, gözlerini huzurla yummuş, uyuyordu. Mâşa kocasının yanına uzandı ve ona bakmaya başladı. Yanaklarından gözyaşları süzülüyordu: O kadar değerliydi ki, Gusev onun için ve onun huzur nedir bilmeyen tedirgin yüreği onu o kadar üzüyordu ki..! "Nerelere uçacak? Aradığı ne? Benim aşkımdan daha değerli ne bulabilir ki?"

Mâşa gün doğarken kalktı, kocasının giysisini temizledi, temiz çamaşırlar çıkardı. Sonra Gusev de uyandı. Fincan fincan çay içti, şakalar yaptı, Mâşa'nın başını, boynunu okşadı. Koca bir paket halinde para bıraktı. Eşyalarının olduğu torbayı omzuna attı, kapıda durup Mâşa'yı kutsadı. Çıktı. Mâşa için hâlâ kocaman bir gizdi kocasının nereye gittiği.

Kalkış

Saat beşte Los'un atölye olarak kullandığı hangarın önündeki boş alanda insanlar toplanmaya başladılar. Rıhtım tarafından, Petrovskiy Adası'ndan, ara sokaklardan akın akın insan geliyor, büyüklü küçüklü gruplar oluşturarak kuru otların üzerine oturuyor ve gökyüzüne, ışıkları bulutlar arasından süzülerek gelen güneşe bakıyorlardı.

İnsanların hangara fazla yaklaşmalarını önlemek için hangarla kalabalığın arasında askerler bekliyordu. Elmacık kemikleri çıkık iki atlı asker, aylak seyircilere sert bakışlar fırlatarak atlarıyla usulca kalabalığın çevresinde dolaşıyordu.

Boş alanda dondurma satıcısının bağırdığı duyuluyordu. Sürdürdükleri serseri hayatından yüzleri gözleri şişmiş çocuklar, sigara satıcıları, yankesiciler kalabalıkta itişip kakışıyorlardı. Veremin tükettiği, kamburu çıkmış bir ihtiyar bile, satmak için getirdiği iki çift pantolonla buradaydı. Tam ağustosa yakışan sıcak bir gündü; kentin üzerinde bir turna kafası uçuyordu.

Açık alanda gruplar halinde toplanmış insanlar konuşuyorlardı:

— Niye toplanmış bu kadar millet buraya? Birini mi öldürmüşler?

— Az sonra buradan Mars'a uçacaklarmış.

— Bir bu eksikti!

— Bu nasıl hikâye böyle! Kim uçuyormuş Mars'a?

— Hırsızlıktan mahkûm iki adamı hapisten çıkarmışlar, metal bir bidonun içine tıkıp deney için Mars'a yolluyorlar.

— Hadi canım oradan, olur mu öyle şey!

— Ne yani, yalan mı söylüyorum?

— Basma dağıtacaklarmış az sonra.

— Basma mı? Ne kadar vereceklermiş?

— Kişi başı sekiz verşok.

— Rezil herifler! Sekiz verşok basma ne işe yarar! Gömleğim epridi, iplik iplik çürüyüp aktı. Üç aydır çıplak geziyorum.

— İnsanla alay ediyorlar.

— Tanrım, bu halk ne kadar ahmak!

— Niye ahmak oluyormuş halk? Buna nasıl karar verdiniz?

— Karar vermedim, görüyorum.

— Aslında bu sözlerinizden dolayı sizi nereye yollamalılar biliyor musunuz...

— Yoldaşlar, kesin artık. Burada şu anda gerçekten tarihsel bir olaya tanıklık ediyoruz, sizse neler saçmalıyorsunuz!

— Ne amaçla yolluyorlar insanları Mars'a, bilen var mı?

— Demin biri söylüyordu: 25 pud propaganda bildirisiyle 2 pud kokain yüklemişler uzay aracına.

— Kokain nereden çıktı şimdi? Bunu da siz uydurdunuz!

— Bu bir araştırma.

— Neyin araştırması?

— Altın.

— Çok doğru, hazinenin altın rezervlerini güçlendirmek için.

— Ne kadar altın getirmeyi düşünüyorlar?

— Sınırsız.

— İngiliz lirasının bu sabah düşmeye başladığından haberiniz var mı?

— Demeyin!

— Dedim gitti. Şu, sokağın ucundaki kapısı kanatlı ev yok mu, orada oturan yüzü sargılı adam, elindeki İngiliz liralarını yok pahasına satıyor.

— Kozmodemyansk'tan kumaş getirip satar o adam.

— Yurttaşlar, daha ne kadar bekleyeceğiz?

— Güneş batar batmaz havalanacaklar.

Olağanüstü bir olaya tanık olmak için Los'un atölyesinin ardındaki açık alanda toplanan insanlar gün batımına dek konuştular da konuştular. Atışanlar, tartışanlar, itişip kakışanlar oldu, ama kimse oradan ayrılmadı.

Rıhtım boyunca uzanan yolda sokak fenerleri yanarken, puslar arasından batan güneş de göğün yarısını kan kırmızısına boyuyordu. Derken, Petersburg Komiseri'nin kocaman arabası göründü; ağır ağır ilerleyen arabanın önünde kalabalık ikiye yarılıyordu. Aynı anda da Los'un atölye olarak kullandığı hangarın içinde ışıklar yakıldı, pencereler aydınlandı. Kalabalıkta sesler kesildi, insanlar binaya biraz daha yaklaştılar.

Etrafındaki ahşap iskele söküldüğü için dört yanı da açık kalan ve üzerindeki dizi dizi perçinleri ışıldayan uzay aracı, hangarın ortasında hafif eğik bir beton platform üzerinde duruyordu. Aracın iç ışıkları da yakılmıştı ve lombar deliklerini andıran yuvarlak pencerelerden, aracın sarı deriden iç kaplamasının seyrek dikişlerle oluşturulmuş eşkenar dörtgen biçimindeki kabartmaları görülüyordu.

Los'la Gusev, çoktan deri ceketlerini, keçe çizmelerini giyip, başlarına deri pilot başlıklarını takmışlardı. Hükümet üyeleri, akademi üyeleri, mühendisler, gazeteciler, az sonra Mars'a hareket edecek aracın çevresini kuşatmışlardı. Uğurlama söylevleri verilmiş, magnezyum flaşlar patlatılarak anı fotoğrafları çekilmişti. Los, bütün uğurlayıcılara ilgileri, incelikleri için teşekkür etti. Yüzü solgun, gözleri donuktu. Hohlov'la Kuzmin'e sarıldı. Saatine baktı:

— Vakit tamam!

Uğurlayıcılar arasındaki konuşmalar kesildi, hangara tam bir sessizlik egemen oldu. Kimilerinin dudakları titriyor, Kuzmin, artarda haç çıkarıyordu. Gusev kaşlarını çatıp lombozu andıran küçük, yuvarlak pencereden araç içine süzüldü, oradaki deri minderlerden birine oturdu, başlığını düzeltti, deri ceketinin eteğini çekiştirdi.

— Arada bir karıma uğramayı unutma! –diye Hohlov'a bağırdı ve kaşlarını daha da çattı.

Los ise hâlâ ağırdan alıyor, başı önünde, ayaklarının ucuna bakıyordu. Derken birden başını kaldırdı ve nedense doğruca Skiles'ın yüzüne bakarak boğuk, heyecandan titreyen bir sesle:

— Mars'a başarılı bir iniş gerçekleştireceğimizi düşünüyorum, –dedi. – Oradan bir telgraf çekmeye çalışacağım. Birkaç yıl içinde yıldızlar arasında yoğun bir uzay gemisi hareketliliğinin yaşanacağına inanıyorum. Macera ruhumuz, arayışlarımız, merakımız, kaygılarımız bizi sürekli buraya yönlendirecek. Beni de kaygılar yönlendirdi buraya... belki de umutsuzluk. Ama inanın, şu zafer anında, her zamankinden çok daha büyük bir güçle hissettiğim tek şey, yoksunluk duygusudur. Ne böyle bir uçuşu ilk gerçekleştiren, ne de göklerin gizleri arasına ilk dalan kişi ben olmalıydım. Orada ne bulacağım? Unutuluş ve kendime yönelik bir dehşet duygusu mu? Dipsiz, karanlık bir uçurumun dibine serilip kalmış bir aşk ve bu aşkın önünde benim perişan olmuş zihnim mi? Sevgisizlikle, nefretle zehirlenmiş, gırtlağına kadar kana batmış bir dünya mı? Yazın, not defterinize Bay Archibald Skiles: Ben ne dahi bir mühendisim ne yeni bir fatih ne de gözüpek bir düşçü... Ben bir korkağım. Ve bir kaçak. Korkunç bir umutsuzluğun, önüne katıp kovaladığı bir kaçak.

Los birden sustu, onu şaşkınlık ve korkuyla dinlemekte olan kalabalık üzerinde dolaştırdı bakışlarını; sonra başlığını gözlerine doğru indirerek sözlerini bağladı:

— Yersiz sözlerdi. Ama bir dakika sonra artık bu dünyada olmayacağım. Son sözlerim için beni bağışlayın, yol-

daşlar. Şimdi hepinizden olabildiğince geriye çekilmenizi, aygıttan uzaklaşmanızı rica ediyorum.

Dönüp küçük, yuvarlak pencereden araca süzülmesiyle arkasından pencereyi sertçe kapaması bir oldu.

Sonra pencere yeniden açıldı, bu kez Gusev:

— Yoldaşlar! –diye seslendi. – Mars'ta kimle karşılaşırsam karşılaşayım, onlara Sovyetler Birliği'nin selam ve saygılarını ileteceğim.

Kalabalık coşkuyla alkışladı bu sözleri. İnsanlar birbirlerine heyecanla bir şeyler söyleyerek telaşlı adımlarla gerilediler, hangardan dışarı çıkıp açık alanda bekleşen büyük kalabalığa karıştılar. Bu sırada birinin sözcükleri uzata uzata bağırdığı duyuldu:

— Dikka-at dikka-at... Geriye çekili-in ve yere yatı-ın.

Kalabalıkta bütün sesler dindi; herkesin gözü, içerde yanan ışıkla sarıya boyanmış gibi duran hangarın dört köşe, aydınlık pencerelerindeydi. Hangardan da hiç ses gelmiyordu. Böylece kaskatı bir sessizlik içinde birkaç dakika geçti. Pek çok kişi otların üzerine uzanmıştı. Birden uzaktan bir bekçi atının kişnemesi duyuldu. Birisi korkuyla:

— Sessiz olun! –dedi.

Derken, hangardan önce koca bir ağaç devriliyormuş gibi bir çatırtı, ardından daha sık ve daha güçlü darbeler yükseldi. İnsanlar ayaklarının altında toprağın titrediğini duydular. Hangarın çatısı üzerinde, toz ve duman bulutları arasında aygıtın küt, metalik burnu göründü. Çatırtı ve inlemeler iyice arttı, derken aygıt bütünüyle çatı üzerinde belirdi ve bir an sanki bir şeyleri ölçüp biçiyormuş gibi olduğu yerde öylece asılı kaldı. Çatırtılar, vuruşlar kesintisiz bir inlemeye dönüştü ve dört sajenlik metal yumurta, ardında alevden bir iz bırakarak batıya, donuk kızıltılarla yanan bulutlara doğru atıldı.

Kalabalıktan bağırışlar yükseldi, insanlar şapkalarını havaya fırlattılar, halka oluşturup hangarın çevresinde dönmeye başladılar.

Kara Gök

Uzay aracının yuvarlak giriş penceresinin vidalarını iyice sıkılayan Los geçip Gusev'in karşısına oturdu, onun yakalanmış kuş gözlerini andıran delici gözbebeklerine baktı.

— Uçuyor muyuz, Aleksey İvanoviç?

— Yol verelim.

Reostanın başına geçen Los, levyeyi hafifçe ileri itti. Önce boğuk bir uğultu ve az önce hangarın bulunduğu açıklıkta birikmiş insanları ürperten o müthiş çatırtı duyuldu. Los, ikinci reostayı devreye sokmuştu. Ayaklarının altındaki döşeme ve tüm araç öyle büyük bir güçle titreşiyordu ki, gözleri yuvalarından dışarı uğrayan Gusev, oturmakta olduğu koltuğa sıkı sıkıya yapıştı. Los'un her iki reostayı devreye sokmasıyla birlikte aygıt müthiş bir hamleyle ileri atıldı. Ardından darbeler, titremeler yavaşladı.

— Yükseliyoruz! –diye bağırdı Los.

Gusev yüzünün terini sildi. İçerisi bayağı sıcak olmuştu. Saniyede 50 metreyi gösteren hız göstergesinin ibresi hızla ilerliyordu.

Uzay gemisi, Dünya'nın dönüş yönünün tersi yönde ve yerküreyi teğet geçecek bir açıda gitgide hızlanıyor, öte yandan merkezkaç kuvveti de aracı doğuya doğru itiyordu. Los'un yaptığı hesaplara göre, yüz kilometre yüksekliğe

ulaştıklarında uzay gemisi doğrulacak ve diyagonal bir doğrultuda uçmaya başlayacaktı.

Aracın motoru en ufak bir aksama olmadan, son derece düzgün çalışıyordu. Los ve Gusev ceketlerinin önlerini açtılar, deri başlıklarını enselerine doğru yıktılar. Her ikisinin de yüzünden aşağı soğuk ter tanecikleri yuvarlanıyordu. Aracın iç aydınlatmasını kapatmışlardı; yalnızca küçük, yuvarlak pencerelerden solgun bir ışık süzülüyordu içeri.

Bir anlık zayıflığın da, başlayan baş dönmesinin de üstesinden gelen Los diz çöküp küçük, yuvarlak pencereden boşlukta hızla uzaklaşan dünyaya baktı. Formu bozulmuş, mavimsi-külrengi bir fincanı andıran dünya, sınırsız bir büyüklük olarak boylu boyunca yayılıyordu boşluğa. Bir yerde, sanki birer ada gurubuymuş gibi bulutların kümelendiği görülüyordu; burası Atlantik Okyanusu'ydu.

Biraz daha zaman geçince, fincan küçüldü ve aşağı doğru, ters yönde uzaklaşmaya başladı. Derken, fincanın sağ yanındaki çizgiler gümüşsü ışıklar içinde kaldı, karşı tarafın çizgileri ise belirsizdi, seçilemiyordu. Ve işte fincan iyice küçüldü, sınırsız boşlukta uçan minik bir topa dönüştü.

Burnunu, aracın öbür penceresine dayamış olan Gusev, içinden mırıldandı:

"Hoşça kal Mâşa'm, sevgili karıcığım!"

Lomboz deliğinin önünde yatar durumdaydı; ayağa kalkmaya çalıştı, ama dengesi bozuldu, iki yana sallandı ve kendini minderin üstüne attı; düğmesini koparark yakasını açtı.

— Ölüyorum, Mstislav Sergeyeviç... Hiç gücüm kalmadı.

Los, yüreğinin vuruşlarının sıklaştığını duyumsadı; hatta sanki vurmuyor da heyecan içinde çırpınıyordu yüreği ve bu Los'a büyük acı veriyordu. Yüzüne kan hücum etmişti, kandan şakakları zonkluyordu. Bu arada içeri süzülen ışık da iyice azalmıştı.

Sürünerek aracın hız ölçerine yaklaştı. Saatin ibresi sıtmalı bir titreyişle akıl almaz hızlara doğru yükseliyordu. Artık hava katmanı yoktu. Sürtünme iyice azalmıştı. Pusula, dünyanın dik doğrultuda, tam aşağılarında olduğunu gösteriyordu. Her an biraz daha hızlanan aygıt, buz gibi uzay boşluğunda, doğrultusunu hiç değiştirmeden çılgınca uçuyordu.

Tırnağını kırma pahasına da olsa üzerindeki deri montun yaka düğmesini sonunda açabildi Los, yüreğinin koşturması durdu.

Aygıtın hızının artmasıyla onun içindeki bedenlerde de böylesi bir hızlanmanın ortaya çıkabileceğini, kalbinin vuruş hızında, kanın ve beden sıvılarının değişim hızında, bütünsel olarak bedeninin canlılık ritminde ciddi bir değişikliğin olabileceğini öngörmüş olan Los, aygıttaki iki jiroskoptan birinin hız göstergesiyle, gerektiği anda ortama daha çok oksijen ve amonyum verilmesini sağlayacak oksijen tanklarının muslukları arasında bir bağlantı kurmuştu.

Bilinci ilk yerine gelen Los oldu. Göğsünü sanki bıçakla doğruyorlardı; başı dönüyor, kalbinin yerinde de bir topaç dönüyordu. Zihninde birtakım düşünceler belirdi ve kayboldu: Son derece sıradışı, hızlı, açık, belirgin düşüncelerdi bunlar. Los'un hareketleri de hafif, uçarcasınaydı.

Los, tanklarda gereksiz açılmış muslukları kapayıp hız göstergesine baktı: Gösterge, saniyede 500 verst'i zorluyordu. İçerisi aydınlanmıştı; küçük, yuvarlak pencerelerin birinden içeri, göz kamaştırıcı bir güneş ışığı demeti giriyor ve yerde sırtüstü yatan, dişleri sanki sırıtırmış gibi ortada, cam gözleri yuvalarından dışarı uğramış Gusev'i aydınlatıyordu.

Los onun burnuna keskin kokulu, ayıltıcı tuz yaklaştırdı. Gusev, derin bir soluk verdi; gözkapakları titredi. Los onu koltuk altlarından tutup ayağa kalkması için kuvvetle çekince, Gusev havada sabun köpüğü gibi asılı kaldı. Kollarını iki yana açıp yavaşça yere indi, sonra sanki suda oturuyormuş

gibi bacaklarını boylu boyunca boşluğa uzattı, dirseklerini kaldırdı.

Sağına soluna bakınarak:

— Bak sen şu işe! –dedi. – İçki de içmedim ki! Resmen uçuyorum!

Los ona aracın duvarına tırmanıp, üst gözetleme pencerelerinden etrafa bakmasını söyledi. Gusev kalktı, olduğu yerde bir iki sallandı ve gözüyle şöyle bir ölçüp aracın dik düz duvarında bir sinek gibi yürüyüp bir perçin aralığına tutundu, gözetleme borusunun okülerine gözünü dayadı:

— Karanlık, Mstislav Sergeyeviç, hiçbir şey görünmüyor.

Los, duman rengi bir filtreyi, güneşe yönelik duran aygıtın objektifine taktı. Güneş, orasından burasından iplerin fışkırdığı karmaşık bir yumak gibi, ama onu çevresindeki karanlık boşluktan ayıran çok belirgin çizgileriyle, sonsuz karanlıkta asılı duruyordu. İki yanında iki kanat gibi ışıltılı sis katmanları seçiliyordu. Asıl çekirdek kütlede ise, yukarı doğru fıskiye gibi fışkırararak mantar biçimi alan bir tozuma vardı: Bu tam da güneş lekelerinin parçalandığı andı. Parlak çekirdeğin uzak ve yakın çevresinde, Zodyak kanatlarına göre daha soluk ışık spiralleri görülüyordu: Bunlar, güneşin püskürttüğü ve güneş çevresinde sanki onun uydusuymuş gibi dönen ateş okyanuslarıydı.

Los, evrenin hayat kaynağı olan ateş topunu izlemekten, bu büyüleyici görüntüden kendini güçlükle koparabildi. Gözlem aygıtının kapağını kapamasıyla yeniden her şey kararardı. Kabinin öbür yanındaki gözetleme borusuna geçti. İlk baktığında karanlıktan başka bir şey göremedi, ama merceğin odak noktasını ayarlayınca yıldızların yeşilimsi ışıklarını seçti. Sonra yeniden her yan kararardı, ardından yeni bir yıldız noktacığı belirdi. Derken mavi, parlak, güçlü bir ışık gördü: Bu, Kuzey göğünün ilk yıldızı, göğün elması Siriustu!

Los, sürünerek üçüncü gözetleme borusuna gitti. Aygıtın objektifini gözüne göre ayarladı, mendiliyle merceği sil-

di, gözünü yaklaştırdığında kalbi sıkıştı, tüyleri diken diken oldu.

Çok net bir görüntü olmasa da, hemen ötelerinde, zifiri karanlığın içinde tozuyan puslu lekeler vardı.

Birden Gusev'in heyecanla bağırdığını duydu:

— Hemen yanımızda bizimle birlikte uçan bir şey var!

Usul usul aşağı doğru uzaklaşan puslu lekeler aydınlanıyor, çizgileri daha bir belirginleşiyordu. İpliği andıran gümüşsü çizgiler uçuşuyordu dört yanda. Derken, kayalık bir sırtın tarak dişlerini andıran belirgin çizgileri görüldü. Uzay aracı herhalde bir gök cismine doğru yaklaşıyordu; onun çekim alanına girmiş ve uydusu gibi bu gök cisminin çevresinde dönmeye başlamıştı.

Uzay aracının parçalanmasını göze alarak Los titreyen ellerle reostaların levyelerini sonuna dek itti. Ayaklarının altında aracın zemini zangır zangır titriyor, gürlüyordu. Işıltılı leke ve tarak dişlerini andıran kayalık sırt, hızla aşağı doğru uzaklaşmaya başlamıştı. Aydınlık bir yüzey büyüyor, onlara doğru yaklaşıyordu. Artık kayaların keskin, uzun gölgeleri açıkça seçilebiliyordu: gölgeler, buzla kaplı bomboş düzlük boyunca uzanıyordu.

Uzay aracı doğruca kayalara doğru uçuyordu: Güneşin yandan ışıl ışıl aydınlattığı kayalıklar artık çok yakındı. Los, bir saniye sonra onları ölümün beklediğini düşündü, çünkü aygıt, onu aşağıdaki kitleye doğru çeken ağırlık merkezinin bulunduğu boyun bölümünün yönünü değiştirecek dönüşü gerçekleştiremeyecekti.

Saniyenin çok küçük bir parçasına denk düşen bu anda Los, kayaların yakınında bir kent kalıntısını andıran oluşumları fark etti. Aygıt, buz kesmiş sarp ve sivri kayalıkların üzerinden süzüldü... ama ilerlediği yönde dipsiz, karanlık bir uçurum vardı. Uçurumun sonsuz karanlığa doğru inen dimdik yamaçlarında yol yol metal ışıltıları seçiliyordu. Bilinmeyen bir gezegenden kopan ve artık çok gerilerde kalan

kütle, sonsuzluğa doğru yolculuğuna devam ediyordu. Uzay aracı göğün sonsuz karanlığında yeniden hız kazanmaya başladı.

Gusev, birden:

— Şu önümüzdeki ay değil mi? –diye bağırdı.

Sonra aracın yan duvarında tutunduğu yeri bıraktı ve havada asılı kaldı: Kol ve bacaklarının duruşu, tıpkı kurbağalarınki gibiydi. Ve alçak sesle ağza alınmayacak küfürler savurarak yeniden aracın yan duvarına ulaşmak için çabalamaya başladı. Los da kendini bırakıp aracın zemininden havaya yükseldi ve gözetleme aygıtının borusuna tutunarak, Mars'ın göz alıcı, gümüşsü ışıltılarını seyretmeye başladı.

İniş

Bazı yerleri bulutların ardında kalan ve sanki gümüş bir disk gibi ışıldayan Mars, gözle görülür derecede büyümüştü. Güney kutbundaki buzul benekleri, göz kamaştırıcı ışıltılar saçıyordu. Onların hemen altında, yay biçiminde, kalın bir pus tabakası uzanıyordu. Bu tabaka doğuda ekvatora, ilk meridyenin yakınlarına dek uzanıyordu; sonra yana doğru kıvrılarak yükseliyor, böylece seyrelen ve daha ışıltılı bir yapıya kavuşan üst katmanlar, gümüş diskin batı kıyılarında ikinci bir burun oluşturacak şekilde ikiye ayrılıyordu.

Ekvator çevresinde, açıkça seçilebilen yuvarlak benekler şeklinde beş kara nokta vardı ve bunlar düzgün çizgilerle birbiriyle birleşerek iki eşkenar üçgen ile uzunca üçüncü bir üçgen daha oluşturuyorlardı. Doğudaki üçgenin tabanı düzgün bir yay biçimindeydi. Bunun ortasından Batı yönünde en uca doğru uzanan ikinci bir yarım daire vardı. Ekvator kuşağında yer alan bu gruplaşmanın doğu ve batısına birkaç çizgi, nokta ve yarım daire serpilmişti. Kuzey Kutbu, tümüyle karanlığa gömülüydü.

Los, kimi düz kimi eğri çizgilerin oluşturduğu bu ağdan gözünü alamıyordu: Gökbilimcilerin aklını başından alan, sürekli değişim halindeki, akıl sır ermez doğrusal Mars kanalları işte gözünün önündeydi! Çizgileri bütünüyle belirgin olan bu ağın altında Los sanki üzerinden silgiyle geçilmiş

gibi duran, soluk, silik ikinci bir ağın daha bulunduğunu fark etti. Not defterine kabataslak bir çizimini yaptı bu ağın. Birden gözetleme aygıtının önünde Mars diski titredi ve süzülür gibi kaymaya başladı. Los, reostalara atıldı:

— Aradığımızı bulduk, Aleksey İvanoviç! Şu anda çekim alanındayız... İniyoruz!

Uzay aracının boyun bölümü gezegene doğru döndü. Los aracın motorunu önce yavaşlattı, sonra tümüyle durdurdu. Hızdaki değişiklik artık o kadar kaygı verici değildi, ama bastıran sessizlik o denli sinir bozucuydu ki, Gusev her iki elini birden sımsıkı bastırarak kulaklarını kapadı.

Los yerde yatıyor, gümüş diskin her an nasıl biraz daha büyüdüğünü, yuvarlaklaştığını izliyordu. Uçsuz bucaksız karanlıkların içinden bu kez de o onların üzerine doğru uçuyor gibiydi.

Los, reostaları yeniden çalışma konumuna getirdi. Araç titremeye başladı ve Mars'ın çekim gücünü yendi; böylece gezegene doğru düşüş hızları yavaşladı. Mars yavaş yavaş bütün gökyüzünü kapatmaya ve ışıltısını yitirerek donuklaşmaya başlamıştı; o arada giderek yuvarlaklaşan kenar çizgileri de, kâse biçimini alıyordu.

Baş döndürücü bir düşüşün gerçekleştiği son birkaç saniye felaket ürkütücüydü. Mars artık gökyüzünün tamamını kaplamıştı. Sonra birden mercekler nemlendi, görüntü donuklaştı. Uzay aracı sisli bir vadinin üzerinden, bulutların arasından geçiyordu. Motorun homurtuları da, aracın titremeleri de iyice artmıştı. Gemi, usul usul alçalıyordu.

— İnişimiz tamamlanmak üzere! –diye bağırdı Los ve hemen motoru durdurdu.

Bir saniye sonra şiddetle aracın karşı duvarına savruldu. Uzay aracı olanca ağırlığıyla yere konmuş, hafif yan yatmıştı.

Her ikisinin de dizleri, elleri titriyor, yürekleri sıkışıyordu. Los ve Gusev hızla aracın içini düzenlediler, düşen, devrilen

şeyleri yerlerine kaldırdılar. Gözetleme deliklerinin birinden, Dünya'dan getirdikleri, yarı ölü yarı diri haldeki bir fareyi dışarı bıraktılar. Farecik burnunu havaya kaldırdı, bıyıklarını oynattı, kendini yıkadı; basbayağı canlanmıştı. Demek dışarıda yaşama uygun bir hava vardı.

Bunun üzerine yuvarlak kapağın vidalarını açtılar. Los diliyle dudaklarını yaladı, Gusev'e boğuk bir sesle:

— Aleksey İvanoviç, –dedi, – hedefimize esenlik içinde ulaştık. Şimdi dışarı çıkıyoruz.

Keçe çizmelerini ve montlarını çıkardılar. Gusev –ne olur ne olmaz– beline tabancısını soktu, belli belirsiz gülümsedi yuvarlak deliğin kapağını ardına kadar açtı.

Mars

Uzay aracından dışarı çıkan Gusev'le Los'un ilk gördükleri şey, rengi fırtınalı bir denizi andıran, uçsuz bucaksız, ışıl ışıl, koyu mavi gökyüzü oldu.

Saçaklı bir ateş topunu andıran Güneş, Mars'ın çok yukarılarındaydı. Petersburg'ta, Mart'ta, ılık rüzgârların gökyüzünü yıkayıp akça pakça ettiği açık günlerde görebildikleri bir güneşti bu.

— Kim ne derse desin, güneşlerine diyecek yok! –dedi Gusev ve hapşırarak ekledi: – Ben böyle neşeli, keyfi yerinde güneş görmedim!

Gerçekten de, göğün koyu maviliğinde şen şakrak ışıldıyordu güneş. İnsanın göğsü daralıyor, şakaklarına kan hücum ediyordu, ama hava öyle ince, öyle hafif, öyle diriydi ki, insan hiç farkına varmadan, son derece rahat, kolay soluk alıp veriyordu.

Uzay aracı, kızıla çalan portakal rengi, yüksekçe bir düzlükte yan yatıyordu. Dört yanda ufuk çizgisi, el uzattığında tutabileceğin kadar yakın görünüyordu. Toprak kuruydu, üzerinde yer yer derin çatlaklar görülüyordu. Leylaki gölgeleri yere vuran, yedi kollu şamdanlar gibi upuzun kaktüsler göze çarpıyordu dört yanda. Belli belirsiz, kuru bir esinti vardı.

Uzunca bir süre çevreyi gözlemledikten sonra Los ve Gusev düzlükte yürümeye başladılar. Ayak bileklerine kadar kolayca ufalanan, kuma benzer bir toprağa batmalarına karşın, adım atışları inanılmaz kolay, hafifti. Karşılarına çıkan upuzun, etli bir kaktüsün çevresini dolanırken, Los elini kaktüse doğru uzattı, ama elinin kaktüse değmesiyle birlikte, kaktüs sanki rüzgar esmiş gibi hareketlendi, üzerindeki etli, kahverengimsi genç sürgünler, Los'un eline doğru uzandı. Bu sırada Gusev'in ayağıyla kaktüsün kökünü şöyle bir dürtmesiyle lanet bitki bir anda boylu boyunca yere devriliverdi, dikenleri kumların içine girdi.

Yarım saat kadar yürüdüler, ama gördükleri manzara hep aynıydı: kızılımsı-turuncu toprak, uzun kaktüsler ve onların damar damar çatlamış toprak üzerine düşen leylak rengi gölgeleri. Güneye dönüp de güneşi yanlarına alınca Los birden dikkat kesildi, bir şeyler düşündüğü belliydi; çömeldi, sonra elini dizine vurdu:

— Aleksey İvanoviç, bu toprak sürülmüş!

— Ne diyorsunuz?

Gerçekten de şu anda toprağın sürüldüğünü gösteren geniş çizgiler halindeki izler ve kaktüslerin çok düzgün sıralar oluşturduğu açıkça görülebiliyordu. Birkaç adım sonra Gusev'in ayağı levhayı andırır yassı bir taşa takıldı, taşın ucu delinip buraya kocaman, bronz bir halka geçirilmişti, halkaya da kısa bir halat bağlıydı.

Los, avucuyla çenesini sıvazladı. Gözleri parlıyordu.

— Aleksey İvanoviç, farkında değil misiniz?

— Eh, şu anda bir tarlada olduğumuzun farkındayım.

— Ya şu halka için ne diyorsunuz?

— Evet, bu taşa niye bir halka tutturmuşlar? Şeytan işi gibi sanki?

— Bence, şamandıra bağlamak için. Deniz kabuklarını görüyor musunuz? Şu anda suyu çekilmiş bir kanalın dibindeyiz.

— Evet, gerçekten... Su konusunda pek iyi sayılmaz buraları. –dedi Gusev.

Parmağıyla burun deliğinin birini tıkayıp sümkürdü. Sonra yüzlerini batıya çevirdiler ve topraktaki sapan izlerini kesecek şekilde yürümeye başladılar. Çok uzakta, sürülmüş tarlanın üzerinde kocaman bir kuşun geniş geniş ve telaşla kanat çırparak havalandığı ve bir an sanki eşekarısı gibi havada asılı kaldığı görüldü. Gusev yavaşladı, elini tabancasına götürdü. Ama koyu maviliklere doğru ok gibi atılan kuş, bir anda en yakın ufkun ardında gözden kayboldu.

Kaktüsler buralarda daha uzun, daha kalın ve daha etliydiler. Bu yüzden Los ve Gusev, dikenlerinden korunmak için sürekli iki yana salınan kaktüs kolları arasından geçerken dikkat kesildiler. Yerde, ayaklarının arasında, kaya kertenkelelerini andıran hayvanlar koşuşuyordu; parlak turuncu renkli sürüngenlerin sırtlarında diken gibi pulları vardı. Birkaç kez gür çalılıklar arasında hızla kayan garip, dikensi toplar gördüler; buradan da dikkatle geçtiler.

Kaktüslü alan eğimli, kireç gibi beyaz bir kıyıda son buldu. Kıyı, sanki çok eski, kesme plakalarla kaplı gibiydi. Plakalar arasındaki çatlak ve yarıklardan kurumuş yosun lifleri sarkıyordu. Plakalardan birine az önce sürülmüş tarlada gördükleri gibi bir halka vidalanmıştı. Sorguçlu, sırtları dikenli kertenkeleler güneş altında huzurla ısınıyorlardı.

Los ve Gusev, yamaçtan yukarı tırmandıklarında, biraz daha solukça olmakla birlikte yine portakal rengi bir düzlüğün uzandığını gördüler karşılarında. Orada burada dağ çamlarına benzer bodur ağaçlar ve bir yıkıntı izlenimi bırakan ak taş yığınları görülüyordu. Kuzeybatı yönünde çok uzaklarda, donup kalmış alev dillerini andıran, büyüklükleri birbirinden farklı, sivri, keskin mor dağ dizileri seçiliyordu; doruklarında da kar ışıltıları.

— Gemiye dönsek ve bir şeyler yiyip biraz dinlensek hiç fena olmaz, –dedi Gusev. – Dolanıp durmaktan canımız çıktı... Burada tek bir Allah'ın kulu yok gibi sanki.

Orada bir süre daha durup beklediler. Önlerinde uzanan düzlük bomboş ve insanın yüreğini sızlatacak denli keder vericiydi.

— Biz de tam gelecek yeri bulmuşuz! –dedi Gusev, göğüs geçirerek.

Geri dönüp az önce tırmandıkları yamacı indiler ve uzay araçlarına yöneldiler; ancak kaktüsler arasında yollarını şaşırdıkları için epey bir süre aranmaları gerekti. Gusev birden durdu:

— İşte, o!

Hemen ardından alışkın hareketlerle silahını kılıfından çıkarıp:

— Hey! Kimsin sen? –diye bağırdı. – O, bizim uzay aracımız! Hemen çekilmezsen kurşunu yersin!

— Kime bağırıyorsunuz, Aleksey İvanoviç?

— Şu parlayan şey bizim uzay gemisi değil mi?

— Doğru. Şimdi gördüm.

— Gemimizin sağında oturan biri var!

Los, sonunda görebildi ve ikisi birden ayakları taşlara takıla takıla gemiye doğru koşmaya başladılar. Geminin yanında oturan yaratık, yana doğru kayıp kaktüslerin arasına atladı, burada birkaç kez hoplayıp upuzun, tülü andırır kanatlarını açarak bir çatırtıyla havalandı, Los'la Gusev'in üzerinde bir yarım daire çizdikten sonra gökyüzünde ok gibi yükseldi. Az önce sürülmüş tarlanın üzerinde görüp de kuş sandıkları şeyin ta kendisiydi bu. Gusev bu uçan canavarı yere indirmek için hemen tabancasına sarıldıysa da, Los onun eline vurup silahını düşürdü.

— Delirdin herhalde! O bir insan!

Başını geriye yıkıp, ağzı bir karış açık, çivit rengi gökyüzünde halkalar çizerek yükselen garip yaratığı izledi bir süre, Gusev. Los, mendilini çıkarıp kuşun ardından salladı.

— Mstislav Sergeyeviç, dikkatli olmalısınız, yükseldiği o noktadan da işimizi bitirebilir bu yaratık!

— Size o silahı kullanmamanızı söyledim, Aleksey İvanoviç!

Az önce havalanan kocaman kuş alçalınca, Los'la Gusev, bir uçuş aygıtının selesi üzerinde oturmakta olan insan benzeri bir yaratık gördüler. Başıyla beli arası, boşlukta asılı gibiydi. Her iki omzunun hizasında eğimli birer kanat sallanıyordu. Kanatların hemen altında, öne doğru, pervaneye benzer dönen bir disk vardı. Selenin gerisinde de, onun uzantısıymış gibi görünen ve çatal şeklinde açılan kuyruk dümeni bulunuyordu. Hareket yeteneği çok gelişmiş, son derece esnek, kıvrak, adeta canlı bir varlığa benzeyen bir aygıttı bu.

Aygıt, ani bir dalışla toprak yüzeyine kadar alçalıverdi; bir kanadı yukarıda, bir kanadı aşağıdaydı. Aygıtta oturan Marslının başında yumurta biçiminde, miğferi andırır, uzun siperlikli bir şapka, gözünde kocaman bir gözlük vardı. İnce, uzun, buruşuk yüzü, yanık-kırmızı renkteydi; burnu sivriydi. Marslı birden ağzını kocaman açıp bağırarak anlaşılmaz bir şeyler söyledi. Kanatlarının titreşimini iyice hızlandırarak yere indi, bir süre yerde ilerledi, sonra Los ve Gusev'in otuz adım kadar ötesinde aracından yere atladı.

Orta boylu bir insanoğluna benzeyen Marslının üzerinde koyu renk, genişçe bir ceket vardı. Kupkuru ve iğri andıran bacaklarının dizden yukarısını, hasır örgüyü andıran tozluklar kapatıyordu. Marslı öfkeyle, devrilmiş kaktüsleri göstermeye başladı. Ama Los ve Gusev ona doğru bir adım attıklarında, enerjik bir hareketle yerinden fırlayıp aracının selesine oturdu ve oradan kalemi andıran ince, uzun parmağını gözdağı verir gibi salladı ve hiç hız almadan, olduğu yerde dimdik havaya yükseldi, sonra hemen yine yere kondu ve devrilmiş, ezilmiş bitkileri göstererek yine incecik, ciyaklayan bir sesle bağırmaya başladı.

— Bu herif bize kızmış gibi, –dedi Gusev ve Marslıya çıkıştı: – Şu lanet kaktüsler için mi bağırıp duruyorsun bize? Kes bağırmayı da, yaklaş biraz; korkma, ısırmayız seni!

— Aleksey İvanoviç, adama küfretmekten vazgeçin... Rusça anladığını hiç sanmıyorum. Hemen yere oturun, yoksa hiç gitmez buradan.

Yer, ateş gibi yanıyordu; Los ve Gusev, kızgın toprağın üzerine oturdular. Los el kol işaretiyle yemek içmek istediğini anlatmaya başladı. Gusev, bir sigara yaktı. Onları bir süre izleyen Marslı bağırmayı kestiyse de, kalem gibi ince, uzun parmağını sallayarak Dünyalı ziyaretçileri tehdit etmeyi sürdürdü. Sonra aracının selesine bağlı bir torbayı alarak Dünyalıların olduğu yere fırlattı; ardından aracına atladığı gibi daireler çizerek yükseldi... yükseldi ve bir anda kuzey ufkunda gözden kayboldu.

Torbanın içinden iki metal kutuyla, içinde sıvı olan, hasır örgülü bir şişe çıktı. Gusev, bıçağıyla kutuları açtı; kutulardan birinde jöleye benzer, keskin kokulu bir şey vardı; öbür kutudaysa, Türk lokumunu andıran, pelte topakları.

Kutuları koklayan Gusev, öğürür gibi bir ses çıkardı:

-Öğğ! Şunların yedikleri şeye bak!

Gidip gemilerinden yiyecek içecek sepetini çıkardı, yerden kurumuş kaktüs parçalarını toplayıp bir ateş yaktı. Çok hafif, ince, uzun, sarımsı bir duman yükseldi göğe. Çürümüş kaktüsler tüterek yansa da, ateşleri kuvvetliydi. İnce bir teneke kutu içindeki tuzlu etlerini ısıttılar, sepetten çıkardıkları yiyecekleri temiz bir örtünün üstüne yerleştirdiler ve doymazcasına yemeye başladılar; ne kadar acıkmış olduklarını ancak şimdi anlayabiliyorlardı.

Güneş, tam tepelerindeydi, esinti durmuştu, hava sıcaktı. Turuncu renkli küçük bir toprak yükseltide bir kertenkele koşturuyordu. Gusev, elindeki peksimetten bir parça koparıp hayvana doğru fırlattı. Kertenkele birden durup üçgen biçimindeki boynuzsu kafasını iyice yukarı kaldırdı ve taş kesilmişçesine hareketsiz kaldı.

Los, Gusev'ten bir sigara istedi, sonra yere uzanıp ellerini yanağının altına yerleştirdi ve gülümseyerek sigarasını tüttürmeye başladı.

— Aleksey İvanoviç, ne kadar zamandır hiç yemek yemiyoruz biliyor musunuz?

— Dün akşamdan beri, Mstislav Sergeyeviç... Dünyadan hareketimizden hemen önce ben karnımı patatesle bir güzel doyurmuştum.

— Dün akşamdan beri mi? 23-24 gündür ilk kez yemek yiyoruz!

— Ne?!

— Dün Petersburg'da 18 Ağustos'tu... bugünse 11 Eylül! Şaşırttı mı bu mucize sizi dostum!

— Vallahi başım döndü Mstislav Sergeyeviç. Mucize sözcüğü bile az gelir bu durumu açıklamak için. Ve... bu işten hiçbir şey anlamadığımı da söylemeliyim!

— Aslında ben de tam anlamış değilim... Dünya'dan akşam saat 7 gibi ayrıldık. Şimdiyse öğle, iki. Benim saatime göre Dünyadan ayrılmamızın üzerinden 19 saat geçmiş. Ama benim Petersburg'da, atölyede kalan saate göre, yaklaşık bir ay önce ayrıldık Dünya'dan. Daha önce sizin de dikkatinizi çekmiştir herhalde: Bir trende gidiyorsunuz diyelim, uyuyorsunuz, derken tren duruyor; ya tatsız bir duyguyla uykunuzdan uyanırsınız ya da uyumaya devam etmekle birlikte, uykunuzda rahatsız olursunuz. Tüm bunların nedeni, trenin durmasıdır: Trenin durmasıyla birlikte bedeniniz de tümüyle hızını düşürür, düşük hızda çalışmaya geçer. İstasyonda beklemekte olan bir trene göre hızla giden bir trende, yüreğiniz de, bileğinizdeki saat de hızlanır. Ama zor ayırt edilir, önemsiz bir hızlanmadır bu, çünkü trenin düşük bir hızı vardır. Bizim Mars uçuşumuzda ise ayırt edilmemesi olanaksız bir hızlanma söz konusu. Yolun yarıya yakınını hemen hemen ışık hızında uçtuk. Havasız boşlukta uçtuğumuz sürece ne kalplerimizin vuruşunda ne saatin çalışma hızında ne de hücrelerimizdeki parçacıkların titreşiminde – birbirlerine göre– bir değişiklik olmadı. Çünkü hepimiz uzay aracımızla birlikte bir bütün oluşturduk, hepimiz aynı hızla

hareket ettik, hepimiz onun ritminde, onun titreşimindeydik. Aracımızın hızının, bedenimizin Dünya'daki normal hızının beş yüz bin katına yükselmesi demek, uzay aracımızın saatiyle ölçüldüğünde benim uçuş sırasında saniyede bir vuruş olan kalp hızımın, Petersburg'daki saatimle ölçülecek olsa saniyede beş yüz bin kat yüksek çıkması demek. Yüreğimin vuruş hızına, gemimizin saatine ve hızına ve bedenimin bende yarattığı duyguların topuna birden bakarak söyleyecek olursam, 19 saattir yoldayız. Yani Dünya'dan Mars'a kadar yolculuğumuz 19 saat sürdü. Ama Petrograd'daki bir insanın yüreğinin vuruş hızına ve Petropavlovsk Katedrali'nin saatinin akrep ve yelkovanının hareket hızına göre hesaplarsak, Dünya'dan ayrılışımızın üzerinden üç haftadan fazla süre geçti. İleride belki daha büyük bir uzay gemisi yaparız ve içine de altı ay yetecek yiyecek içecek, oksijen ve ultraliddit yedekleyip şu garip yaratıklara sorarız: "Sizi Dünya'ya götürmemizi ister miydiniz? Bizim oralarda, bizim zamanımızda, bugünden yüz yıl sonrasında yaşamak? Bunun için yalnızca şu kutunun içinde altı ay oturabilecek kadar sabırlı olmanız yeter. Buna karşılık tanığı olacağınız hayatı bir düşünün... Zamanda yüz yıl ileri sıçramış olacaksınız! Sonra da onları ışık hızıyla, altı aylığına yıldızlar arası boşluğa da göndeririz. Çokça sıkıldıktan, saçları sakalları iyice uzadıktan sonra Dünya'ya bir dönerlerdi ki ne görsünler: Altın Çağ! İlkokul öğrencileri bile derslerinde yüzyıl önce bütün Avrupa'nın savaşlarla, devrimlerle nasıl altüst olduğunu öğreniyorlar. Dünya başkentlerinin kargaşanın kollarında nasıl can çekiştiğini... Kimselerin hiçbir şeye inancının kalmadığını... Yaşlı dünyamızın şimdiye dek böylesi bir yıkımla hiç karşılaşmadığını... Ve bir gün her ülkede kendilerini "Adiller" diye adlandıran gözüpek, yiğit, kararlı insanların bir araya gelerek ülkelerinin yönetimlerini ele geçirdiğini, adalete, şefkate, merhamete dayanan, mutlu olma hakkını en yüce, en doğal insan hakkı olarak tanıyan

bambaşka, yepyeni yasalarla, yepyeni bir dünya kurduklarını... Bu sonuncu nokta çok önemli Aleksey İvanoviç: Mutlu olma hakkı, mutluluk... Bir gün bütün bunlar hiç kuşkusuz gerçekleşecek.

Gusev'i çok şaşırttı bu açıklamalar. Birkaç kez ah, of çekti, diliyle cık cık diye sesler çıkardı, sonra:

— Mstislav Sergeyeviç, –dedi, – şu şişedeki içecek için fikriniz nedir? İçsek bir zararı olur mu acaba? –Dışı hasır örülü şişenin tıpasını dişleriyle çıkardı, şişedeki sıvıdan biraz ağzına alıp tükürdü: – İçilebilir! –dedi, şişeden biraz daha içtikten sonra, ekledi: – Bizdeki Madeira şaraplarını andırıyor. Buyurun, siz de bakın.

Los, içkiden bir yudum aldı: Güçlü bir Hindistan cevizi kokusu yayan, biraz yoğun, tatlıca bir sıvıydı bu. Tadına bakalım derken, şişenin yarısını bitirdiklerini fark ettiler. Damarlarında sımsıcak, yepyeni ve çok özel bir gücün akmakta olduğunu duyumsadılar. Ama zihinlerinde en ufak bir bulanma yoktu.

Los, doğrulup kalktı, gerindi: Erişilmez bir hayal niteliğindeki şu yabancı göğün altında kendini kuş gibi hafif, rahat hissediyordu. Çok yüksek ve şiddetli bir dalga onu kaptığı gibi yıldızlar okyanusuna fırlatmıştı sanki ve o bilmediği, yepyeni bir hayata yeniden doğmuştu.

Gusev, yiyecek sepetini gemiye geri götürdü, sepeti içeri koymak için açtığı küçük yuvarlak pencerenin vidalarını yeniden sıkıladı, şapkasını iyice ensesine yıktı:

— Her şey harika, Mstislav Sergeyeviç, ben doğrusu buraya geldiğimize hiç pişman değilim.

Yeniden küçük tepelerin olduğu yere gitmeye ve akşama dek oradaki düzlükte dolaşmaya karar verdiler.

Her ikisinin de keyfi yerindeydi; neşeyle söyleşerek kaktüsler arasından yürümeye başladılar; arada bir hafif, çevik sıçramalarla alçak kaktüslerin üzerinden atlıyorlardı. Çok

geçmeden yamaçta sık çalılar arasında ağaran ak taşlar gördüler.

Ensesinde bir ürperti duyan Los birden zınk diye durdu. Üç adım ötelerinde, etli kaktüs yaprakları arasından, kırmızımsı gözkapakları yarı örtük, at gözü gibi iri bir çift göz ona bakıyordu. Alabildiğine tehlikeli, tehdit dolu bakışlardı bunlar.

— Bir şey mi oldu? –diye sordu Gusev ve o da bu iğrenç bakışları fark etti.

Bir an bile düşünmeden tabancasını o yöne doğrultup ateşledi; bir toz bulutu kalktı, at gözüne benzeyen iri gözler kayboldu.

— Aha bir tane daha! –diye bağırdı Gusev ve hızla yana dönerek eklemli, uzun sekiz bacağıyla yerde hızla uzaklaşan, kahverengi, yağlı bedeni üzerinde seyrek çizgiler bulunan hayvana doğrulttuğu silahını bir kez daha ateşledi, aynı anda da Dünya'da ancak okyanus diplerinde görülebilecek dev gibi bir örümcek, hızla çalıların arasına dalarak gözden kayboldu.

Terkedilmiş Ev

Los ve Gusev, içinde su olmayan kanaletler üzerinden atlaya atlaya, kurumuş göl yataklarının çevresinden dolana dolana, yakındaki ağaçlığa doğru yürüdüler. Yer, yanık kırmızı-kahverengi bir tozla kaplıydı. Bu tozların hemen tümüyle doldurduğu kanallarda, su yataklarında, kumlar arasından zaman zaman karşılarına paslanmış mavna iskeletleri çıkıyordu. Göz alabildiğine uzanan iç karartıcı düzlük, kapağı andıran, bir metre çapında dışbükey parlak kabartılarla doluydu. Birkaç kez kaldırmayı denedilerse de yere sıkıca vidalanmış olduğunu gördükleri bu disklerin balkımaları, tarak dişlerini andıran sarp kayalardan, aşağıdaki ağaçlık alana ve yıkıntılara doğru bir dizi halinde uzanıyordu.

İki tepenin arasında koruluk uzanıyordu: Yanık-kahverengi dalları ve düzleşmiş tepeleriyle koruluktan çok bir çalılıktı burası. Ağaçların eğri büğrü ama güçlü dalları, yosuna benzer yaprakları vardı; ağaçlara sımsıkı tutunmuş dallar kurumuş gibiydi. Koruluğun en kıyısındaki ağaçların arasına dikenli teller gerilmişti.

Koruluğa girdiler. Gusev birden durdu, ayağıyla toprağı dürtünce, dişlerinden altın ışıltıları yükselen, kırılmış bir insan kafatası ortaya çıktı. Burası boğucu sıcaktı. Havada en ufak bir esinti yoktu; üzerleri yosun bağlamış dallardan ancak cılız gölgeler düşüyordu toprağa. Birkaç adımdan son-

ra yerde kuyu bileziğini andırır, yuvarlak metal bir levhaya vidalanmış yeni bir disk kabartısına rastladılar. Koruluğun bittiği yerde küçük bir ev vardı. Daha doğrusu bir ev kalıntısıydı bu: Sanki patlatılarak yıkılmış kalın tuğla duvarlardan arta kalanlar, yığın halinde parçalanmış tuğlalar ve aralarda uçları eğrilmiş metal kirişler görülüyordu.

— Bu evi sanki bombayla havaya uçurmuşlar, Mstislav Sergeyeviç? –dedi Gusev. – Benim anladığım burada esaslı bir kapışma olmuş... İyi bildiğimiz şeyler bunlar.

Yıkıntılar arasında kocaman bir örümcek gördüler. Tedirgin olan örümcek, duvarın yıkık ağzından hızla aşağı doğru kaçtı. Gusev örümceğe bir el ateş etti. Örümcek havaya uçtu, ardından sırt üstü yere düştü. Ardından ikinci bir örümcek çıktı yıkıntılardan ve ardı sıra kızıl-kahverengi tozlar kaldırarak ağaçlara doğru koşmaya başladı; burada dikenli tel örgüye takıldı, bacaklarını tel örgünün aralıklarından uzatarak karşıya geçmek için umutsuzca didinmeye başladı.

Gusev ve Los koruluktan çıkıp bir tepeyi tırmandılar, tepenin aşağısında ikinci bir koruluk ve düz damlı tuğla yapılar ile onlardan daha yüksek taş bir yapı görülüyordu. Tepeyle bu yerleşim yeri arasında birkaç diske daha rastladılar.

— Bu disklerin altlarında kanallar olsa gerek, –dedi Los, diskleri göstererek. – Herhalde elektrik, su hatları geçirmek için yapmışlar... Ama hepsinin çoktandır kullanılmadığı belli. Anladığım kadarıyla bütün buralar terkedilmiş.

Dikenli telleri aşıp koruluğu geride bıraktılar ve kocaman, sağlam taşlarla döşeli bir avluya geldiler. Taş avlunun gerisinde, arkasını koruluğa vermiş, sıra dışı, iç karartıcı mimarisi olan bir yapı görülüyordu. Yapının dümdüz duvarları yukarıya doğru giderek daralıyor ve en tepede kara kan rengi masif bir taş silmeyle sonlanıyordu. Dümdüz duvarlarda, yarığı andıran, dar, ama derin pencere delikleri vardı. Yine aynı kara kan rengi taştan yapılmış, dörtgen biçimli, yukarıya doğru gittikçe incelen iki sütun, üzerinde bronz bir yarım

kabartma figür bulunan ana giriş kapısına destek olurken binanın tüm cephesi boyunca uzanan düz merdivenler, yukarıda alçak, masif bir kapıya doğru yükseliyordu. Duvarın koyu renk kocaman taşları arasından dışarıya kurumuş otlar uzanıyordu. Karşılarında yükselen yapı, dev bir anıt mezarı andırıyordu.

Gusev'in üzeri bronz kaplı kapıya bir omuz atmasıyla kapı açıldı. Antre gibi bir yeri geride bırakıp yüksek tavanlı, çokgen biçimli bir salona girdiler. Tepedeki cam kubbeden süzülen ışık aydınlattı içeriyi. Salon neredeyse bomboştu. Orada burada birkaç tabure ile köşede bir masa görülüyordu. Masanın üzerinde havluyu andıran bir örtü ile içlerinde bozulmuş yemek artıkları bulunan tabaklar seçiliyordu. Birkaç duvarın önünde alçak sedirler, taş kaplı zeminde teneke konserve kutuları, kırık şişeler, kapıya yakın bir yerde, disk ve küre biçimli parçalardan oluşmuş, üzeri metal bir ağla kaplı, tuhaf bir alet vardı ve bütün bu eşyaların üzeri kalın bir toz tabakasıyla kaplıydı.

Cam kubbeden düşen tozlu ışık iplikleri mermeri andıran sarımsı duvarları aydınlatıyordu. Yukarıda, kubbeye yakın bölümde duvarlar, eski bir tarihsel olayın canlandırıldığı geniş bir mozaik kuşakla çevrilmişti. Sarı derili birtakım yaratıklarla, kızıl derili yaratıklar arasında yaşanmış bir savaştı sanki bu. İnsana benzer bir yaratık denizde, göğsüne dek dalgalara gömülmüş durumdaydı; sonra aynı figürün yıldızların arasında uçtuğu görülüyordu. Ayrıca, çobanların güttüğü uzun tüylü bir hayvan sürüsüyle, bunlara saldıran yabanıl hayvanlar... dans, av, doğum, ölüm ritüelleri gibi gündelik yaşamdan sahneler görülüyordu. İki yana doğru uzanan bu iç karartıcı mozaik kuşak, tam kapının üzerine denk düşen noktada göleti andıran, dev boyutta, yuvarlak bir su deposu resmiyle sonlanıyordu.

— İlginç, çok ilginç, –dedi Los, mozaik kuşaktaki resimleri daha iyi görebilmek için oradaki kanepenin üzerine çı-

karken. – Aleksey İvanoviç, her sahnede yer verilen insan başına benzer şu tuhaf şey için ne diyorsunuz? Bunun ne olduğunu anlayabildiniz mi?

Bu sırada Gusev duvara adeta gizlenmiş, fark edilmesi çok zor bir kapı keşfetti: Kapının hemen ardında başlayan merdivenler, tozlu bir ışıkla aydınlanmış kemerli bir koridora açılıyordu. Koridor boyunca yer alan nişlerde taştan ve bronzdan birtakım figürler, gövdeler, başlar, maskeler, vazo parçacıkları vardı; burada yer alan mermer ve bronz süslemeli kapıların iç odalara açıldığı görülüyordu. Gusev, merakla alçak tavanlı, küf kokan, loş odalara bir göz attı. Odalardan birinde susuz bir havuz, havuzun dibinde de ölü bir örümcek vardı. Bir başka odada yerler, bir duvarı boydan boya kapladığı anlaşılan tuz buz olmuş ayna kırıklarıyla ve yanıp kül olmuş bez parçalarıyla doluydu. Sağda solda devrilmiş mobilyalar, içleri lime lime olmuş giysilerle dolu dolaplar görülüyordu.

Halılarla kaplı üçüncü odada, üzerine gün ışığı düşen bir yükseltinin üzerinde genişçe bir yatak vardı. Yatak üzerinden asılmış bir Marslının iskeleti sarkıyordu. Her yan, burada acımasız bir kavga geçtiğinin izleriyle doluydu. Köşede yere uzanmış durumda ikinci bir iskelet daha vardı. Gusev yerdeki ıvır zıvır arasında üzerlerinde işlemeler bulunan küçük metal nesneler buldu: Altın olmalıydı bunlar; kadınlara özgü süs eşyaları; minik koku şişeleri, kutucuk gibi şeyler. İskeletlerden birinin üzerindeki çürüyüp dağılmış giysiye iki yontulmuş taş tutturulmuştu. Gusev, küçük bir zincirle birbirine bağlı biri saydam, biri gece gibi simsiyah taşları aldı.

— Kısa günün kârı... Fena ganimet sayılmazlar, –dedi kendi kendine, keyifle. – Mâşa için güzel bir armağan olur.

Los koridordaki heykelleri inceliyordu. Küçük, sivri burunlu Marslı başları, küçük, acayip birtakım yaratıklar, masklar, biçimleri ve süslemeleri tuhaf bir şekilde eski Etrüsk amforalarını andıran, kırıkları yapıştırılmış vazolar... Bütün

bu eşya arasında çıplak bir kadın heykeli dikkatini çekti Los'un. Bakışları sert, saçları karmakarışık, yüzü bakışımsız, bir yarım heykeldi bu. Birbirinden açık göğüsleri iki yandan sertçe sivriliyordu. Saçlarına, yıldızlardan yapılmış, alnının hemen üzerinde ince bir parabole dönüşen, halka biçiminde altın bir baş süsü takılıydı. Biri yakut, öbürü kiremit kırmızısı iki toparlak taş kakılmıştı halkaya. Kadının duygulu, kendine güven dolu yüzünde, şaşırtıcı şekilde insana bildik, yakın gelen tuhaf bir yan vardı.

Heykelin hemen yanındaki duvarda, üzeri metal kafesli küçük bir niş karartısı gördü Los ve parmağını, kafesin aralıklarından sokacak oldu, ama başaramadı. Bir kibrit çakınca, nişin içinde yanmış bir yastık, onun da üzerinde altın bir mask bulunduğunu gördü. Gözlerini huzurla yummuş, yarım ay biçimindeki ağzı gülümseyen, elmacık kemikleri iri bir insan yüzü betimlenmişti maskta. Burnu gaga gibi sivriydi. Alnında, iki kaşının ortasında yusufçuk gözünü andıran peteksi bir kabartı vardı.

Los, bu şaşırtıcı maskı inceleme heyecanıyla kutunun içindeki kibritlerin belki yarısını tüketti. Mars'a doğru dünyadan ayrılmalarından kısa süre önce buna çok benzer mask fotoğrafları görmüştü: Afrika'da, Nijer kıyılarında, gizemli bir şekilde yok olmuş bir ırka ait olduğu düşünülen dev kent kalıntılarında yapılan kazılarda bulunmuş masklardı bunlar.

Koridordaki kapılardan biri yarı açıktı. Los, çok yüksek tavanlı, içinde kafes şeklinde korkuluklarla çevrili bir galeri bulunan çok büyük bir odaya girdi. Hem galeri bölümünde hem de aşağıda, duvarlar boydan boya kitap raflarıyla kaplıydı; rafları dolduran küçük, kalın kitap ciltlerinin yaldızlı sırt yazıları, gri duvarlar boyunca dümdüz bir çizgi gibi uzanıyordu. Bazı raflarda metal silindirler ile cildi deri ya da ağaçtan, dev boyutlu kitaplar göze çarpıyordu. Kitaplarla dolu rafların değişik noktalarından, kütüphanenin kuytu, loş köşelerinden yüzleri kırışıklar içinde, saçları dökülmüş

Marslı bilgelerin büstleri taş gözleriyle içeriyi süzüyordu. Kütüphaneye birkaç derin koltuk yerleştirilmişti; arada birkaç tane de leylek gibi ince, uzun bacaklar üzerinde duran ve bir çekmeceyi andıran küçük, zarif kutu görülüyordu; yanlarından yuvarlak birer ekran iliştirilmişti kutulara.

Los, Mars'la ilgili bin yılların bilgeliğini bağrında taşıyan, küf ve yanık kokulu kitap hazinesini soluğu tutulmuş bir halde izliyordu.

Ürkütmekten korkarcasına ayaklarının ucuna basarak kitaplığa yaklaştı, raflardan birkaç kitap alıp açtı: Yeşilimsi renkte bir kâğıdı vardı kitapların; geometri çizimlerini andıran harflerse uçuk, tatlı bir kahverengi tondaydı. Los, içinde yeraltı makinelerine ait çizimlerin de bulunduğu kitaplardan birini daha sonra bir boş zamanında incelemek üzere cebine attı. Metal silindir kapların içine sarımsı renkte, fonograf merdanesine benzer, ama yüzeyleri cam gibi dümdüz, tırnakla dokunulduğunda ses çıkaran merdaneler yerleştirilmişti. Bir köşesine ekran iliştirilmiş uzun bacaklı çekmecede de böyle bir merdane duruyordu: Anlaşılan, üzerindeki kayıtları izlemek için biri onu buraya getirmiş, ancak binanın saldırıya uğramasıyla öylece bırakılmıştı burada.

Los kitaplıkta siyah bir dolabı açıp içinden rastgele bir kitap aldı, sahtiyan ciltli, yer yer kurtların yediği, tüy gibi hafif kitabın üzerindeki kalın toz tabakasını eliyle dikkatle silip temizledi. Kitabın eski, sararmış yaprakları yukardan aşağı doğru tutturulmuş ve dikey doğrultuda zikzak yapacak biçimde düzenlenmişti. Bu birinden ötekine akış halindeki sayfalar baştan sona tırnak büyüklüğünde, renkli üçgenlerle doluydu: soldan sağa doğru üçgenler, sonra bunun tersi yönde üçgenler; bazen ötekilerden uzaklaşan, bazen de öncekilerin ya da sonrakilerin arasına girerek düzgün olmayan satırlar oluşturan, çevre çizgileri ve renkleri sürekli değişen üçgenler. Birkaç sayfa sonra üçgenlerin arasında denizanasını andıran, renk ve biçimleri sürekli değişen çemberler belirmeye başladı. Üçgenlerin de biçimlerinde değişme vardı.

Bazen birbiri arasına giren bazen birbirinden uzaklaşan tüm bu üçgenler, çemberler, kareler ve karmaşık başka pek çok figür, dur durak bilmeyen bir renk ve biçim seli halinde sayfadan sayfaya akıyordu. Los kulaklarında belli belirsiz bir müzik duymaya başladı; zor yakalanır, içe işleyen, hüzünlü bir müzik.

Kitabı yerine koydu, eliyle gözlerini kapadı, kitaplığa dayanmış olarak uzunca bir süre kımıltısız kaldı; başı dönüyordu, heyecan içindeydi, daha önce hiç yaşamadığı duygular içindeydi; büyülenmişti sanki: Şarkı söyleyen bir kitaptı bu.

Birden boş yapının içinde Gusev'in sesi yankılandı:

— Mstislav Sergeyeviç, hemen buraya gelin!

Los koridora çıktı, uzun koridorun sonundaki kapı ağzında duruyordu Gusev. Dudaklarında dehşetten donakalmış bir gülümsemeyle:

— Baksanıza, –dedi, – nasıl bir şey var burada!

Kenara çekilip Los'u yarı karanlık, küçük bir odaya soktu; tam karşı duvarda kare biçiminde, büyük, mat bir ayna gömülmüştü; aynanın hemen önüne de birkaç sandalye ve koltuk dizilmişti.

— Baksanıza, kordonun ucunda küçük bir top sallanıyor... Herhalde altındandır deyip koparmak için çektiğimde bakın neler oldu.

Gusev'in, kordona asılı küçük topu aşağı doğru çekmesiyle birden aydınlanan aynada sıra sıra evlerin, batan günün ışıltılarıyla yanan pencerelerin, oynaşan ağaç dallarının görüntüleri belirdi, kalabalıklardan yükselen boğuk uğultularla doldu loş oda. Evleriyle, ağaçlarıyla beliren kent görüntüsünü yok ederek aynada yukardan aşağı doğru kanatlı bir gölge kaymaya başladı... Sonra birden ekran çok güçlü bir ışıkla aydınlandı, döşemenin altından keskin bir çatırtı yükseldi ve mat ayna kararıverdi.

— Kısa devre oldu, –dedi Gusev, sonra ekledi: – Burada daha fazla zaman yitirmesek iyi olur, Mstislav Sergeyeviç, hava kararmadan gemimize dönelim.

Gün Batımı

Kıpkızıl yanan ve çevresindeki ince, dar sis halkası dağılan güneş iyice ufuk çizgisine yaklaşmıştı; batması artık an meselesiydi.

Los ve Gusev düzlükten hızlı adımlarla kanal kıyısına geri döndüler: Hava karardıkça her yan daha bir ıssız, ürkünç görünüm almıştı. Karşılarında göz alabildiğine uzanan düzlüğün en ucuna doğru hızla kayan güneş, artık gözden kaybolmak üzereydi; ondan geriye yalnızca ışıltılı bir kızıl hale kalmıştı. Ufuk çizgisindeki son seyrek ışıklarla hızla külrengini alan hava, güneşin bütün bütüne sönmesiyle birlikte yoğun bir karanlığa büründü.

Mars göğünde, güneşin battığı külrengi ufka yakın bir noktada, öfkeli bir göz gibi birden kocaman bir kızıl yıldız belirdi, bir süre yalnız onun yaydığı soğuk, somurtkan ışıklar doldurdu karanlığı.

Ama bu bir an sürdü, hemen ardından gök kubbenin her yanında yıldızlar ışımaya başladı, insanın gözüne iğne gibi batan soğuk, yeşilimsi ışıklarıyla takımyıldızlar belirdi. O arada öfkeli yıldız iyice yükselmiş, pırıltısı büsbütün artmıştı.

Kanal kıyısına vardıklarında Los başını göğe kaldırdı, eliyle kızıl yıldızı göstererek:

— Dünya, –dedi.

Gusev kasketini çıkardı, alnının terini sildi, sonra başını geriye atıp göğün derinlerinde, takımyıldızlar arasında yüzen uzak yurduna baktı. Yüzü solgun, kederliydi.

— Dünya, –dedi o da, bir yankı gibi yineleyerek Los'u.

O eski kanal kıyısında, önlerindeki düzlüğü ve yıldızların soluk beyaz ışığı altında çizgileri belli belirsiz seçilen kaktüsleri izleyerek uzunca bir süre öylece durdular.

Derken, karanlık, keskin ufuk çizgisi ötesinden incecik, gümüşsü bir hilal belirdi, hemen ardından da kaktüslerle kaplı düzlük üzerinde yükselmeye başladı. Kaktüs gövdelerinin uzun gölgeleriyle doldu her yan.

Gusev, Los'u dirseğiyle dürttü:

— Arkaya baksanıza.

Arkada, küçük tümseklerin dalga dalga doldurduğu düzlükte, koruluğun ve yıkıntıların üzerinde Mars'ın ikinci uydusu asılı duruyordu. Aydan biraz daha küçük, sarı ışıklar saçan disk, dağların sarp doruklarına doğru eğilmişti. Dağların yamaçlarında metal disklerin yansıları titreşiyordu.

Gusev neredeyse fısıldar gibi:

— Ne gece ama! –diye mırıldandı. – Sanki düşteyiz!

Kanal kıyısından dikkatle aşağıya, karanlık kaktüs koruluğuna indiler. Ayaklarının altında bir gölge oynaşıyordu. Ay ışığında uzun tüylerle kaplı bir topun hızla yuvarlandığını gördüler. Bir gıcırtı... Sonra insanının kanını donduran, ince, kulak tırmalayıcı bir haykırış duydular. Donuk ışık altında kaktüs yaprakları belli belirsiz kımıldıyordu. Balık ağı gibi dolgun, esnek bir örümcek ağı yapıştı yüzlerine.

Birden ulumaya benzer, ürkünç, tekinsiz bir ses doldurdu geceyi... Ve bir anda kesildi... Kaskatı sessizliği daha da vurguladı sesin aniden kesilmesi. Gusev ve Los, iğrenti ve korkudan titreyerek, her biri sanki canlanmaya, hareketlenmeye başlamış olan bitkilerin üzerinden atlaya atlaya, kocaman adımlarla yürümeye başladılar

Sonunda iyice yükselen hilalin donuk ışığında uzay araçlarının metalini, perçinlerini seçtiler. Soluk soluğa kalmışlardı; son bir hamleyle gemilerine vardılar.

Gusev, giriş deliğinin kapak vidalarını açarken:

— Yok, –dedi, – beni kesseniz bir daha bu örümcek cennetinde geceleyin yaya dolaşmam!

Ve kendini hemen gemiye attı.

Los'unsa acelesi yok gibiydi. Dikkatle çevresine, gökyüzüne bakıyor, seslere kulak kabartıyordu. Çok geçmeden kanatlı bir uzay gemisinin yıldızlar arasında bir hayal gibi süzüldüğünü gördü.

Los Dünyaya Bakıyor

Kanatlı geminin gölgesi bir süre sonra görünmez oldu. Uzay aracının nemli gövdesine tırmanan Los piposunu yaktı, yıldızlara bakmaya başladı. Soğuk hafiften bedenini ısırıyordu, demek hava sıcaklığı düşmeye başlamıştı.

Gusev'se uzay aracının içinde söylene söylene bir oraya bir buraya gidip geliyor, sağı solu yokluyor, deminki keşif gezisinde cebine attığı şeyleri geminin değişik yerlerine saklıyordu. Sonra başını giriş deliğinden dışarı çıkararak:

— Mstislav Sergeyeviç, siz ne dersiniz bilmem ama bence mala düştük! Hepsi altın bu taşların! Paha biçilmez şeyler! Petersburg'ta kucak dolusu para vereceklerdir bunlara... Benim garip Mâşa'm sevincinden kafayı oynatmazsa, iyi!

Ve baş, delikte kayboldu, geminin içinde ses seda kesildi. Uyuyakalmıştı besbelli, mutlu Gusev.

Los'a gelince hâlâ dışarıda, geminin üzerindeydi; uyumak şurada dursun, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra yıldızları izliyor, arada piposunu çekiştiriyordu. Gel de işin içinden çık! İki kaşın ortasında petek gözünü andıran üçüncü bir göz yeri bulunan Afrika masklarının Mars'ta ne işi vardı?! Afrika'ya özgü, bu son derece ayırt edici özellikteki masklar nereden gelmiş olabilirdi Mars'a?! Ya mozaiklere ne demeli? Denizde dalgalar arasında kaybolan, sonra da yıldızlar arasında uçan devler? Sfenks betimlemesi? Sonra o parabol ve iki toparlak

taş? Bu taşlardan yakut renklisi Dünya, kiremit rengi olansa Mars mı demekti? Her iki dünya üzerindeki bir egemenliği mi simgeliyordu bunlar? Anlaşılır gibi değildi. Hele o şarkı söyleyen kitap... ve puslu aynada beliren tuhaf kent?! Bütün buralar... bu kent niçin terk edilmişti?

Los ayakkabısının topuğuna vurarak boşalttığı piposuna yeniden tütün doldurdu. Bir an önce yeni gün başlasaydı. Bugün gördükleri uçan Marslı onlara herhalde en yakın yerleşim yerinin nerede olduğunu söyleyebilirdi. Marslılar şu anda bile onları arıyor olabilirlerdi? Yıldızlar arasında bir hayal gibi süzülen uzay gemisini de belki onları alması için göndermişlerdi?

Los bakışlarıyla gökyüzünü taradı. Yükselebileceği en tepe noktasına ulaşan kızılımsı yıldızın –Dünya'nın– şimdi daha donuk, soluk bir ışıltısı vardı; ama bu solgun ışın demeti Los'un tam kalbine vuruyordu.

Dünya'da da, gözlerine bir türlü uykunun girmediği o gece, hangarın kapısında dikilip şu anda olduğu gibi ürpertici bir kederle zenit noktasındaki Mars'a bakıp durmuştu. Dün değil önceki gece olmuştu bu. Şu anla, Dünya'daki o geceyi ayıran topu topu tek bir geceydi. Ama ne gece!

Ah, Dünya! Bazen bulutların ardında yeşil yeşil seçilen, bazen bulutları yaran ışınlar altında olanca görkemiyle ortaya çıkan tombul, gösterişli, bitmez tükenmez suları olan... Biriciğimiz, evimiz, yerimiz-yurdumuz Dünya!

Bir an duyduğu dehşetten buz kesti Los: Yıldızlar arasında süzülüp duran Dünya, sıcacık bir yüreğe benziyordu ve o –hayata yalnızca çok kısa bir an var olmak için gelmiş mini minnacık bir susineğinden başka bir şey olmayan Los– sersemce bir karar vererek bu kızıl küreyle, bu sımsıcak yürekle ilişkisini kendi elleriyle koparıp çölü andıran şu susuz, ıssız topraklarda bir metal kutunun üzerinde cennetten kovulmuş iblis gibi yapayalnız oturuyordu. Yalnızlık istiyorsun ha, al sana yalnızlık?

Peki kendinden kurtulmak... Bunu başarabilmiş miydi?

Soğuktan kaskatı kesilen Los sönen piposunu cebine attı, uzay gemisinin yuvarlak kapağını açıp içeri girdi, tatlı tatlı horlayarak uyuyan Gusev'in yanına uzandı. Ne kadar yalın, doğal bir insandı Gusev! Yurduna ihanet etmemiş, hayalinden bile geçmeyecek uzaklıkları aşarak göğün kırkıncı katında bir gezegene kendisiyle birlikte uçmuştu... ve tek derdi buralarda cebine atacak bir şeyler bulabilmek, bunları yanında Dünya'ya, Mâşa'sına götürüp sevdiceğini sevindirmekti. Vicdanı tertemiz, bebek gibi uyuyordu.

Yorgunluktan ve içerideki sıcak havadan hemen uykuya daldı Los. Kendisine teselli veren dünyevi bir manzara gördü düşünde: Kış... bir ırmak kıyısı... rüzgârda hışırdayan kayınlar... gökte bir iki bulut... suda oynaşan güneş ışınları... ve karşı kıyıdan el sallayarak onu çağıran beyazlar içinde biri...

Neden sonra Los'la Gusev'i güçlü bir pervane gürültüsü uyandırdı.

Marslılar

Doğudan batıya tüm sabah göğü, ibrişim çilelerini andıran göz kamaştırıcı pembe bulutlarla kaplıydı. Bazen göğü kaplayan pembe bulutlar arasındaki masmavi yarıklarda bir ışıltı halinde ortaya çıkarak bazen pembelikler ardında gözden yiterek, bir uçan gemi yavaş yavaş alçalıyordu. Gemi, iki yanında gittikçe incelerek sivri bir uçla sonlanan üç çift kanadı ve üç direğiyle bir Kartaca galyotunu andırıyordu, ya da dev boyutlu bir kınkanatlı böceği.

Nemden sırılsıklam gemi, gümüşsü ışıltılar saçarak bir süre kaktüsler üzerinde asılı kaldı. Aracın yerden belli bir uzaklıkta havada asılı kalmasını, kısa direklerinin uçlarındaki dikey doğrultuda müthiş bir gürültüyle çalışmakta olan pervaneler sağlıyordu. Derken geminin iki yanından aşağı merdivene benzer iki iskele sarkıtıldı ve araç tıpkı bir kuşun dala tünemesi gibi yavaşça bu iki merdivenin üzerine kondu, aynı anda da dönmekte olan son pervane durdu.

Derken, merdivenlerde Marslılar göründü: Başlarında yumurta biçiminde birer miğfer vardı ve ufak tefektiler. Üzerlerindeki gümüş rengi parlak ceketlerin geniş, kalın yakaları kalkık olduğu için enseleriyle yüzlerinin alt bölümü görünmüyordu. Orta yerinde bir disk bulunan kısa namlulu otomatik birer silah vardı ellerinde.

Gusev, elinde Mauser'i, asık yüzle uzay gemisinin önünde duruyor, kaşla göz arasında iki düzgün sıra oluşturuveren Marslıları izliyordu. Marslılar silahlarının namlularını, göğüslerine doğru büktükleri kollarının üzerine koymuşlardı.

— Hay sizin silah tutuşunuza e mi! Şunlara bak, karılar gibi tutuyorlar silahı! –diye homurdandı Gusev.

Los'a gelince, ellerini göğsünde kavuşturmuş, gülümseyerek bakıyordu Marslılara. Gemiden son inen Marslının üzerinde, geniş kıvrımlar halinde yere dökülen, uzun, siyah, cüppe benzeri bir giysi vardı; başı açıktı, dazlak kafası yumru yumruydu. Sakalsız, uzun, dar yüzü, neredeyse mavi denebilecek bir renkteydi.

Gevşek yapılı toprakta yürümek pek kolay değildi; dazlak kafalı adam da iki sıra askerin arasından geçerken yürümekte bayağı zorlandı. Açık renk, kocaman, pörtlek gözlerini dikip bir an Gusev'e buz gibi baktı, sonra bakışlarını Los'a yöneltti ve artık yalnızca ona baktı. Kendisini dikkatle izleyen ikiliye iyice yaklaştığında, üzerindeki uzun giysinin geniş yeninden küçücük elini çıkarıp incecik, cam kırılmasını andıran bir sesle kuş gibi cıvıldadı:

— Taltsetl.

Daha da irileşen gözlerinde soğuk heyecan ışıkları yandı. O camsı, kuş cıvıltısını andıran sözcüğü yineleyip buyurgan bir tavırla, sorar gibi göğü gösterdi.

Los yanıt verdi:

— Dünya.

— Dünya, –diye güçlükle yineledi Marslı; zorlanmaktan alın derisi yukarı doğru kırışmış, dazlak kafasındaki yumrular morumsu bir renk almıştı.

Öne doğru bir adım atan Gusev boğazını temizleyerek:

— Biz Sovyet Rusya'dan geldik, –dedi, – Rus'uz. Sizi ziyarete geldik... –Elini kasketinin siperliğine götürerek ekledi: – Yani size bir merhaba demeye... Bizden size kötülük

gelmez. –Sonra Los'a döndü: – Söylediklerimden tek kelime bir şey anladığını sanmam, –dedi.

Marslının mavimsi, zeki yüzünde en küçük bir hareket yoktu; yalnız iki kaşının ortasında, yaşadığı yoğun zihinsel gerginlikten olsa gerek, kırmızı bir benek belirmişti. Zarif bir el hareketiyle güneşi göstererek, bildik bir şeyi tuhaf bir sözcükle andı:

— Soatsre.

Sonra yeri gösterdi, tüm toprakları kucaklamak ister gibi kollarını genişçe iki yana açtı:

— Tuma.

Ardından, hemen gerisinde yarım daire biçiminde dizilmiş askerlerden birini, Gusev'i, kendini ve Los'u gösterdi:

— Şoho.

Böyle böyle epeyce bir nesnenin adını andı, sonra bunlara Dünya dilinde ne dendiğini dinledi. Los'a yaklaştı, vakur, azametli bir edayla elini onun alnına doğru uzattı ve yüzük parmağıyla iki kaşının ortasına dokundu. Los bu selama başını eğerek karşılık verdi. Marslının aynı şekilde kendisinin de alnına dokunması üzerine, kasketini gözlerine kadar indiren Gusev:

— Bu nasıl selamlama böyle? –diye söylendi, – Vahşiler gibi tıpkı!

Marslı, Los'un uzay gemisinin yanına gitti ve üzeri kurum kaplı o kocaman çelik yumurtayı, önce bastırmaya çalıştığı bir şaşkınlıkla, sonra, çalışma ilkesini anladığı için olacak, uzunca bir süre hayranlıkla izledi. Birden heyecanla ellerini çırptı, askerlerine döndü ve yumruk yaptığı ellerini havaya kaldırarak çabuk çabuk bir şeyler söyledi. Onun bu sözlerine askerler ulumayı andırır bir haykırışla karşılık verdiler:

— Aiu.

Marslı, avucunu alnına götürdü, heyecanını bastırmak için derin derin soludu, sonra nemli gözlerle Los'a baktı; bu

kez rengi koyulaşmış gözlerinde birbirlerini ilk gördükleri andaki soğukluktan eser yoktu:

— Aiu, –dedi, – aiu utara şoho, datsia Tuma ra geo Taltsetl.

Sonra eliyle gözlerini kapadı ve eğilerek yerden bir selam verdi. Doğrulunca ardındaki askerlerden birini çağırıp onun ince uzun bıçağını aldı ve bıçağın ucuyla uzay gemisinin gövdesine bir şeyler çizmeye başladı: Önce bir yumurta, sonra yumurtanın üzerine bir tente çizdi, yan tarafa da bir asker figürü kondurdu.

Marslıyı göz ucuyla izleyen Gusev:

— Bizim uzay gemisinin üzerini bir brandayla örtmeyi ve başına da bir nöbetçi dikmeyi öneriyor, Mstislav Sergeyeviç, –dedi. – Ancak hatırlatmak isterim, giriş kapağının kilidi olmadığı için eşyalarımızı çalabilirler.

— Maskaralık etmeye bir son verseniz, Aleksey İvanoviç.

— Ama her şeyimiz orada: tüm gereçlerimiz, giysilerimiz, hatta dün koyduğum altınlar... Öte yandan az önce göz göze geldiğim şu askerin suratı bana hiç güven vermedi.

Marslı, bu konuşmayı dikkatle ve saygıyla dinliyordu. Los ona el kol işaretleriyle önerisini kabul ettiğini, araçlarını, başında nöbetçi bulunması koşuluyla burada bırakabileceklerini bildirdi. Marslı, incecik dudakların çevrelediği kocaman ağzına bir düdük götürüp çaldı, Kartaca galyotunu andıran uçan gemiden de aynı keskin düdük sesiyle karşılık verildi. Bunun üzerine Marslı düdüğüyle artarda bir dizi işaret daha verdi. Geminin daha yüksekçe olan orta direğinin tepesinde saç telini andıran incecik teller titreşmeye ve çıtırtılar çıkararak kıvılcımlar yaymaya başladı.

Marslı, bir el işaretiyle Los'la Gusev'i uçan gemisine davet etti. Askerler onlara biraz daha yaklaşarak çevrelerini sardılar. Gusev, yüzünde çarpık bir gülümsemeyle onlara şöyle bir göz attı, sonra aracına tırmanıp giriş kapağını açarak içeri girdi, oradan biri iç çamaşırları, öteki başka birta-

kım ıvır zıvırla dolu iki torbayla çıktı, giriş kapağını kapatıp bütün vidalarını özenle sıktı; sonra bu kapağı Marslı askerlere gösterdi, hemen ardından da eliyle mavzerine vurdu ve parmağını gözdağı verir gibi askerlere doğru salladı, en son, kaşlarını çatıp Marslı askerlere korkutucu olduğunu düşündüğü bir bakış fırlattı. Marslılar bütün bu hareketleri şaşkınlıkla izliyordu.

— Evet, Aleksey İvanoviç, tutsak mıyız, konuk muyuz, bilmiyorum, ama davete uymaktan başka çaremiz yok, – dedi Los Gusev'e, gülümseyerek torbalardan birini omzuna attı, birlikte Marslıların gemisine doğru yürüdüler.

Uçan-geminin üç direğinin tepesindeki dikey pervanelerin tümü büyük bir gürültüyle dönmeye başlamış, yelkenler indirilmiş, uskurlar ulumaya başlamışlardı. Konuklar –belki de tutsaklar?– kırılıverecekmiş gibi duran incecik merdiven-iskeleden geminin bordasına çıktılar.

Sarp Dağların Öbür Yanı

Gemi kuzeybatı yönünde, Mars yüzeyinden fazla uzaklaşmadan ilerliyordu. Los ve dazlak Marslı, güvertede kaldılar; Gusev aşağıya inen askerlere katıldı.

Alabildiğine aydınlık, saman sarısı bir kamaraydı girdikleri yer; Gusev burada sazdan örme bir koltuğa oturup sivri burunlu, kısa boylu, kırmızımtırak gözlerini kuşlar gibi kırpıştırıp duran çelimsiz askercikleri izledi. Sonra yedi yıl boyunca bütün cephelerde yanından hiç ayırmadığı, kendisi için çok değerli metal sigara kutusunu çıkardı –kutunun üzerinde "topların çarı" denilen dev boyutlu bir top kakması vardı– eliyle kutunun kapağına hafifçe vurdu ve "Haydi birer sigara tüttürelim yoldaşlar," diyerek askerlere sigara tuttu.

Marslılar korkuyla başlarını iki yana salladılarsa da içlerinden biri cesaret edip bir sigara aldı, evirdi çevirdi, kokladı, sonra beyaz pantolonunun cebine attı. Gusev sigarasını yaktığı anda korkuyla gerileyen Marslılar aralarında kuş diliyle konuşmaya başladılar:

— Şoho tao tavra, şoho-om.

Sivri burunlu, küçük, kırmızımsı yüzler, ağzından burnundan dumanlar çıkaran "şoho"yu dehşetle izliyorlardı. Ama çok geçmeden tütün kokusuna alıştılar, yatıştılar, yeniden Gusev'in çevresinde toplandılar.

Marslıların dilini bilmemesi Gusev'i pek zorlamıyor olmalıydı ki, yeni dostlarına Rusya'yı, savaşı, devrimi, özellikle de kendi yiğitliklerini, kahramanlıklarını anlatmaya başladı.

— Gusev, benim soyadım. Gusev sözcüğü kaz sözcüğünden gelir. Kaz, bizim Dünya'da yaşayan büyük bir kuştur. Siz buralarda asla öyle bir kuş görmemişsinizdir. Adım, Aleksey İvanoviç. Yalnız alay komutanlığı değil, süvari tümen komutanlığı da yapmış olduğumu belirteyim. Adımı duyan düşmanlarım dehşete kapılır. Prensibim şudur: Karşımda isterse bir de değil, iki mitralyöz olsun, ben yalınkılıç heriflerin üzerine yürür, gürlerim: "Teslim olun it oğlu itler, yoksa işiniz bitiktir!" Oracıkta deşerim karınlarını. Kendim de kan revan içindeyimdir, ama umurumda mı! Hatta, bizim harp akademisinde "Aleksey Gusev'in Kılıçla Saldırma Taktikleri" diye özel bir ders bile vardır. İnanmıyor musunuz? Yemin ederim ki var. Bana kolordu komutanlığı da teklif ettiler. –Gusev parmağının ucuyla kasketini hafif itip kulağının arkasını kaşıdı. – Ama kabul etmedim. Kusura bakmayın, dedim, kabak tadı verdi savaş... Yedi yıl savaştım ve bıktım artık. Derken, Mstislav Sergeyeviç aradı beni, planladığı uçuşta kendisiyle birlikte olmam için çok dil döktü: "Aleksey İvanoviç, dedi, siz olmazsanız Mars uçuşunu asla gerçekleştiremem." Ne gelir elden, kabul ettim. Ve işte buradayım. Herkese tekrar merhaba.

Marslılar şaşkınlık içinde dinliyorlardı. İçlerinden biri, içinde kahverengi bir sıvı bulunan bir matara çıkardı, bir başkası bir konserve açtı, Gusev de torbasına attığı yarım şişe votkayı çıkardı. Votkadan içen Marslıların dilleri çözüldü, her kafadan bir cıvıltı çıkmaya başladı. Gusev de durup durup Marslılara sarılıyor, ikide bir omuzlarına vuruyor ve bağıra bağıra onlara bir şeyler anlatıyordu. Derken ceplerinden ıvır zıvır bir şeyler çıkardı ve Marslılara bunları takas edebileceğini söyledi. Öneriyi sevinçle kabul eden Marslılar,

kalem açmakta kullanılan uyduruk bir çakı, iyice ufalıp serçe parmak kadar kalmış bir kurşunkalem ya da boş bir tüfek kovanından yapılmış tuhaf bir çakmak karşılığında ona altından yapılmış birtakım nesneler verdiler. Gusev bir anda herkesle senli benli oluvermişti.

Bu sırada Los güvertede dirseklerini kafes şeklindeki korkuluklara dayamış, aşağıda süzülürcesine uzaklaşan engebeli düzlükleri izliyordu. Gusev'le dün içine girip dolaştıkları evi gördü birden. Her yer o ev benzeri yıkıntılarla, küçük ağaç adalarıyla doluydu; içlerinde su bulunmayan kupkuru kanallar uzanıyordu dört yanda.

Los aşağıdaki çöl görüntüsüne bakıyor ve bir türlü anlayamıyordu: Neden terkedilmişti bütün bu topraklar, ne olmuştu da ölüm vurmuştu damgasını bu ellere? Dazlak Marslının pörtlek gözlerinde birden öfke ışıkları tutuştu. Verdiği işaret üzerine gemi yükselip genişçe bir yay çizerek tarak dişi gibi yan yana dizili sarp dağ doruklarına doğru uçmaya başladı.

Güneş iyice yükselmiş, bulutlar gözden kaybolmuştu. Geminin uskurları uğulduyor, dönüşlerde ya da yükselirken esnek kanatlar gıcırdayarak yönlerini değiştiriyor, dikey pervanelerse durmaksızın vızıldıyordu. Gemide pervane gürültülerinden ve kanatlardaki rüzgâr ıslıklarından başka hiçbir ses duyulmaması Los'un dikkatini çekti: Motorlar hiç ses çıkarmadan çalışıyorlardı. Aslında, görünürde motora benzer bir şeyler de yoktu. Görülen yalnızca her uskurun bağlı olduğu şaftlar üzerinde dinamo koruyucu kılıfına benzeyen yuvarlak döner kutularla, ön ve arka direklerin tepesinde sürekli çıtırdayarak kıvılcımlar çıkaran gümüş tellerden yapılma eliptik sepetlerdi.

Los, dikkatini çeken farklı nesnelerin adlarını sordu Marslıya ve bunları defterine not etti. Sonra cebinden dün dolaştıkları evden aldığı, içinde teknik çizimler olan kitabı çıkarıp geometrik dizilimli harflerin hangi seslerin karşılığı

olduğunu sordu, Marslıya. Marslı, kitaba şaşkınlıkla baktı. Bakışları yine buz gibi oluvermiş, kıvrılan incecik dudaklarına aşağılayıcı bir ifade konmuştu. Kitabı özenle Los'un elinden aldı ve güverteden aşağı fırlattı.

Geminin bulunduğu yükseklikte havanın seyrekleşmesi ve basınç azlığı nedeniyle Los soluk almakta zorlanmaya başladı, gözleri yaşla doldu. Bunu fark eden Marslı, alçalma işareti verdi ve gemi az sonra kan kırmızısı çıplak kayalar üzerinde uçmaya başladı. Sıradağların geniş sırtları güneydoğu-kuzeybatı yönünde kıvrıla büküle uzanıyordu. Geminin gölgesi aşağıda derin uçurumlar; metal, maden damarlarının kıvılcımlandığı ışıltılı yamaçlar, likenlerle kaplı kayalıklar, ayna gibi ışıldayan buzullar, buzlu dağ dorukları, elmas pırıltılı bulutların doldurduğu uçurumlar üzerinde süzülürcesine ilerliyordu. İnsana ilişkin tek bir izin bile görülmediği tümüyle vahşi bir doğaydı aşağıda görülen.

— Liziazira, –dedi Marslı, başıyla aşağıdaki dağları göstererek; sözcüğü ağızlarken, altınsı ışıltılar saçan küçücük dişlerinin hepsi birden ortaya çıkmıştı.

Aşağıda, tümüyle ölü bir gezegen görünümü vardı. Los çıplak dağlar arasındaki bir uçurumun dibinde, kayalar üzerine yan yatmış bir gemi iskeleti gördü; gümüş gibi ağaran bir metalin döküntüleriyle çevriliydi gemi. İlerideki dağ sırasının öte yanında, ikinci bir ölü gemiye ait kırık kanat kalıntısı yükseliyordu. Sağda, granit bir dağ zirvesine çakılmış, gemi demeye bin tanık ister, perişan halde bir gemi kalıntısı daha vardı. Bu bölgede manzaraya gemi kalıntıları hakimdi: dev boyutlu kanatlar, parçalanmış, kaburgaları sivri sivri fırlamış gemi iskeletleri... Bu çıplak kayalıklarda şeytanların ağır bir yenilgiye uğratıldığı muazzam bir savaş yaşanmıştı sanki.

Los, güvertedeki komşusuna göz ucuyla baktı. Marslı cüppeye benzer giysisinin yakasını tutmuş, sakin bir şekilde gökyüzüne bakıyordu. Geminin tam karşısından, ona doğ-

ru, düzgün bir çizgi oluşturmuş, upuzun kanatlı birtakım kuşlar uçuyordu. Birden dimdik yukarı doğru atılan kuşların, laciverdi mavilikler içinde sarı kanatları ışıdı, sonra hepsi birden hızla yeniden alçaldılar. Kuşların alçalışlarını izleyen Los'un gözü, aşağıda, kayalıkların derinlerindeki yuvarlak bir gölün kapkara sularına takıldı. Gölün bütün kıyıları sık çalılarla kaplıydı ve sarı birtakım kuşlar görülüyordu kıyıda. Gölde birden çırpıntılar başladı, sonra bir kaynama görüldü ve gölün tam ortasından güçlü bir su sütunu havaya yükselip sonra gerisin geri göle düştü.

— Soam, –dedi Marslı, azametli bir havayla.

Tarak dişini andıran sivri dağ dorukları dizisini geri bırakmak üzereydiler. Kuzeybatıda, sürekli salınıyormuş gibi görünen saydam, sıcak hava dalgalarının gerisinde kanarya sarısı düzlükler ve göz alabildiğine uzanan çok geniş büyük sulak alanlar ışıldıyordu. Sisler ardındaki bu harika görüntüye doğru elini uzatan Marslı tüm yüzünü kaplayan yayvan bir gülümsemeyle:

— Azora, –dedi.

Gemi biraz daha yükselince Los, nemli havanın tatlı bir okşayış gibi yüzünde dolaştığını, kulaklarında usul bir mırıltı gibi gezindiğini duyumsadı. Aşağıda ışıl ışıl düzlükler halinde göz alabildiğine Azora uzanıyordu. İçleri ağzına kadar su dolu çok sayıda kanalla kesilmiş düzlük, portakal rengi seyrek korular, fundalıklar ve insanın içini neşeyle dolduran kanarya sarısı çayırlarla kaplıydı. Neşe anlamına gelen Azora, ne kadar da Los'un düşlerinde görüp anımsadığı uzak çocukluk yıllarının ilkyaz çayırlarını andırıyordu!

Kanallarda değişik büyüklüklerde kayıklar, mavnalar yüzüyordu. Kanal kıyılarında küçük beyaz evler, bahçeler ve buralara uzanan kıvrım kıvrım yollar görülüyordu. Her yan Marslı kaynıyordu. Bunların kimi evlerinin düz damlarından havalanıp kanalların üzerinden yarasa gibi uçarak gerilerdeki koruluğa doğru uzaklaşıyordu. Küçük, saydam

kuleler üzerinde rüzgâr gülleri dönüyor, çayırlıkta yer yer su birikintileri, dereler ışıldıyordu. Gerçekten pek hoş yerdi Azora.

Su kanallarının kıvrıla büküle çayırlığın ve koruların her yanını dolaştıktan sonra gidip ovanın en uzak noktasında sularını boşaltarak oluşturdukları büyükçe bir gölü andıran su kütlesinin yüzeyi, güneş ışınlarının oynaşmasından sürekli kamaşıyordu. Gemi de tam o noktaya doğru uçuyordu. Los, sonunda kıvrılıp bükülmeyen, dümdüz uzanan büyük bir kanal gördü aşağıda. Uzak kıyısı ıslak sisler içinde yiten kanalın sarımsı, bulanık suları kayalar arasından üşengeççe akıyordu.

Epey uzun sürdü uçuşları. Ve işte, kanalın en sonunda, su içinden, ucu ta ufka dayanan dümdüz iki duvar yükselmeye başladı; kanalın her iki kıyısından yükselen bu duvarlar yükseldikçe büyüdüler. Kocaman taşlardan örüldüklerini gördü Los bu duvarların; taşların aralıklarında çalılar, hatta küçük ağaçlar büyümüştü. Koca bir gölü andıran, dev gibi bir su deposuna doğru yaklaşıyordu gemi. Suyun üstü havaya köpüklü sular fışkırtan çok sayıda fıskiyeyle doluydu...

—Ro, –dedi Marslı, parmağını mühim bir edayla kaldırarak.

Los, cebinden not defterini çıkardı, dün aceleyle çiziktirdiği ve üzerinde çeşitli işaretlemeler yaptığı Mars çizimini buldu. Not defterini Marslıya uzatırken aşağıdaki büyük su deposunu gösterdi. Marslı yüzünü buruşturarak çizimi dikkatle inceledi, neyin ne olduğunu anlayınca sevinçle başını sallayarak onayladı, serçe parmağının tırnağıyla çizimdeki noktalardan birini gösterdi.

Güverte korkuluğundan aşağı sarkan Los, su deposundan çıkan üç kanal gördü: Su dolu kanallardan ikisi dümdüz, biri kıvrılarak ilerliyordu. Mars'taki gizem işte buydu: gezegeni gözlemlerken görülen yuvarlak lekeler, göletler, büyük su depoları; üçgen ve yarım daire biçimindeki çizgiler

ise, su kanallarıydı. İyi de, dev boyutlu taşlarla –hem de hiç harç kullanmadan– bu muazzam duvarları kimler örmüştü? Los yol arkadaşına baktı. Marslı alt dudağını ısırıp her iki kolunu birden gökyüzüne kaldırdı:

— Tao hatsha kamagatsitl.

Gemi şimdi de yangın geçirmiş bir düzlüğün üzerinden geçiyordu. Burada dördüncü bir kanal daha görülüyordu; düzlüğü enlemesine kesen pembe-kırmızı renkte ve içinde su olmayan bu çok geniş kanalda tarım yapıldığı ve içine düzgün sıralar halinde çeşitli bitkilerin dikildiği görülüyordu. Mars üzerinde gözlenen daha solgun renkteki kanallar ağına ait çizgilerden biri olmalıydı bu.

Düzlük, fazla yüksek olmayan tepelerin eteğinde sona eriyor, bu yumuşak tepelerin gerisindeyse kafesli birtakım kulelerin mavimsi karartıları görülüyordu. Geminin orta direğindeki tellerden çıtırtılar, kıvılcımlar yükselirken tepelerin gerisinden başka kafesli kuleler ve yeni yeni yapılar ortaya çıkıyordu. Puslar arasından gümüşi gölgeler halinde kocaman bir kent görünmeye başlamıştı.

— Soatsera, –dedi Marslı.

Soatsera

Soatsera'nın mavimsi çevre-çizgileri, yapıların düz damlarındaki çıkıntılar, yeşil bir örtüyle kaplı kafesli duvarlar, oval bir aynayı andıran göller, saydam kuleler... tepelerin ardından bir bir ortaya çıkıyor ve bu sislere gömülmüş görüntü, ufka doğru gitgide daha büyük bir alanı kaplıyordu. Kent üzerinde, gemiyi karşılamak için harekete geçmiş çok sayıda uçan küçük nokta görülüyordu.

İçine ekim yapılmış boş kanal yatağı, kuzeyde kalmıştı. Kentin doğusunda, baştan aşağı düzgünce yontulmuş taşlarla kaplı, delik deşik bir arazi uzanıyordu. Bu bomboş arazinin bir ucunda, hemen dibine keskin gölgesi düşen, yer yer çatlamış, üzeri likenlerle kaplı dev gibi bir insan heykeli yükseliyordu.

Ellerini dar, sıkı kalçalarına bastırmış, taştan yapılma bu çıplak insan heykeli, ileri doğru hafifçe bir adım atmış gibi duran bacakları üzerinde olanca görkemiyle yükseliyordu. Belinde, çıkık göğsüne dek yükselen çizgili bir kuşak, başında, kulaklarına dek inen, tepesini, balık kılçığını andıran keskin dişli bir sorgucun süslediği bir miğfer vardı. Yüzü geniş ve kemikliydi, hilal biçimindeki ağzına bir gülümseme ifadesi kondurulmuştu; gözleri kapalıydı.

— Magatsitl, –dedi Marslı, göğü göstererek.

Heykelin gerisinde, epey uzakta, muazzam bir su deposuyla, kemerli bir su yoluna ait yıkıntılar görülüyordu. Los,

dikkatle bakınca, ötedeki düzlüğü kaplayan yontulmuş taş parçalarıyla çukur ve yükseltilerin çok eski bir kente ait kalıntılar olduğunu anladı. Yeni kent, Soatsera, bu yıkıntıların batısında, güneş altında ışıl ışıl yanan gölün hemen arkasındaydı.

Gökteki kara noktalar gemiye yaklaştıkça büyüdüler. Bunlar, kimi kanatlı kayık kimi kanatlı eyer kimi yelken bezinden yapılma kuş kimi de altlarına sepet takılmış paraşütlerle gemiye karşılayıcı çıkan yüzlerce Marslıydı.

Bunlardan gemiye ilk yaklaşanı, sert bir dönüş yaparak altınsı ışıklar saçan dört kanatlı bir gelin böceği gibi geminin üstünde bir süre asılı kaldı ve altındaki geminin güvertesine çiçekler, renk renk kâğıt parçacıkları serpti; heyecandan yüzleri kızarmış gençler üstteki gelin böceğinden başlarını aşağıdaki gemiye doğru sarkıttılar.

Los yerinden kalktı. Bir eliyle halata tutunarak başlığını çıkardı, çıkarmasıyla da rüzgârın beyaz saçlarını karıştırması bir oldu. Marslı gemicilerle birlikte durduğu kamaradan çıkan Gusev de gelip Los'un yanında durdu. Yukarıdaki kayıktan başlarına sürekli çiçek yağıyordu. Marslıların mavimsi, esmer, kiremit kırmızısı yüzleri aynı anda hem coşku hem sevinç hem dehşet ifadesiyle doluydu.

Yavaş yavaş yol alan geminin önünde, arkasında, üstünde, altında iki yanında beliren küçük hava araçlarının içleri yüzlerce Marslıyla doluydu. İşte bir paraşüt sepet, yukarıdan hızla aşağı doğru kaydı, paraşüte bağlı sepette bulunan başlıklı, şişman bir Marslı gemidekilere heyecanla el salladı. Gemiye dürbünle bakan sakallı bir yüzün görünmesiyle yitmesi bir oldu. İşte kanatlı bir eyerde oturan ve saçları rüzgârda dalgalanan, sivri burunlu, bakışları kaygı dolu bir Marslı, geminin önünde daireler çizerek uçarken Los'a doğru döner bir kutu yöneltti. İşte sepet gibi sazlardan örülmüş, her yanı çiçek kaplı bir kayık geminin yanından hızla geçti; kayıkta gözleri kocaman, başları mavi boneli, giysilerinin mavi yenleri ve boyunlarındaki beyaz atkıları rüzgârda uçuşan, yüzleri incecik üç kadın göründü.

Pervanelerin vızıltısı, yelkenleri dolduran rüzgârın uğultusu, ince ıslıksı sesler, altın ışıltıları, göğün maviliğinde giysilerin alaca bulaca renkleri, aşağıdaki parklarda bazen gümüşsü, bazen kanarya sarısı, bazen erguvan rengi alan yapraklar, çıkıntılı evlerin pencerelerindeki güneş yansımaları... bunların tümü bir düşü andırıyordu. Renk cümbüşünden ve bir o yana bir bu yana bakınmaktan başı dönen Gusev, kısık sesle Los'a sürekli:

— Şuna bak... Şuna bak... Hiç böyle şey gördünüz mü? Olur şey değil! –diye fısıldıyordu.

Asma bahçelerin üzerinden süzülen gemi, yuvarlak, kocaman bir alana usulcacık kondu. Aynı anda da gökten yüzlerce kayık, sepet, kanatlı eyer yağdı yere, her biri değişik sesler çıkararak yuvarlak alanın ak taşları üzerine kondular. Yuvarlak alandan yıldız kolları gibi ayrılan caddeler, sokaklar koşuşan, bağıran, mendil sallayan, havaya çiçekler, konfetiler fırlatan Marslılarla doluydu.

Gemi, koyu kırmızı taştan yapılmış, yüksek, piramit biçiminde kunt bir yapının hemen önüne inmişti. Piramit yapının, yukarı doğru gittikçe daralan ve piramit boyunun ancak üçte birine dek uzanan, bir çift kare sütun arasına yerleştirilmiş geniş merdivenlerinde birkaç Marslı duruyordu. Tümünün üzerinde yerlere dek uzanan cüppeyi andırır, siyah kolsuz giysiler, başlarında yuvarlak şapkalar vardı. Los'un daha sonra öğreneceğine göre bunlar, bütün Mars ülkelerinin en yüksek yönetim organı olan Mühendisler Yüksek Kurulu üyeleriydiler. Los'un yol arkadaşı Marslı, Los'a gemide beklemesini işaret etti. Bu arada hızla merdivenlerden inen Marslı askerler, gemiye doğru atılan halkı uzak tutmak için hemen geminin çevresini kuşattılar. Gusev, üzerlerindeki renk renk giysileriyle dalgalanan kalabalığı, insanların hemen başları üzerinde çırpınan çok sayıda kanadı, külrengi ya da koyu kırmızı bina kütlelerini, çatıların hemen gerisinde yükselen saydam kuleleri hayranlıkla izliyor, ayaklarını yere vura vura yineleyip duruyordu:

— Kent diye buna derim ben! Kent dediğin böyle olur!

Birden merdivenlerde duran kara giysili Marslılar ikiye ayrılarak onlara doğru yürümekte olan uzun boylu, kambur, asık suratlı, cılız-uzun yüzünde dar ama uzunca bir kara sakal bulunan, ötekiler gibi siyahlar giyinmiş Marslıya yol açtılar. Adamın başındaki yuvarlak şapkanın tepesine balık kılçığını andıran bir altın sorguç kondurulmuştu.

Merdivenlerin yarısına kadar geldiğinde bastonuna dayanarak duran kambur Marslı, ışığını kaybetmiş, cansız, kara gözlerini dünyadan gelen yolcuların üzerine dikip uzun uzun baktı. Los da aynı şekilde dikkatli, tetik, kuşkulu, onu süzdü.

— Şeytan herif, mıh gibi sapladı nursuz bakışlarını üzerimize! –diye mırıldandı, Gusev; hemen sonra da alanda birikmiş halka dönüp tasasız, şen şakrak bir sesle bağırdı: – Merhaba Marslı yoldaşlar! Sovyetler Birliği'nden selam getirdik size! Aramızda bir dostluk köprüsü kurmak için buradayız!

Soluklarını tutup şaşkınlıkla dinledi Marslılar Gusev'i; bir anda heyecanlı mırıltılar, uğultular yükseldi kalabalıktan, ardından da geminin bulunduğu yere doğru bir dalgalanma oldu. Asık yüzlü kambur Marslı dar, uzun kara sakalını avuçladı, ışığını yitirmiş bakışlarını alandaki kalabalığa çevirdi. Onun bu bakışıyla alanda heyecanla dalgalanmakta olan başlar denizi durgunlaşmaya başladı. Giderek bütün sesler dindi, bunun üzerine piramit yapının basamaklarında duranlara dönen kambur Marslı onlara bir şeyler söyledi, sonra da bastonuyla uzay gemisini gösterdi.

Bunun üzerine hemen bir Marslı gemiye koştu, güverteden kendisine doğru sarkan dazlak kafalı Marslıya alçak sesle ve çabuk çabuk bir şeyler söyledi. İşaretler verildi, düdükler öttürüldü, iki askerin güvertede koşuştukları görüldü, pervaneler homurdadı ve gemi olanca ağırlığıyla yerden yükselerek kuzeye doğru kent üzerinde süzülmeye başladı.

Gök Koruluk

Soatsera, tepelerin ardında gözden kayboldu. Gemi, bir düzlük üzerinde uçuyordu. Aşağıda, aralıklı olarak tek düze yapılar, asma yollara ait direklerle çelik halatlar, maden ocaklarının kararan ağızları, üzerlerindeki yüklerle dar kanallarda hızla yol alan hafif tekneler görülüyordu.

Derken, aşağıdaki ağaçlar arasında gitgide daha sık sivri tepeler, kayalık alanlar belirmeye başladı. Sonra gemi alçaldı, dumanlı dağ boğazları üzerinde uçmaya başladı, az sonra da eğimli bir çayırlığa usulcacık indi; çayırlığın hemen aşağısında koyu renk yapraklı sık bir koruluk yer alıyordu.

Los'la Gusev yol torbalarını omuzlarına vurup, dazlak yol arkadaşlarıyla birlikte çayırlıktan aşağı koruluğa doğru inmeye başladılar. Hemen oracıktan geçen bir borunun yan deliğinden fışkıran ışıl ışıl su tozları, nemli çayırlar üzerinde gökkuşağı renklerini oluşturuyordu. Siyah ve beyaz renkli, kısa bacaklı, uzun tüylü birtakım hayvanlar, yemyeşil yamaç boyunca otluyorlardı. Sessizlik, huzur, kusursuz bir kır dinginliği içindeydi her yan. Usul bir su şırıltısı... Hafif bir esinti.

Uzun tüylü hayvanlar, insanlara yol vermek için, ayı pençesini andırır ayaklarını isteksizce oynatarak yer değiştirdiler; düz, sevimli yüzlerini çevirip yeni gelenlere şöyle bir baktılar. Avucunu çenesine dayamış, bir taşta oturmakta

olan uzun, kırmızı mintanlı çoban çocuk da başını çevirip ziyaretçilere tembel tembel bir göz attı. Çayırlığa konan sarı renkli birtakım kuşlar, gökkuşağı renkleriyle donanmış su serpintileri altında silkinip tüylerini kabartmışlardı. Ötelerde açık yeşil renkli, upuzun bacaklı bir turna, dalgın, düşünceli, bir başına dolaşıyordu.

Grup, koruluğa girdi. İncecik dalları aşağı sarkmış son derece gösterişli, gök mavisi ağaçlarla doluydu koruluk. Dalların üzerini kaplayan reçineli yaprakların yumuşacık hışırtıları sarmıştı her yanı. Ağaçların benekli gövdelerinin arasından ötelerdeki bir gölün ışıltısı göz alıyordu. Tatlı, baharat kokulu bu masmavi koruluk insanın başını döndürüyordu.

Üzerine kızılımsı bir kum serilmiş çok sayıda keçiyolu görülüyordu korulukta. Keçiyollarının kesiştiği yerlerde ve koruluğun ağaçsız, açık alanlarında kimi parçalanmış, kiminin her yanını likenler kaplamış, kum taşından yapılma büyük heykeller görülüyordu. Orada burada çok yüksek sütunlarla dev boyutlu taşlardan örülmüş birtakım duvar kalıntıları, yeşil örtünün üzerine dek yükseliyordu.

İzledikleri keçiyolu göle doğru kıvrıldı, çok geçmeden de yolcular masmavi gölle burun buruna geldiler: Gölün kımıltısız, lacivert suları, ötelerdeki yalçın dağı tepetaklak bir halde yansıtırken, kıyıdaki salkım söğütler de göl yüzeyinde ince ince titreşiyordu. Güneş, tepede olanca görkemiyle ışıl ışıldı. Gölün kıyı çizgisinin dirsek yaptığı yerde, göle inen, her yanı yosun tutmuş merdivenlerin iki yanında dev boyutlu iki insan heykeli vardı; sarmaşıklar ve birtakım sürüngen otlar heykellere sarılarak yer yer çatlamalarına yol açmıştı.

Sonra birden merdivenlerde genç bir kadın göründü. Başında sarı renkli, sivri bir başlık taşıyan genç kadın, üzeri sarmaşık ve yosun kaplı, yüzüne ebedi bir uyku gülümsemesi kondurulmuş ağır, kunt Magatsitl figürü yanında beyazımsı mavi teni, incecik bedeniyle ergen bir kız çocuğu gibi görünüyordu.

— Aelita, –diye fısıldadı Marslı, kolunun yeniyle gözlerini kapatarak,

Sonra koruluğa uzanan keçiyolunu gösterip, Los'la Gusev'in önüne düştü.

Çok geçmeden geniş bir orman açıklığına ulaştılar. Derinlerde, sık otlar arasında, duvarları eğimli, gri boyalı, asık yüzlü bir yapı vardı. Öndeki kumla kaplı, yıldız biçimindeki alandan düzgün birer doğru şeklinde ayrılan yollar, çayırlığı geçip aşağıdaki koruluğa doğru uzanıyor, koruluktaysa ağaçlar arasında alçacık tuğla yapılar görünüyordu.

Dazlak Marslı düdüğünü öttürünce, evin ardından kısa boylu, şişmanca, üzerinde cüppe benzeri çubuklu bir üstlük bulunan bir Marslı çıktı. Yüzü pancarla ovulmuşçasına kıpkırmızıydı adamın. Güneşten gözlerini kırpıştırarak ziyaretçilere doğru yaklaştı, ancak gelenlerin kim olduğunu öğrenince yeniden telaşla binanın arkasına kaçacak olduysa da, dazlak Marslı ona buyurganca bir şeyler söyleyince, adam korkudan ayakları birbirine dolanarak geri döndü, dönüp ağzındaki sararmış tek dişini göstererek konuklara baktı ve onları evin içine aldı.

Dinlenme

Daracık pencereleri bahçeye bakan, aydınlık, neredeyse boş denebilecek kadar eşyasız, küçük odalara aldılar, Dünyalı konukları. Yemek odasıyla yatak odasının duvarları beyaz hasır kaplıydı. Köşelerde, büyük kaplar içinde, üzerleri çiçek dolu güdük ağaçlar vardı. Gusev odasını bayağı konforlu bulmuştu: "Sepet gibi bir oda... Çok hoş!"

Konuk evinin yöneticisi olan çubuklu giysili şişko telaşla sağa sola koşturuyor, kapıları açıp kapıyor, elindeki kahverengi bir bezle ikide bir kafasını siliyordu. Sonra adam birden taş kesilmiş gibi kımıltısız kalıyor, akları katılaşmış gözlerini belerterek konuklara bakıyor, çabuk çabuk anlaşılmaz bir şeyler mırıldanarak gizlice parmaklarıyla boynuza benzer bir işaret yapıyordu. Bunlar herhalde kendisini tehlikelerden koruyacağına inandığı büyülü birtakım sözler ve işaretlerdi.

Los'la Gusev'i banyolarına götürdü; her iki banyonun da küvetlerini doldurmuştu, her iki banyonun da zemininden yukarı yoğun bir buhar yükseliyordu. Yorgunluktan perişan haldeki Los'un bedenini hava kabarcıklarıyla dolu sıcak suyun sarışı öylesine tatlıydı ki, Los mermer küvette az kalsın uyuyakalacaktı. Konukevi görevlisi kollarına girerek güç bela çıkardı Los'u küvetten.

Banyodan yemek odasına kadar yürümek bile zor geldi Los'a. Masaya servis tabakları dizilmiş, balık ciğerinden çeşitli pürelere, kanatlı kızartmalarına, minik yumurtalara ve üzerlerine şeker serpilmiş meyvelere dek nice yiyecekler konulmuştu. Ceviz büyüklüğündeki gevrek ekmek topları, ağızda eriyordu. Masada, her yemeğin içine bırakılmış minyatür kaşıklar dışında çatal bıçak benzeri bir şey yoktu. Konukevi yöneticisi, masadaki birbirinden lezzetli yiyecekleri kıtlıktan çıkmışçasına atıştıran Dünyalıları ağzı bir karış açık izliyordu. Yedikçe iştahı daha da açılan Gusev, bir süre sonra elindeki minyatür kaşığı bir yana atıp on parmağıyla girişti yemeklere. Özellikle de şarabı pek beğendi: Orman meyveleri aromalı beyaz şarap sanki daha ağzındayken buharlaşıyor, damarlarında kıvılcımlanarak kanını tutuşturuyordu.

Dünyalı konukları yatak odalarına alan konukevi yöneticisi burada da yorgan kenarlarını şiltenin altına sıkıştırır, yastıkları kabartırken epeyce bir telaşlandı. Sonunda, "beyaz derili devler" kendilerini yatağa attılar, atmalarıyla derin bir uykuya gömülmeleri bir oldu. Soluk alıp verişlerinin ve horultularının şiddetinden camlar titreşiyor, oda köşelerindeki bitkilerin yaprakları oynaşıyordu; Marslılarınkine hiç benzemeyen güçlü bedenlerinin devinimlerindense, yattıkları karyolalardan inlemeyi andırır gıcırtılar yükseliyordu.

Los gözlerini açtığında tavandan aşağı su dökülür gibi mavimsi bir yapay ışık yağdığını gördü. Yatağı sıcacıktı, yatıp uyumaksa büyük keyif. "Neler oluyor? Neredeyim?" sorusu geçti aklından, ama sorusuna yanıt bulacak gücü yoktu. Büyük bir hazla "Tanrım, ne kadar yorgunum!" diye düşünerek yeniden gözlerini yumdu.

Gök mavisi yapraklar üzerinde, yuvarlanan çiğ taneciklerini andırır ışıltılı birtakım benekler oynaşıyordu ve bu ışık saçan lekelerden süzülüp çıkacak bir şeylerin az sonra onun düşüne gireceği beklentisi, bir sevinç önsezisi gibi içini tatlı bir tedirginlikle dolduruyordu.

Uykusunda önce gülümsedi, sonra güneş beneklerinin oluşturduğu bu ele geçmez, kaygan tülün öte yanına geçmeye çabalarken kaşları çatıldı, ama sonra bir anda ilkinden çok daha derin bir uyku, yoğun bir bulut gibi tüm varlığını kapladı.

Los bacaklarını yatağından sarkıttı, bir süre böyle oturdu; başı önüne düşmüştü. Sonra yataktan kalktı, kalın perdeleri açtı. Küçük pencereden buz mavisi ışıklar saçan kocaman yıldızlar gördü; tuhaf, hatta yabanıl denilebilecek bir konumları vardı yıldızların.

"Evet, evet, evet..." diye söylendi kendi kendine. "Dünya'da değilim. Dünya çok uzaklarda kaldı. Buz çölleri ve başı sonu olmayan bir boşluk var Dünya'yla aramızda. Çok uzaklarda kaldı Dünya. Burada yeni, başka bir dünyadayım. Evet, ben bir ölüyüm. Bu kesin. Ruhum, bütün hayatım orada kaldı."

Yeniden yatağına oturdu. Göğsünde tam yüreğinin bulunduğu yere tırnağını gömdü. Sonra yüzükoyun yatağa uzandı.

"Bu ne yaşam ne de ölüm. Beyin canlı, bedenim de. Ama ben kendimi atılmış, savrulmuş hissediyorum. Bomboşum. Cehennem tam da bu olsa gerek."

Haykırmamak için yastığını ısırdı. Daha ikinci geceden binlerce yıldızın gerisinde dönüp duran Dünya'yı bu kadar keskin, bu kadar acı verici bir biçimde özlemesini anlayamıyordu. Dünya özleminin bu kadar acı vermesini anlayamıyordu. Sanki bir canlı bağ kopuvermiş ve buzlarla dolu kapkara bir boşlukta soluksuz kalmıştı.

— Kim var orada? –diye bağırarak kendini yataktan aşağı attı.

Cam sabah güneşiyle ışıl ışıldı. Duvarları hasır kaplı küçücük oda da tertemizdi. Pencere dışında yapraklar hışırdı-

yor, kuşlar ötüyordu. Los elini gözlerine götürdü, gözlerini ovuşturdu, derin bir göğüs geçirdi. Yüreği biraz tedirginlikle çarpsa da, sevinç duygusu da eksik değildi.

Oda kapısı bir kez daha hafifçe vuruldu. Los kapıyı ardına kadar açtı. Kapının gerisinde yine o çubuklu giysili şişman adam vardı. Kucağında, tam göbeğinin üzerinde, yer yer çiğ tanelerinin ışıldadığı kocaman, gök mavisi bir buket tutuyordu.

— Aieo utara Aelita, –diye fısıldadı çiçek demetini uzatırken.

Puslu Küre

— Valla ben bu işten hiçbir şey anlamadım, Mstislav Sergeyeviç, –dedi Gusev, kahvaltıda. – Cehennemin dibinden kalkıp ta buralara geldik... Ne için? Bu kuş uçmaz kervan geçmez ıssız yerde öyle bir başımıza oturmak için mi? Sanırım kentlerini gizliyorlar bizden? Kente benzer bir yer görmedim ben. Şu sakallı, kara giysili adamın yüzü nasıl asıktı hatırlıyor musunuz? Adam resmen bize surat sallıyordu. Aman Mstislav Sergeyeviç, siz siz olun o adamdan kollayın kendinizi. Benim yattığım odada kendisinin bir fotoğrafı asılı. Şimdilik yiyecek içecek veriyorlar, peki ya sonra? Yani biz bunca yolu yiyip içmek ve küvetlerin içine uzanıp keyif çatmak için mi geldik?

— Biraz sabırlı olan Aleksey İvanoviç, –dedi Los, tatlımsı-keskin bir kokusu olan gök mavisi çiçekleri gözden geçirirken. – Sabırlı olursanız önümüzdeki süreçte çevrede pek çok şeye tanık olacağımızdan eminim. Kendilerine zarar vermeyeceğimize inanmaya başladılar mı bizi kentlerine de sokacaklardır.

— Sizi bilmem, ama ben Mstislav Sergeyeviç, buraya yan gelip yatmaya gelmedim.

— Peki ne yapmamızı öneriyorsunuz?

— Tuhafsınız, Mstislav Sergeyeviç; tatlı bir şeylerin kokusunu da mı almadınız?

— Niyetiniz kavga çıkarmak mı?

— Hayır, kavga falan çıkarmak istemiyorum. Burada böylece oturup etrafta ne kadar çiçek varsa tümünü doya doya koklamak istiyorum; biliyorsunuz Dünya'da da insanın ruhuna hoş gelen şeylerden biridir çiçek koklamak. Ve diyorum ki, buraya ilk gelen bizlersek eğer, şu anda bütün bu Mars toprakları bizim, Sovyet Rusya'nın demektir. Yapılacak tek iş bunu bir tutanakla resmiyete dökmek.

— Çok tuhafsınız Aleksey İvanoviç.

— Görürüz asıl tuhafın kim olduğunu! –Gusev belindeki kayış takımına dokundu, sonra omuz silkti, gözleri şeytani bir ifadeyle süzülmüştü. – Tabi kolay olacağını söylemiyorum. Hepi topu iki kişiyiz burada. Elbette zor olacak. Rusya Federatif Cumhuriyetine katılmak istiyoruz diye bir kâğıt imzalasınlar. Elbette bu kâğıdı gönül rızasıyla imzalamayacaklardır. Siz de fark etmişsinizdir herhalde: Mars her şeyin yolunda olduğu bir yer değil ne yazık ki. Bu konularda burnum çok iyi koku alır, yanıldığım görülmemiştir.

— Yani burada bir devrim mi başlatmak niyetindesiniz?

— Ona günü geldiğinde karar vereceğiz, Mstislav Sergeyeviç.

— Hayır hayır! Lütfen devrimsiz halletmenin bir yolunu bulun Aleksey İvanoviç!

— Ne devrimi Mstislav Sergeyeviç! Ben bana imzalı bir kâğıt vermelerini istiyorum. O oldu mu, devrimi ne yapayım ben? Yani Petersburg'a buradan bomboş ellerle mi döneceğiz? Bari kurumuş bir örümcek götürseydik. Hiç yoktan iyidir. Bakın ben memlekete döndüğümüzde elimizde Mars'ın bize katıldığına dair imzalı bir belgecik olsun istiyorum. Bunun öyle birkaç vilayetlik bir toprak olmadığına dikkatinizi çekerim: Koca bir gezegenden söz ediyoruz burada! Elimizdeki imzalı kâğıdı gösterdik mi, Avrupa'nın nutku duracaktır. Burada ne çok altın olduğunu siz de gördünüz,

yalnızca altını yeter Mars'ın. Gemiler dolusu altın! Ya işte böyle, Mstislav Sergeyeviç.

Los, dalgın, düşünceli uzun uzun Gusev'in yüzüne baktı. Onun şaka mı yaptığını, ciddi mi konuştuğunu hiç anlayamıyordu. O saf ama kurnaz köylü gözlerinde hem bir gülümsemenin ışıltısı olurdu hem de gözlerinin derinlerinde çılgınca çakıntılar duyumsanırdı. Los başını salladı, kocaman çiçeklerin ışıltılı, gök mavisi taç yapraklarına dokunurken dalgın dalgın:

— Mars'a niye uçuyorum düşüncesi tek bir kez bile aklıma gelmedi. Düşseverlerin, fatihlerin gemiler donatarak yeni topraklar fethetmek için yollara çıktıkları zamanlar vardı. Denizlerin ardında yepyeni kıyılar, topraklar buldular, denizden daracık ırmaklara dalan kaptan geniş kenarlı kocaman şapkasını çıkartarak bu toprakların artık kendilerine ait olduğunu söylerdi: görkemli bir an. Sonra bu kıyıları soyar, yağmalardı. Aslında, evet, haklısınız, geminin bu bakir kıyılara yanaşması yetmezdi, geminin değerli taşlarla, hazinelerle doldurulması da gerekirdi. Hele bir bulunduğumuz bu yeni dünyayı etraflıca bir görüp ne hazineler gizlediğini anlayalım. Buradan gemimize yükleyeceğimiz en değerli yük, sevgili Aleksey İvanoviç, altın falan değil, bilgeliktir bana sorarsanız. Bilgelik! Sizinse sürekli eliniz kaşınıyor. Hiç hoş bir şey değil bu.

— Sizinle pek anlaşamayacağız galiba, Mstislav Sergeyeviç. Hiç kolay bir insan değilsiniz.

Los gülümsedi:

— Ben yalnız kendime zorumdur dostum... Kolay bir insan olduğumu ve anlaşabileceğimizi göreceksiniz.

Kapı gıcırdadı. Korkudan ve duyduğu saygıdan hafifçe dizleri titreyerek konukevi yöneticisi girdi içeri ve el kol işaretleriyle konuklardan kendisini izlemelerini rica etti. Los hemen ayaklandı, ellerini başına götürerek ağarmış saçlarını

düzeltti. Gusev'se, uçları yukarı doğru dimdik kalkacak şekilde bıyıklarını burdu. Nice koridor ve merdivenleri geride bırakarak konukevinin öbür ucuna vardılar.

Yönetici alçacık bir kapıyı tıklattı. İçeriden çocuk sesini andırır tiz, telaşlı bir ses karşılık verdi. Los ve Gusev, uzun, beyaz bir odaya girdiler. Tavan pencerelerinden girerek yerdeki mozaikler üzerine geniş bir demet halinde düşen ve içinde sayısız toz parçacığının dans ettiği gün ışığı, raflara düzgünce yerleştirilmiş kitap dizileriyle aralardaki bronz heykelcikleri; sivri uçlu, incecik bacaklar üzerinde duran sehpaları ve uzun odanın değişik yerlerine serpiştirilmiş süt mavisi ekranları aydınlatıyordu.

Kapının az ilerisinde, saçları külrengi genç bir kadın, kitaplığa yaslanmış duruyordu. Üzerinde, yerlere kadar uzanan, kollu, uzun bir kara giysi vardı. İçinde toz noktacıklarının titreştiği gün ışığı, kadının yukarı doğru kabartılmış saçlarından sonra rafları dolduran kitapların yaldızlı sırtlarına bir kılıç gibi iniyordu. Dün göl kıyısında gördükleri ve Marslının Aelita diye andığı kadındı bu.

Los, eğilerek selamladı Aelita'yı. Aelita, hiç kımıldamadan gözlerini dikip Los'a baktı; iyice irileşmiş külrengi gözbebeklerinde de hiç kımıltı yoktu. Süt mavisi uzunca yüzünün her yanında belli belirsiz bir seğirme geziniyordu. Hafif kalkık burnu ve ağzındaki belli belirsiz çarpıklık, çocuksu bir kırılganlığı, saflığı yansıtıyordu. Göğüsleri, kara giysisinin yumuşak kıvrımları altında, kız sanki dik bir yokuşu tırmanıyormuş gibi sık sık inip kalkıyordu.

— Ellio utara geo, –dedi Aelita, fısıltıyı andırır bir sesle, ezgili, şarkı söyler gibi; bu sırada başını o kadar öne eğdi ki, bir an ense kökü göründü.

Los'un buna yanıtı yalnızca parmaklarını kütürdetmek oldu. Ardından, epey bir çaba harcayarak ve nedense gösterişli, nutuk verir bir tonda:

— Dünyadan gelen yolcular olarak sizi selamlıyoruz, Aelita, –dedi.

Dedi ve kıpkırmızı kesildi.

O arada Gusev, pek bir ağırbaşlı:

— İzninizle kendimi ve arkadaşımı tanıtayım efendim, –dedi. – Bendeniz, Albay Gusev... ve arkadaşım Mstislav Sergeyeviç Los... mühendis. Konukseverliğinize teşekkür etmek için buradayız.

İnsan konuşmalarını duyan Aelita başını kalırdı, yüzü bir anda sakinleşmiş, gözbebekleri küçülmüştü. Küçücük elini avucu yukarı gelecek şekilde ileri uzattı ve bir süre böyle tuttu. Los'a da, Gusev'e de Aelita'nın avucunda sanki beyazımsı-soluk yeşil bir küçük top belirmiş gibi geldi. Ama Aelita avucunu hemen ters çevirdi, kitap rafları boyunca yürüyerek odanın derinlerine doğru ilerledi. Konukları da onu izlediler.

O arada Los, Aelita'nın boyunun fazla uzun olmadığını fark etti; kendisinin ancak omuzlarına geliyordu. Ve sanki hiç ağırlığı yokmuş gibiydi; incecik, narin, uçucu. Uzun, dökümlü giysisinin geniş etekleri, ayna gibi ışıyan mozaik yer döşemeleri üzerinde adeta dans ediyordu. Bir ara başını çevirip gülümsedi Aelita, ama bakışları tedirgin, soğuktu.

Konuklara yarım daire şeklindeki bir girintiye yerleştirilmiş deri bir kanepeyi gösterdi. Los, Gusev oturdular. Aelita da tam onların karşısındaki küçük bir okuma masasına oturdu, dirseklerini masaya dayayıp gözlerini konuklarına dikti: Bakışları yumuşak ama sorgulayıcıydı.

Bir süre kimse konuşmadı. Los tatlı bir huzur içinde hissetti kendini: Saatlerce böyle oturabilir ve bu harika yabancı kızı izleyebilirdi. Gusev, göğüs geçirdi, duyulur duyulmaz bir sesle:

— Güzel kız, –dedi. – Felaket güzel bir kız.

Ve Aelita konuşmaya başladı. Konuşmadı da sanki bir çalgının tellerine dokundu. Öylesine harika bir ses, öylesine ezgili bir konuşma. Sürekli olarak bazı sözcükleri yineliyor-

du. Konuşurken dudaklarında sanki bir ürperti dolaşıyor, arada bir kül rengi kirpikleri birbirine değiyordu. Yine elini ileri uzattı, yine avucu yukarıdaydı. Aynı anda da Los'la Gusev, bu avucun içinde, elma büyüklüğünde, sislerle kaplı beyazımsı-yeşil küreyi gördüler. İçinden ışıklar saçarak sürekli dönüyordu, küre.

Bu kez Aelita ve iki konuğu dikkat kesilerek izlediler bu puslu, yanar döner elmayı. Birden elma dönmez oldu, ışık çakıntıları kesildi, elmanın yüzeyinde kara benekler ortaya çıktı. Los bu lekelere dikkatle bakınca, soluğu kesilir gibi oldu: Aelita'nın avucundaki şey, Dünya'ydı, yerkürenin ta kendisi!

Aelita, avucundaki küçük topu parmağıyla göstererek:

— Taltsetl, –dedi.

Top usulca dönmeye başladı; böylece Amerika'nın, Asya'nın Büyük Okyanus kıyılarının çizgileri artarda görünüp yitti. Gusev dehşetli heyecanlanmıştı:

— Ah, işte bu biziz... biz, Ruslar... –dedi, parmağıyla Sibirya'ya dokunarak; o arada Ural dağlarının kıvrımlı gölgesi, Aşağı Volga'nın incecik bir ipi andıran çizgisi ve Beyaz Deniz kıyıları dalgalanıp kayboldu küçük top üzerinde.

— Burası, –dedi, Los da, Fin Körfezi'ni göstererek.

Aelita, şaşırarak gözlerini kaldırıp ona baktı. Topun dönüşü durdu. Zihnini zorlayan Los'un kafasında koca bir coğrafyayı betimleyen bir haritadan küçük bir bölüm canlandı; o küçük, puslar içindeki topun yüzeyinde kara bir nokta ve bu noktadan her yöne ayrılan demiryolu çizgileriyle, yeşil bir yüzey üzerindeki "Petersburg" yazısı belirdi.

Aelita gözlerini dikmiş, dikkatle topa bakıyordu. Sonra öbür eliyle topun üzerini kapattı; top artık Aelita'nın parmakları arasından ışık saçıyordu. Marslı kız, Los'a bakıp başını sallayarak:

— Otseo, ho sua, –dedi, Los bu sözlerden şunu anladı: "Zihninizi zorlayın, anımsayın."

Böylece Petersburg'un çizgileri canlandı Los'un zihninde: soğuk, mavi dalgaları ve granit kıyılarıyla Neva; içindeki veremli bir memurla birlikte bu dalgaları yara yara ilerleyen bir tekne, sisler içinde belirip yiten Nikolayevski Köprüsü'nün geniş kemerleri, fabrika bacalarının püskürttüğü yoğun duman; sisli, puslu, donuk gün batımları; ıslak caddeler, küçücük bir dükkânın tabelası: "Çay, şeker, kahve"; köşede duran eski payton ve onun yaşlı sürücüsü...

Aelita, çenesini avucuna dayamış, dalgın dalgın topa bakıyordu. Los'un anılarıydı akıp giden topun üzerinde, kimi bulanık kimi alabildiğine açık, belirgin. St. İsaac Katedrali'nin sütunlu cephesiyle külrengi kubbesinin yerini bir anda su kıyısından yükselen granit merdivenler ve hemen oracıktaki yarım daire biçiminde bir bank ve bankta hüzünlü bir yalnızlık içinde oturan bir genç kadın alıveriyor, kadının başındaki taçta iki sfenks görülüyor. Titreyerek yiten bu görüntülerin yerini, silik, soluk birtakım sayı sütunlarıyla teknik çizimler alıyor; sonra, cızırtılarla yanan demirci ocağı, ocağa durmamacasına körükle hava basan asık yüzlü Hohlov...

Aelita, puslu top üzerinde birbiri ardınca akıp giden, onun için son derece tuhaf bu yaşam kesitlerini uzunca bir süre dikkatle izledi. Ama birden görüntüler birbirine karışmaya başladı. İlk görüntülere bütünüyle yabancı başka birtakım görüntüler ilk görüntülerin adeta zorla yerini aldı: göğe yükselen duman sütunları, yangın kızıltıları, dörtnala giden atlar, kaçışan, yere düşen, ezilen insanlar... Derken bütün bu görüntüleri bastıran, onların üzerine çıkarak tek görüntü olarak kalan kan içinde, sakallı, korkunç bir yüz... Gusev'in inler gibi göğüs geçirmesi üzerine Aelita dönüp telaşla ona baktı, aynı anda da avucunu ters çevirmesiyle küçük top gözden kayboldu.

Aelita, dirsekleri masaya dayalı, elleriyle gözlerini kapayarak bir süre daha sessizce oturdu. Sonra yerinden doğruldu, raftan bir silindir kutu aldı, içinden çıkardığı kemikten

küçük merdaneyi okuma masasının ucundaki ekrana iliştirdi. Sonra bir kordonu çekti ve kitaplığın üzerindeki camlar mavi perdelerle kapandı. Masayı konukların oturdukları kanepeye doğru yaklaştırdı ve bir düğmeyi çevirdi.

Aynı anda ekran aydınlandı, yukarıdan aşağı doğru Marslılar, hayvanları, evleri, ağaçlar, çeşitli ev gereçleri akmaya başladı ekranda.

Aelita, ekranda beliren her nesnenin adını söyledi. Nesneler hareket ettiler, ilgili olanlar işlevlerine göre yaklaşıp birbirleriyle birleştiler; Aelita bu sırada ortaya çıkan eylemi dillendirdi. Arada bir, tıpkı şarkı söyleyen kitapta olduğu gibi nesnelerin arasına renkler, değişik işaretler karıştı, bu sırada zor duyulur birtakım müzik cümleleri çalındı kulaklarına. Aelita her kavramın adını andı.

Usulcacıktı Aelita'nın sesi. Bu tuhaf alfabeyle seslendirilen nesneler de usul usul akıyordu ekrandan aşağı. Kütüphanenin mavimsi bir karanlıkla örtülü sessizliğinde, bir çift kül rengi göz Los'un üzerine dikilmişti ve Aelita'nın sesi, yumuşak, ama güçlü bir büyü gibi Los'un zihnine birbiri ardınca çentikler atıyordu. Başı dönüyordu Los'un. Zihnini örten sisler, dumanlar dağılıyor ve sanki bilinci ışıyordu; yeni sözcükler, kavramlar birbiri ardınca belleğine kazınıyordu. Bu böyle epey sürdü. Aelita, elini alnından geçirdi, derin bir soluk aldı ve ekranı kararttı. Los ve Gusev kendilerinden geçmiş gibiydiler.

— Gidip dinlenin biraz, –dedi sonunda Aelita, sesi hâlâ kulaklarına tuhaf gelen kendi dilinde, ama bu kez bilinçlerinde açık, aydınlık bir anlamı vardı Aelita'nın sözlerinin.

Merdivenlerde

Aradan yedi gün geçti.

Sonraları, uyanıkken birbiri ardınca harika düşler gördüğü, düşler gibi güzel hayallerin geçit yaptığı huzur dolu, mavi bir karanlık olarak anımsadı Los bu süreyi.

Los da Gusev de her sabah erkenden uyanıyorlar, duş alıp hafif bir kahvaltı yaptıktan sonra doğruca kütüphanenin yolunu tutuyorlardı. Aelita'nın ilgi, sevecenlik dolu dikkatli gözleri onları daha kapı eşiğinde karşılıyordu. Genç kadının konuşmaları hemen tümüyle anlaşılır geliyordu onlara artık. Bu odanın sessiz yarı karanlığında, Aelita'nın usulca ağızladığı sözlerde, irileşip kocaman olan gözlerini dolduran nemde ve bu gözlerde birbirini izleyen düş sahnelerinde anlatılmaz bir huzur vardı. Ekranda gölgeler birbirini kovalıyor, kulaklarına çalınan sözcükler, istem dışı olarak zihinlerine kazınıyordu.

Derken bir mucize oldu: Başlangıçta yalnızca sesten ibaret olan sözcükler, sislerin pusların arasından süzülüp çıkan, yaşamın özsuyuna bulanan anlaşılır kavramlara dönüştüler. Artık Los Aelita'nın adını andığında, ikili bir duygunun heyecanını yaşıyordu: "Son kez görülen" anlamındaki ilk hece, yani AE, onu derin bir hüzne salıyordu; "yıldız ışığı" anlamındaki son hece LİTA ise gümüşsü bir ışık duygusu veriyordu. Böylece yeni dünyanın dili, harika bir ipek kumaşın

inceliği, dokusu ve dokunuşlarıyla kendiliğinden bilinçlerine işliyordu.

Bu dersler, bu zenginleşme yedi gün sürdü. Sabahları ve gün batımından gece yarısına dek sürüyordu dersler. Sonunda, Aelita galiba yorgun düştü. Sekizinci gün kimse konukları uyandırmaya gelmeyince onlar da akşama dek uyudular.

Los uyanıp yatağından doğrulduğunda, pencereden ağaçların uzamış gölgelerini gördü. Bir kuş, billur gibi bir sesle tekdüze bir şarkı tutturmuştu. Hafiften başı dönüyordu Los'un. İçi tanımsız bir sevinçle doluydu. Çabucak giyindi ve Gusev'i uyandırmadan kütüphaneye gitti, ama kapıyı tıklattığında karşılık veren olmadı. Bunun üzerine Los yedi gündür ilk kez dışarıya, açık havaya çıktı.

Ağaçsız, açık alan, tatlı bir eğimle kızıl renkli, alçacık yapıların bulunduğu koruluğa doğru iniyordu. Uzun tüylü, yarı ayı-yarı inek, hantal birtakım hayvanların oluşturduğu bir sürü de bezgin bir yürüyüşle o yana doğru ilerliyordu. Batmakta olan güneş, dört yandan fışkıran gür otları ıslak-altınsı ışık tozlarıyla yıkıyor, ötedeki göl üzerinde zümrüt rengi turnalar uçuyordu. Uzaklardaki dağların, batan günün ışıklarıyla kızıllaşan karla kaplı, konik dorukları, olduklarından daha da görkemli görünüyordu. Biten günün tarifsiz dinginliği ve tatlı kederi duyumsanıyordu her yanda.

Los, göle inen bildik keçiyolunda yürümeye başladı. Her iki yanda yine o bildik mavimsi salkım söğütler, benekli ağaç gövdelerinin gerisinde de aynı yıkıntılar vardı; hava yine öyle insanı dirilten serinlikteydi. Ama nedense Los bu harika doğa parçasını ilk kez görüyormuş gibi bir duygu içindeydi: Kulağına gelen her sesin, gözüne değen her nesnenin adını biliyordu artık.

Dallar arasından seçilen göl, alevlenen ışıltılarıyla göz kamaştırıyordu. Ama Los suyun yanına iyice yaklaştığında, güneş artık batmış ve gurubun sönmeye yüz tutan alevli tüyleri, göğün neredeyse yarısını altın tozlarına bulamıştı: İnsa-

nın nefesini kesen bir görüntüydü bu. Ateş çarçabuk söndü, külrengini alan gök arındı, tertemiz bir görünüme büründü, sonra kararդı, ardından yıldızlar ışımaya başladı. Göl yüzeyinde takımyıldızların tuhaf görüntüsü belirdi. Gölün dirsek yaptığı yerde, merdivenlerin kıyısında, yüzleri takımyıldızlara dönük olarak binlerce yıldır oturmakta olan taştan yontulmuş iki devin karartısı belirdi.

Los merdivenlere doğru yürüdü. Gözleri hızla bastıran karanlığa henüz alışmamıştı. Heykellerden birinin ayağına dirseğini dayadı, gölün nemli havasını içine çekti; bataklık çiçeklerinin acı kokusuyla doldu ciğerleri. Yıldızların göldeki yansıları ilk parlaklıklarını kaybedip hafiften belirsizleşti, göl üzerine inceden bir sis çöktü. Takımyıldızlarsa eskisinden çok daha gözalıcı bir biçimde parıldıyordu; onların ışıltısında, uykuya dalan dallar, ışıldayan kamışlar ve oturduğu yerde gülümseyen Magatsitl'in yüz çizgileri çok daha belirgindi.

Los öyle uzun bir süre gecenin, yıldızların seyrine dalıp gitti ki, taşa dayadığı kolunun uyuştuğunu duyumsadı. Heykelden biraz uzaklaştı, aynı anda da aşağıda, merdivenlerde Aelita'yı gördü. Dirseklerini dizlerine, çenesini avucuna dayamış, sessizce oturuyordu Aelita; suyun kara yüzünde yansıyan yıldızlara dalıp gitmiş gibiydi.

— Aiu tu ira hashe Aelita, –dedi Los, usulca, kendi ağızladığı sözcüklerin tuhaf seslerine kulak kabartarak. Dudakları donmuş gibi güçlükle ağızlamıştı bu sözcükleri. – Yanınıza gelebilir miyim Aelita? –demek istemişti aslında, ama bunun yerine kendiliğinden bu yabancı sesli sözcükler dökülmüştü dudaklarından.

Aelita yavaşça dönüp ona baktı:

— Tabi, –dedi, sonra çenesini yeniden avucuna dayadı.

Los merdivenlere, onun yanına oturdu. Aelita'nın saçları, üzerindeki pelerinin kapüşonu altındaydı ve görülmüyordu. Yıldızların ışığında yüz çizgileri belirgindi, ama gözlerini

seçmek mümkün değildi; kocaman iki gölge, iki karartı vardı göz çukurlarının olduğu yerde.

Aelita, biraz soğuk, mesafeli, ama sakin bir sesle:

— Orada... Dünya'da mutlu muydunuz? –diye sordu.

Hemen yanıt vermedi Los; Aelita'nın yüzüne dikkatle baktı: Kımıltısızdı yüzü Aelita'nın, bir tek ağzında kederli bir kıvrım göze çarpıyordu.

— Evet, –dedi Los ve yüreğinde soğuk bir ürperti hissetti. – Evet, mutluydum.

— Sizde, Dünya'da, neye mutluluk deniyor? İçeriği nedir mutluluğun?

Los yeniden merakla kızın yüzüne baktı. Sonra başını yere eğdi.

— Bizde, Dünya'da mutluluk diye, sanırım, birinin kendinden kaçabilmesine, kendini unutabilmesine deniyor. Tamlık, uyum, uzlaşı ve sevinç içinde olmaktır mutluluk; ve bu tamlığı, uyumu, uzlaşıyı ve sevinci kendisine sunacak biri uğruna yaşamaktan başka bir şey düşünmemektir.

Bu kez Aelita başını çevirip dikkatle Los'a baktı. Böylelikle, ak saçlı deve hayretle yönelen kocaman gözler olduğu gibi ortaya çıktı.

— Bir kadına duyulan aşkla gelir, mutluluğun böylesi, –dedi Los.

Aelita başını öteye çevirdi. Kukuletasının tepesi belli belirsiz titredi. Gülmüş müydü acaba? Değil! Belki de birkaç damla gözyaşı dökmüştü? Hayır. Los yosun tutmuş merdivenlerde tedirginlikle sağa sola kımıldadı; elini burnunun köküne götürüp bastırdı.

Aelita, titredi titreyecek bir sesle:

— Siz, peki... Dünya'yı neden terk ettiniz? –diye sordu.

— O öldü... Sevdiğim kadın yani, –dedi Los. – Hayatım karabasana döndü. Kendi kendi kendimle kalakaldım. Tek başıma. Ne umutsuzlukla baş edebilecek gücüm ne de yaşama isteğim vardı. Dünya'da yaşamak için çok cesur olmak

gerek; her şey kin ve nefretle zehirlenmiştir, Dünya'da. Ben bir kaçak ve... ödleğim.

Aelita, pelerininin altından elini çıkardı, Los'un kocaman elinin üzerine koydu, sonra hemen yine pelerininin altına soktu.

— Bunun benim de başıma geleceğini biliyordum, –dedi dalgın dalgın. – Daha küçük bir kızken tuhaf düşler görürdüm. Yüksek, yemyeşil dağlar. Bizimkilere benzemeyen, ışıltılı ırmaklar. Bulutlar, kocaman, kar gibi bulutlar... ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmurlar, su taşkınları, tufan... Ve insanlar, dev gibi. Aklımı oynatıyorum herhalde, diye düşünürdüm. Daha sonra öğretmenimden bendeki bu şeyin AŞHE, yani ikinci göz olduğunu öğrendim. Bizde, Magatsitl soyundan gelenlerde, başka bir yaşama ilişkin anılar yaşar durur, her zaman içimizde filizlenememiş bir tohum gibi uyuklayan Aşhe'nin varlığını duyumsarız. Aşhe, müthiş bir güç, yüce bir bilgeliktir. Ama mutluluğa gelince, onun ne olduğunu bilmiyorum.

Aelita bu kez iki elini birden çıkardı pelerininin altından ve bir çocuk gibi el çırptı. Başındaki kukuleta yine titredi.

— Yıllardır geceleri gelip bu merdivenlere oturur, yıldızlara bakarım. İnanın bana, sizin hiçbir zaman bilemeyeceğiniz, bilmenizin de gerekmediği öyle çok şey biliyorum ki! Ama küçük bir kızken bulutların, şiddetli yağmurların, yeşil dağların, dev gibi insanların düşlerini gördüğümde mutluydum. Ne var ki, öğretmenim beni uyardı, mahvolursun, dedi.

Yüzünü Los'a döndü, gülümsedi. Aelita öyle güzeldi; pelerininden, kapüşonundan, ellerinden, yüzünden, soluğundan öyle tehlikeli, keskin, tatlı bir rayiha yükseliyordu ki, Los bir an allak bullak oldu.

— Öğretmenim, böyle devam edersen "Xao seni mahveder," dedi; iniş, çökme anlamına gelir bu.

Aelita başını önüne çevirdi, pelerininin kapüşonunu aşağı çekerek gözlerine indirdi.

Los, bir süre sustuktan sonra:

— Aelita, –dedi, – bana bildiğiniz şeylerden söz etsenize.

Aelita, alabildiğine ciddi, ağırbaşlı:

— Bu gizdir, –dedi, – ama siz insansınız, size anlatmak zorunda olduğum ve anlatacağım pek çok şey var.

Aelita, yüzünü yukarı kaldırdı. Samanyolu'nun iki yanında yer alan iki kocaman takımyıldıza ait yıldızlar, sanki aralarında sonsuzluğun esintisi dolaşmış da onlara sıradışı bir parlaklık, revnâk vermişçesine dört yana güçlü ışıltılar saçıyor, göz kırpıp duruyorlardı.

Aelita göğüs geçirdi:

— Dinleyin, beni dikkatle ve sakince dinleyin.

Aelita'nın İlk Anlattığı

— Tuma, yani Mars, yirmi bin yıl önce Aollarla, yani turuncu ırktan insanlarla doluydu. Aollar vahşiydiler, dev gibi örümcekleri avlayıp yerler, ekvator ormanlarında ve bataklıklarda yaşarlardı. Bu ırktan bizim dilimize yalnızca bir iki sözcük geçmiştir. Aolların öbür bölümü, anakaranın, içlerinde tatlı su göllerinin olduğu volkanik tuz mağaralarıyla dolu güney körfezlerini kendilerine yurt tutmuştu. Halkı balık tutuyordu ve avladıkları balıkları toprağa gömerek tuzlu göl suları içinde depoluyorlardı. Kış soğukları bastırdığındaysa, mağaralarının en diplerine sığınıyorlardı. Buralarda günümüzde bile balık kılçıklarından oluşan tepeler görülür.

Aolların üçüncü bir bölüğü ise ekvatora yakın dağların eteklerinde, yeraltı suyu buldukları her yere yerleştiler. Bunlar, ev yapmayı biliyorlardı; ayrıca haşi denilen uzun tüylü hayvan sürüleri yetiştiriyorlardı; doymak bilmez canavarlar olan örümceklerle savaşmışlardı ve kanlı yıldız Taltsetl'e tapınıyorlardı.

Kutlu Azora ülkesini dolduran insanlar arasında bir gün sıra dışı şoho ortaya çıktı. Bir çobanın oğluydu ve Liziazira dağlarında büyümüştü. On yedi yaşına bastığında da dağlardan Azora'ya indi ve kent kent dolaşıp konuşmaya başladı:

"Ben, bir düş gördüm: Düşümde gök yarıldı ve bir yıldız yere düştü. Hemen haşilerimi önüme katıp yıldızın

düştüğü yere gittim. Orada çayırların üzerinde Göklerin Oğlu'nun yattığını gördüm. Boyu çok uzundu, yüzü dağ doruklarındaki karlar gibi apaktı. Başını kaldırınca, gözlerinde çılgınlık ışıklarının çaktığını gördüm. Çok korktum, yüzüstü yere kapaklandım. Uzunca bir süre öylece, ölü gibi yattım. Sonra, Göklerin Oğlu'nun benim âsamı eline aldığını ve haşi sürümü önüne katıp gittiğini fark ettim. Ayrıca onun yeri göğü inleten bir sesle şöyle dediğini duydum: 'Öleceksin, çünkü ben böyle istiyorum!' Buna karşın ben onu izlemeyi sürdürdüm, çünkü haşilerimi kaybetmek istemiyordum. Ne var ki, ona fazla yaklaşmaya da cesaret edemiyordum: Gözlerinden öyle kötü bir ateş saçıyordu ki, canımı kurtarabilmek için hemen kendimi yüzüstü yere atıyordum. Böyle birkaç gün geçti, sonunda dağlardan çölün derinlerine indik.

Göklerin Oğlu elindeki âsayı bir taşa vurdu, taştan su fışkırdı. Haşilerim de ben de kana kana su içtik. Ve Göklerin Oğlu bana dedi ki: 'Benim kölem olacaksın!' Böylece onun kölesi oldum ve haşilerini gütmeye başladım; o da yediği yemeklerin en berbat artıklarını önüme fırlatıyordu."

Çoban, gittiği her yerin pazarında, panayırında hep bunları anlatıyordu. Bir söylediği de şuydu, çobanın:

"Küçük kuşlar ve pek çok barışçıl yabani hayvan yaşıyor çevremizde ve hiçbiri ölümle ne zaman, nerede yüz yüze geleceğini bilmiyor. Ama yırtıcı ihiler, sivri kanatlarını turnalara batırdılar bile ve örümcek, meşum ağını ördü ve ça'nın korkunç gözleri, mavi korulukta kor gibi yandı. Korkun! Zira karşınızdaki Şer'dir ve sizin ne onun hakkından gelecek keskinlikte kılıçlarınız ne kendinizi ondan koruyabileceğiniz sağlamlıkta surlarınız ne de gücü sınırsız kötülüğün önünden kaçabilmenizi sağlayacak uzunlukta bacaklarınız var. Göğün yarıldığını ve tıpkı Taltetsl'inki gibi kızıl gözleriyle kötülük saçan Göklerin Oğlu'nun bizim topraklarımıza düştüğünü görüyorum."

Bu sözlerden dehşete kapılan tüm barışçıl Azora halkı ellerini havaya kaldırdı. Çoban, sözlerini sürdürdü:

"Kana susamış ça seni korulukta gözetlediğinde gölge ol ve ça'nın burnu senin kanının kokusunu alamasın. İhiler pembe bulutlardan aşağı inerek üzerine çullandıklarında, gölge ol ve ihiler seni boş yere otlar arasında arayıp dursunlar. Oplo ile Litha... bu iki Ay'ın aydınlattığı bir gece, kötü yürekli örümcek tsitli senin kulübene bir ağ örerse, gölge ol ve tsitli seni ele geçiremesin. Tuma'nın zavallı oğlu, kötülük karşısında gölge ol. Yalnızca kötülük kötülüğü çeker. Kötülüğü ve ona benzer olan her şeyi kendinden ırak tut. Kinini, hıncını, içindeki bütün kötülükleri kulübenin eşiğine göm. Sonra yüce Soam pınarına git, yıkan. Böylece Göklerin Oğlu'nun kötülüklerine karşı görünmez olacaksın ve o, kanlı gözleriyle gölgeni delmek için boş yere aranıp duracak."

Azoralılar çobanı dinledi. Pek çok Azoralı çobanın ardı sıra yuvarlak göle, büyük Soam pınarına gitti.

Burada kimileri, "Kinimizi, hıncımızı, ayıplarımızı, içimizdeki bütün kusur ve kötülükleri evimizin kapı eşiğine nasıl gömeriz?" dedi. Kimi, "Biz kinimizi, hıncımızı gömemeyiz, çünkü komşularımız tarafından aşağılanmış insanlarız," dedi. Kimileri de çobana çıkıştı: "Yalan söylüyorsun! Sefiller kışkırtmış seni, bizi uyutarak evlerimizi elimizden almak için." Aralarından, "Bu ahmak çobanı kayalıklardan kaynar gölün sularına atalım, varsın orada da gölge olsun," diyenler de çıktı.

Bütün bu söylenenleri dinleyen çoban, ulla denilen, aşağıdaki üçgen bölümüne tellerin gerili olduğu kavalını aldı; bu kızgın, kavrayışsız insanların ortasına oturarak çalıp söylemeye başladı. Öyle güzel çalıyor, öyle güzel söylüyordu ki, çok geçmeden kuşlar cıvıldaşmalarını kestiler, rüzgâr dindi, haşi sürüleri olduğu gibi toprağa yattı ve güneş gökyüzünde, kımıltısız, öylece asılı kaldı. Dinleyen herkes, o anda evinin eşiğini kazıp içindeki bütün ayıpları, hıncı, kini, garezi...

içinde şer adına ne varsa, her şeyi oraya gömdüğünü duyumsadı. Çoğu, göle gidip suya girdi, güzelce yıkandı, arındı.

Çoban üç yıl öğretmenlik yaptı onlara. Dördüncü yaz, bataklıktan gelen canavar örümcekler Azora halkına saldırdı. Bütün o toprakları köy köy, kent kent dolaşan çobansa halka şunları söylüyordu: 'Evinizin eşiğinden dışarı uğramayın, sakın niyetinizi bozmayın... İçinizdeki şerden sakının! Masumiyetinizi yitirmekten sakının! Ölmekten korktuğunuzdan daha çok korkun, masumiyetinizi yitirmekten!' Onlar da çobanı dinledi ve halktan kimileri canavar örümceklere karşı koymak istemedi; canavarlar da onların tümünü evlerinin eşiklerinde boğazladı. O zaman kentlerin yaşlıları, aralarında kavil ettiler ve çobanı alıp kayalıklara götürdüler, oradan aşağı, göle attılar.

Bu arada çobanın öğretisi Azora'nın çok ötelerine ulaşmıştı. Deniz kıyısındaki mağaralarda yaşayanlar bile kıyıdaki kayalara onun suretini kazımışlardı; çizimlerde çoban ulla çalarken görülüyordu. Ama çobana tapınanların kafalarını kesen kabileler de vardı; çünkü bunlar çobanın öğretisini çılgınca ve çok tehlikeli buluyorlardı.

Ancak, gün geldi, çobanın kehanetleri gerçekleşti. O dönem kayıtlarında aynen şunlar yazılıdır:

"Kırk gün kırk gece boyunca Tuma üzerine durmaksızın Göklerin Oğlu yağdı. Taltsetl yıldızı akşam gün batımından hemen sonra, şeytanın gözlerindekine benzer uğursuz bir ışıltıyla doğdu. Göklerin Oğulları'ndan nicesi ölü düştü yere, pek çoğu kayalara çarpıp parçalandı ya da güney okyanusunun sularında boğuldu, ama Tuma'ya sağ salim inen çok sayıda Göklerin Oğlu da oldu."

Dünyalı bir soy olan ve yirmi beş bin yıl önceki tufanda yok olan Magatsitllerin büyük göçleri, zamanın kayıtlarında şöyle anlatılıyor.

Magatsitller, yumurta biçiminde, bronz araçlarla uçup geldiler. Bu araçlarda maddenin parçalanması sürecinden

doğan büyük gücü kullanıyorlardı. Dünya'yı terk edip buraya ulaşmaları kırk gün sürdü.

Uçup geldikleri o dev gibi tunç yumurtalardan çoğu yıldızlarla dolu uzayın sonsuz boşluğunda kayboldu, bazısı Mars yüzeyine çarpıp parçalandı. Ama az da olsa aralarında anakaranın ekvator bölgesi düzlüklerine başarıyla inebilenler de oldu.

Dönemin kayıtlarında şöyle devam ediliyor:

"Yumurtaya benzeyen aletlerinden çıktılar; uzun boyluydular ve koyu renk saçlı. Sarı benizliydiler, yüzleri düzdü. Bedenleri ve dizleri bronz zırhlarla kaplıydı. Miğferlerinin tepesinde, bıçak gibi keskin, ibiği andıran sorguçlar vardı ve miğferleri yüzlerine inikti. Göklerin Oğlu sol elinde kısa bir kılıç, sağ elinde dürülüp rulo yapılmış birtakım kâğıtlar tutuyordu: zavallı, cahil Tuma halkının mahvına neden olan birtakım reçetelerle dolu kâğıtlar."

İşte böylesine gözü dönmüş, güçlü bir kabileydi Magatsitller. Bunlar, Dünya'nın deniz dibine gömülen anakarasındaki Yüz Altın Kapı kentinin de egemeniydiler.

Metal yumurtalarından çıktılar ve bütün Aol köylerine, kentlerine dalıp canlarının istediği her şeye el koydular, kendilerine karşı koymaya çalışan herkesi acımasızca öldürdüler. Bütün haşi sürülerini düzlüklere sürdüler ve her yana kuyular kazmaya başladılar. Tarlaları sürüp arpa ektiler. Ama kazdıkları kuyulardan çok az su çıktı ve ektikleri arpa, susuzluktan ve toprakların verimsiz olmasından dolayı yok oldu gitti. Bunun üzerine Aollara şöyle buyurdular: "Aşağıya, düzlüklere inecek ve büyük barajlar kurup bunlara bağlı sulama kanalları açacaksınız!"

Bazı kabileler buyruğa uydular ve düzlüğe inip büyük göletler, bunlara bağlı su kanalları kazmaya başladılar. Kimileri ise, "Buyruğa uymayacağız, dışarıdan gelen bu yabancı sürüsünü yok edeceğiz," dedi. Böylece Aol ordusu düzlüklere yürüyerek fırtına bulutları gibi her yanı kapladı.

Dışarıda gelenler sayıca azdı, ama kaya gibi sağlam, okyanus dalgaları gibi güçlü, fırtına gibi şiddetliydiler: Öylesine ki, dağlar yerinden oynuyor, gökten yıldırımlar yağıyor, kocaman ağaçlar, kayalar havada uçuşuyordu. Ve Magatsitl'in lanetler okuyan sesi, yerle göğün birbirine karıştığı bu ana baba gününde bütün sesleri bastırarak tüm Aol toprakları üzerinde gürlüyordu.

Aol kabileleri biçildi.

Dışarıdan gelenler Aolları kılıçlarıyla parça parça ettikleri gibi moral olarak da yıktılar: Böylece Aol kabileleri birbirlerini düşman görmeye ve aralarında çatışmaya başladılar. Köyler, ekinler yandı, sürüler dört bir yana dağıldı. Bataklıklardaki canavar örümcekler, kadınların, çocukların mezarlarını kazıp ölülerini yediler, boşalan evlerin tümünün üzerine ağlarını ördüler. Ölü yiyici ihiler öyle yağlandılar ki, artık uçamaz oldular. Dünyanın sonu gelip çatmıştı.

Bunun üzerine Aollar kehaneti hatırladılar: "Ey, Tuma'nın zavallı evladı, Şer karşısında gölge ol, Göklerin Oğlu gölgeni deşmek için kanlı gözleriyle boş yere arayıp dursun seni."

Aolların çoğu büyük Soam Pınarı'na gitti, orada yıkanıp arınmaya çalıştı. Kimileri de ulla'nın duru, arındırıcı sesini yeniden duyabilmek için dumanlı dağ boğazlarına gitti. Bunlar, sahip oldukları her şeyi birbirleriyle paylaştılar. Sonra herkes birbirini bağışladı. Hem kendilerinde hem karşılarındakinde var olan İyi'yi bulup ortaya çıkardılar ve şarkılarla, sevinç gözyaşlarıyla selamladılar, onu. Çobana tapınanlar, Liziazira Dağları'nda onun adına bir Kutsal Eşik inşa ettiler. Şer, bu Kutsal Eşik'in altına gömüldü. Sonsuz yanan ateşin üç halkası, Eşik'in güvenliğini sağlıyordu. Arınmak isteyen alevin üzerinden atlamak zorundaydı. Zor, sert zamanlardı... yücelme, yücelik gösterme zamanları.

Aol orduları hepten telef oldu. Ormanlarda insan eti yiyen dev örümcekler yok edildi. Deniz kıyılarında balıkçılıkla

geçinenlerden sağ kalanlar köleleştirildi. Ama Magatsitller, çoban'a inananlara da Kutsal Eşik'e de dokunmadılar. Soam Pınarı'na hiç yaklaşmadılar, öğle saatlerinde esen bir rüzgârın, ulla'dan yükselen gizemli ezgileri dört yana dağıttığı derin dağ boğazlarına girmediler.

Bu şekilde birbirinden kanlı nice yıl geçti.

Göçle gelenlerin hiç kadını yoktu. Dolayısıyla da soylarını sürdürebilmeleri mümkün değildi; yok olup gitmeye yazgılıydılar. Tam bu sırada, Aolların saklandıkları dağlarda bir müjdeci ortaya çıktı: yüzü güzel Magatsitl'di bu. Ne başında miğfer ne elinde kılıç vardı. Elindeki tek şey, yalnızca, ucuna yün çilesi bağlı bir âsaydı. Müjdeci, Kutsal Eşik koruyucusu sonsuz ateşe yaklaşarak dört bir yandan gelip orada toplanan Aollara şunları söyledi:

"Gördüğünüz gibi başımı bir miğferle korumuyorum, bağrım da açık. Size tek bir yalanım olursa beni kılıçlarınızla dilim dilim doğrayın. Biz, çok güçlüyüz. Taltsetl yıldızına sahibiz. Samanyolu adı verilen muazzam bir yıldız yolunu aşıp da geldik buraya. Bize düşmanlık gösteren kabileleri tepeledik, bütün Tuma'ya diz çöktürdük. Bugüne dek işlenemeyen verimsiz Tuma topraklarını sulayabilmek için büyük göletler, geniş su kanalları açtık. Sonra, Soatsera'yı, Güneşkent'imizi kurduk. Hayat isteyen herkese hayat sunduk, sunmaya da devam ediyoruz. Ama bizim hiç kadınımız yok, bu nedenle de yazgımızın omuzlarımıza yüklediği görevi bütünüyle yerine getiremeden yok olup gideceğiz. Erden kızlarınızı bize verin, onlardan güçlü bir soy üretelim, bütün anakaralarıyla gezegenimiz Tuma'yı şenlendirelim. Bize elinizi uzatın, yapıp eyleyeceklerimize yardımcı olun."

Müjdeci, ucuna yün çilesi bağlı sopasını ateşin yanına koyup yüzü Eşik'e dönük olarak yere oturdu. Gözleri kapalıydı. Ve herkes onun alnında üçüncü bir göz olduğunu gördü: alnının ortasında, yangılıymış gibi üzeri zarla örtülmüş üçüncü bir göz.

Aollar kafa kafaya verdiler, danıştılar: "Dağlarda hayvanlarımız yiyecek bulamıyor, su da çok az. Kış geldi mi dağlarda soğuktan kırılıyoruz. Şiddetli fırtınalar, evlerimizi önüne katıp dipsiz dağ boğazlarına savuruyor. Müjdecinin önerisini kabul edelim ve ata ocağımıza, eskiden yaşadığımız yerlere dönelim."

Böylece Aollar kadınlarını, çocuklarını, genç kızlarını yanlarına alıp, haşi sürülerini önlerine katıp dağlardan Azora düzlerine indiler. Magatsitller, Aolların erden kızlarını alıp onlardan mavi tenli Dağ Soyu'nu türettiler. Ro adı verilen ve kutuplarda eriyen buzul sularını toplayacak olan on altı dev su deposunun yapımına bu tarihlerde başlandı. Verimsiz düzlükler baştan aşağı sulama kanallarıyla donatılarak suya doymaları sağlandı. Bütün Aol topraklarında köyler, kentler küllerinden yeniden doğdular. İşlenen tarlalardan bereket fışkırdı, görülmemiş ölçekte ürünler kaldırıldı.

Soatsera'nın çevresine yüksek duvarlar örüldü. Gerek dev su depoları yapımı gerekse Soatsera'nın duvarlarla çevrilmesi sırasında Magatsitller tohum enerjisiyle çalışan dev iş makineleri, vinçler kullandılar. Onlar muazzam büyüklükte kayaları kaldırmaya elverişli böyle makineler yapabilecek bilime de, bitkilerin hızla olgunlaşmalarını sağlayacak bilgiye de sahiptiler. Onlar bütün bu bilgilerini, renkli noktacıklar ve değişik yıldız işaretlerinden oluşan bir dille defterlere yazdılar.

Dünya'dan gelenlerin son temsilcisi de öldüğünde, onunla birlikte Yüce Bilgelik de yok oldu gitti. Ve bizler, Dağ soylarının sonraki kuşakları, ancak yirmi bin yıl sonra Atlantislilerin gizemli kitaplarının şifrelerini çözüp bunları okumayı başardık.

Rastlantısal Bir Keşif

Gusev, alacakaranlıkta, yapacak daha iyi bir şey bulamadığı için konukevinin odalarını dolaşmaya başladı. Büyük, kunt bir yapıydı burası, kış koşulları da göz önüne alınarak yapılmıştı. Dört bir yanı holler, merdivenler, koridorlar, baştan aşağı halılarla kaplı odalar, bomboş salonlar, galeriler ve yüreğe çok hoş gelen, iç açıcı bir sessizlikle doluydu. Gusev, koca yapıyı merakla dolaşıyor, çevresine bakınıyor ve zaman zaman ağzını kocaman açıp esneyerek:

"Lanet yaratıklar," diye söyleniyordu, "zengin olmasına zenginler, ama felaket sıkıcı bir yaşamları var."

Evin öbür ucundan gelen tabak çanak seslerine kulak verdi. Bir yandan da konukevi yöneticisi kuş cıvıltısını andırır konuşmasıyla birilerine söyleniyordu. Alçak, tonozlu çatısıyla bir mahzeni andıran mutfağa yöneldi Gusev. Dipteki ocakta duran tencere ve tavalardaki yağlar tutuşmuş olmalıydı, üzerlerinde alevler dans ediyordu. Gusev, kapı eşiğinde durup havayı kokladı. Birbirlerine söylenip duran konukevi yöneticisiyle aşçı onu görünce sustular ve biraz da korkuyla mutfağın en dibine çekildiler.

— Yanık kokusu var burada, –dedi Gusev, Rusça, – yanık diyorum, yanık! İyi çekmesi için ocak bacanızın üzerine bir baca şapkası koyun! Bir de Marslı geçiniyorsunuz! Zır cahiller sizi!

Eliyle kendisinin de pek anlayamadığı birtakım işaretler yaptı, sonra omuz silkip arka bahçeye çıkan merdivenlere yöneldi; taş basamağa oturup emektar tabakasını çıkardı, bir sigara yaktı.

Çoban çocuk, oradan oraya koşturarak, bağırıp çağırarak, orman kıyısından başlayıp aşağılara doğru uzanan çayırlıkta boğuk boğuk böğüren haşi sürüsünü, tuğla bir yapının içine sokmaya çabalıyordu. Buradan başlayıp otları epey uzamış çayırlığın ortasından geçen keçiyolunda, bir kadın elinde iki kova sütle konukevine doğru yürüyordu. Rüzgâr, kadının sarı bluzunu şişiriyor, parlak kırmızı saçlarını örten gülünç başlığının püskülünü bir o yana bir bu yana savuruyordu. Kadın bir ara durdu, kovaları yere bıraktı, sokucu bir böceği kendinden uzaklaştırmak için ellerini sallamaya başladı, bir yandan da kollarıyla yüzünü korumaya çalışıyordu. Rüzgâr birden eteğini havalandırınca, kadın gülümseyerek eğilip kovalarını aldı, eve doğru hızlı hızlı yürümeye başladı. Bahçede Gusev'i görünce bembeyaz, inci gibi dişlerini göstererek gülümsedi.

Kadının adı gerçekte İha'ydı, ama Gusev ona İhoşka diye sesleniyordu. İhoşka, koyu-mavi tenli, tombul, biraz komik bir kızdı; konukevi yöneticisinin yeğeniydi.

Canlı bir yürüyüşle Gusev'in önünden geçip gitti, geçerken de Gusev'e bakarak burnunu buruşturdu. Gusev de cevap olarak onun kıçına bir şaplak atmak istediyse de kendini tuttu, oturduğu taş basamakta yeni bir fırsat kollayarak sigarasını tüttürmeyi sürdürdü.

Çok geçmeden İhoşka yeniden göründü; bu kez elinde bir sepet ve küçük bir bıçak vardı. "Göklerin Oğlu"na yakın bir yere oturdu ve sepetindeki sebzeleri ayıklamaya başladı. Gözlerinin üzerinde sık, koyu kirpikleri titreşiyordu. Nereden bakarsanız bakın çok neşeli bir kız olduğu belliydi.

— Sizin bu Mars'ta kadınlar niye mavi renkli? –diye sordu Gusev ona, Rusça. Sonra da biraz muzipçe ekledi: – Ah

be İhoşka, kusura bakma ama senin gerçek hayattan hiç haberin olmadığını söylemek zorundayım...

İha ona yanıt verdi, Gusev de sanki bir düşte yaşıyormuşçasına tuhaf bir şekilde onun sözlerini anladı:

— Okulda, Kutsal Tarih dersinde, bize Göklerin Oğulları'nın vahşi ve kötü yürekli olduklarını öğrettiler. Ama okulda öğretilenler, hayatın gerçeğine pek uymuyor gibi. Sizler de Göklerin Oğulları'sınız ama hiç de kötü değilsiniz.

Gusev, kadına göz kırparak:

— Evet, çok iyiyizdir, –dedi. – Hani kuzu gibiyizdir desem yeridir.

İha sarsıla sarsıla güldü, bu sırada bıçağının altından ayıkladığı sebzelerin kabukları sağa sola fırladı.

— Dayım, sizin, Göklerin Oğulları'nın, bakışlarınızla karşınızdakini öldürebileceğinizi söylüyor. Ama ben sizde hiç böyle bir şey algılamadım.

— Gerçekten mi? Peki bizde ne algıladın?

— Benimle bizim dilde konuşun, –dedi İhoşka, – ben sizin dilinizi bilmiyorum.

— Ben de sizin dilinizi felaket kötü konuşuyorum.

— Nasıl yani? –dedi İha ve katılırcasına gülmekten gerektiği gibi kullanamadığı bıçağını yere bıraktı. – Bildiğim kadarıyla siz de tıpkı bizim gibi Kızıl Yıldız uygarlığısınız.

Gusev hafifçe öksürerek gırtlağını temizledi, kıçını oynatarak kıza biraz daha yaklaştı. İha, sepetini de alarak biraz geri çekildi. Gusev yine hafifçe öksürerek kıza biraz daha yaklaştı.

— Taş basamağa böyle sürtünmeye devam ederseniz pantolonsuz kalacaksınız, –dedi İha.

Belki daha farklı bir şeylerdi kastettiği İha'nın, ama Gusev onun sözlerini tam böyle anladı.

— Ah, matmazel, sözleriniz bir mıknatıs gibi beni size çekiyor.

Gusev artık iyice İha'ya yapışmış gibi oturuyordu. İhoş-

ka hafifçe göğüs geçirdi. Başını önüne eğdi ve daha derinden göğüs geçirdi. Gusev, hızla iki yanına baktı ve İhoşka'yı her iki omzundan sımsıkı tuttu. İha, hızla başını geri attı; gözleri yuvalarından dışarı uğramıştı. Ama Gusev zaman yitirmeksizin ağzını İhoşka'nın ağzına sımsıkı yapıştırdı ve onu sertçe öptü. Sepetini var gücüyle kendine bastırdı İha.

— İşte bu kadar, İhoşka, –dedi Gusev.

İhoşka yerinden fırladığı gibi koşarak uzaklaştı.

Gusev merdivende oturmayı sürdürdü. Bıyıklarını çekiştiriyor, gülümsüyordu. Güneş yavaş yavaş batarken, gökyüzünde yıldızlar belirmeye başladı. Kaba tüylü, uzunca bir hayvan merdivenlere kadar usulca sokuldu ve fosforluymuşçasına ışıldayan gözleriyle Gusev'e baktı. Gusev olduğu yerde tedirginlikle kımıldayınca hayvan tıslayarak karanlıkta kayboldu.

— Böylesi saçmalıklardan kaçınmak gerek aslında, –diye söylendi Gusev; kemerini düzeltti ve konuk evinin yolunu tuttu. Koridorda ansızın İhoşka çıktı karşısına. Gusev başıyla yanına gelmesini işaret etti ona, koridor boyunca birlikte yürüdüler. Yaşadığı gerginlikten yüzü gözü birbirine karışan Gusev, İhoşka'ya Mars dilinde şunları söyledi:

— Bak, İhoşka, haberin olsun, gerekirse seninle evlenmeye de hazırım. Sözümü iyi dinle (İha hoşnutsuzlukla yüzünü duvara dönünce Gusev onu kendine çekti, ellerini sımsıkı tuttu). Şimdiden surat sallamaya başlama, henüz seninle evlenmiş değilim. Ben Göklerin Oğlu olarak buraya saçma sapan işler için gelmedim. Gezegeninizle ilgili yapmam gereken çok ciddi, çok önemli görevlerim var. Ama burada henüz yeni olduğum için sizin usul ve adetlerinizi bilmiyorum. Bu konuda bana yardım etmelisin. Yalnız sakın yalan söyleyeyim deme. Şimdi senden istediğim, bana efendinizin kim olduğunu söylemen? Kim, nasıl biri yönetiyor sizi?

Gusev'in Marsça konuşmasını anlamakta zorlanan İha:

— Bizim yöneticimiz mi? O tüm Tuma ülkelerinin egemenidir, –dedi.

— Hoppala! –dedi Gusev, şaşırmış. – Bana yalan söylemiyorsun, değil mi? –Bir süre kulağının ardını kaşıdı, sonra: – Yani bu adamın resmi ünvanı ne? –dedi. – Kral mı, han mı, hakan mı?

— Adı, Tuskub... Aelita'nın babası... Ve Yüksek Kurul'un başı.

— Anlıyorum.

Gusev, bir süre sessizce yürüdü.

— Bak ne diyeceğim, İhoşka: Şuradaki odaların birinde puslu bir ayna gördüm. Bayağı ilginç bir aynaydı... Yeniden bakmak isterim ona. Birlikte gitsek nasıl çalıştığını gösterebilir misin bana?

Alçacık koltukların dizili olduğu küçük, yarı karanlık bir odaya girdiler; tam karşıdaki duvarda kocaman, puslu bir aynanın ağartısı seçiliyordu. Gusev, aynaya yakın koltuklardan birine kendini bıraktı.

— Göklerin Oğlu ne görmek istiyor?

— Kenti göster bana.

— Şu anda gece. Her yerde çalışmalar sona erdi; fabrikalar, mağazalar kapalı, alanlar boş. Ama eğer bizim eğlencelerden görmek istersen...

— Öyle olsun, hadi seyirlik bir şeyler göster.

İha çok sayıda fiş, priz ve düğmenin bulunduğu kontrol panosunda bir fişi prize taktı ve uzunca bir kablonun ucunu eline alarak Göklerin Oğlu'nun bacaklarını boylu boyunca uzatarak kurulduğu koltuğun yanına geldi.

— İşte bizim bir festivalimiz, –diyerek elindeki kablo ucunu hafifçe çekti.

Binlerce kişilik bir kalabalıktan yükselen müthiş bir gürültü doldurdu odayı. Ayna, aydınlandı. Önce üstten bir çekim planıyla, kemer biçimli cam çatılardan oluşan derin perspektifli bir görüntü belirdi. Geniş bir ışık demeti dev

boyutlu pankartlara, duvar yazılarına, her yandan yükselen renk renk dumanlara yoğunlaştı. Aşağısı, bir kafalar denizini andırıyordu. Arada bir sağdan sola, yukarıdan aşağıya uçuşan yarasalar örneği kanatlı figürler giriyordu çerçeveye. Derken üst plandaki kemerli cam çatılar, kesişen ışık demetleri ve aşağıdaki sayısız kafanın oluşturduğu anafor hızla geri plana kayarak, puslu, dumanlı bir karanlık içinde kayboldu.

— Ne yapıyor bunlar böyle? –diye bağırdı Gusev, gırtlağını yırtarcasına; çünkü o kadar yüksekti görüntülerden yükselen ses.

— Değerli dumanı içlerine çekiyorlar. Gördüğünüz o renk renk dumanlar, havra yaprağı dumanıdır. Çok değerli bir dumandır bu. Biz ona ölümsüzlük dumanı deriz. Kim bu dumanı solursa olağanüstü şeylere tanık olur, sonsuz yaşam gibi, hiç ölmemek gibi mucizevi şeyleri görür ve bunları kavrar. Bu sırada ulla'nın sesini duyanlar bile olur. Yüksek Kurul'un izni olmadan evinde tek başına havra yaprağı tüttürmek yasaktır. Cezası ölümdür bu suçun. Bizim bu evde yılda on iki kez havra yaprağı dumanı soluma iznimiz var.

— Peki şunlar ne yapıyorlar öyle?

— Talih çarkını döndürüp hangi rakamların geleceğini tahmin ediyorlar. Bugün herkes talih çarkında şansını dener. Doğru numarayı bilen hayatının sonuna kadar çalışmaktan kurtulur. Ayrıca Yüksek Kurul ona çok güzel bir ev, tarla, on haşi ve kanatlı bir kayık armağan eder. Doğru numarayı tahmin edebilmek başına talih kuşunun konması demektir ve büyük mutluluktur.

İha bunları açıklarken Gusev'in kaykılarak oturduğu koltuğun kolluğuna oturdu. Gusev hemen kolunu kızın beline doladı. İha önce kurtulmak için biraz çabaladıysa da, sonra kendini bıraktı. Puslu camda gördükleri Gusev'i çok şaşırtmıştı: "Vay anasına! Bak sen şunlara!" dedi durdu bir süre, sonra İha'dan kendisine bir şeyler daha göstermesini rica etti.

İha yerinden kalktı, aynayı kapattı, yeniden kontrol panosunun başına gitti, ama karanlıkta bir türlü fişi prizin deliklerine denk getiremiyordu. Sonunda elinde bir kablo ve ucuna bağlı kontrol düğmesiyle oynayarak yeniden Gusev'in koltuğunun kolluğuna oturduğunda yüzünde baygın, şaşkın bir ifade vardı. Gusev aşağıdan yukarı onu dikkatle süzdü, gülümsedi. Bunun üzerine İha'nın gözlerinde dehşet ifadesi belirdi.

— Kızım senin çoktan evlenme zamanın gelmiş, –dedi Gusev ona.

İhoşka gözlerini ondan kaçırdı, göğüs geçirdi. Gusev onun sırtını okşamaya başladı; tıpkı bir kedi okşar gibi sevecen, duyarlı.

— Ah canım... güzelim, küçük maviş kızım benim.

— Şimdi de şunu izleyin, bu da ilginç, –dedi İha ve elindeki kablonun ucunu hafifçe çekti; sesi alabildiğine ölgün, halsiz çıkmıştı.

Bir adamın sırtı aynanın yarısını örtüyor ve sözcükleri yavaş yavaş ağızlayan buz gibi bir ses duyuluyordu. Aynayı kapayan sırt yerinden hareket etti ve aynadan uzaklaştı. Ötelerdeki dört köşe bir sütun üzerine yerleştirilmiş büyükçe bir kubbeden ve üzerlerinde altın yaldızlı yazılarla geometrik şekillerin yer aldığı duvarlardan bir bölüm belirdi çerçevede. Aşağıdaki masanın çevresindeyse, iç karartıcı binanın merdivenlerinde kendilerini karşılayan Marslıların başları önlerine eğik olarak oturduklarını gördü Gusev.

Aelita'nın babası Tuskub, simli kumaş örtülü bir masanın başında duruyor, incecik dudakları hareket ettikçe, kara sakalı kaftanının sırma işleri üzerinde oynuyordu. Bir canlıdan çok, taş bir yontuyu andırıyordu adam. Donuk, cansız gözleri kımıltısızca önündeki ekrana dikilmişti. Tuskub'un ağzından dökülen sözler hiç anlaşılmıyordu, ama bu yakıcı sözlerden dehşete kapılmamak mümkün değildi. Örneğin ağzından birkaç kez Taltsetl sözcüğü çıkmış ve bu sözcüğü

her ağızlayışında sıkılı yumruğunu masaya indirerek kesme hareketi yapmıştı. Masada onun tam karşısında oturmakta olan, ablak yüzünde renk diye bir şey kalmamış Marslı, ansızın yerinden fırlayarak akları büyümüş çılgın gözlerini Tuskub'a dikerek:

— Onlar değil, sen! –diye haykırdı.

İhoşka ürperdi. Yüzü aynaya dönük olarak oturmasına karşın hiçbir şey görmüyor, duymuyordu. Göklerin Oğlu kocaman eliyle durmamacasına sırtını okşuyordu. Solgun yüzlü Marslının ekrandaki haykırışını duyan Gusev bu sözcükleri birkaç kez yineledikten sonra İhoşka'ya sordu:

"Ne demek bütün bunlar? Neden söz ettiler az önce?"

İhoşka sanki uykudan uyanmış gibiydi: Ağzı yarı açık, bakışları ekrana saplanmıştı. Birden iç paralayıcı bir çığlık attı ve elindeki kablo ucunu hızla çekti.

Ayna karardı.

— Ben büyük bir yanlış yaptım. Kahrolası bir yanlış... Kimse Yüksek Kurul'un gizlerini öğrenemez. Böyle bir şeyi aklından bile geçiremez. İhoşka'nın dişleri takırdıyordu. Parmaklarını kızıl saçlarının arasına soktu; kahrolmuş, bütün umutlarını yitirmiş gibiydi. – Korkunç bir yanlış yaptım. Ama bu benim hatam değil. Beni mağaralara, sonsuz kış bölgesine yollayacaklar... Buzlardan başka bir şey olmayacak artık hayatımda...

— Yok bir şey İhoşka, yok bir şey canım benim... Ben kimseye bir şey söylemem... –Gusev onu iyice kendine çekmiş, Ankara kedisinin tüyleri gibi yumuşacık, sıcacık saçlarını okşuyordu. Sonunda İhoşka sakinleşti, gözlerini yumdu, öylece kaldı.

— Ah, benim aptal kızcağızım. İnsan mısın, kedi misin, bilemedim, seni küçük maviş şey!

Parmağıyla kızın kulağının arkasını hafif hafif okşadı ve bu İhoşka'nın pek hoşuna gitti; bacaklarını karnına doğru çekip dertop oldu. Gözlerinde az önce Gusev'in arka bahçe

merdivenlerinde otururken ona hiç sezdirmeden yanına kadar sokulan hayvanda gördüğü fosforlu, vahşi ışıltı belirmişti. Gusev bunu fark edince ürperdi.

Bu sırada Los'la Aelita'nın sesleri duyuldu. İhoşka oturmakta olduğu koltuk kolundan kaydı, kapıya doğru sendeleyerek, sarsakça yürüdü.

O gece konukevinde, Los'un yatak odasına uğrayan Gusev:

— Size başımızın belada olduğunu söyleyebilirim, Mstislav Sergeyeviç, –dedi. – Bugün bir kızla ilişki kurdum, bir aynaya bağlandık ve orada Yüksek Kurul'un toplantısına tanık olduk! Konuşmalardan bazılarını anlayabildim. Bizi öldürmek niyetindeler, Mstislav Sergeyeviç... Bana inanın. Hemen önlem almazsak sonumuz kötü.

Los onu dinliyor, ama hiçbir şey duymuyordu; Gusev'e yönelik bakışları derin düşlere gömülmüş gibiydi. Ellerini başının altında birleştirirken:

— Büyü bunların tümü, Aleksey İvanoviç, büyü. Işığı söndürün artık.

Gusev bir süre daha olduğu yerde dikildi. Sonra kasvetli bir havada:

— Öyle olsun Mstislav Sergeyeviç, –dedi, kendi odasına geçti.

Aelita'nın Sabahı

Aelita sabah erken uyandı ama yataktan kalkmadı; eli başında, dirseğine yaslanarak bir süre daha yatağında oyalandı. Büyük, dört yanı da açık yatağı, gelenek gereği yatak odasının ortasında, her yanı halılarla kaplı bir yükseltinin üzerindeydi. Odanın kubbe biçimli tavanı çok yüksekti ve en yukarıda, sabah güneşinin dalgın ışıklarının içeri girmesini sağlayan mermer çerçeveli cam bir bölümle sonlanıyordu. Soluk renk mozaikle kaplı oda duvarları hâlâ yarı karanlıktı; tavan camından içeri giren gün ışığı yalnızca kar beyazı çarşafı, yastığı, Aelita'nın başına dayalı elini ve külrengi saçlarını aydınlatıyordu.

Gecesi pek iyi geçmemişti Aelita'nın. Gece boyunca yumulu gözlerinin ardında birtakım kaygı verici düş parçacıkları birbiri ardınca geçit yapmışlardı. Uykusu pek hafifti. Gece boyunca pek az uyuyabilmiş, daha çok bezdirici birtakım düş sahneleri içinde çırpınıp durmuştu; yarı uyur yarı uyanık "Ne saçma düşler bunlar böyle!" diye düşündüğünü bile hatırlıyordu.

Sabah güneşinin, odasının cam tavanından yatağına vurduğunu görünce Aelita rahat bir soluk aldı; uyku sersemliğinden tümüyle sıyrıldı ve yatağında kımıltısız kaldı. Düşünceleri açık, duruydu ama damarlarında akan kanında

hâlâ özlem, hasret gibi tedirgin edici karmaşık duyguların çalkandığını seziyordu. Bu iyi değildi. Hem de hiç.

"Kanda bu türden duyguların bulunması demek, bilincin kararması, nice zaman önce yaşanmış geçmişe gereksiz dönüş demek. Kanda bu türden duygular demek, yeniden mağaralara, sürülerle iç içe olmaya, açık ateşlere dönmek demek. İlkbahar esintisi, endişe verici duygular ve doğum. Daha sonra ölmesi için birini doğurmak, bin bir eziyetle yetiştirmek, sonra da toprağa vermek. Sonra yeniden başlaması aynı sıkıntıların, aynı kaygıların. Ve ana olurken duyulan o büyük acı. Tümüyle gereksiz ve saçma bir üreme döngüsü. Sözümona uzatılması yaşamın."

Böyle düşünüyordu Aelita ve düşüncesi bilgeceydi, ama içindeki hasret ve bundan kaynaklanan, tedirginlik geçmemişti. Yatağından kalktı, şıpıdık terliklerini ayağına geçirdi, sabahlığını omuzlarına attı, banyoya yöneldi. Soyundu, saçlarını toplayıp tepesinde topuz yaptı ve havuzun mermer basamaklarından inmeye başladı.

En alt basamakta durdu; pencereden giren gün ışığının havuza değdiği bu noktada durmak hoşuna gidiyordu. Az sonra banyo duvarında oynaşmaya başladı gün ışığı. Aelita havuzun mavimsi suyuna baktı; suda yansısını gördü. Gün ışığı tam karnının üstüne düşüyordu. Üst dudağı tiksintiyle ürperdi. Kendini havuzun serin sularına bıraktı.

Yüzmek onu canlandırmıştı. O gün yapacağı işleri düşündü. Her sabah babasıyla görüşürdü; giyinme odasındaki küçük ekran aracılığıyla gerçekleşen bu görüşme, değişmez kurallarıydı.

Aelita tuvalet masasına oturdu, saçlarını taradı, yüzüne, boynuna, ellerine aromatik yağlar, esanslar sürdü, sonra aynada göz ucuyla kendine baktı, kaşları çatıldı. Üzerinde küçük ekranın bulunduğu masayı kendine doğru çekti, fişini prize taktı.

Puslu ekranda babasının bildik çalışma odası göründü: raflar dolusu kitaplar, dosyalar, döner prizmalar üzerindeki çizimler, haritalar, üzeri kitaplarla dolu masa. Tuskub odasına girdi, çalışma masasına oturdu, dirseğiyle önündeki bir kâğıdı uzaklaştırdı, gözleri Aelita'nın gözlerini buldu. Uzun ince dudaklarının ucuyla belli belirsiz gülümsedi.

— İyi uyudun mu, Aelita?

— Evet. Evde her şey yolunda.

— Göklerin Oğulları ne yapıyorlar?

— Sakinler. Hoşnutlar. Şu anda uyuyorlar.

— Dil derslerin devam ediyor mu?

— Hayır. Mühendis, dilimizi rahat konuşmaya başladı. Yol arkadaşı da derdini anlatabiliyor.

— Evimden ayrılmak gibi bir düşünceleri yok mu henüz?

— Hayır, ah hayır.

Aelita nedense çok telaşlanmıştı. Duyduğu şaşkınlıktan Tuskub'un Aelita'ya dikilmiş donuk, mat gözleri irileşti. Onun bu bakışlarıyla Aelita sırtı koltuğun arkalığına dayanana kadar oturduğu yerde geriledi.

— Seni anlayamıyorum Aelita, –dedi babası.

— Anlayamadığın ne baba? Niçin açık konuşmuyorsun benimle? Onlara ne yapmayı düşünüyorsun? Lütfen baba...

Aelita sözünü tamamlayamadı; Tuskub'un yüzü dehşetli bir öfkeyle çarpılmıştı; bunun hemen ardından ekran kararadı. Ama Aelita, yalnızca kendisini değil, babasının canlı olan herkesi, her şeyi korkutan, tir tir titreten ürkünç yüzü hâlâ orada duruyormuş gibi gözlerini puslu ekrandan alamıyordu.

— Ama bu korkunç bir şey, –diye mırıldandı, – çok korkunç bir şey.

Oturmakta olduğu tuvalet masasından hızla kalkacak oldu, ama koluyla bir şey devirince yeniden yerine oturdu. Yavaş yavaş, özünü tam kavrayamadığı bir kaygı tüm varlığını esir alıyordu sanki. Aynanın karşısında dirseklerini masaya dayadı, yanaklarını avuçlarının içine aldı, fal taşı

gibi olmuş gözlerine baktı. Heyecan, kaygı, kanının coşkulu akışıyla beynini uğuldatıyor, tüm bedeni titriyordu. Olacak şey değildi bu.

İstemsiz olarak, tıpkı dün gece gördüğü düşte olduğu gibi Göklerin Oğlu'nun yüzü belirdi gözünün önünde. Aklaşmış saçlar ve kocaman bir yüz, biraz fazla heyecanlı, bazen kederli, bazen sevecen bakan gözler; Yerküre'nin güneşiyle, nemiyle dolu, dipsiz uçurumları andıran korkunç, ürkünç, fırtınalı gözler.

Aelita başını kaldırdı, iki yana salladı. Yüreği güm güm atıyor, sıkıştıkça sıkışıyordu. Fişlerin, kontrol düğmelerinin olduğu masaya eğildi, bir düğmeye dokundu.

Puslu ekranda, kocaman bir kanepede yastıkların arasına uzanmış uyuklayan kırışık yüzlü bir yaşlı adam belirdi. Bulunduğu odanın küçük penceresinden sızan ışık, tüylü battaniyesinin üzerinde duran damarlı elinin üzerine düşüyordu.

İhtiyarcık ürperdi, kayan gözlüklerini düzelterek camların üzerinden puslu ekrana bakıp dişsiz ağzıyla gülümsedi.

— Bir sorun mu var yavrum?

— Beni tedirgin eden bir sorunum var, öğretmenim, – dedi Aelita. – Düşüncelerim eskiden pürüzsüz, apaçıktı; şimdi değil. Bu, hiç istemediğim bir şey. Korkuyorum. Ama elimden bir şey gelmiyor.

— Aklını karıştıran Göklerin Oğlu mu?

— Evet. Onunla ilgili, özünü bir türlü tam kavrayamadığım bir şey. Öğretmenim, az önce babamla konuştum. Müthiş öfkeliydi. Orada, aralarında bir kavga olduğunu hissediyorum. Kurul'un uğursuz, korkunç bir karar almasından korkuyorum. Lütfen yardım edin.

— Demin Göklerin Oğlu'nun aklını karıştırdığını söyledin. Ondan bütünüyle kurtulmak belki de en iyi yoldur?

— Hayır! –dedi Aelita, sertçe, yerinden fırladı; yüzüne kan sıçramıştı.

— Seni anlamakta zorlanıyorum Aelita, –dedi, onun bu tepkisi karşısında yüzü asılan yaşlı adam, soğukça. – Sözlerin çelişik, ikircikli.

Aelita yerine otururken:

— Evet, bunu hissediyorum, –diye mırıldandı.

— İşte, günahkârlığının en büyük kanıtı. En yüce düşünce her zaman apaçıktır, hiçbir kuşku, ikircim yoktur onda; yansız, çelişkisizdir. Ben, sen ne istersen onu yapacağım. Babamla konuş diyorsan, konuşacağım. Yalnız, o da heyecanlı, ateşli biri ve bu da onun bilgelikten, adaletten uzak bir karar almasına yol açabilir.

— Böyle olmamasını umut edeceğim.

— Aelita, her şeyden önce sakin olmalısın. Ve dikkatli. Kendi içini, derinliklerini görmeye çalış. İçindeki kargaşanın, kaygının nedeni ne? Yaşamı uzatma arzusuyla yanmak, yani kızıl karanlık dediğimiz çok eski tortu yükselişe geçmiş kanında... Kanın panik içinde, fokurduyor, başkaldırıyor.

— Yaşadığım kaygının, kargaşanın nedeni daha başka, öğretmenim.

— Bu kaygı ne kadar yüce bir nedenden kaynaklanıyor olursa olsun, sonuçta içindeki kadın uyanacak ve sen mahvolacaksın. Yalnızca o soğuk bilgelik, Aelita, yalnızca kendi iç âlemine dalarak tüm canlıları –o yağ ve kösnül tutkulardan ibaret bedenleri– bekleyen o kaçınılmaz mahvoluşa sakin bir şekilde tanık olabilmek, yaşam deneyimleri denilen acınası şeylere artık gereksinim de duymayan, gönül de indirmeyen mükemmelleşmiş ruhunun artık var olmaması ya da senin kavrayışının, bilincinin sınırları dışına çıkması: Mutluluk, yalnızca budur. Soğuk bir keder. Ama sen geriye dönmek istiyorsun. Seni başkaldırmaya yönlendiren, el edip seni yanına çağıran bu ayartmadan uzak dur, yavrum. Dağdan aşağı yuvarlanmak kolaydır, ama o dağı tırmanmak çilelidir, bin bir güçlükle doludur. Bunları düşün. Bilge ol.

Aelita dinliyordu. Başı yana eğilmişti.

Sonra birden:

— Öğretmenim, –dedi, dudakları titriyordu, gözlerinde derin bir keder vardı, – Göklerin Oğlu bana onların Dünya'da en yüce bilgiden de, bilinçten de, bilgelikten de daha yüce bir şey bildiklerini söyledi. Ama ben bunun ne olduğunu anlayamadım. İçimdeki kaygının, kargaşanın, kanımdaki kaynamanın nedeni bu. Dün kendisiyle birlikte göldeydik, gökte Kızıl Yıldız doğunca bana onu gösterip: "Bak," dedi, "çevresi aşkın sisiyle çevrili. Her kim ki aşkı tatmış, yaşamış, kavramıştır, onun için artık ölüm yoktur." Ah, yüreğimin nasıl paramparça olduğunu anlatamam, öğretmenim.

Yaşlı adam kaşlarını çattı, bir şey söylemedi. Kupkuru elinin parmakları battaniyesinin üzerinde seğirir gibi oynaşırken:

— Pekâlâ, –dedi sonunda. – Göklerin Oğlu bu bilgiyi seninle paylaşsın. Ondan her şeyi öğrenmeden sakın beni rahatsız etme. Ve çok dikkatli ol.

Ekran, karardı. Aelita'nın giyinme odasına şimdi kaskatı bir sessizlik egemendi. Aelita dizlerinin üstünde duran peçeteyle yüzünü sildi. Sonra aynada kendine baktı; dikkatle, sertçe baktı. Kaşlarını yukarı kaldırdı. Küçük bir kutunun kapağını açtı, içindekileri seçmek için kutunun üzerine eğildi. Eski bir inanca göre zor anlarında kadınlara yardım ettiğine inanılan İndra adlı küçücük, mucizevi bir hayvanın minik pençesinin kurutulduktan sonra değerli metallerle çerçevelenmesiyle yapılmış bir kolyeyi boynuna taktı.

Aelita derin bir soluk aldı ve kütüphanenin yolunu tuttu. Pencere önünde bir koltukta oturmuş elindeki kitabı okuyan Los onu görünce ayağa kalktı. Aelita Los'a baktı: Kocaman bir adamdı, aynı zamanda iyi yürekli ve sevecen. Kendi yüreğinin de ona karşı sevecenlikle dolu olduğunu hissetti. Elini göğsüne götürdü, İndra'nın kurutulmuş minik pençesinin üzerine koydu:

— Dün size Atlantislilerin nasıl yok olduğunu anlatacağıma söz vermiştim, –dedi. – Oturun ve dinleyin.

Aelita'nın İkinci Anlattığı

— Okuduğumuz renkli kitaplara göre, –diye başladı Aelita, – o uzak zamanlarda Dünya'nın merkezi, Yüz Altın Kapı kentiydi. Şu anda okyanus dibinde yatıyor bu kent. Yüz Altın Kapı'dan dünyanın en uzak bölgelerine hem bilgi yayılıyordu hem de lüks içinde yaşamaya ilişkin ayartmalar, kışkırtmalar. Daha çok üyeleri gençlerden oluşan kabileleri kendine çekiyordu kent ve onlarda açgözlülük gibi son derece ilkel bir duyguyu ateşliyordu. Sonunda bir gün bu genç kuşak, egemenlerini devirip kenti ele geçirdi. Kentten yayılan uygarlık ışığı bir süre için solgunlaştıysa da çok geçmeden kenti ele geçiren genç kuşağın taze kanıyla zenginleşerek eskisinden çok daha ışıltılı, parlak biçimde yanmaya başladı. Aradan yüzyıllar geçti ve bu ebedi kentin kapılarına, tehditkâr kara bulutlar gibi yeniden birtakım göçebe kavimler dayandı.

Yüz Altın Kapı kentini ilk kuranlar, Afrikalı zenci kabilesi Zemzelerdi. Zemzeler kendilerini çok, çok eski zamanlarda, hemen bütün güney yarıküreyi kaplayan dev Gvandan kıtasını dolduran kara ırkın küçük bir kolu olarak görürlerdi. Gvandan şu anda Pasifik Okyanusu'nun dibinde yatıyor. Kara ırktan sağ kalanlar, kendi aralarında çok farklı kabilelere bölündüler. Bunlardan çoğu vahşileşti, ilkelleşti, soysuzlaştı. Ama yine de zencilerin kanlarında, yüce geçmişlerinin anıları hep yerlerini korudu.

Zemzeler uzun boylu, güçlü insanlardı. Bir de sıradışı bir özellikleri vardı: Gözleri pek iyi görmemesine karşın, uzaktaki bir nesnenin varlığını, nasıl bir biçimi, yapısı olduğunu algılayabilirlerdi; tıpkı bir mıknatısın, başka bir mıknatısın varlığını algılayabilmesi gibi. Tropik ormanların karanlık mağaralarında yaşadıkları dönemlerde kazanmışlardı bu özelliklerini.

Zemzeler, zehirli goh sineklerinden korunabilmek için tropik ormanlardan ayrılıp, yaşayabilecekleri uygun bir yer bulana dek batı yönünde ilerlediler. Sonunda, çevresi dağlarla çevrili, iki yanında iki büyük ırmağın aktığı yüksekçe bir yaylaya yerleştiler. Burada, yaylada pek çok meyve ve hayvanın yanı sıra, dağlarda da altın, bakır ve kalay bulunuyordu. Gür ormanlar, yemyeşil tepeler ve sessiz akan ırmaklar hem çok güzeldiler hem de öldürücü sıtma belasından uzak.

Zemzeler vahşi hayvanlardan korunabilmek için oturdukları yeri duvarlarla çevrelediler, bir de, burada kalıcı olduklarını göstermek için taşlardan yüksek bir piramit diktiler. Piramitin tepesine de kendilerini tropik ormanlardan kaçışları sırasında zehirli goh sineklerinden koruduğuna inandıkları, kabilelerinin koruyucusu klitli kuşunun tüylerinden bir taçla süslenmiş yüksek bir sütun diktiler. Zemze önderleri, başlarını bu kuşun tüyleriyle süslediler, kendilerine bu kuşun adını verdiler.

Zemzelerin yerleştiği yaylaların batısında başıboş dolaşan, derilerinin rengi kızıl, vahşi kabileler vardı. Zemzeler bunlarla savaştılar ve bu vahşi kabileleri tutsak edip çalışmaya zorladılar: Toprakların sürülmesi, evlerin yapılması, dağlarda gömülü altın ve bütün öteki madenlerin çıkarılması hep bu yabanıl, derileri kızıl kabilelere yaptırıldı.

Kurulan kentin ünü, en uzak batı topraklarına dek yayıldı ve Zemzeler, kızıl derili vahşilerin yüreğine büyük korku saldılar; çünkü, her şeyden önce çok güçlüydüler, düşmanlarının düşüncelerini okuyabiliyorlar ve kıvrık bir dal parçası

fırlatarak düşmanlarını uzaktan öldürebiliyorlardı. Geniş ırmaklarda ağaç gövdelerinden yaptıkları kanolarla dolaşıp kızıl derililerden vergi topluyor, haraç alıyorlardı.

Zemze soyunun sonraki kuşakları kentlerini kamış damlı, yuvarlak, taş binalarla güzelleştirdiler. Yün işlemeyi ve bundan harika giysiler yapmayı biliyorlardı. Bildikleri bir başka şey de çevrelerinde gördükleri her şeyin resmini çizerek düşüncelerini kaydetmekti; en eski çağlardan, kaybolmuş en eski uygarlıklardan kanlarına işlemiş bir bilgiydi bu onların. Zengindi Zemzeler, kendilerini nesneler âleminin ve kendi iç âlemlerinin keşfine vermişlerdi.

Böylece yüzyıllar geçti. Bu arada batıda, kızıl derililer arasında büyük bir önder ortaya çıktı. Adı, Uru'ydu. Kentte doğmuş, ama genç yaşlarında kendi isteğiyle göçebe-avcı kabilelere katılmak için bozkıra gitmişti. Burada çevresine topladığı çok sayıda savaşçıyla kente saldırdı.

Zemze soyundan gelenler kendilerini savunmak için sahip oldukları tüm bilgilerden yararlandılar: Zekice buluşlarıyla düşmanlarını perişan ettiler, kızıştırarak kudurmuşa döndürdükleri boğaları, yaban sığırlarını saldılar düşman üzerine, yıldırımlar gibi yağdırdıkları bumeranglarıyla düşman askerlerinin kollarını bacaklarını budadılar. Ama hem sayıca üstün hem de hırslı ve açgözlü oluşlarıyla kızıl derililer bu savaşı kazandılar. Kent düştü, yağmalandı. Uru kendini dünya önderi ilan etti ve bütün kızıl derili savaşçılara kendilerine birer Zemzeli bakire kız almalarını buyurdu. Yenilen Zemze halkından ormana gizlenerek hayatlarını kurtaranlar da kente dönüp yenenlerin hizmetine girdiler.

Kızıl derililer çok geçmeden Zemzelerin sahip oldukları bütün bilgiyi, Zemze törelerini, yaşayışını, sanatını özümsediler. Zemze-kızıl derili kan karışması, nice önemli devlet adamları ve fatihler ortaya çıkardı. Eşyanın doğasını uzaktan hissetmek şeklindeki gizemli yetenek de böylece kuşaktan kuşağa aktarılmış oldu.

Uru hanedanının generalleri, sahip oldukları toprakları iyice genişlettiler: Batıdaki göçebe kabileleri yok ettiler ve Büyük Okyanus kıyılarına taş ve topraktan piramitler diktiler. Doğuda kara derilileri sıkıştırıp uzaklara sürdüler ve Nijer ile Kongo kıyılarına, Akdeniz Okyanusu'nun azgın dalgalarının dövdüğü, –bugünse Sahra Çölü'nün kumlarının ışıldadığı– kayalık sahillere büyük, sağlam kaleler inşa ettiler. Bu, savaşlar ve inşa çağıydı. Ve o çağlarda Atlantis'in –Zemze topraklarının– adı, Hamagan'dı.

Kentin çevresine yeni duvarlar yapıldı ve bu duvarlara, üzerleri altın yapraklarla süslenmiş yüz kapı açıldı. Açgözlülük ve merak, dünyanın her yanından yığınla insanı buraya yöneltti. Kentin pazarlarında aylak aylak dolaşan, kent duvarları dibine çadır kuran pek çok kabile arasında, daha önce hiç görülmemiş yepyeni bir insan ırkı ortaya çıktı. Bunların, derileri koyu zeytuni renkte, gözleri çekik, bakışları ateşliydi ve burunları gagayı andırıyordu. Akıllı, kurnazdılar. Bunların kente ne zaman, nasıl girdiğini kimse anımsamıyordu. Ama aradan bir kuşak değişimine yetecek kadar bir zaman ancak geçmişti ki, Yüz Altın Kapı kentinin bütün bilim ve ticaret işleri, kendilerine "Aam Oğulları" diyen ve az sayıda üyesi bulunan bu küçük kabilenin eline geçti.

Aam Oğulları'nın en akıllıları, eski Zemze yazıtlarını okumayı başardılar ve onlar da kendilerinde eşyanın doğasını görebilme yeteneğini geliştirdiler. "Uyuyan Zenci Kafası" adını verdikleri bir yer altı tapınağı yaptılar ve hastaları iyileştirerek, insanların alınyazılarını okuyarak ve inananlarına ölülerin gölgelerini göstererek nice insanı buraya çektiler.

Para ve bilgi güçleriyle Aam Oğulları ülke yönetimine de sızdılar. Pek çok kabileyi kendi yanlarına çekerek yeni din adına hem kent merkezinde hem de uzak bölgelerde aynı anda ayaklanma başlattılar. Kanlı bir savaş sonunda Uru hanedanı çöktü. Kent artık Aam Oğulları'nın egemenliğindeydi.

Tam da ilk büyük deprem sırasında oldu bütün bunlar. Dağlardan, dağ boğazlarından alevler yükseldi göğe ve gökyüzü küllerden görünmez oldu. Atlantis anakarasının güneyinde büyükçe bir bölüm okyanusun dibine gömüldü. O arada, kuzeyde deniz dibinden su yüzüne çıkan çok sayıda kayalık ada, anakarayla birleşti. Avrupa düzlüklerinin çevre çizgisi böyle oluştu.

Aam Oğulları var güçleriyle Uru hanedanı döneminde diz çöktürülen, sürgün edilen değişik kabileler arasında ortak bir din kültürü yaratmaya çalıştılar. Ama bunun için hiç zora başvurmadılar. Savaş sevmeyen Aam Oğulları, zor kullanmak yerine Uyuyan Zenci Başı süslemeli gemiler donatıp bunları baharatlar, dokumalar, altın ve fildişiyle doldurdular. Sonra da bu gemiler kendilerini bu dine adamış tüccarlar ve hekimlerden oluşan yolcularını alarak uzak denizlere yöneldiler. Gittikleri yerlerde ticaret yaptılar, büyülü sözlerle hasta ve sakatları iyileştirdiler. Mallarını koruyabilmek için gittikleri her ülkede piramit biçiminde büyük yapılar yaptılar ve bunların hepsinin üzerine birer Uyuyan Zenci Başı kondurdular. Böylece dinlerini iyice kökleştirdiler. Gittikleri yerlerde halk kendilerine tepki gösterecek oldu mu, bu kez gemilerden yüksek sorguçlu miğferleri, bronz zırhları, kalkanları, tüyleriyle görenleri dehşete düşüren, ürkütücü görünüşte kızıl derili müfrezeleri iniyordu.

Böylece, eski Zemze toprakları genişledi, güçlendi, şenlendi; ama ülkenin adı artık Atlantis'ti. Ptitligua adını verdikleri ikinci büyük şehirlerini, ülkenin en batısında, kızıl derililerin topraklarında kurdular. Atlantislilerin ticaret gemileri doğuda Hindistan'a dek gitti; buralar hâlâ kara derililerin yönetimi altındaydı. Asya'nın doğu kıyılarına ulaştıklarında ilk kez sarı tenli, düz yüzlü, gemilerine tek elleriyle kocaman kayalar fırlatabilen devlerle karşılaştılar.

Güç ve iktidarın en önemli aracı olarak Uyuyan Baş dini herkese açıktı. Ama herkese açık olan, dışsal yanıydı yalnız-

ca, yoksa dinin özü içrek bir giz olarak saklanıyor, kimselere açılmıyordu. Zemzelerden edindikleri bilgi, bilgelik tohumuna iyi baktı Atlantisliler; onu geliştirdiler. Bütün ırkı yok oluşa götürecek yolun başındaydılar henüz.

Şöyle söylüyorlardı:

"Gerçek dünya görülmez, sezilmez, duyulmaz; ne tadı ne de kokusu vardır. Gerçek dünya, aklın hareketidir. Bu hareketin nerede, nasıl başladığı, amacının ne olduğu ve nerede, ne zaman, nasıl sona ereceği kavranamaz. Akıl, maddedir; taştan daha sağlam, ışıktan daha hızlı. Bütün öteki maddeler gibi akıl da hep durağanlık arar; böylece hareketleri gitgide yavaşlar, yavaşlar. Aklın nesnede reenkarnasyonu denir buna. Başka bir deyişle, aklın nesnede maddeleşmesi. Uykunun derinliğine bağlı olarak akıl ateşe, havaya, suya ve toprağa dönüşebilir, bu nesnelerde cisimleşebilir. Görülür dünyanın bütünü bu dört elementten oluşur. Madde, aklın geçici olarak yoğunlaşmış halidir. Ve o yoğunlaşmış akıl alanının çekirdeğidir de aynı zamanda: çevresinde fırtına yüklü bulutların birikip yoğunlaştığı yıldırım gibi tıpkı.

Kristalde akıl tam dinginlik halindedir. Yıldızlar arası boşlukta ise, hareketliliğin doruğunda. İnsan, aklın bu iki hali arasındaki köprüdür. İnsan üzerinden görünür dünyaya doğru akıl akar. Bacakları kristalden çıkmıştır insanın; karnı güneş, gözleri yıldızlardır ve başı, evrene eş büyüklükte bir kâse.

İnsan, dünyanın hâkimidir. Elementler de hareket de onun emrindedirler. Toprak bir kaptaki delikten sızan gün ışığına benzer biçimde, bedeninden yayılan bir güçle yönetir insan onları."

Bunları söyledi Atlantisliler. Sıradan halk bu öğretiden hiçbir şey anlamadı. Bunlardan kimi hayvanlara taptı kimi ölmüşlerinin gölgelerine kimi putlara kimi gece hışırtılarına kimi gök gürültülerine ve yıldırımlara kimi de yeryüzündeki derin çukurlara. Bu kör inançların hepsiyle mücadele edebilmek olanaksızdı, üstelik tehlikeliydi de.

Bunun üzerine Atlantis'teki en yüksek sınıfı oluşturan din ululari, kendilerine gerekli olanın, toplumun her kesimi için açık, anlaşılır tek bir dini geçerli kılmak olduğunu anladılar. Altın süslemeli dev gibi tapınaklar yaptılar ve bunları Güneş'e adadılar: tüm hayatın babası ve yöneticisine, gazap dolu yaratıcıya, yaşam veren ve ölmekteyken yeniden doğup dirilene.

Güneş dini çok geçmeden tüm Dünya'yı sardı. İnananlar çok insan kanı döktüler. Uzak batıda, kızıl derililer arasında güneş, yılan biçimini aldı; üzeri tüylerle kaplı bir yılan. Uzak doğuda ölülerin gölgelerinin kralı olarak kabul edilen güneş, kuş kafalı insan biçimini aldı.

Dünyanın merkezinde, Yüz Altın Kapı kentinde, tepesi bulutlara değen bir piramit inşa edildi; bunun en üst noktasına da Uyuyan Kafa konduruldu. Piramidin olduğu alana, piramidin hemen dibine, altından, insan yüzlü, aslan pençeli bir kanatlı öküz heykeli diktiler. Bunun hemen altında da hiç sönmeyen ateş yanıyordu.

Gün-tün eşitliğinin olduğu ekinoks günlerinde, Güneşin Oğlu –ülkenin en yüce yöneticisi– yumurta biçimli davulların gümbürtüsü ve çıplak kadınların dansları eşliğinde Yüz Altın Kapı'nın en yakışıklı delikanlısını kanatlı öküzün karnında yakıyor ve böylece halkın kan dökmeye ve dine ilişkin en ilkel gereksinimlerini gideriyordu.

Güneşin Oğlu, hem Yüz Altın Kapı kentinin hem de bütün ülkenin gücü sınırsız egemeniydi. Barajlar ve sulama kanalları yapmış, bütün dükkânları yiyecek ve giyecek maddeleriyle doldurmuş, kimin ne kadar toprağa ve hayvana ihtiyacı varsa vermişti. Çok sayıda memur, onun buyruklarını yerine getirmekle görevliydi. Hiç kimse "Bu, benim," diyemezdi, çünkü her şey Güneş'e aitti. Emek, kutsaldı. Aylaklığın cezası, ölümdü. İlkbaharda tarlalara ilk Güneşin Oğlu çıkar ve dört öküzle toprağa çektiği ilk çizgilere darı ekerdi.

Tapınaklar ağzına kadar tahıl, kumaş ve baharat doluydu. Atlantis gemileri, üzerlerine ağzında güneş tutan yılan süslemeleri işlenmiş erguvan rengi yelkenleriyle dünyanın bütün ırmaklarını, bütün denizlerini dolaşırlardı. Atlantislilerin kılıcın elde nasıl tutulacağını bile unuttukları upuzun bir barış dönemiydi bu.

Derken, doğudan karanlık bir bulut gelip Atlantis üzerine çöktü.

Asya'nın yüksek düzlüklerinde sarı tenli, çekik gözlü, Uçkurlar adı verilen güçlü bir kabile yaşıyordu. Yedi büyük halktan dördüncüsü olan Şumir halkının bir parçasıydı bunlar. Yüzleri gülmez, acıma nedir bilmez, çılgınca davranışları olan insanlardı Uçkurlar. Önderleri, cinleri başına toplama yeteneği olan Su Hutam Lu adında bir kadındı; "Ay'la konuşan" demekti bu.

Su Hutam Lu, Uçkurlara şöyle dedi:

"Güneşin dağ boğazlarında battığı bir ülkeye götüreceğim sizi. Burası, gökteki yıldızlar kadar koyunları olan, ırmaklarından kısrak sütü akan, her birine koca deve sürülerinin sığacağı büyüklükte çadırları olan bir ülke. Sizin henüz ne atlarınız bu ülkeye ayak bastı ne de siz bu ülkenin ırmaklarına miğferlerinizi daldırıp su doldurdunuz."

Uçkurlar yaşadıkları yüksek düzlüklerden aşağılara indiler ve saldırıları sonucu pek çok göçer kabileyi tutsak ettiler. Sarı benizli, çekik gözlü yenenler, yenilenlere şöyle dediler: "Ardımız sıra gelin ve Su Hutam Lu'nun bize gösterdiği Güneş Ülkesi boyunca bizi izleyin."

Sarı benizli, çekik gözlü Uçkurlar yıldızlara tapan, korku nedir bilmeyen, düş kurmayı seven insanlardı. Göçer çadırlarını söküp, sürülerini batıya doğru sürdüler. Yalnız, son derece yavaş hareket ediyorlar, seferleri yıllara yayılıyordu. En önde Uçkur süvarileri vardı, önlerine gelen kente saldırıyor ve kentleri yaka yıka ilerliyorlardı. Süvarilerin ardından hayvan sürüleri geliyordu, sonra da içleri kadın ve çocuk dolu

arabalar. Bu göç sırasında sarı benizli, çekik gözlü göçerler, Hindistan'a hiç uğramadan yollarına devam ettiler, böylece Avrupa düzlüklerinin doğu sınırlarına ulaştılar.

Çoğu burada göl kıyılarında kaldı. Daha sağlıklı ve güçlü olanlarsa batıya doğru ilerleyişlerini sürdürdüler. Akdeniz kıyılarına ulaştıklarında Atlantislilerin ilk kolonisini yakıp yıktılar ve onlardan Güneş Ülkesi'nin nerede olduğunu öğrendiler. Bu arada önderleri Su Hutam Lu öldü; sarı benizli, çekik gözlü göçerler onun kafa derisini saçlarıyla birlikte kazıyıp çıkardılar ve upuzun bir sırığın ucuna taktılar. Ellerinde önderlerinin kafa derisinden sancaklarıyla deniz kıyısını izleyerek ilerlemelerini sürdürdüler. Böylece Avrupa'nın kıyısına ulaştılar ve bir dağın doruğuna çıkıp vadedilmiş toprakların sınır çizgilerini gördüler. Çılgın Uçkurların, yaşadıkları yüksek yaylalardan düzlüklere inmelerinin üzerinden yüz yıl geçmişti.

Göçerler ormandan ağaç kesip sallar yaptılar ve bunlarla tuzlu, ılık ırmağı geçtiler. Atlantis'e, vadedilmiş topraklara ayak basan göçerler burada kutsal Tula kentine saldırdılar. Kentin yüksek duvarlarına tırmandıklarında kentte çanlar çalmaya başladı: Çan sesi öyle hoştu ki, sarı benizli, çekik gözlüler kenti yakıp yakıp yıkmaktan, ahaliyi kırmaktan, tapınakları yağmalamaktan vazgeçtiler. Burada yiyecek ve giyecek eksiklerini tamamlayıp güneybatı yönünde ilerlemelerini sürdürdüler. Sürülerin ve arabaların kaldırdığı toz bulutlarından güneş görünmez oldu.

Sonunda kızıl derili birlikleri göçerlerin yolunu kesti. Atlantisliler altınlar, renk renk tüyler içinde, pek ince, pek zarif, pek hoştular. Uçkur atlıları onları yok ettiler. Atlantislilerin kan kokularını aldıkları o günden sonra sarı benizliler hiç bağışlayıcı olmadılar.

Yüz Altın Kapı kentinden batıya, kızıl derililere; güneye, kara derililere; doğuya, Aam kabilelerine; kuzeye, siklopslara ulaklar yollandı. Oluk oluk insan kanı aktı. Tapınakların

üstünde gece gündüz ateşler yakıldı. Kent sakinleri kırımla yüz yüze gelene dek kendini eğlenceye, dansa verdi, su gibi şarap içildi, sular seller gibi para harcandı.

Rahipler, din büyükleri, zorlu bir sınavla karşı karşıya olduklarına hükmederek Yüce Bilgi kitabını dağlardaki bir mağaraya götürüp gömdüler.

Savaş başladı: Sonucu önceden belli bir savaştı bu. Çünkü karınları tıka basa tok Atlantislilerin yapabildikleri tek şey, sahip oldukları büyük zenginliği isteksizce savunmak olurken, göçerlerin gözlerinde hem kutsal açgözlülüğün hem de vadedilmiş topraklara ve zaferlerine duydukları peşin inancın ve adanmışlığın ateşi yanıyordu. Yine de savaş çok uzun sürdü ve çok kanlı geçti. Ülke, ıssızlaştı. Açlık ve veba başladı. Askerler her eve giriyor, her yanı yağmalıyordu. Güçlü bir saldırıyla Yüz Altın Kapı'nın duvarları yıkıldı, kent ele geçti. Güneşin Oğlu, piramidin tepesinden aşağıya, ölüme attı kendini. Tapınak tepelerinde yanan ateşler söndürüldü. Kılıç artığı bir avuç bilge, dağlardaki mağaralara sığındı. Bin yıllık büyük uygarlık böylece yok oldu.

Yakılıp yıkılmış sarayların yerini ve kent meydanlarını otlar kapladı; buralarda koyunlarını otlatan soluk benizli çobanlar, bir bozkır serabını andıran, toprağı mavi, göğü altın aziz ülke üzerine, vadedilmiş topraklar üzerine hüzünlü şarkılar söylediler.

Sonra göçerler önderlerine sordular: "Buradan sonra nereye yürüyoruz?" Önderleri de onlara şöyle dediler: "Biz sizi vadedilmiş topraklara getirdik. Yerleşin güzelce buraya ve dirlik, düzen içinde yaşayın." Ne var ki göçerlerden kimileri onları dinlemedi ve batıya, Tüylü Yılan ülkesine doğru yürüdüler. Ama onları bu toprakların egemeni Ptitligua yok etti. Kimi göçerlerse ekvatora doğru yöneldiler, bunları da gittikleri yerde Kara Derililer ve fil sürüleriyle, bataklıklar ve sıtma yok etti.

Sarı benizli Uçkurların ileri gelenleri, aralarındaki en bilge kişiyi, fethettikleri ülkenin ebedi yöneticisi olarak seçtiler. Onun adı Tubal'dı. Tubal yıkılan duvarların örülmesini, bağların bahçelerin canlandırılmasını, toprakların sürülmesini ve yerle bir edilen evlerin onarılmasını buyurdu. Son derece yalın ve bilgece yasalar çıkardı. Dağlardaki mağaralara sığınan bilgeleri, hikmet sahibi kişileri yanına çağırıp onlara "Gözlerinin de, kulaklarının da sonuna kadar bilgeliğe açık" olduğunu söyledi. Onları danışmanları yaptı, tapınaklarının açılmasına izin verdi ve her yana ulaklar yollayarak, tek isteğinin barış olduğunu iletti.

Atlantis uygarlığının üçüncü ve en yüksek aşaması böyle başladı. Atlantis'teki pek çok kabilenin –kara, kızıl, zeytuni ve beyaz tenlilerin– damarlarında, Asyalı göçerlerin, Su Hutam Lu'nun ataları olan yıldızataparların, fıkır fıkır kaynayan, hülyalı kanları dolaşıyordu.

Çok geçmeden göçerler Atlantis'teki başka kabileler tarafından asimile edildiler. Çadırlarından, sürülerinden, vahşi iradelerinden geriye bir tek şarkıları ve söylenceleri kaldı. Bedenleri güçlü, saçları kara, tenleri yanık sarı, yeni bir soy ortaya çıktı. Atlı savaşçıların ve savaş önderlerinin soyundan gelen Uçkurlar, artık kentin yeni aristokratlarıydılar. Bilime, sanata, lükse düşkün insanlardı bunlar. Kenti yeni yapılarla donattılar: Çevresine, yedi köşeli kuleleri olan yeni bir duvar çektiler; yaptıkları dev piramitlerinin rafı andıran yirmi bir çıkıntısını altın kapladılar, kemerli suyolları yaptılar; tarihte ilk kez sütun diken ve sütunu mimarlıkta yeni bir yapı ögesi olarak ilk kullanan da onlar oldu. Yüce bir yapma, bayındır kılma ruhuyla, yüce bir tedirginlik ruhu egemendi bu insanlara.

Onlar da tedirginliklerini, kaygılarını yeni fetihlerle yok etme yolunu seçtiler. Nice kentler, ülkeler önlerinde diz çöktü. Kuzey'de, öbür halklara karışmamış ve yalnız yaşayarak vahşileşmiş Zemze kabilelerinin ardılları olan Sikloplarla sa-

vaştılar. Büyük komutan, fatih Rama, Hindistan'a dek gidip kara derililerin egemenliklerine son verdi. Küçük Arian kabilelerini birleştirerek Ra krallığına kattı. Ve böylece Atlantis sınırlarını Tüylü Yılan ülkesinden, bir zamanlar sarı tenli devlerin, yelkenlilerine kocaman taşlar fırlattıkları Büyük Okyanus'un Asya kıyılarına dek akıl almaz ölçüde genişletti, ülke sınırlarını berkitti.

Atlantislilerin hep bir arayış içinde olan tedirgin ruhları sürekli bilginin, bilgeliğin peşindeydi. Eski Zemze kitaplarıyla Aam Oğulları'nın bilgelik dolu kitapları yeniden okundu. Bir çember kapandı, yeni bir çember açıldı. Mağaralarda, yarı yarıya yanmış durumda da olsa, "Uyuyanların Yedi Papirüsü" bulundu. Bu buluşla bilgi hızla gelişmeye başladı. Aam Oğullarında eksik olan yaratıcı güç, Zemze kabilelerinde eksik olan pırıltılı zekâ, Atlantislilerin tedirgin, tutkulu kanlarında gürül gürül akıyordu.

Yeni bilginin özü şuydu:

"İnsan, dünyanın en büyük gücüne sahiptir: maddeleşmiş saf akla. Ama bu onda uyuklama halindedir. Tıpkı, ehil bir elin çektiği yayda, kirişe takılarak hedefe yönlendirilmiş ok gibi, uyuklama halindeki maddeleşmiş saf akıl da iradenin kirişiyle gerilip bilginin eliyle hedefe yönlendirilebilir."

Bilgi bilimi ikiye ayrılır: bedenin, iradenin ve aklın gelişimini konu alan başlangıç (hazırlık) bölümü ve doğayı, dünyayı tanıma ve doğayı dizginleyebilecek bilgiye ulaşmayı kapsayan temel bölüm.

Bilginin ve kültürün yeryüzünde eşi benzeri görülmemiş ve bugüne dek bir benzerine tanık olunmamış bu muhteşem gelişimi yüz yıl sürdü: Tufan'dan, yani Atlantis'in yok olmasından önce, 450-350 yılları arasında.

O sıralar Dünya'da barışın egemenliği vardı. Bilimle hayat bulan yeryüzü güçleri, olduğu gibi insanlığın hizmetindeydi. Tarlaların, bağların, bahçelerin bereketine diyecek yoktu, her yan ürünle dolup taşıyor, sürüler büyüdükçe

büyüyordu; görülen işler hafif, kolaydı. Halk eski adetleri, gelenekleri, bayramları hatırlayıp yaşamına sokarken kimse halkın yaşamına, sevmesine, çoğalmasına, neşelenmesine engel olmuyordu. Tarihçilerin Altın Çağ diye adlandırdıkları dönemdi bu.

Uyuyan aklın gizemini simgeleyen, "tek bedende birleşmiş dört element sfenksi"nin Dünya'nın en doğu ucuna dikilmesi de o sıralarda oldu. Ardından dünyanın yedi harikasını yarattı insanlar: Labirenti yaptılar, Akdeniz'de bronzdan dev Rodos Heykelini, Cebelitarık'ın batısında sütunları, Poseidon'da yıldızbilimciler için kuleyi, Tubal'ı oturur durumda gösteren heykeli ve Büyük Okyanus Adası'ndaki Lemutes kentini yarattılar.

Bu arada o günlere dek sürekli tropik bataklıklara doğru sürülen ve oralarda baskı altında tutulan kara derili kabilelere bilginin ışığı ulaştı. Zenciler çabucak uygarlaştılar, Orta Afrika'da dev gibi kentler kurdular.

Zemze bilgelik tohumu birbirinden bereketli ürünler verdi! Ancak bilge kişilerin en bilgeleri, uygarlığın köklerinin temel günahlardan sayılan çok büyük bir günahla kaplı olduğunu anlamaya başladılar. Bilginin daha da gelişmesi mahvoluşa neden olacak ve insanlık, kendini kendi kuyruğundan sokan bir yılan gibi kendini yok edecekti.

O temel günah, varlığın –üzerindeki tüm varlıklarıyla birlikte dünya hayatının– insan aklının kavrayabileceği bir şeymiş gibi görülmesiydi. Oysa dünyayı anlayarak insan yalnızca kendini anlayabilirdi. İnsan, aslında dünyanın özüydü: dünyanın aklının bir meyvesi, onun iradesi, düşü ya da sayıklaması. Varlık, yalnızca insanın, Özü oluşturanın, Ben'in bilinciydi.

Böylesi bir varlık anlayışının sonucu olarak elbette her insan biricik olanın, özü oluşturanın, gerçek Ben olanın yalnızca kendisi olduğunu, kalan her şeyin, bütün dünyanın ve insanların, yalnızca düş güçlerinin yarattığı birer uydurma-

dan ibaret olduğunu savunmaya başlayacaktı. Ve kaçınılmaz sonuç: biricik olanın, gerçek Ben olanın kim olduğu savaşı, düşleminin insanın karşısına dikilerek ona karşı ayaklanması, insanoğlunun kırılması, yok olması, kötücül bir düş, bir karabasan gibi değerlendirilen varlığın hor görülmesi, nefret konusu olması.

Zemze bilgeliğinin temel yanlışı buydu.

Bilgi ikiye ayrıldı. Kimileri, insanın içindeki kötülük tohumunu çekip çıkarmanın mümkün olmadığını görerek, varlığı yaratan biricik gücün kötülük olduğunu ilan etti. Sahip oldukları bilgi kendilerine kara derililerden geldiği için bu grup kendini Karalar diye adlandırdı.

Kimileri de doğada kötülük yoktur; kötülük doğada değil, doğanın yolundan ayrılan akıldadır, diyerek kötülüğe karşı koymanın yollarını aradı.

Şöyle diyordu bu grup: "Güneş ışığı Dünya'ya düşüyor, sonra ölüyor, sonra Dünya meyvelerinde yeniden hayat buluyor." Hayatın temel yasasıdır bu. Aklın hareketi de buna benzer: iniş (çöküş), kurban oluş (yok oluş) ve yeniden beden bulup canlanış. İlk temel günah olan aklın yalnızlığı, işlenen tensel günahlarla yok edilmeli, bedenlenen akıl, ölümün canlı kapılarından geçmeliydi. Cinsellikti, bu kapıların adı. Aklı yok edense, aşırı cinsellik arzusuydu, yani Eros.

Bu düşünceyi benimseyenler, üzerlerinde Eros'u simgeleyen keten bir tiara taşıdıkları için, kendilerini Aklar diye adlandırdılar. Sonra, İlkbahar şenlikleri düzenlediler, eski Güneş Tapınağı'nın göz alıcı bahçelerinde, bakir bir delikanlının aklı; kadının, tensellik kapısını; yılanınsa Eros'u temsil ettiği, günahtaki gizem oyunu oynadılar. Onların bu gösterisini izlemek için ülkeye nice uzak diyarlardan insanlar akın etti.

Bu iki bilgi anlayışı birbirinden o denli farklıydı ki sonunda iki taraf arasında savaş başladı. Tam da o sıralar dudak

uçuklatıcı bir keşif yapılmış ve bitki tohumlarında uyuklamakta olan yaşam gücünü ortaya çıkarmanın yolu bulunmuştu. Bu gürleyen, hem ateş hem buz olan olağanüstü güç serbest kalınca her yanı sardı. Karalar, onu savaşlarında silah olarak kullandılar. Dev gibi uçan gemiler yaparak etraflarına dehşet saldılar. Yabanıl kabileler bu uçan ejderlere tapınmaya başladılar.

Aklar ise, dünyanın sonunun yakın olduğunu görerek bunun için gerekli hazırlıkları yaptılar. Sıradan insanlar arasından en saf, en temiz ve en güçlü, en yufka yüreklileri seçip onları kuzeye ve doğuya yönlendirdiler. Gittikleri yerde dokunulmamış, kirlenmemiş, ilkel bir yaşam sürmeleri ve iç âlemlerine dalarak yaşamaları için de onlara yüksek dağlarda yaylaklar, otlaklar ayırdılar.

Endişeleri yerinde çıktı Akların. Altın Çağ yozlaştı, soysuzlaştı, Atlantis kentlerinde her şeyi tatmışlığın, doygunluğun bıkkınlığı vardı yalnızca. Herkes tatmadığı bir fantezi arıyor, daha şiddetli bir sapkınlığın, bukağılarından kurtulmuş aklın yeni bir çılgınlığının peşinde koşuyordu. İnsanın sahip olduğu güç, artık ona karşıydı. Mahvoluşun kaçınılmazlığı karşısında duyduğu iç sıkıntısı insanoğlunu büsbütün kudurtmuş, pervasız, acımasız yapmıştı.

Derken son günler geldi çattı. Büyük bir felaketle başladı her şey: Yüz Altın Kapı kentinin merkezi bölgesi bir depremle sarsıldı; büyük bir alanın toprağı okyanusun derinliklerine aktı, Atlantik'in yükselen dalgaları, Tüylü Yılan ülkesini sonsuza dek dünyanın kalanından ayırdı.

Karalar, Akları, bildikleri özel dua cümlelerini söyleyerek yerin ve ateşin ruhlarını özgür bırakmakla suçladılar. Bu haber halkı çileden çıkarttı. Böylece Karalar bir gece kentte katliam düzenlediler; üzerlerinde keten tiara taşıyanların yarıdan çoğu öldürüldü, canını kurtarabilenler kendini Atlantis sınırlarının dışına attı.

Yönetici konumdaki Karalar topluluğu içinde en varlıklılar, Magatsitllerdi ve Yüz Altın Kapı kentinin de egemeniydi bunlar. Adlarının anlamı, "acımasız"dı. "İnsanlığı yok edeceğiz," diyordu Magatsitller, "çünkü insanlık, aklın karabasanıdır."

İnsanların boğazlanışlarının tadını en üst düzeyde çıkarabilmek için dört bir yanda oyunlar, şenlikler düzenlendi; yalnızca devlet hazinesinin değil, bütün alışveriş yerlerinin kapıları ardına kadar açıldı; kuzeyden getirilen ak tenli kızlar, kendinden geçmiş kalabalık içine salıverildi; her tür hazzı sınırsızca yaşamak için yanıp tutuşan herkese tapınak kapıları da ardına kadar açıldı; kentin bütün çeşmelerinden şarap aktı, büyük meydanlarda yanan şenlik ateşlerinde etler kızartıldı. Halk çılgına dönmüştü. Üzümlerin toplandığı güz günlerinin sonlarıydı.

Gece, açık ateşlerin aydınlattığı büyük kent alanlarında şarap, dans, yağlı etler ve kadınlarla kendinden geçmiş kalabalık arasında Magatsitller göründü. Başlarında, yüksek sorguçlu miğferler, kemerlerinde silahlar vardı, ama zırhları yoktu. Sağ elleriyle soğuk, mahvedici alevler fışkırtarak parçalanan bronz küreler fırlatırlarken, sol elleriyle de kılıçlarını kalabalığa doğru sallayıp sarhoşları, çılgına dönmüş insanları korkutuyorlardı.

Şehvetin dizginlerinden boşandığı, kan ve şarabın su gibi aktığı orji, korkunç bir yersarsıntısıyla kesildi. Tubal'ın heykeli yıkıldı, duvarlar çatladı, su kemerlerinin göğe yükselen sütunları yerle bir oldu, derin yarıklardan fışkıran alev ve küller gökyüzünü kapladı, göz gözü görmez oldu.

Ertesi sabah güneşin bulanık, kızıl diski; tüten bahçeler, yerle bir olmuş evler, çılgınlıktan çılgınlığa savrulmaktan bitkin düşmüş kalabalıklar, kafayı oynatmış insanlar ve kentin her yanında görülen küçük ceset tepeleri üzerine doğdu. Magatsitller Dünya'yı terk etmek için doğruca yumurta biçimli uzay araçlarına koştular. Yıldızlararası boşlukta soyut

aklın yurduna doğru uçtular. Henüz birkaç bir uzay aracı havalanmıştı ki, dördüncü ve öncekilerden çok daha güçlü bir yersarsıntısı daha oldu.

Kuzeyde, okyanusun küllerle kaplı, grili-siyahlı karanlık ufkunda hızla yükselen dev bir dalga ileri doğru atıldı ve canlı hiçbir şey bırakmamacasına tüm dünyayı kapladı.

Şiddetli fırtınalar, boralar birbirini izledi; bardaktan boşanırcasına yağmurlar yağdı; evlere, tarlalara artarda yıldırımlar düştü, havada volkanik taş parçaları uçuştu. Magatsitller, büyük kenti çevreleyen duvarların ötesinde, çıkıntıları altın kaplı piramidin tepesinden geçerek ve zorlu su perdelerini, duman, kül perdelerini yararak yıldızlararası boşluğa doğru uçtular. Birbiri ardınca yaşanan üç büyük yersarsıntısı, Atlantis topraklarını paramparça etmiş, Yüz Altın Kapı kentini okyanusun köpüklü dalgalarının altına gömmüştü.

Gusev Kenti Gözlemliyor

İha, hepten aklını kaçırmıştı. Gusev kendisinden ne istese anında yerine getiriyor, mat gözlerini Gusev'in gözlerinden bir an olsun ayırmıyordu. Hem gülünecek hem ağlanacak haldeydi. Gusev ona sert çıkıyordu, ama adaletten hiç ayrılmadan. Sonunda duygularındaki coşku ve yoğunluk onu bitkin düşürünce Gusev onu dizlerinin üstüne oturttu, başını okşadı, kulağının arkasını kaşıdı, ona gülünç öyküler anlattı. İhoşka, Gusev'in anlatıklarını adeta trans halindeymiş gibi dinledi.

Gusev, ne yapıp edip kente girmenin bir yolunu bulmak istiyordu. Bir kez, bulundukları yapı hiç güvenilir değildi; bir şey olsa ne kendilerini koruyabilir ne de kaçabilirlerdi. Oysa çok ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyaydılar; Gusev'in bundan hiç kuşkusu yoktu. Los'a bunu ne kadar anlatmaya çalıştıysa da hiçbir yararı olmamıştı. Yüzünü buruşturmakla yetinmişti Los. Gözleri Tuskub'un kızının etekleriyle örtülü olduğu için mühendis beyin hiçbir şeyi gördüğü yoktu.

"Bu kadar velveleye ne gerek var, Aleksey İvanoviç? Gerçekten bizi öldürmek istiyor olsalar bile bundan ne çıkar? Sizde de bende de ölüm korkusu diye bir korku olmadığını biliyoruz, yoksa hiç tehlikeye girmez, Petersburg'da oturup keyfimize bakardık."

Gusev, uçan kayıkların depolandığı ambarın anahtarını istedi İhoşka'dan ve elinde bir fenerle depoya girip iki kanatlı, küçük, hafif, ama hızlı uçabilirmiş gibi görünen bir uçan kayığın başında gece boyunca uğraştı durdu. Düzenek olarak alabildiğine yalın bir araçtı bu. Cebe sığabilecek küçücük bir motoru vardı; müthiş bir güçle parçalanırken kıvılcımlar da saçan beyaz renkli metal taneciklerse bu motorun yakıtıydı. Mars, manyetik bir alanla kaplı olduğu için aygıt elektriğini havada uçarken topluyordu. Aelita da kendilerine bu elektrik enerjisinin kutuplardaki istasyonlara aktarıldığını anlatmıştı.

Gusev, kanatlı kayığı deponun kapısının dibine kadar çekti. Anahtarı İha'ya geri verdi, çünkü ambar kapısının kilidi gerektiğinde el gücüyle bile koparılabilecek kadar basit bir şeydi.

Bunun ardından Soatsera kentini denetim altına almaya karar verdi. İha kendisine puslu aynanın nasıl çalıştırılacağını göstermişti. Tuskub'un evindeki bu konuşan ekranı, senin sesini ve görüntünü karşıya iletmeden, karşının ses ve görüntüsünü senin alabileceğin şekilde, tek yanlı çalıştırmak da mümkündü.

Gusev tüm kenti karış karış izledi, inceledi: meydanlar, sıra sıra mağazalarıyla alışveriş caddeleri, fabrikalar ve işçi mahalleleri... Önündeki puslu aynada gerçekten tuhaf bir yaşam resmi geçit yapmaya başlamıştı.

Toz içindeki pencerelerinden gün ışığının içeriye güçlükle süzülebildiği alçacık, ama çok geniş salonlar halinde tuğladan yapılmış fabrikalar... İçeri göçmüş gözleri, boş bakışları, kırış kırış yüzleriyle bezgin işçiler. Başı sonu olmayan bir zamandan beri dönmekte olan kasnaklar, volanlar, bunların başında kambur birtakım figürler, çalışma yaşamının son derece özenli, ölçülü-biçili hareketleri: şu yüzyıllar öncesinin bildik karınca yuvası.

Derken cetvelle çizilmiş gibi dümdüz ve tertemiz yollarıyla işçi mahalleleri belirdi ekranda; aynı bezgin insanlar, başları önlerinde, gidip geliyorlardı. Binlerce yılın bıkkınlığı damgasını vurmuş gibiydi bu tertemiz, birbirinin tıpkısı, kasvetli sokaklara ve insanlar inanılmaz bir umutsuzluk içindeydiler: Sanki umudun yolu buralara hiç düşmemişti, varlığı bile bilinmeyen bir kavramdı o buralarda.

Sonra kent merkezindeki alanlar belirdi ekranda: basamaklı piramitleri andırır yapılar, her yanı saran çalımsı, sürüngen bir yeşil örtü, güneşin camlardan yansıyan ışıltısı, üzerlerinde şık, gösterişli giysileriyle kadınlar, içleri çiçek dolu dar, uzun vazolarıyla yol ortasına yerleştirilmiş masalar. Zaman zaman küçük burgaçlar yaparak devinen şık giyimli kalabalık, yine masalar, kristaller; erkeklerin üzerinde yerlere kadar sarkan, her renkten cüppeler; rüzgârda çırpınan masa örtüleri, parke kaplı yeşilimsi kaldırımın cilalı yüzünde yansıyan kadın giysileri... Kent üzerinde alçaktan uçan altın kayıklar ve onların bina yüzlerinde hızla kayan gölgeleri... Başını geriye atıp kahkahalarla gülen birilerini gördü Gusev, sonra çiçek yapraklarının üzerinde ışıyan su damlacıklarını ve rüzgârla uçan incecik bir örümcek ağının ışıltısını...

Kentte ikili bir yaşam vardı. Gusev bu noktayı dikkatle not etti. Görmüş geçirmiş bir insan olduğu için de kentte bu ikili yaşam dışında, üçüncü bir yaşamının daha olduğu kokusunu alıyordu: Yeraltı yaşamıydı bu, illegal yaşam. Gerçekten de kentte varsılların yaşadığı gösterişli caddelerde, parklarda, her yerde çok sayıda özensiz giyimli, solgun yüzlü, cılız, aylaklık eden genç Marslılar görülüyordu. Bunlar, elleri ceplerinde aşağı yukarı dolaşıyor, gözlerini dört açıp gelene geçene bakıyorlardı. "Eh be kardeşler, gözüm sizi bir yerlerden ısırıyor... Sizi daha önce de gördüm ben!" diye geçirdi içinden, Gusev.

İhoşka bütün teknik ayrıntıları güzelce anlatmıştı Gusev'e. Bir tek Yüksek Kurul'a nasıl bağlanılacağını göster-

memiş, kızıl saçlarını korkuyla iki yana silkeleyip kollarını göğsünde kavuşturarak:

— Benden bunu istemeyin, Göklerin Oğlu! Benden bunu isteyeceğinize beni öldürün daha iyi, Göklerin Oğlu! –demişti.

Mars'taki on dördüncü günleriydi. O sabah Gusev her zaman yaptığı gibi koltuğa gömülüp kumanda tablosunu kucağına koydu ve kablonun ucunu çekti.

Ekranda tuhaf bir sahne göründü: Kaygılı, tedirgin, öfkeli birtakım insanlar kentin ana meydanında toplanmışlardı. Yollardaki masalar, vazolar, çiçekler, renk renk güneşlikler kaybolmuş, onların yerini askeri birlikler almıştı. Üçgen biçiminde dizilerek yürüyen askerler, taştan yapılmışçasına kımıltısız ve ifadesiz yüzleriyle korkunç kuklalara benziyorlardı.

Biraz ötede, kentin en büyük alışveriş caddesinde, hareketli bir kalabalık arasında itişip kakışma vardı ve bir Marslı kavgadan kaçabilmek için küçük bir kanatlı araçla vida gibi dönerek kalabalığın üzerinde yükseldi. Alışveriş caddesindeki kalabalık gibi heyecanlı, kaygılı görünen, aralarında fısıltıyla konuşan insanlar parklarda öbek öbek birikmeye başlamıştı. Kentin en büyük fabrikalarından birinde heyecanlı, öfkeli, umutsuz işçi yığınından yükselen protesto sesleri müthiş bir uğultu halini almıştı.

Kentte sanki son derece önemli bir şeyler oluyordu. Gusev, İhoşka'yı omuzundan dürttü: "Söylesene, neler oluyor?" Sevdalı gözlerle Gusev'in gözlerine dalıp gitmişti İhoşka; soruyu duymadı bile.

Tuskub

Kente tam bir kargaşa hâkimdi. Işıkları yanıp sönen ekranlı telefonlardan titreşimler, homurtular yükseliyordu. Caddeler, meydanlar, parklar tartışan Marslılarla doluydu. Herkes olayların başlamasını bekliyor, göğe bakıyordu. Bir yerlerde kurutulmuş kaktüs deposunun yandığından söz ediliyordu. Öğle üzeri evlerinde musluklarını açanlar suların akmadığını gördüler, ama bu uzun sürmedi... Pek çok kişi güney batı yönünden, uzaklardan gelen bir patlama sesi duydu. Kentte evlerin camlarına çarpı biçiminde kâğıt şeritler yapıştırıldı.

Kent merkezinde, Mühendisler Yüksek Kurulu'nda başlayan kargaşa tüm kente yayılmaya başlamıştı; Tuskub'un koltuğunun sallanmaya başladığından, yakında önemli değişiklikler olacağından söz ediliyordu.

Birkaç söylentiyle hareketlilik daha da arttı.

"Gece elektrikler kesilecekmiş!"

"Kutup istasyonlarında şalterler indirilecekmiş!"

"Tutuklanıp Yüksek Kurul'un bodrum katlarına atılanlar varmış!"

Kentin dış mahallelerinde, fabrikalarda, işçi mahallelerinde, alışveriş merkezlerinde bu söylentilerin algılanışı daha farklıydı. Besbelli bu çevrelerin insanları bu söylentilerin nedenlerine ilişkin daha çok şey biliyorlardı. Bunlardan ki-

mileri, sevindiklerini gizlemeye bile gerek duymadan, yeraltı işçilerinin on bir numaralı dev su deposunu havaya uçurduğunu söylüyor, sonra buna aynı keyifle hükümet ajanlarının her yerde silah depoları aradığını, Tuskub'un Soatsera'ya asker yığdığını ekliyorlardı.

Öğleye doğru hemen her yanda işler durdu. Yollarda, işyerleri önünde büyük kalabalıklar toplandı. Nereden, nasıl geldiklerini kimsenin bilmediği genç Marslılar belirdi ortalıkta: Manidar bir şekilde hepsinin elleri ceplerindeydi. Herkes onlara bakıyordu.

Gün ortasında hükümete ait kayıkların kent üzerinde uçtukları görüldü; bunun hemen ardından da gökten beyaz bildiriler yağmaya başladı. Münafıkların dedikodularına karşı halktan uyanık olmasını istiyordu hükümet. Bu dedikoduları çıkaranlar anarşistler ve halk düşmanlarıydı. Ancak herkes çok iyi bilsindi ki, hükümet hiç bu kadar kararlı ve güçlü olmamıştı.

Gökten yağan bu bildiriler dolayısıyla kente bir an sessizlik çöktüyse de, sonra yine her biri ötekinden korkunç söylentiler dolaşmaya başladı. Ancak bir şey kesindi: Bu akşam Mühendisler Yüksel Kurulu'nda, Tuskub ile Soatsera emekçi halkının önderi mühendis Gor arasında tam anlamıyla kafa kafaya bir çarpışma yaşanacaktı.

Akşama doğru halk, Yüce Meclis önündeki büyük alanı tıklım tıklım doldurdu. Giriş, merdivenler ve çatı askerler tarafından tutulmuştu. Soğuk bir rüzgâr sisi dağıtmıştı; ıslak sokak fenerleri, soluk kırmızı bir ışık yayarak sallanıyordu. Yüksek Kurul'un gökyüzüne yükselen iç karartıcı duvarları gecenin içinde eriyerek belirsizleşiyordu. Bütün odaların ışıkları yanıyordu; ışıl ışıldı koca bina.

Tavanı taşıyan ağır kemerlerin altında amfiteatr biçimindeki yuvarlak salonda Kurul üyeleri yerlerini almışlardı. Herkes son derece tetik, dikkatliydi. Duvarda, yerden epeyce yüksek bir noktada yer alan puslu aynada, birbiri ardınca

kentten görüntüler geçiyordu: fabrika içleri, kavşaklar ve buralarda sis içinde telaşla gidip gelen insanlar, büyük su depolarının, elektromanyetik kulelerin ve askerler tarafından korunan tek tip, ıssız görünümlü depoların çizimleri... Ekran sürekli olarak kentin her yanındaki denetleme ekranlarıyla bağlantı halindeydi. İşte şimdi de Yüksek Kurul'un önü geldi görüntüye: sis içinde görünüp yiten bir kafalar okyanusu ve sokak lambalarının geniş aylaları... Salonda her kafadan bir ses çıkıyordu ve bu sesler ürkütücü bir uğultu halini almıştı.

İncecik bir düdük sesiyle birlikte salonda herkes sustu. Puslu ayna kararadı. Üzerinde altın işlemeli siyah bir brokar örtü bulunan yüksek kürsüde Tuskub göründü. Benzi soluk, yüzü asıktı, ama sakindi.

— Kentte kargaşa var, –diye başladı sözlerine. – Bütün kent, güya bugün burada birilerinin bana karşı çıkacağına, direniş sergileyeceğine ilişkin bir söylentiyle çalkalanıyor. Bunun, çok küçük olmakla birlikte devletin dengelerini altüst etmeye yetecek bir söylenti olduğunu belirtmek isterim. Son derece kötü, uğursuz sonuçlar yaratabilecek, hastalıklı bir durum. Buna yol açan nedenlerin bulunup derhal yok edilmesi gerekiyor. Aramızda, sözlerimi hemen bu gece kentin dört bir köşesine yayacak kişiler bulunduğunu biliyorum. Çok açık söylüyorum: Kent anarşiye teslim olmuştur. Kentteki ve ülkedeki ajanlarımın bana ilettiklerine göre, bu gelişmeye karşı koyabilecek yeterli gücümüz yok. Yani uygarlığımızın sonu geldi.

Amfiteatrı protesto uğultuları kapladı. Tuskub, aşağılayıcı bir gülümsemeyle sözlerini sürdürdü:

— Her yanda düzeni altüst eden bir anarşi görülüyor. Her yanı sarhoşlar, hırsızlar, katiller, şehvet delileri, kalpleri ve ruhları bomboş yaratıklar kaplamış durumda. Ruh huzuru, yaşamaya karşı duyulan doğal arzu, duygu gücü gibi özellikler artık hastalıklı hazlar, kuşkulu gönül eğlence-

leri olarak hor görülüyor. Havra dumanları kentin ruhunu oluşturmaya başlamış durumda. Caddelerdeki renklilik, gürültü, yukarıda süzülen altın işlemeli kayıklar ve aşağıdan kıskançlıkla bu kayıklara bakanlar... Sonra baştan çıkarıcı parfümler, ağır makyajlar ve sırtlarını, göbeklerini açıkta bırakan dantel giysilerle şehvet düşkünlerinin aklını başından alan kadınlar... En olmayacak şeyleri vadeden afişler, ışıklar, umut tacirliği... Gece gündüz kent üzerinde gezinen dev restoran gemiler... Bu kent böyle bir yer artık! Ruh huzuru denen şeyi ara ki bulasın. Bu sefih, ayyaş, bitmiş, tükenmiş yaratıkların peşinde oldukları tek şey sarhoşluk, kendinden geçme... ve onları kendilerinden geçirecek tek şey de, kan.

Tuskub, önündeki havayı dürter gibi işaret parmağını sertçe ileri doğru uzattı. Amfiyi dolduran Yüksek Kurul üyeleri tedirginlikle yerlerinde kımıldadılar. Tuskub, sözlerini sürdürdü:

— Kentimiz, tüm varlığı, iradesi, arzusu, heyecanıyla yalnızca yıkıp yok etmeye yönelmiş anarşist bir kişiliğe büründü. Anarşinin, özgürlük demek olduğunu sanıyorlar. Hayır! Anarşinin hasretini çektiği, kavuşmak istediği tek şey, yine anarşidir. Ve bu düzen bozuculara karşı koymak, yasaların devlete verdiği bir görevdir. Anarşiye ancak düzeni sahiplenerek karşı koyabiliriz. Ülkemizin en sağlıklı güçlerini toparlayıp onları en az fireyle anarşiye karşı savaşa sürmeliyiz. Anarşiye karşı acımasız bir savaş ilan ediyoruz. Polisiye önlemler asla kalıcı değildir, zira polisin illa ki bir zayıf yanı vardır ve bu da eninde sonunda ortaya çıkar. Öte yandan biz polislerimizin sayısını iki kat artıracak olduk mu, anarşistlerdeki artış dört kat oluyor. O bakımdan ilk saldıran biz olmalıyız ve çok acımasızca, çok kahredici olmakla birlikte, yapmaktan geri duramayacağımız kaçınılmaz şeyi yaparak kentimizi kendi ellerimizle yıkıp yok etmeliyiz.

Amfiyi dolduranların yarısı ayağa fırladı. İnsanların gözleri kor gibi yanıyordu, kimsenin yüzünde renk diye bir şey kalmamıştı.

— Öyle ya da böyle, sonunda kent nasılsa yıkılacak; dolayısıyla bu yıkımı bizim yapmamız çok daha doğru olur. Kent halkından en sağlıklı olan kesimin kırsal bölgelere yerleştirilmelerine ilişkin bir planım var, bunu da sunacağım sizlere. Bunun için de Liziazira'nın öte yanındaki, iç savaş sonucu halkının terk ettiği zengin, bereketli topraklara yönelmemiz gerekiyor. Çok ağır, çok zorlu bir iş. Ama yüce bir amacı var. Kuşkusuz ölçülü bir yıkımla dahi uygarlığımızı kurtarabilmemiz mümkün değil, hatta onun kaçınılmaz sonunu uzatamayız bile, ama dünyamıza huzur içinde ve görkemli bir biçimde ölebilme olanağı sağlamış oluruz.

Salondakiler, oturdukları sıralarda korkmuş kuşlar gibi kısık sesle bağrışmaya başladılar:

— Ne diyor bu?

— Niye ölecekmişiz?

— Kafayı yemiş bu!

— Kahrolsun Tuskub!

Tuskub, kaşlarının bir hareketiyle salonu susturdu:

— Mars'ın tarihi sona ermiştir. Gezegenimizde hayat sona eriyor. Doğum ve ölüm istatistiklerini hepiniz biliyorsunuz. Bir yüzyıl daha geçtiğinde son Marslı donakalmış bakışlarla hayatının son gün batımını izleyecek. Ölümü durdurabilmemiz mümkün değil. Son kerte katı ve bilgece önlemlerle gezegenimizdeki son günlerimizi mutluluk, huzur içinde geçirebiliriz. Burada birincil önceliği olan şey, kentimizi yok etmemiz gerektiğidir. Uygarlığımız vaktiyle her şeyini ondan almıştı. Şimdi de uygarlığımızın soysuzlaştıranı oldu bu kent, ahlakımızı bozdu. Bu yüzden de yok olması gerek.

Amfi şeklindeki salonun ortasında Gor'un ayağa kalktığı görüldü: Gusev'in de puslu aynada gördüğü şu genişçe yüzü olan delikanlı. Sesi boğuktu. Kolunu dimdik Tuskub'a doğru uzattı:

— Yalan söylüyor! İktidarını sürdürebilmek için kenti yok etmek istiyor. İktidarını sürdürebilmek için bizleri ölü-

me mahkûm ediyor! Çünkü iktidarını ancak milyonlar yok olursa sürdürebileceğini biliyor. Altın sırmalı kayıklarına atlayıp kent üzerinde uçamayanların kendisinden nasıl nefret ettiklerini de çok iyi biliyor. Yeraltında doğup tüm yaşamını orada sürdürüp yine orada ölenlerin, fabrika duvarları arasında ömür tüketenlerin, tatil günleri tozlu koridorlarda esneye esneye, sıkıntıdan patlayarak dolaşanların, lanet havraların dumanlarını soluya soluya ömür tüketenlerin kendisinden nasıl nefret ettiklerini bildiği gibi. Tuskub bizim için bir ölüm döşeği hazırlamış: Buyursun, kendisi yatsın bu döşeğe. Bizim ne o döşeğe yatmaya ne ölmeye niyetimiz var. Biz, yaşamak için doğduk. Mars'taki soysuzlaşmanın, bu ölümcül tehlikenin farkındayız. Bu beladan kurtulabiliriz. Bizi kurtaracak olan Dünya'dır: dünyada yaşayan yarı vahşi, sağlıklı, sıcak kanlı, diri ırk. Tuskub'u hayatta en çok korkutan budur. Tuskub! Evinde dünyadan gelen iki insan sakladığını biliyoruz. Sen onlardan, Göklerin Oğulları'ndan korkuyorsun. Sen yalnızca zayıflar, yarım akıllılar, havra dumanıyla kendilerinden geçmişler karşısında güçlüsün. Damarlarında kanları kaynayan güçlüler gelince, onların karşısında bir gölge olacaksın, karabasanlarının içinde bir hayal gibi yok olup gideceksin. Senin hayatta en korktuğun şey, bu! Anarşist falan bunların hepsi senin uydurmaların! Kentimizin yıkılması gibi akıl almaz şeyi de şu anda uydurdun. Sana kan gerek, doyasıya kan içmek istiyorsun. Herkesin dikkatini başka yana çekip, kurtarıcılarımız olan bu iki yürekli insanı sessizce yok etmek istiyorsun. Hatta bunun emrini verdin bile!

Gor birden sustu. Yaşadığı gerginlikten yüzü morarmıştı. Tuskub, öfke ateşlerinin tutuştuğu gözlerini onun gözünün damarına dikti.

— Buna hakkın yok... Susmayacağım! dedi Gor, hırıltılı bir sesle. – Senin eski bir büyücülük inancına bağlı olduğunu biliyorum... Şu bakışlarınla da beni korkutamazsın!

Gor, kürek gibi geniş avucuyla yüzünün terini sildi. Derin bir soluk aldı, olduğu yerde sallandı. Çıt çıkmayan amfide sırasına çöktü, başını ellerinin arasına bıraktı. Kaskatı sessizlikte dişlerini gıcırdattığı duyuluyordu.

Tuskub kaşlarını kaldırarak sakin bir şekilde sözlerini sürdürdü:

— Dünyadan gelen şu iki adama güveneceğiz öyle mi? Çok geç. Damarlarımıza taze kan salacağız öyle mi? Çok geç. Hem çok geç kalınmış hem de acımasızca bir şey bu; gezegenimizin can çekişmesini uzatmaktan başka bir işe yaramayacak bir önlem. Yalnızca ülkemizin çektiği acıları büyütmüş oluruz böylece, çünkü fatihlerin kölesi olmamız kaçınılmaz. Uygarlığımızın huzur, sükûn dolu, görkemli gün batımını yaşamak yerine, kendimizi yeniden kan ter içinde kalacağımız, çileli, kahır dolu yüzyıllar yaşamak zorunda bırakacağız. İyi ama niçin? Bizim gibi çok eski ve bilge bir ırk neden fatihler için çalışıp çabalasın, kendini helak etsin? Bu açgözlü vahşiler bizi saraylarımızdan, zümrüt bahçelerimizden kovsunlar, yeni su depoları yaptırsınlar, maden ocakları açtırsınlar diye mi? Mars gezegeninin dört yanını yeniden savaş çığlıkları kaplasın diye mi? Kentlerimizi yeniden ruhsuz yaratıklar, deliler, sapıklar kaplasın diye mi?

Hayır! Evlerimizin eşiğinde, huzur içinde öleceğiz biz. Ve bu sırada Taltetsl'in kızıl ışıkları bizi uzaktan aydınlatacak. Hayır! Kanımıza asla başka dünyalardan gelenlerin kanını karıştırmayacağız. Kutuplara yeni istasyonlar kuracağız ve gezegenimizin çevresini aşılmaz bir zırhla kaplayacağız. Anarşi ve çılgın arzuların yuvası Soatsera'yı yerle bir edeceğiz, çünkü dünyayla çiftleşme planı, bu hain plan burada doğdu. Meydanları pullukla süreceğiz. Yalnızca işletmelerin, kurumların yaşayabilmeleri için zorunlu şeyleri bırakacağız. Alkolikleri, suçluları, delileri çalıştıracağız buralarda... ve gece gündüz kafalarında olmayacak düşler kuranları... Zincire vuracağız hepsini... ve en çok arzuladıkları şeyi ar-

mağan edeceğiz onlara: yaşamlarını. Bizim bu düşüncemizi paylaşan, bizim irademize boyun eğen herkesi kırlarda, büyük çiftliklerde, her türlü konforun sağlandığı bir yaşam bekliyor olacak. Yirmi bin kürek mahkûmunun emeği bize en sonunda bayram gibi, gamdan, kaygıdan uzak, sessiz, huzurlu, iç âlemimize dalarak yaşayacağımız bir hayat sunacak. Böylece uygarlığın sonu altın çağın çelengiyle taçlanacak. Tüm toplumun katılacağı bayramlar, güzel eğlenceler düzenleyeceğiz. Hatta hep huzurlu, mutlu bir yaşam süreceğimiz için, belirttiğim yaşam süresi belki birkaç yüzyıl daha uzun olacak...

Salondan çıt çıkmıyordu; büyülenmiş gibiydi herkes. Tuskub'un yüzünü pembe benekler kaplamıştı; gelecek güzel günleri tasarlıyormuş gibi gözleri kapalıydı.

Dışarıdaki binlerce kişiden yükselen ağır uğultu, kemerli çatının altındaki amfiye dek ulaşıyordu. Gor, yerinden doğruldu. Yüzü çarpılmıştı. Başından şapkasını koparırcasına aldı ve uzak bir noktaya doğru fırlattı. Kollarını ileri uzatıp sıralar arasındaki dar aralıktan aşağı inerek Tuskub'un yanına vardı, çalyaka edip kafasını altın işlemeli siyah brokar örtünün serili olduğu kürsüye yatırdı. Sonra, yüzünü amfiye döndü, ileri doğru uzattığı elinin beş parmağını gergince ayırarak, ağzının içinde kuruyup kalmış dilini paralarcasına haykırdı:

— Ölüm, öyle mi? Ölüm istiyorsun? Al sana ölüm!

Yüksek Kurul üyeleri sıraların üzerine çıktılar, kimileri bağırarak yüzüstü masanın üzerinde yatan Tuskub'a doğru koşarken Gor da Kurul salonunun kapısına doğru atılarak dirseğiyle orada dikilen askeri savuşturdu. Üzerindeki kara cübbenin etekleri meydana açılan kapıda bir an görünüp yitti. Sonra uzaklardan sesi duyuldu. Meydandaki kalabalıktan yükselen homurtu müthiş bir uğultu halini aldı. Çığlıklar, bağırışlar yükseldi. Birden Yüksek Kurul'un camları şakır şakır aşağı inmeye başladı.

Los Yalnız Kalıyor

— Devrim, Mstislav Sergeyeviç. Tüm kent ayaklanmış durumda. Ah, ne büyük keyif!

Gusev, kütüphanedeydi. Genellikle hep mahmur olan gözleri, mutluluk kıvılcımlarıyla ışıl ışıldı. Burnu aşağı sarkmış, bıyıkları diken diken olmuştu. Ellerini belindeki kemere derince sokarak sürdürdü sözlerini:

— Bir kayık hazırladım ve içine erzak, silah, her şeyi koydum. Onlara ait silahlardan birini ele geçirdim. Atın şu elinizdeki kitabı da bir an önce toparlanın... Kayığa atladığımız gibi çekip gidelim buradan.

Los bacaklarını altına almış divanın ucunda oturuyor, görmeyen gözlerle Gusev'e bakıyordu. İki buçuk saati aşkın bir süredir Aelita'nın olağan ziyaretini bekliyordu. Gidip kaç kez kapıları dinlemişti, ama Aelita'nın dairesinden hiç ses gelmiyordu. Divanın köşesine oturmuş, kulakları kızın hafif ayak seslerindeydi. Bu hafif ayak seslerinin kulağına korkunç bir gök gürültüsü gibi geleceğini biliyordu. Her zamanki gibi tavan camlarından vuran ışık altında, beklediğinden çok daha güzel, çok daha şaşırtıcı, ayna gibi ışıldayan döşemelerde uzun, kara giysisinin kara eteklerini dalgalandıra dalgalandıra yürüyecekti. Ve Los heyecandan zangır zangır titreyecekti. Kendisine sanki "İşte kadın... İşte hayat!" denilerek meydan okunmuşçasına taş kesilecekti.

— Hasta mısınız yoksa Mstislav Sergeyeviç? Diyorum ki, her şey hazır: Bir an önce kayığa atlayıp uzaklaşalım buradan. Sizi Mars Komiseri ilan etmeyi düşünüyorum. Çok temiz bir iş.

Gusev'in sorgulayan bakışlarından kurtulmak için Los başını önüne eğdi, duyulur duyulmaz bir sesle sordu:

— Kentte neler oluyor?

— Neler olduğunu şeytan bilir. Halk yolları, meydanları doldurmuş durumda... Haykırışlar göklere yükseliyor, kıyamet kopuyor... Kentte camları kırılmamış bina kalmadı.

— Nereye uçmak, gitmek istiyorsanız tek başınıza gidin Aleksey İvanoviç, yeter ki bu gece geri dönün. Sizi her bakımdan destekliyorum, istediğiniz her şeyi yapabilirsiniz. Devrim yapın, beni Mars Komiseri ilan edin, hatta gerekiyorsa beni kurşuna da dizebilirsiniz. Ama sizden çok rica ediyorum, size yalvarıyorum, bugün beni rahat bırakın. Anlaştık mı?

— Pekâlâ, –dedi Gusev. – Tüm bu kargaşa, karmaşa hep onların yüzünden. Kahretsin! Göğün yedinci katına da çıksan, orada da seni bekleyen bir kadın oluyor. Tuh! Gece yarısı dönerim. İhoşka, hakkımda bir ihbar olup olmadığını araştıracaktı.

Gusev çıkınca Los yeniden kitabına uzandı... ve düşünceye daldı:

"Nasıl sonuçlanacak bütün bunlar? Aşk fırtınası öylece geçip gidecek mi? Hayır, olacak şey değil bu. Her an keskin bir ışığın gözlerini kamaştırmasını bekleyip durmaktan, bu denli ölümcül bir gerginlikten hiç yakınmadığı gibi, bundan hoşnuttu bile sanki. Sevinç, keder, düş, susuzluk, hoşnutluk ya da doygunluk değildi içindeki duygu; Aelita yanına geldiğinde, o yalnızca bedeninin buzul yalnızlığına usul usul hayatın aktığını hissediyordu. Hayat ona tavan pencerelerinden vuran ışık altında, ayna gibi pırıldayan döşemelerde uçarcasına hafif adımlarla geliyordu. Ama bu da düşten

başka bir şey değildi ki. Öyleyse, onca arzuladığı, yanıp tutuştuğu şey gerçekleşmeli ve Aelita'yla birlikte olmalıydı... birleşmeliydiler. O zaman Aelita'nın bedeninde de hayat akmaya başlayacak ve Aelita suya kesmiş, ışığa kesmiş, ince ince titreyen bir beden olarak tümlenmiş, tamamlanmış olacaktı. Onun payına ise yine acıyla, özlemle dolu yalnızlık düşecekti."

Los ne daha önce aşkta böylesi bir umutsuzluğu bu açıklıkta hissetmiş ne de aşk denilen yanılsamayı –kendi eril varlığını öteleyerek buraya bir kadını koyma korkunçluğunu– bu keskinlikte yaşamıştı. Bir kadını kucaklamak, bağrına basmak için kollarını bir yıldızdan ötekine uzanacak genişlikte açmak ve beklemek... O kadın gelir, sunduğun her şeyi alır ve yaşar. Sense, kolları yıldızdan yıldıza açılmış âşık... baba... boş bir kabuk, bir gölgeden başka bir şey değilsindir.

Aelita haklıydı: Bu kadar çok şey öğrenmemeliydi Los, bunca çok şeyi bilmesi hiç mi hiç gerekmiyordu. O, Dünya'nın oğluydu; damarlarında akan kan hâlâ sıcaktı, bedeni tehlikeli yaşam tohumlarıyla doluydu. Ama zihni binlerce yıl öteye gitmişti: yabancı, bambaşka bir dünyaya... ve şimdilik bilmemesi, öğrenmemesi gereken şeyleri öğrenmişti. Dipsiz, karanlık bir uçurum gibi açılmıştı zihni. Ama sonuçta bulduğu neydi? Ötesinde yeni bilinmeyenlerin olduğu kocaman bir boşluk!

Konduğu dalda sıcacık gün ışığının keyfini çıkararak gözlerini yumup keyifle şakıyan bir kuş, insan aklının mini minnacık bir parçasına olsun akıl erdirmeye kalkışsaydı, o anda son nefesini verir, dalından yere düşerdi. Ölümcül bir çöldü akıl... Bir lanet!

Havada uçuşup duran kayıkların ıslık sesini andıran vızıltıları çalındı Los'un kulağına. Bu sırada aralanan kitaplık kapısında İha'nın başı göründü:

— Göklerin Oğlu, yemek hazır.

Los hemen Aelita'yla birlikte yemek yedikleri beyaz, yu-

varlak odanın yolunu tuttu. Burası sıcak olduğu için sütunların hemen yanına yerleştirilmiş yüksek vazolardaki çiçeklerin baygın kokuları sarmıştı her yanı. İha, gözyaşlarından kıpkırmızı olmuş gözlerini Los'tan kaçırarak:

— Bugün yalnız yiyeceksiniz yemeğinizi, Göklerin Oğlu, –dedi ve beyaz çiçekler doldurarak Aelita'nın tabağını örttü.

Los'un yüzü düştü, keyifsiz, masaya oturdu. Yemeğine dokunmadı; yalnız ekmeğin ucundan minik bir iki lokma aldı, birkaç kadeh şarap içti. Her yemekte olduğu gibi, masanın hemen üzerindeki ayna kaplı kubbe-tavandan belli belirsiz bir müzik duyuluyordu. Los, dişlerini sıktı.

Biri yaylı, biri nefesli iki ayrı sazdan yükselen iki ses, kubbenin derinlerinden hafifçe süzülüyor, tutkuyla birbirine doğru atılıp eksiksiz bir uyumla birbirine örülerek, asla gerçekleşemeyecek hayallerin ezgisini dillendiriyordu. Giderek sönümlenen tiz perdelerde sesler birbirinden ayrılırken, kalın notalarda tutku, arzu dolu titreşimlerle birbirini zindanından çıkmaya çağırıyor, coşkuyla birbirine atılarak kavuşmayı şakıyor, eski valslerde olduğu gibi, birbirine sımsıkı örülerek dönüyor, dönüyordu.

Los, burun delikleri genişçe açılmış, hırsla elindeki ince, uzun şarap kadehini sıkıyordu. İha, sütunun ardına gizlenmiş, yüzünü eteğinin ucuyla örtmüştü. Omuzları titriyordu. Los peçetesini masaya fırlattı, ayağa kalktı. Zihne çivi gibi gömülen şu kederli müzik, çiçeklerin baygın kokusu, nefis şarap... hepsi boşunaydı.

İha'ya doğru bir iki adım atarak:

— Aelita'yı görebilir miyim? –diye sordu.

İha, yüzünü açmadı, kızıl saçlarını dalgalandırarak başını olumsuz anlamda iki yana sallamakla yetindi. Los onu omuzlarından tuttu:

— Bir şey mi oldu? Hasta mı Aelita? Onu görmeliyim.

Ani bir hareketle Los'un dirseklerinin altından kayan İha, hızla uzaklaştı. Yerde, sütunun hemen dibinde İhoşka'nın

düşürdüğü bir fotoğraf duruyordu. Askerlik üniforması içindeki Gusev'in fotoğrafıydı bu ve gözyaşlarıyla ıslanmıştı. Gusev, fotoğrafta "tam tekmil" görülüyordu: başında keçe şapkası, göğsünde askılığı, fişekliği, belinde kemeri, bir eli kılıcının kabzasında, öbür elinde tabancası, arkasında, patlayan bir el bombasının hengâmesi. Resmin üzerinde şu yazı okunuyordu: "Küçük İhoşka'ma sonsuz sevgilerimle."

Los, fotoğrafı yere attı, evden çıkıp çimler üzerinden göle doğru yürüdü. Bilinçsizce sıçrayarak kocaman adımlar atıyor, bir yandan da söyleniyordu:

— Görmek istemiyorsa, görmesin varsın. Farklı bir dünyadayım burada: Divanın bir köşesinde oturup bir kadının en nihayet ne zaman içeri gireceğini ve bana gülümseyeceğini bekleyip durmak dayanılır gibi değil! Çılgınlık bu! Tutulmuşluk... Gusev haklı: Hastayım ben! Merhamet dolu, şefkat dolu bir bakışı bekleyip durmak... Kahretsin! Beni görmek istemiyorsa görmesin varsın. İkimiz için de en iyisi bu belki.

Düşünceleri, bedenini dağlayan bir hançerdi sanki, korkunç bir diş ağrısı çekiyormuş gibi yüksek sesle inledi Los. Ne yaptığını bilmeden şiddetle havaya sıçradı, iki metreyi aşkın yükseklikten yere düşerken dengesini güçlükle sağlayabildi. Düşmenin şiddetinden ak saçları aşağı yukarı dalgalandı. Kendinden nefret ediyordu.

Koşarcasına bir yürüyüşle göle vardı. Su ayna gibiydi; gölün lacivert yüzeyinde gün ışığı yansımaları göz alıyordu. Hava çok sıcaktı. Los, başını ellerinin arasına aldı, kıyıdaki bir taşa oturdu.

Gölün saydam derinliklerinden, üşenerek yukarı doğru yüzen toparlak, mor renkli balıklar, uzun iğnelerini belli belirsiz oynatırken su damlasını andıran gözlerini Los'a dikip uzun uzun, ama kayıtsızca bakıyorlardı.

— Hey siz, pörtlek gözlü, ahmak balıklar, beni duyuyor musunuz? –diye mırıldandı Los. – Aklım başımda ve son de-

rece sakinim. İçimi yakıp kavuran şey, merak. Üzerinde kara giysisiyle odaya girdiğinde Aelita'yı, kadınımı kollarımın arasına almak... yüreğinin vuruşunu duymak istiyorum. O da ürkek, utangaç, bana yaklaşacak. Ve ben onun bakışlarının nasıl bir anda vahşileştiğini göreceğim. Bakın, balıklar, burada susuyorum. Ötesini düşünemiyorum. İstemiyorum. Yeter bu kadar. Zaten beni tanımıyorsunuz. İnatçıyımdır ben. İp, koptu: son. Yarın, kente gidiyorum. Çatışmalar mı? Harika! Ölüm mü? Arayıp da bulamadığım! Tek ki müzik olmasın, çiçekler olmasın, sinsice ayartmalar olmasın! Sıcak, boğucu ev havası istemiyorum artık. Avucunda büyülü bir küre tutuyordu... Lanet olsun... Lanet olsun... Her şey yalan, her şey hayal!

Los, yerinden doğruldu, eline büyükçe bir taş alıp balık sürüsüne doğru fırlattı. Başı çatlayacak gibiydi. Gün ışığı gözlerini jilet gibi kesiyordu. Korunun gerisinde, iyice ötelerde başı karlı dağ dorukları görülüyordu. "Ciğerlerimi buz gibi havayla doldurmalıyım." Gözlerini kısıp elmas ışıkları saçan dağlara doğru baktı, mavi koruluğa dalarak o yöne yürümeye başladı.

Son ağaçlar da geride kaldı, önünde artık hafif yükseltileriyle bomboş bir düzlük uzanıyordu; iyice ötelerdeyse, karlı dağ dorukları. Yürürken ayağı ikide bir taşlara, maden cüruflarına takılıyor, sağında solunda terkedilmiş maden ocaklarının ağızları kararıyordu. Ufukta ağaran karlı dağ doruklarına ulaşma, o karları ağzına doldurup dişleme azmiyle yürüyordu Los.

Az ötedeki küçük vadiden kahverengi bir toz bulutu yükseliyor, sıcak rüzgâr uğultuyu andırır sesler taşıyordu. Önündeki tepeyi çıkınca Los, kurumuş bir su kanalının Marslılarla dolu olduğunu gördü. Ellerindeki uzun sopaların uçlarına bıçak, yaba, çekiç gibi aletler bağlamışlardı. Ağır ağır, tökezleyerek yürüyor, bir yandan ellerindeki silahları sallayıp öfkeyle haykırıyorlardı. Onları, kaldırdıkları kızıl-kahve toz

bulutunun üzerinde daireler çizerek kocaman, yırtıcı kuşlar izliyordu.

Kentte başlayan hareketlenmeler üzerine Gusev'in söylediklerini hatırladı Los. "Şu mu yani mutluluk: Yaşa, mücadele et, zafer kazan ve... telef ol – nasılsa hesap görülür, her şey ortaya çıkar. Ama sen bunun için yüreğine zincir vuracaksın... çılgın, taşkın, mutsuz yüreğine."

Su kanalındaki kalabalık, bir tepenin ardında görünmez oldu. Hem kendi düşünceleriyle hem de bir anlığına tanık olduğu halk hareketiyle heyecanlanan Los esnek, çevik hareketlerle yürüyordu. Birden durdu, başını yukarı kaldırdı. Göğün mavi derinliklerinde gitgide alçalarak bir kanatlı kayık süzülüyordu. Kayık, ışık çakıntılarıyla tam başının üzerinde daireler çizerek alçaldı... alçaldı ve Los'un üzerinden kayarak yere indi.

Kayıktan kar gibi, bembeyaz kürke bürünmüş, başında deri miğfer bulunan biri doğruldu. Los birden Aelita'nın kaygılı, heyecan dolu gözlerini gördü ve kalbi bir anda deli gibi çarpmaya başladı. Kayığa doğru ilerledi. Aelita, üzerindeki kürkten dolayı nemlenen yüzünü sildi. Los kaygı dolu gözlerini ona dikti.

— Ben de seni arıyordum, –dedi Aelita. – Kente gitmiştim. Buradan hemen kaçmamız gerek. Seni öyle özledim ki!

Los, parmaklarıyla kayığın bordasında tutmakta olduğu yeri olanca gücüyle sıktı. Derin bir göğüs geçirecek oldu, ama solumakta zorlanıyordu.

Büyü

Los, Aelita'nın arkasına oturdu. Kanatlı kayığın pilotu kızıl tenli delikanlı, levyeyi itince kayık yumuşacık bir hareketle havalandı.

Tam karşılarından soğuk bir rüzgar esiyordu. Aelita'nın bembeyaz kürkünden karlı dağ doruklarının diri kokusu yayılıyordu. Aelita Los'a döndü; yanakları yanıyordu:

— Babamı gördüm. Seni ve arkadaşını zehirlememi emretti. –Dişleri ışıl ışıl parlıyordu. Sıkılı yumruğunu açtı. Parmağındaki yüzüğe incecik bir zincir bağlıydı; zincirin ucunda taştan minik bir şişe sallanıyordu. – Derin bir uykuya dalmalarını sağla, mutlu bir ölümü hak etti ikisi de, –dedi.

Gri gözleri yaşlarla doldu. Ama bunun hemen ardından gülümsedi, parmağından yüzüğü çıkardı, tam aşağı atacakken Los onun elini yakaladı:

— Dur! –Yüzüğe bağlı zincirin ucundaki minik taş şişeyi alıp cebine attı. – Bu senin armağanın Aelita: kömür karası, küçücük bir damla... derin uyku... ve huzur. Şu anda benim için hayat da ölüm de sensin. –Yüzünü Aelita'nın yüzüne yapıştırdı; solukları birbirine karışıyordu. – O korkunç yalnızlık ânı gelip çattığında, bu minnacık, kara damlada seni yeniden duyumsayacağım.

Aelita onun ne demek istediğini anlayabilmek için kendini zorladı; gözlerini yumdu, sırtını sıkıca Los'a dayadı.

Ama heyhat, bir anlam veremedi bu sözlere. Uğuldayarak esen sert rüzgâr, sırtına Los'un göğsünden yürüyen sıcaklık, kürkün altına uzanan Los'un elini omzunda hissetmesi... İkisi şu anda tek bir kan dolaşımıyla, tek ve aynı tutkuyla, tek bir beden olarak ışıltılı, çok eski, ilksel bir anıya doğru uçuyorlardı... ve olmuyordu işte, olmuyordu: kendini onca zorlamasına karşın, Los'un o sözlerle ne demek istediğini anlayamıyordu Aelita.

Bir dakika ya da biraz fazla bir zaman geçti. Kayık, Tuskub'un sarayının üzerine gelmişti. Genç pilot başını çevirip Aelita'ya baktı: Aelita'nın da Göklerin Oğlu'nun da yüzleri çok tuhaftı. Her ikisinin de gözbebeklerinde güneşten noktacıklar oynaşıyordu. Rüzgâr, Aelita'nın kar beyazı kürkünün tüylerini karıştırıyor ve Aelita adeta vecit halinde, bakışlarıyla gökyüzü okyanusunun dört yanını tarıyordu.

Sivri burnunu montunun yakaları arasına gömen pilot, sessizce güldü, sonra kayığın ön yelkenini kapatarak havayı yaran keskin bir dönüşle sarayın merdivenlerinin önüne usulca indi.

Aelita kendine geldi. Kürkünün düğmelerini açmak istedi, ama başaramadı: Parmakları kuş kafası büyüklüğündeki düğmeler üzerinde beceriksizce dolaşıyor bir tek iliği bile bulamıyordu. Sonunda Los Aelita'yı kucakladığı gibi kayıktan çıkarıp çimlerin üzerine koydu, kendisi de geçip onun hemen yanı başına durdu. Aelita, pilot çocuğa:

— Kapalı kayığı hazırla, –dedi.

Ne İhoşka'nın kıpkırmızı gözlerini ne Los'a bakarak dalgın dalgın gülümseyen kâhya kadının korkudan çarpılmış sapsarı yüzünü fark etti Aelita; Los'un önüne düştü, onu sarayın en dip bölümünde yer alan kendi dairesine götürdü.

Los ilk kez gördü Aelita'nın dairesini. Kubbeli alçacık tavanların kemerleri altındandı; duvarlarda Çin şemsiyelerinde görülen gölgeyi andırır soluk desenler seçiliyordu. Baş döndüren, acımsı, ılık bir koku yayılıyordu her yandan.

— Otur, –dedi, Aelita usulca.

Los oturdu. Aelita yığılırcasına kendini yere, Los'un ayaklarının dibine bıraktı; başını Los'un dizlerinin üstüne koydu ve öylece kımıltısız kaldı.

Los onun ensesinden fışkıran kül rengi saçlarına sevecenlikle baktı, ellerini tuttu. Bir şey söylemek istiyormuş gibi boğazı oynuyordu Aelita'nın. Los başını ona doğru eğdi.

— Seni sıkıyor muyum? –dedi Aelita. – Bağışla beni. Sevgi konusunda beceriksizim. Kafam öyle karışık ki... Her şeyi elime yüzüme bulaştırdım. Yalnızlığını daha az hissedesin diye İha'ya yemek odasına olabildiğince çok çiçek koymasını söyledim... ve senin için ulla çalınmasını.

Başını kaldırıp dirsekleriyle Los'un dizlerine dayandı Aelita; bakışları hülyalıydı:

— Beni duydun mu? Anladın mı? Düşündün mü?

— Sen de çok iyi görüyor ve biliyorsun ki, Aelita, –dedi Los, – seni görmediğim zaman ben ben olmaktan çıkıyorum, aklım başımdan gidiyor, ne yapacağımı bilemez hale geliyorum.

Aelita derin bir göğüs geçirdi, mutluluktan başı dönüyordu.

— Babam bana bir zehir şişesi verdi... ve ben onun bana inanmadığını gördüm. "Seni de, onu da öldüreceğim," dedi bana. Birlikte olabileceğimiz çok az zaman var önümüzde. Ama biz biliyoruz ki, kısacık anlar hem sonsuzluk denli uzayabilir hem de daha önce hiç tanık olmadığımız kadar mutlulukla dolu olabilir... değil mi?

Aelita duraksadı; Los'un dudaklarında inatçı bir kasılma, gözlerinde buz gibi bir kararlılık ışıltısı gördü.

— Pekâlâ, savaşacağım o zaman, –dedi, Los.

Aelita, yüzünü Los'un dizlerine iyice yaklaştırarak, fısıldadı:

— Sen benim çocukluk düşlerimin devisin. Çok güzel bir yüzün var. Güçlüsün. Göklerin Oğlu'sun. Yüreklisin, iyisin.

Ellerin demirden, dizlerin taştan. Bakışların, öldürücü; kadınların yüreklerine taşıyamayacakları bir ağırlık salan bakışlar.

Aelita'nın başı cansız bir nesne gibi kımıltısızca Los'un dizleri üstündeydi; konuşması giderek anlaşılmaz bir mırıltıya dönmüştü ve Los onu artık duyamıyordu bile.

Aelita'nın yüzüne düşen saç tutamlarını uzaklaştıran Los:

— Neler oluyor sana? –dedi.

Bunun üzerine Aelita bir çocuk gibi tutkuyla atılıp kollarını Los'un boynuna doladı. Çocuk yüzü gözyaşları içindeydi.

— Sevmeyi beceremiyorum ben... Daha önce hiç bilmediğim bir duygu bu... Lütfen beni ayıplama. Bana acı. Benden yüz çevirme. Sana ilginç bir tarih anlatacağım. Korkunç kuyrukluyıldızların, hava gemileri arasında geçen kanlı savaşların ve dağın öbür yanındaki güzeller güzeli bir ülkenin yok oluşunun tarihini. Beni sevmekten asla sıkılmayacaksın. Hiç kimse hiçbir zaman sevecenlik göstermedi bana. Sen buralara geldiğinde, seni ilk kez gördüğümde, "İşte çocukluğumun, çocukluk düşlerimin devi" diye düşündüm ve beni kollarına alıp buralardan götürmeni arzuladım. Buralar, çünkü, hep karabasanlara salıyor beni: Umut diye bir şey yok burada. Hep ölüm... ölüm... Güneş bile bedenlerimizi bıkkın, isteksiz ısıtıyor. Kutuplarda buzlar erimiyor artık. Denizler kuruyor. Sonsuz, sınırsız bir çöl her yan. Tuma, baştan sona bakır rengi kumlarla kaplı. Dünya... Dünya... Benim sevgili devim, al götür beni buradan Dünya'ya... Yemyeşil dağlar, çağıldayan sular, bulutlar, kocaman hayvanlar, devler görmek istiyorum ben. Ölmek istemiyorum.

Aelita gözyaşları içindeydi. Bu haliyle Los'a büsbütün bir kız çocuğu gibi göründü. Devlerden söz ederken ellerini çırpması hem gülünç hem yürek paralayıcıydı.

Los onun ıslak gözlerini öptü. Aelita'nın heyecanı dindi. Küçücük ağzı büzüldü. Aşağıdan yukarı, gözleri sevgi dolu,

masallardaki deve bakar gibi bakıyordu Göklerin Oğlu'na.

Birden yarı karanlık odada, ıslık sesine benzer belli belirsiz bir ses duyuldu, hemen ardından da Aelita'nın tuvalet masasının üzerindeki ekran aydınlandı; ekranda bakışlarıyla odayı tarayan Tuskub görünüyordu.

— Orda mısın? –diye sordu Tuskub, Aelita'ya.

Aelita oturduğu yerden kedi gibi havaya sıçradı, ekrana doğru koştu.

— Buradayım, baba.

— Göklerin Oğulları sağ mı daha?

— Hayır, baba; ikisine de zehirleri verdim; öldüler.

Aelita soğuk, sert bir sesle konuşuyordu. Ekrana iyice yaklaşmıştı, arkası Los'a dönüktü. Saçlarını düzeltir gibi ellerini başına doğru kaldırdı.

— Benden istediğin başka bir şey daha var mı baba?

Tuskub karşılık vermedi. Aelita omuzlarını yukarı kaldırdı, başını geriye attı.

Tuskub hırıltılı bir sesle:

— Yalan söylüyorsun! –diye böğürdü. – Göklerin Oğlu kentte... İsyancıların başında... Elebaşı.

Aelita'nın bedeni bir an olduğu yerde gitti geldi. Ekranda Tuskub'un başı kayboldu.

Eski Şarkı

Aelita, İhoşka ve Los dört kanatlı, kapalı bir kayıkla Liziazira dağlarına doğru uçuyorlardı.

Kayığın direğinin tepesindeki, elektromanyetik dalgaları algılayıp yakalayan tel örgü, çıtırtılar çıkararak hiç durmadan çalışıyordu. Aelita minik ekrana doğru eğilmiş, dikkatle gelen sesleri dinliyor, ama Mars manyetik alanında uçuşup duran anlaşılmaz seslerden, çığlığı andıran haykırışlardan, kaygı dolu sorulardan anlamlı bir sonuç çıkaramıyordu. Duyulan hep Tuskub'un, bütün bu cızırtılı karmaşayı bastıran metalik sesiydi. Ayaklanmanın telaşı ve kaygılarıyla dolu bir dünyaya ait gölgeler birbiri ardınca kayıp duruyordu minik ekranda.

Bu sesler çorbası içinde birkaç kez tuhaf bir haykırış dikkatini çekti Aelita'nın. Biri, bastıra bastıra şöyle diyordu:

"... Yoldaşlar, aklınızı çelmeye çalışanlara kulak asmayın... Bir adım bile gerilemek yok! Yoldaşlar, silah başına! Bütün iktidar Sov... Sov... Sov..."

Aelita, İhoşka'ya döndü:

— Senin arkadaşın yürekli, çelik gibi... Gerçek bir Göklerin Oğlu o... Onun için korkmana gerek yok!

İhoşka keçi gibi gibi ayaklarını yere vurdu, kırmızı başını sağa sola salladı. Aelita kaçışlarından kimsenin haberi ol-

madığından emindi. Başından kulaklıklarını çıkardı. Eğilip parmaklarıyla buğulanan ekranı temizledi.

— Bak, –dedi Los'a – arkamızdan ihiler geliyor.

Kayıkları iyice yükselerek Mars'ın tepesinden uçmaya başladı. Kayığın her iki yanında, göz kamaştırıcı ışık içinde, zar kanatları kahverengimsi-kızıl tüylerle kaplı iki hayvan geliyordu. Her ikisinin de düz gagalı, toparlak başları kayığın camlarına dönüktü. Biri, Los'u fark etti ve pençesiyle cama sertçe vurdu. Los irkilerek başını geri çekince Aelita güldü.

Çok geçmeden Azora gerilerinde kaldı. Altlarında şimdi Liziazira Dağları'nın sivri dorukları uzanıyordu. Kayık, alçalarak Soam gölü üzerinde uçmaya başladı, az sonra da bir uçurum üzerinde raf gibi asılı genişçe bir düzlüğe indi.

Los'la pilot, kayığı oradaki bir mağaraya gizlediler, sonra bagaj sepetlerini omuzlarına alıp kadınların ardı sıra, kayalıklar üzerinde güçlükle fark edilen, zamanın iyiden iyiye yıprattığı merdivenlerden aşağı, vadiye inmeye başladılar.

Aelita en önde, hafif, hızlı adımlarla yürüyordu. Kaya çıkıntılarına tutunurken dikkatle Los'a bakıyordu. Los'un kocaman ayaklarının altından seken taşlar, yankılar yaratarak aşağı uçuyordu.

— Magatsitl de elinde bir yün çilesine bağlı asasıyla buradan indi, –dedi Aelita. – Şimdi kutsal ateş halkasını göreceksiniz.

Sarp kayalık boyunca aşağı inerlerken ortalarda bir yerlerde basamaklar kayalar arasında gözden yitti. Baktıklarında buranın dar, karanlık, nemli bir tünel olduğunu gördüler. Los, sürtünmekten parlamış daracık duvarlar arasında omuzlarını kayalara çarpa çarpa, eğile kalka güçlükle yürüyordu. El yordamıyla Aelita'nın omuzunu bulmasıyla, onun sıcak soluğunu dudaklarında hissetmesi bir oldu. Ona Rusça olarak "Canım benim," diye fısıldadı.

Tünel, dört yanında bazalt sütunların ışıldadığı loş bir mağarada son buldu. Mağaranın derinlerinden hafif buhar yumakları yükseliyor... karanlıkta kaybolan mağara tavanından yere düşen su damlacıklarının tekdüze sesleri, su sırıltılarına karışıyordu.

Aelita önde yürüyordu. Üzerindeki pelerinle sivri kukuletasının yansısı göl yüzeyinde kayıyor, zaman zaman buhar bulutları arasında gözden yitiyordu. Birden karanlıkta sesi duyuldu Aelita'nın:

"Dikkat!"

Aynı anda da yerde, sular içinde dar ve yüksek bir eski köprü kemeri belirdi. Los köprü kemerinin ayaklarının altında nasıl titreştiğini hissediyordu, ama bakışları yalnızca önünde uçarcasına ilerleyen kara pelerindeydi.

Ortalık daha da aydınlandı. Başlarının üzerinde kristaller ışıyordu. Mağara kısa, taş sütunlarla son buldu; bunların gerisindeyse, yalçın dağlar arasına yapılmış, akşam güneşi altında ışıltılar saçan Liziazira göletinin yer aldığı çok geniş bir dağ panoraması açılıyordu.

Mağaradaki taş sütunların önünde, üzeri pas rengi yosunlarla kaplı, ucu dik bir uçuruma açılan geniş bir teras yer alıyordu. Mağara ağzından yukarı doğru, bu mağara yerleşimini dağın üstüne bağlayan belli belirsiz basamaklar ve keçi yolları uzanıyordu. Terasın tam ortasında yarı yarıya toprağa gömülmüş, üzeri yosunlarla kaplı Kutsal Eşik bulunuyordu. Bu, som altından yapılmış, çok büyük bir lahitti. Dört yüzünde kuş ve değişik yabanıl hayvan kabartmaları görülüyordu; üst tarafındaysa, bir elini başının altına sokmuş, öbür elini göğsünün üzerine uzattığı bir ullaya bastırmış uyuyan bir Marslı betimlenmişti. Bu tuhaf anıtı, çoğu yıkılmış taş sütun kalıntıları çevreliyordu.

Aelita, Eşik önünde diz çöktü ve Uyuyan Marslı'yı yüreğinden öptü. Ayağa kalktığında yüzü pek tatlı, dalgın, düşünceliydi. İha da Uyuyan Marslı'nın ayak ucunda diz

çöktü, her iki kolunu açarak ona sarıldı, yüzünü gövdesine bastırdı.

Mağara ağzının sol yanındaki kayalıklarda, çoğu silinmiş duvar yazıları arasında üçgen biçiminde küçük bir altın kapı vardı. Los, üzerindeki yosunları kazıyarak kapıyı güçlükle açabildi. Kutsal Eşik koruyucusunun yaşam alanı olan karanlık bir mağaraydı burası. İçeride kayalar oyulmuş sıralar, bir ocak, bir de loca gibi bir çukurluk vardı. Taşıdıkları sepetleri buraya bıraktılar. İha, yere bir örtü serdi, üzerine de Aelita için bir döşek hazırladı; mağara tavanından sarkan kandile yağ doldurdu, kandili yaktı. Pilot çocuk, kanatlı kayığa göz kulak olmak için yukarı çıktı.

Aelita'yla Los terasa çıkıp uçurum kıyısına oturdular. Güneş, yalçın dağ doruklarının gerisinde yavaş yavaş batıyordu. Dağların uzun, kara gölgeleri engebeli yerlerde kırıla kırıla aşağıdaki vadiyi boylu boyunca kaplamıştı. İnsanın içine kasvet salan bu vahşi, ıssız vadide ve onu çevreleyen yalçın dağlarda bir zamanlar eski Aollar gizlenmişlerdi.

— Bir zamanlar bu dağlar yemyeşildi, –dedi Aelita, – buralarda büyük haşi sürüleri otlanır, koyaklarda, boğazlarda çavlanlar gürülderdi. Tuma, ölüyor. Binlerce yıllık döngünün, çemberin ucu kapanıyor. Belki de biz, en sonuncu Marslılarız. Biz de gittiğimizde Tuma bomboş, kimsesiz kalacak. Öğretmenim böyle söylüyor.

Aelita sustu. Güneş, hemen karşılarında, ejder sırtını andıran sarp kayalıkların gerisinde batıyordu. Batan günün kan kırmızısı ışıkları yükseklerden leylaki karanlığın üzerine serpiliyordu.

— Ama kalbim bana bambaşka şeyler söylüyor, –diye sürdürdü Aelita; kalkıp uçurum boyunca yürümeye başladı, bir yandan da kuru dallar üzerinden kaldırdığı yosunları pelerininin eteğinde topluyordu. Sonra Los'un yanına döndü, yosunları ve kuru dalları güzelce dizdi, mağaradan kandili

getirdi, diz çöküp kandilin aleviyle yosunları tutuşturdu; çok geçmeden canlı, çatır çatır yanan bir ateş ortaya çıktı.

Aelita o zaman pelerinin altından küçücük bir ulla çıkardı; yere oturdu, bir dizini yukarı dikip buraya dirseğini dayayarak ullanın tellerine dokundu. Arıların kanat seslerini andırır tatlı bir tınlama duyuldu. Aelita başını kaldırıp gecenin karanlığını delen yıldız ışıltılarına baktı, sonra usulcacık bir şarkıya başladı; sesi, hüzünlüydü:

Kuru ot, kırık dal, kurumuş hayvan tersi topla
Sen ey kadın, iki canlı varlık, vur taşı demire
Kıvılcım çıkar, ateşi harla
Otur başına, uzat ellerini alevlere.
Dans eden alevlerin öte yanında oturan, kocan.
Yıldızlara doğru yükselen dumanların gerisinden
Gözleri karanlıkta senin karnına dikilmiş, ruhunun derinlerine.
Bu gözler yıldızlardan daha parlak, ateşten daha sıcak
Ve daha korkusuz, ça'nın fosfor yeşili gözlerinden.
Unutma: sönmüş bir kömüre dönüşecek güneş,
Yıldızlar peşpeşe gökten düşecek,
Kötü yürekli Taltstetl bile dünya üzerinde yanmaz olacak.
Ama sen, kadın, ölümsüzlük ateşinin başında oturacaksın, ateşe uzanmış ellerin
Ve sesini dinleyeceksin, karnının karanlığında hayata gözlerini açmayı bekleyenin.

Ateş sönmek üzereydi. Ullayı dizlerinin üzerine bırakan Aelita'nın bakışları, kızıltıları yüzüne vuran korlara dalıp gitmişti.

— Eski bir geleneğimizdir bizim, –dedi birden, canlı, tutkulu bir sesle, – bir kadın bir erkeğe ulla çaldı mı, onun karısı olur.

Los Gusev'in Yardımına Gidiyor

Los, gecenin ilerlemiş bir saatinde Tuskub'un sarayının bahçesinde uçan kayığından indi. Gusev'le birlikte kaldıkları konuk evinin pencereleri karanlıktı; demek Gusev henüz dönmemişti. Eğimli duvarlar yıldız ışıklarıyla yıkanıyor, mavimsi yıldız çakıntıları, karanlık cam yüzeylerine donukça yansıyordu. Çatının testere dişini andırır çıkıntılarından birinin gerisinde tuhaf, sivri bir gölge belirdi. Los dikkat kesildi: Ne olabilirdi bu? Pilot çocuk çatıdan eğilerek:

— Buradan uzak durun, –diye uyardı onu.

Los, Mauser'ini kılıfından çıkardı. Burnundan derin derin soludu, serin havayı içine çekti. Uçurum kıyısında yanan ateş... yanan kuru dallarla yosunların kokusu... Aelita'nın yabanıllaşmış, kor gibi yanan gözleri geldi aklına. "Dönecek misin?" diye sormuştu. Ayakta duruyordu ateşin başında. "Görevini yerine getir, dövüş, kazan, ama unutma: Bütün bunlar birer düşten... gölgeden başka bir şey değil... Sen, burada, ateşin başında sağsın... burada ölmezsin. Unutma: dönmelisin... döneceksin." Sonra ona iyice yaklaşmıştı. Gözleri, yıldız tozlarıyla dolu dipsiz bir gece gibiydi: "Geri dön... Bana geri dön, Göklerin Oğlu!"

Pırıldayıp sönen bir anlık bir ışıltı gibiydi bu anı. Tabanca kılıfının çıtçıtını açtığı bir saniyelik süre içinde canlanmıştı zihninde. Çatıdaki tuhaf gölgeye bakarken Los, kaslarının

neredeyse acı verecek şekilde gerildiğini, kanının ısınarak yüreğine doğru hücum ettiğini, nabzının "kavga, kavga" diye attığını duyumsadı.

Hafif, uzun birkaç sıçrayışla Los eve ulaştı. Durup çevreyi dinledi, yan duvar boyunca yavaşça ilerledi, köşeye varınca öbür yana göz attı.

Evin karanlık girişinin önündeki merdivenlerde yan yatmış, parçalanmış bir kanatlı gemi duruyordu. Kanatlarından biri çatıyı geçmiş, yıldızlara doğru uzanıyordu... Los evin önündeki çayırlığa atılmış iki çuval gördü, sonra üçüncü bir çuvalı, derken dördüncüyü gördü. Cesetlerdi bunlar. Ev, karanlık, sessizdi.

"Gusev de bunların arasında mı?" düşüncesi geçti aklından.

Gizlenmeyi falan unutarak telaşla cesetlere doğru koştu.

Hayır. Hepsi Marslıydı. Biri, yüzüstü merdivenlerde yatıyordu. Bir başkası kanatlı gemi enkazı arasındaydı. Besbelli, evden açılan ateşle ölmüştü hepsi.

Los, koşarak evin önündeki merdivenleri çıktı. Kapı, aralıktı. Eve girdi.

— Aleksey İvanoviç! –diye seslendi.

Yanıt yoktu. Elektrik düğmesini çevirdi, bütün ev ışıl ışıl oldu. "Ne düşüncesizlik!" diye geçirdi aklından, ama bunu hemen unuttu. Kemerli koridordan geçerken siyah, yapışkan bir su birikintisinde ayağı kaydı.

— Aleksey İvanoviç!? –diye seslendi yeniden.

Kulak kabarttı. Sessizlik.

Yürümeye devam etti, puslu camlarla dolu küçük salona girdi, bir koltuğa oturdu, çenesini kaşıdı: "Gusev'i burada mı beklesem... yoksa bir kanatlı kayığa atlayıp yardımına mı koşsam? Ama nerede olduğunu bilmiyorum? Peki, şu kapıda duran gemi enkazı neyin nesi? Kime ait? Öte yandan bahçedeki ölüler de pek askere benzemiyordu... daha çok işçi gibiydiler. Kimler arasında geçti buradaki çatışma?

Gusev..? Tuskub'un adamları...? Ne olursa olsun, hiç zaman yitirmeden harekete geçmem gerekiyor."

Kumanda tablosuna uzandı, çalıştırma düğmesine basıp ekranı aydınlattı, Yüksek Kurul'un önündeki meydana bağlandı. Daha düğmeye dokunduğu anda ekrandan görüntüler fışkırdı: alevlerin kızıl ışıltıları, dumanlar, patlama sesleri, kıvılcımlar, yüzü gözü kan içinde, kollarını iki yana açmış insanlar...

Los düğmeye basıp ekranı kapattı.

"Aleksey İvanoviç'in bu karmaşa içinde kendisini nerede bulabileceğimi belirten bir işaret bırakmamış olması mümkün değil."

Ellerini arkasına bağlayıp alçak tavanlı, küçük salonda ileri geri dolaşmaya başladı. Birden ürperdi, durdu, hızla geri döndü, Mauser'inin emniyetini açtı. Aralık odanın yarı açık kapısında, yer hizasında bir baş gördü; kırmızı saçlar, kırmızı, buruşuk bir yüz.

Hemen kapıya atıldı. Kemerli koridorda, duvar dibindeki kan birikintisinin içinde bir Marslı yatıyordu. Los, Marslıyı kollarına alıp içeri taşıdı, bir koltuğa koydu. Karnı parçalanan Marslı, dudaklarını yalayıp duyulur duyulmaz bir sesle şunları mırıldandı:

— Çabuk ol... Hepimizi kırıyorlar... Göklerin Oğlu, kurtar bizi... Elimi aç...

Los, can çekişmekte olan Marslının sımsıkı kapalı parmaklarını açtığında avucunda bir pusula bulunduğunu gördü. Epey karışık şeylerdi pusulada yazılı olanlar: "İçinde yedi işçiyle bir gemi gönderiyorum sizin için... çocukların hepsi güvenilir... Ben Yüksek Kurul binasını abluka altına aldım. Geminizle bizim hemen yanımızdaki alana inin. Hani, kuleli alan... Gusev."

Los burada neler olduğunu sormak için yaralıya doğru eğildi, ama Marslı oturduğu koltukta sarsılıyor, hırıltılar çı-

karıyor, boğulur gibi, güçlükle soluyordu. Los onun başını sıkıca tutup göğsüne bastırınca Marslının hırıldaması kesildi. Bir an gözlerini belerterek Göklerin Oğlu'na baktı... yüzündeki dehşet ifadesinin yerini esenlik, mutluluk ifadesi almıştı. "Kurtar..." diye mırıldandı güçlükle. Gözleri donuklaştı, ağzı çarpıldı.

Los, ceketinin düğmelerini iliklediı, boynuna atkısını doladı; ön kapıya doğru yürüdü. Ama daha kapıyı açtığı anda hemen ağızdaki gemi kalıntıları arasından mavi alevler fışkırdı, çatırtılar duyuldu. Bir kurşun Los'un miğferini sıyırıp geçti.

Los dişlerini sıktı, iki büklüm olup hızla merdivenlere, gemi kalıntısına doğru atıldı; omzuyla amansızca yüklenerek –bu sırada kaslarından yükselen çıtırtıları duydu–gemiyi boylu boyunca, onu siper edinerek kendisine pusu kuran Marslıların üzerine devirdi.

Parçalanan ağaç ve metal seslerine Marslıların kuş cıvıltılarını andırır çığlıkları karıştı; geminin muazzam yelken direği havada birkaç kez gidip geldikten sonra büyük bir gürültüyle kalıntılar arasında sürünüp duran Marslıların üzerine devrildi. Yine de bu hengâmeden kurtulan birkaç kişi olmuştu. Los, sisle kaplı çimenlikte zikzaklar çizerek kaçışan gölgelerin ardından koşup Mauserini ateşledi: Silahtan yükselen ses dehşet vericiydi. En yakınındaki Marslı yüzüstü yere kapaklandı. Bir başkası, silahını fırlatarak yere çöktü, elleriyle yüzünü kapadı.

Los, gümüşsü ceketinin yakalarından tutup adamı bir köpek yavrusu gibi havalandırdı. Bu, bir askerdi.

— Sizi buraya Tuskub mu gönderdi? –diye sordu, Los.

— Evet, Göklerin Oğlu.

— Seni öldüreceğim.

— Ne istiyorsan yap, Göklerin Oğlu.

— Buraya geldiğiniz gemi nerede?

Göklerin Oğlu'nun tek elinde havada asılı duran Marslının dehşetten irileşmiş gözleri, ötede ağaçlar arasına gizlenmiş küçük, askeri kayığı gösterdi.

Los, kayığa atladı. Marslı asker pilot koltuğuna oturdu. Pervaneler inledi, kayık havalandı. Akşam rüzgârı tam karşıdan esiyor, göğün dipsiz derinliklerinde muazzam büyüklükte, yabanıl yıldızlar ışıyordu.

Gusev'in Yaptıkları

Sabah saat onda Gusev Tuskub'un Soatsera'daki sarayından havalandığında kayığında, bir hava haritası, çeşitli silahlar, yiyecek-içecek ve daha Petersburg'dayken Los'tan gizli olarak uzay gemilerine gizlediği altı el bombası bulunuyordu.

Öğle üzeri Gusev kayıktan Soatsera'nın aşağılarına baktığında bütün ana caddelerin bomboş olduğunu, Mühendisler Yüksek Kurulu önünde bulunan yıldız biçimindeki büyük alanınsa, askeri gemiler ve iç içe üç yarım ay biçiminde dizilmiş askerlerle dolu olduğunu gördü.

Alçalmaya başladı. Ve işte onu fark ettiler. Alandan altı kanatlı, ışıl ışıl parlayan bir askeri gemi havalandı ve güneş ışınları altında titreyişi andıran kamaşmalarla dikine yükselmeye başladı. Güvertesinde gümüş ışıltılı giysileri olan figürler seçiliyordu. Gusev, geminin üzerinde tam bir daire çizerken, torbadan dikkatle el bombalarını çıkardı.

Bu sırada askeri gemide renkli tekerler dönmeye, ana direkte bulunan kafes biçimindeki anten tellerinden çıtırtılar yükselmeye başladı.

Gusev kayığından eğilip yumruk sallayarak aşağıdakilere gözdağı verdi. Gemiden cılız bir çığlık duyuldu, gümüşsü giysili askerler ellerindeki kısa namlulu silahları yukarı doğrulttular. Havada sarı dumanlar görüldü, kurşun vızıltıları duyuldu; Gusev'in kayığının bordasından küçük bir parça koptu.

Ağız dolusu bir küfür savurdu Gusev aşağıdakilere. Levyeyi çekti, son hızla gemiye doğru alçalmaya başladı. Gemiye iyice yaklaştığında el bombalarını aşağı bırakıverdi. Müthiş bir patlama oldu, Gusev levyeyi itip rotasını yeniden yukarı çevirirken toz duman içinde kalan geminin çatısının çöktüğünü, sağa sola yalpaladığını, en sonunda da tümüyle parçalandığını gördü.

Böyle başladı her şey.

Gusev kent üzerinde uçarken daha önce ekranda gördüğü alanları, hükümet binalarını, silah depolarını, işçi mahallelerini tanımakta hiç zorluk çekmedi. Uzun fabrika duvarları boyunca binlerce Marslı işçi tedirgin olmuş karınca sürüleri gibi heyecanla bir şeyler konuşuyor, bağrışıyorlardı. Gusev alçalmaya başlayınca kalabalık sağa sola kaçıştı, Gusev de ortaya çıkan boşluğa indi. Dişlerini öfkeyle sıkmıştı.

Marslılar onu hemen tanıdılar. Binlerce el onu selamlamak için havaya kalktı, hep birden gırtlaklarını yırtarcasına haykırdılar: "Magatsitl! Magatsitl!" Yaklaşmak için ürkekçe birkaç adım atanlar oldu. Gusev onların turp gibi kıpkırmızı dazlak kafalarına, heyecandan titreyen yüzlerine baktı; gözleri yaşlı, bakışları kaygılıydı. Gusev'in çok iyi bildiği insanlardı hepsi: işçiler, yoksullar, ayaktakımı denilen garibanlar.

Gusev kayığından indi, çuvalını omuzuna attı, kolunu havada genişçe sallayarak:

— Selam, yoldaşlar! –diye seslendi. –Derin bir sessizlik oldu. Bu cılız, çelimsiz insanlara Gusev dev gibi görünüyordu. – Çene çalmak için mi toplandınız burada yoldaşlar, yoksa savaşmak için mi? Çene çalmaksa niyetiniz bana müsaade, buna hiç vaktim yok.

Kalabalık hep birden derin bir göğüs geçirdi. Birkaç Marslı umutsuzca haykırınca kalabalık da onlara katıldı:

— Kurtar bizi, kurtar bizi, kurtar Göklerin Oğlu!

— Demek savaşmak istiyorsunuz? –dedi Gusev, sesi hırıldadığı için gırtlağını temizleyerek ekledi: – Savaş başladı, yoldaşlar. Demin bana bir askeri gemi saldırdı. Ama ben

onu hak ettiği yere, cehenneme yolladım. Hemen silahlanın ve beni izleyin!

Gor, kalabalığı dirsekleyerek öne çıktı (Gusev onu hemen tanıdı). Rengi kül gibiydi, dudakları heyecandan titriyordu. Elini Gusev'in göğsüne yapıştırdı:

— Ağzınızdan çıkanı kulağınız duyuyor mu sizin? Ne yapmamızı istiyorsunuz bizden? Hepimizi yok ederler. Tek silahımız yok bizim. Başka bir mücadele yolu bulmamız gerek...

Gusev onun elini göğsünden uzaklaştırdı:

— En büyük silah, kararlılıktır. Ve iktidar, onu ele geçirmeye kararlı olanındır. Ben Dünya'dan buraya sizlerle çene çalmak için gelmedim... Size kararlılığı, eyleme geçmeyi öğretmek için aşıp geldim bunca yolu. Hepiniz küflenmişsiniz Marslı yoldaşlar. Ölmekten korkmayanlar, ardıma düşsün! Silah depolarınız nerede sizin? Buradan doğruca silah depolarına gidiyoruz! Silahlanmak isteyen beni izlesin!

— Ay-yay! –diye çığlıklar kopardı Marslılar.

Bir kargaşa başladı. Gor, müthiş bir şaşkınlıkla önce kollarını iki yana açtı, sonra umutsuzluk içinde elleriyle yüzünü kapadı.

Ayaklanma böyle başladı. Önder bulundu. Başlar döndü. Olanaksız, olanaklı göründü. Ayaklanmayı ilmik ilmik örerek, yavaş yavaş, ama büyük bir disiplinle hazırlayan, hatta daha bir gün önce bile şaşıran, ürken, kararsızlık geçiren Gor, birden daldığı derin uykudan uyanıvermişti. Yaptığı birbirinden ateşli on iki konuşma, puslu aynalar aracılığıyla işçi mahallelerinde yayınlandı. Kırk bin Marslı işçi, silah depolarının yolunu tuttu. Gusev, ayaklanmacıları küçük gruplara böldü ve onları değişik yapılara, anıtlara, ağaç altlarına mevzilendirdi. Hükümetin kentte olan biten her şeyi izlediği denetleme ekranlarının karşısına kadın ve çocukları yerleştirdi ve onlardan Tuskub'a öyle ağız dolusu değil de cansız, gevşek, uyuşukça sövmelerini istedi. Bu çok eski Asya hilesi, bir süreliğine de olsa hükümeti şaşırtarak dikkatini asıl konudan uzaklaştıracaktı.

Gusev'i korkutan, savaş gemilerinin yapacakları bir hava saldırısıydı. Hükümetin dikkatini bir süreliğine de olsa dağıtabilmek için, beş bin silahsız Marslıyı kent merkezine yolladı. Bunlar burada gösteri yapacak, sıcak giysiler, bir lokma ekmek ve havra isteyeceklerdi. Şöyle uyardı onları Gusev:

— Demedi demeyin: Hiçbiriniz sağ dönemeyeceksiniz oradan! Bunu aklınıza çivi gibi çakın. Şimdi doğru görev yerinize!

Beş bin Marslı hep bir ağızdan "Ay-yay!" diye haykırdı. Sonra hep birden kocaman şemsiyeler açtılar; şemsiyelerin üzerinde değişik sloganlar yazılıydı. Ve çok eski, yasaklanmış bir ezgiyi mırıldanarak hep birlikte ölüme doğru yürüdüler.

Cam tavanlar altında
Demir kemerler altında
Şu çömlekteki havradan
Nefis kokular yükseliyor.
Mutluyuz, çok mutluyuz!
Hele şu çömleği bir uzatın bize!
Ay-yay! Dönmeyeceğiz hiçbirimiz
Maden ocaklarına, taş ocaklarına
Dönmeyeceğiz bir daha
O korkunç ölüm koridorlarına.
Dönmeyeceğiz, makinelere, makinelere!
Yaşamak istiyoruz. Ay-yay! Yaşamak!
Hele şu çömleği bir uzatın bize!

Beş bin silahsız Marslı, dudaklarında bu ölümcül ezgi, kocaman şemsiyelerini fırıl fırıl döndürerek, kent merkezinin dar sokaklarında gözden kayboldu.

Kentin eski kesiminde, dört köşe, küçük, alçak bir yapı olan silah ve teçhizat deposu küçük bir askeri birlik tarafından korunuyordu. Deponun karşısındaki alanda, pirinç

bir kapının önünde yarım ay biçiminde dizilen nöbetçilerin hemen gerisinde, Gusev'in bir benzerini daha önce terk edilmiş bir evde gördüğü spiral tellerden, disklerden ve kürelerden oluşmuş iki tuhaf makine yer alıyordu. Bu arada ara sokaklardan küçük gruplar halinde çıkıp gelen isyancılar silah deposunun çevresini sarmışlardı. Kale gibi sağlam, kunt duvarları vardı deponun.

Köşelere, ağaçların ardına gizlene gizlene yaptığı gözlemler sonucunda silah deposunu ele geçirmenin en iyi yolunun binaya tam cepheden, giriş kapılarından saldırmak olduğu sonucuna varan Gusev, adamlarına, giriş yolundaki pirinç kapı kanatlarından birini sökmelerini ve üzerine bir halat bağlamalarını söyledi. Bu sırada orada toplanmış isyancılar çıkarabildikleri en korkunç sesle hep birden "Ay-yay!" diye haykırarak hareketlenecek ve çığ gibi olay yerine doğru akacaklardı.

Depoyu koruyan askerler çevrede artan kalabalığı sessizce izliyor, ama bir yandan da arkalarında bulunan ve spiral telleri arasından çıtırtılarla mor kıvılcımlar yayan iki tuhaf makineyi hafif hafif öne sürüyorlardı. Usul bir ıslıkla ve göz ucuyla askerlerdeki hareketlenmeyi gösteren isyancılar kaygılı bir yüzle Gusev'i uyardılar: "Dikkatli ol, Göklerin Oğlu!"

Artık tek bir an bile yitiremezlerdi.

Gusev bacaklarını genişçe açıp halata asıldı ve sıkı bir yekinmeyle pirinç kapı kanadını yerinden kaldırdı; ağır olmasına ağırdı kapı, ama Gusev'in taşıyamayacağı kadar değil. Sonra da duvarları siper alarak alanın ucuna kadar ilerledi; bulunduğu yerle silah deposunun arası iki adımlık yoldu. Fısıltıyla "Hazır olun!" dedi adamlarına; eliyle yüzünden akan teri sildi: "Şimdi tam kanın tepeme sıçramasının zamanı!" diye geçirdi içinden, sonra pirinç kapı kanadını kalkan gibi önüne tutarak insan sesine benzemeyen bir sesle kudurmuşçasına haykırdı:

— Gelin ulan... Topunuz birden gelin..!

Ve üzerindeki ağır kapıyla alanda dizili duran askerlerin üzerine doğru koşmaya başladı. Birkaç el cılız silah sesi duyuldu, birkaç mermi kapıdan sekti. Gusev sendeler gibi oldu. Bu onun öfkesini daha da artırdı ve ağza alınmayacak küfürler haykırarak çok daha kıvrak, esnek hareketlerle koşmaya başladı. O arada evlerden, sokaklardan, ağaç aralarından, dört bir yandan ortaya çıkıveren sayısız Marslı incecik seslerle haykırarak Gusev'in çevresini sarmıştı. Birden kulakları sağır eden bir patlama sesi duyuldu. Ama bir çığ gibi ileri atılan yığınlar, alandaki askerleri de, onların o ürkütücü, tuhaf makinelerini de ezip geçti.

Gusev, hep öyle küfürler savurarak cephaneliğe dek geldi ve omzundaki ağır pirinç kapının köşesini var gücüyle cephanelik kapısının kilitlerine vurdu. Kapılar çatırdayarak yıkıldı. Gusev kanatlı askeri gemilerin durduğu kare avluya daldı.

Silah deposu ele geçirilmişti. Kırk bin Marslı silahlandırıldı. Gusev ekranlı telefonla Yüksek Kurul'a bağlanarak Tuskub'un teslim olmasını istedi.

Hükümetin buna yanıtı silah deposu üzerine bir hava filosu göndermek oldu. Gusev hemen kendi savaş gemilerini havalandırıp onları karşılamaya çıktı. Hükümet gemileri kaçmaya başladıysa da isyancı gemicileri onları kovaladı, çember içine aldı ve eski Soatsera'nın yıkıntıları üzerinde hepsini yok etti. Gözleri kapalı sürekli gülümseyen, kemiksi pullarla kaplı miğferinde batan günün son ışıklarının oynaştığı dev Magatsitl heykelinin ayakları dibine gökten paramparça olmuş gemiler yağdı.

Gökyüzünün denetimi artık isyancılardaydı. Hükümet, Meclis binası çevresine polis birlikleri yığdı, Meclisin çatısına, yuvarlak yıldırım denilebilecek ateş topları fırlatan makineler yerleştirdi. İsyancıların filosundaki gemilerden bazıları bu ateş toplarıyla havadayken yok edildiler.

Gece yarısına doğru Gusev Meclis binasının bulunduğu alanı kuşattı ve buradan yıldız kolları biçiminde ayrılan bütün yollara barikatlar kurdu. "Sizi kırmızı kafalı şeytanlar, devrim nasıl yapılır öğreteceğim size!" diyordu, Marslı isyancılara kaldırım taşlarının, ağaçların, kapıların yerlerinden nasıl sökületeceğini, fanilaların nasıl kumla doldurulacağını ve bütün bunlarla nasıl barikat kurulacağını gösterirken.

İsyancılar, Meclis binasının karşısına cephanelikten ele geçirdikleri iki makine yerleştirerek hükümet birliklerini gülle yağmuruna tuttuysa da, hükümet, hemen elektrik yüklemesiyle bütün meydanda büyük bir manyetik alan örtüsü yaratarak bunu engelledi.

Bunun üzerine Gusev o günün sonuncu ama en kısa ve en anlamlı konuşmasını yapmak üzere barikat üzerine çıktı ve birbiri ardınca üç el bombası fırlattı. Bombaların etkisi anlatılır gibi değildi: Art arda üç alev sütunu yükseldi göğe; taşlar, askerler, makine parçaları havaya uçtu; tozdan ve geniz yakan bir dumandan meydanda göz gözü görmez oldu. Marslılar ulurcasına çığlıklarla hep birden saldırıya geçtiler (Los'un, Tuskub'un sarayında puslu ekrana bakarken bir an için gözüne ilişen sahneydi bu).

Hükümet, yarattığı manyetik alana son verdi, her iki tarafın birbirine yolladığı ateş toplarının dansına ve masmavi alevlerin bir ırmak gibi iki taraf arasında akışına tanık oldu meydanı dolduranlar. Bu silahların patlamalarının yarattığı gümbürtüden, piramit biçimli, asık yüzlü evler zangır zangır sallandılar.

Çarpışma fazla uzun sürmedi. Gusev, en seçme askerlerden oluşan birliğinin başında, meydanı kaplayan cesetler üzerinden atlaya atlaya Yüksek Kurul'a girdi, ancak Kurul bomboştu; Tuskub ve bütün mühendisler kaçmışlardı.

Olaylar Şekil Değiştiriyor

İsyancı birlikleri, kentte Gor'un tek tek belirlediği bütün stratejik noktaları ele geçirdiler. Gece havanın birden soğumasıyla nöbet yerlerindeki Marslılar çok zor durumda kaldılar. Gusev, açık ateşler yakıp ısınmalarını emretti nöbetçilere. Bu, herkese inanılmaz geldi: Çünkü bin yıldır kentte hiç ateş yakılmamıştı ve dans eden alevlerden Mars'ın yalnız çok eski şarkılarında söz ediliyordu.

Yüksek Kurul önünde Gusev barikatlarda kullandıkları mobilya kalıntılarını tutuşturarak ilk açık ateşi kendi elleriyle yaktı. Ateşin çevresinde halka oluşturan Marslılar usul usul "ulla, ulla" diye sızlandılar. Bu ilk ateşi, bütün alanlarda yakılan öbür ateşler izledi. Evlerin eğik duvarlarında gölgeler oynaştı, camlarda kızıl ışıklar titreşti.

Camların gerisinde beliren mavimsi yüzler, yalnızca söylencelerden bildikleri ateşe ve yırtık pırtık giysiler içindeki isyancıların yorgun, bitkin yüzlerine kaygıyla, kederle baktılar. O gece evlerin hemen hepsi boşaldı, herkes alanlara indi.

Kente sessizlik hâkimdi. Yalnızca yanan açık ateşlerden yükselen çatırtılarla, arada bir ateşlenen silahlardan yükselen inlemeyi andırır vızıltılar duyuluyordu: sanki binlerce yıl öncesinin o kahırlı, eziyetli yolculuğunu yeniden yaşıyordu Marslılar. Yolların, alanların, alanlarda yanan ateşlerin üzerindeki pöstekiyi andırır tüyler içindeki yıldızlar bile fark-

lıydılar bu gece: Ateş başında oturanlar istemsizce başlarını yukarı kaldırıp bu çoktan unuttukları ama şimdi biçimleri zihinlerinde yeniden canlanan ışıltılara yöneltiyorlardı bakışlarını.

Kanatlı bir eyere atlayan Gusev, isyancı birliklerinin mevzilerini denetlemeye çıktı. Yıldızların göz kırptığı karanlık gökyüzünden indiği meydanı adımlarken, dev gölgesi ona eşlik ediyordu. Üzerinde yürümekte olduğu taş kaplı meydanın bağrından çıkmış dev bir taş yontuyu andırıyordu ve bu anda Gusev gerçekten de Göklerin Oğlu gibiydi. Bir kör inancın dehşetini yaşayan Marslılar durmadan "Magatsitl... Magatsitl" diye mırıldanıyorlardı. Onu ilk kez gören pek çok Marslı ona dokunmak için ayaklarının dibinde sürünürken, kimileri de gözyaşı döküyor, çocuklarınkine benzer incecik sesleriyle sayıklar gibi "Biz artık ölmeyiz... Mutluluğu tattık, bundan böyle hep mutlu olacağız... Göklerin Oğlu bize hayatı getirdi," diye mırıldanıyorlardı.

Toz toprak içindeki tek tip giysilerin örttüğü cılız bedenler, sarkık derileri kat kat olmuş kırışık yüzler, sivri burunlar, yüzyıllar boyunca maden ocaklarının alacakaranlığında dönen vagon tekerlekleri dışında bir şey görmemiş hüzün dolu gözler, dokunsan kırılacak hissi veren, sevinç, coşku, cesaret jestlerine hiç alışkın olmayan küçücük eller... Bütün bu yüzler, gözler, eller yığını, meydanda yanan büyük ateşin aydınlığında ve fışkıran kıvılcımlar eşliğinde Göklerin Oğlu'na doğru uzanıyordu.

— Harikasınız çocuklar! –diyordu Gusev, onlara. – Ama böyle ürkek durmayın! Daha neşeli, daha coşkulu olmalısınız! Suçsuz günahsız kıyamete kadar acı çekecek değildiniz ya! Böyle ürkek, çekingen durmayın. Zaferi kazandığımızda güzel bir hayatınız olacak.

Gece geç saatlerde Gusev, kurul binasına döndü: Çok üşümüştü ve karnı da açtı. Altın kemerli salonda, yerde, hafif horlayarak yirmi kadar ağır silahlı Marslı isyancı uyuyor-

du. Ayna kaplı yerler çiğnenip tükürülmüş havrayla doluydu. Gor, salonun ortasında, bir yığın cephanenin arasında oturmuş, küçük bir elektrik fenerinin ışığında bir şeyler yazıyordu. Masanın üstü, oraya gelişigüzel atılmış açık konserve kutuları, şişeler, ekmek kırıntılarıyla doluydu.

Gusev, masanın bir köşesine oturup yemek yedi; orada eline geçen her şeyi doymazca ağzına tıkıştırıyor, şişelerden yudumluyor, ellerini pantolonuna siliyor, geğiriyor, soğuk aldığı için kısılmış bas sesiyle:

— Durum berbat! –diyordu.

Gor kan çanağına dönmüş gözlerini kaldırıp ona baktı, Gusev'in başına bağladığı kanlanmış bez parçasını, yemekleri çiğneyen güçlü çene kemiklerini, uçları sivriltilmiş bıyıklarını ve geniş burun deliklerini inceledi.

— Düşman nerede? Hangi cehenneme kayboldu bu hükümet birlikleri? –diye söyleniyordu Gusev. – Üç yüz kadar hükümet askeri var meydanda. Oysa sayıları on beş binden az olmamalı. Yer yarıldı içine girdiler sanki. Bu denli güzel gizlenebilmeleri imkânsız. İğne mi bu adamlar! Nereye, nasıl kaybolduklarını bilmek isterdim? Pis bir durum. Geçen her dakika düşmanın cephe gerimize sarkması ihtimalini artırıyor.

— Tuskub, hükümet, ellerinde kalan askerler ve halkın bir kesimi kent altındaki Kraliçe Magr labirentlerine girdiler, –dedi Gor.

Gusev fırlayıp kalktı masadan:

— Bunu niye daha önce söylemedin?

— Tuskub'un peşinden gitmenin hiçbir yararı yok. Otur ve yemeğini ye Göklerin Oğlu. –Gor, yüzünü buruşturarak giysilerinin iç cebinden biber gibi kırmızı renkli bir kuru havra paketi çıkardı, aldığı bir parçayı havrayı ağzına attı ve ağır ağır çiğnemeye başladı. Gözleri nemlendi, karardı, yüzündeki kırışıklar kayboldu. – Birkaç bin yıl önce büyük binalar yapamıyorduk, elektriği bilmediğimiz için yaptığımız

binaların ısıtılmasında büyük sorun yaşıyorduk. Dondurucu kış soğuklarında halk Mars yüzeyinin altına, toprağın derinlerine iniyordu. Yer altına muazzam bir mağaralar, sütunlu salonlar, koridorlar, tüneller sistemi kurduk ve buraları gezegenimizin toprak altındaki iç sıcaklığıyla ısıttık. Yanardağ ağızlarında sıcaklık o kadar yüksekti ki, bu ısıyı buhar elde etmek için kullandık. Bazı adalarımızda o zamandan kalma buhar türbinleri kör topal çalışmaya devam eder. Yer altı kentlerini birleştiren tüneller, hemen hemen tüm gezegenin altını dolanır. Tuskub'u bu akıl almaz labirent içinde aramanın bir anlamı yok. Bir zamanlar bütün Mars'a egemen olan, "İki Dünyanın Hükümdarı" Kraliçe Magr Labirenti'nin planlarını, gizli geçitlerini bilen tek kişi Tuskub. Soatsera'nın altında, 500'den fazla yaşayan, binden fazlası da terkedilmiş, ölü kenti birbirine bağlayan tünel ağı vardır. Yer altı, silah depolarıyla, cephaneliklerle, hava gemilerinin bağlı olduğu alanlarla doludur. Bizim güçlerimiz dağınık, yeterli silah ve cephaneye sahip değiliz. Her şeyden önce ordu, Tuskub'dan yana; büyük çiftlik sahipleri, havra plantasyonları sahipleri ve otuz yıl önceki taş üstünde taş bırakmayan büyük savaştan sonra kentlerdeki bütün evlere el koyan bütün fırsatçı takımı Tuskub'dan yana. Tuskub zekidir ve çok kurnazdır; kendisine karşı direnenlerin son kalıntılarını da yok etmek için bu olayları kendisi başlattı... Her şeyi bilerek yaptı. Ah, Altın Çağ!... Altın Çağ!..

Gor başını iki yana salladı; epey kafayı bulmuş gibiydi. Yanaklarında leylak rengi benekler belirmişti. Havradan epey etkilendiği görülüyordu.

— Tuskub'un bütün hayali Altın Çağ: Altın Çağ'la Mars'taki yaşamın son aşamasını başlatmak istiyor. Yalnızca seçkinlerin, esenlikli bir yaşamı hak edenlerin yaşayacağı bir zaman dilimi olacak bu. Eşitliğin erişilmez olduğu, eşitlikten söz edilemeyecek bir yaşam. Herkesin mutlu olmasını istemek, ancak çılgınların, havrayla kafayı bulmuşların

bir sayıklamasıdır. "Herkes için adalet, hak-hukuk istemek, herkesin eşit olması için çabalamak, uygarlıkla ulaşılan en yüce erişimleri yerle bir eder." Tuskub'un sözü bu. –Gor'un dudaklarında pembemsi bir köpük belirmişti. – Yeniden geriye, eşitsizliğe, adaletsizliğe, hak-hukuk yokluğuna gitmek! Varsın geçmiş yüzyıllar, ihalar gibi üzerimize çullansın. İnsanları köleleştirmek, prangalara vurmak, emekçileri maden tünellerinde çalışan makinalara zincirlemek... Emekçiler yeterince horlandı, aşağılandı; seçkinler de yeterince mutluluğu yaşadılar. Altın Çağ bu! Zifiri karanlık, gıcırdayan dişler... Ve yaşadığı keyfin büyüklüğünden başı dönüp kendinden geçenler... Lanet olsun benim anama ve babama, beni dünyaya getirdikleri için! Lanet olsun ikisine de!

Gusev, ağzındaki sigarayı ezerek ona bir göz attı:

— Valla ne diyeyim, siz burada epey bir rezillik çekmişsiniz...

Gor orada bir tepe oluşturan şarjörlerle fişek yığınlarının üzerine başını eğip, yaşlı, çok yaşı biriymiş gibi uzunca bir süre öylece sessiz, suskun kaldı.

— Haklısın, Göklerin Oğlu. Biz, eski Tuma'ya yerleşenler, hiç bulmaca çözmedik. Bugün ben sizi savaş içinde gördüm. İçinizde bir volkan kaynıyor. Sınırsız düşleriniz, tutkularınız var, korku nedir bilmiyorsunuz. Ve Göklerin Oğlu, günü geldiğinde bulmacayı çözecek olan da sizsiniz. Bizden artık geçmiş... Yaşlıyız biz. İşimiz bitmiş.

Gusev, kemerini bir diş gevşetti:

— Peki, yarın ne yapacağına dair bir fikrin var mı?

— Yarın, aynalı telefondan Tuskub'u bulmak ve onunla karşılıklı atabileceğimiz geri adımlar konusunda görüşmek istiyorum.

— Bak yoldaş, bir saattir olduğu gibi şu anda da saçmalıyorsun, –diye sözünü kesti onun, Gusev. – Yarın yapacağınız şey şu olacak: Bütün Mars'a, iktidarın bize, emekçilere geçtiğini ve herkesin kayıtsız şartsız isyancılara boyun eğmek

zorunda olduğunu bildireceksiniz. Ben de en yiğit gençlerden oluşan bir hava birliğiyle kutba gideceğim ve elektromanyetik enerji istasyonlarını ele geçireceğim. Sonra hemen dünyaya, Moskova'ya bir telgraf yollayıp olabildiğince hızla bize destek birlik göndermelerini isteyeceğim. Buraya gelebilecek bir uzay aracını yapmaları altı ay falan sürebilir, ama Dünya'dan buraya uçuş süresi hepi topu...

...Gusev birden iki yana yalpaladı, sonra sertçe sandalyesine çöktü. Bütün bina sarsıldı. Büyük salonun karanlık kubbe boşluğundan konfeti gibi kâğıt süsler yağdı üzerlerine. Yere kıvrılmış yatan Marslı isyancılar yerlerinden fırlayıp kalktılar. Bütün bina yeni ve çok daha güçlü bir sarsıntıyla bir kez daha yerinden oynadı. Kırılan camların şıngırtıları kapladı ortalığı. Kapılar ardına kadar açılıp şiddetle çarparak kapandı. Gitgide azalan gürültüler kapladı salonu. Binanın önündeki alandan silah sesleri, çığlıklar duyuldu.

Kapılara doğru atılan Marslılar, kapının üzerlerine doğru şiddetle açılmasıyla birbiri ardınca yere düştüler: İçeri Göklerin Oğlu Los daldı. Yüzünü tanımlayabilmek zordu: Zaten iri olan gözleri büsbütün irileşmiş, yuvalarından dışarı uğramıştı; göz yuvaları karanlıktı ve gözlerinden tuhaf bir ışık yayılıyor gibiydi. Marslılar onun önünde gerilediler, sonra diz çöktüler. Los'un ak saçları alnına dökülmüştü.

— Kent kuşatıldı, –dedi Los, kararlı bir sesle, bağırarak, – gökyüzü uçan gemilerle dolu. Tuskub, işçi mahallelerini bombalıyor.

Karşı Saldırı

Los'la Gor, koşarak bina önündeki merdivenlere çıktıkları anda, ikinci patlama gerçekleşti. Kentin kuzeyinden doğru mavimsi bir alev yelpazesi harladı. O yönde göğe yükselen duman ve kül bulutları açık seçik görülebiliyordu. Patlama sesini, kasırgayı andırır bir çevrinti izledi ve bir anda göğün neredeyse yarısı kızıla boyandı.

Askerlerle dolu yıldız biçimindeki alandan bu kez tek bir çığlık yükselmedi. Marslılar sessizce göğün yarısını kaplayan kızıltıya bakıyorlardı. Pek çoğunun evi, ailesi havaya uçmuştu. Kara bir duman burgusu şeklinde göğe doğru ağan karartı, aslında onların umutlarıydı.

Gusev, Los ve Gor'la yaptığı kısa bir toplantıdan sonra hava filosuna savaşa hazırlanması emrini verdi. Bütün hava gemileri silah deposuna diziliydi. Bu dev boyutlu gelin böceklerinden yalnızca beşi meydandaydı. Gusev onları keşif uçuşuna yollayıp da gemiler gökte yükselmeye başlayınca, ufku kaplayan yangının ateşinden kanatları kıpkızıl kesildi.

Silah deposundan, hava savaşıyla ilgili emrin alındığı, birliklerin gemilere bindirilmesine başlandığı haberi iletildi. Aradan epeyce uzun bir süre geçti. Dumanlarla kaplı ufuk kızıla boyandı. Bütün kente uğursuz bir sessizlik çökmüştü. Gusev, sürekli Marslı isyancılardan birini aynalı telefona yolluyor, oradakilerin ellerini çabuk tutmaları, gemilere

asker bindirilmesi işinin hızlandırılması emrini yineliyordu. Kendisi de dev gölgesini bir oraya bir buraya düşürerek meydanda ileri geri dolaşıyor, kısık sesiyle bağırıp çağırıyor, sağda solda düzensiz bir biçimde gezinen askerlerini düzenli sıralar halinde bir araya getirmeye çalışıyordu. Tam merdivenlere geldiğinde birden tehditkâr bir bakışla karşılaştı, bıyıkları bile kendiliğinden dimdik oldu:

— Ellerini çabuk tutmalarını, –dedi Gor, anlaşılmaz, tuhaf bir vurguyla, – söylemeyecek misiniz silah deposundakilere... askerleri gemilere çabuk yüklemelerini?

Gor, telefona gitti ve sonunda silah deposundan beklediklerı yanıtı aldı: Gemilere asker bindirme işi tamamlanmıştı ve havalanmaya başlamışlardı. Gerçekten de az sonra kent üzerindeki göğü kaplayan yoğun kızıltıyla yelkenleri kızıla boyanmışçasına ışıyan dev gelin böceklerinin süzülmekte olduğunu gördüler. Gusev uzun bacaklarını ikiye ayırmış, kafasını havaya dikmiş, büyük bir keyifle, havada turnalarınki gibi V şeklinde bir uçuş çizgisi oluşturarak süzülen gemileri izliyordu. Tam bu sırada, öncekilerden çok daha şiddetli üçüncü bir patlamayla sarsıldı bütün kent.

Gökte süzülen dev gelin böceklerinin seyir yollarına mavimsi alev kılıçları saplandı. Gemiler kendi çevrelerinde dönerek yükseldiler ve gözden kayboldular; artık bulundukları yerde yalnızca kül yağmuru ve duman kümeleri vardı.

Gor göründü merdivenlerde. Başı omuzlarının içine gömülmüştü. Yüzü titriyordu. Ağzı çarpılmış, sarkmıştı. Patlamanın gümbürtüsü dinince:

— Silah deposu havaya uçtu... Filomuz kayıp... –dedi.

Gusev homurdanarak bıyıklarını çiğnedi. Los, sırtını bir sütuna dayayarak başını havaya dikmiş, gökteki yangın kızıltısını izliyordu. Parmak uçlarında Los'un donuklaşmış gözlerinin hizasına dek yükselen Gor:

— Bugün sağ kalanlar sağ kaldıklarına pişman olacaklar, –dedi. – Ama biz miyiz... biz miyiz bunun suçlusu, Göklerin Oğlu?

Los yanıt vermedi. Gusev, yüzünde inatçı bir ifade, kafasını silkeleyip merdivenlerden meydana indi, hemen ardından da havada emirleri uçuşmaya başladı. Bunu, sokakların derinlerinden barikatlara doğru diziler halinde yürüyen Marslıların görüntüsü izledi. Uçan eyeriyle meydan üzerinde dolaşan ve bu sırada kanatlı gölgesi meydanın bir orasında bir burasında görünen Gusev aşağıya sürekli emirler yağdırıyordu:

— Sizi sümüklüböcekler! Canlanın biraz! Kımıldayın!

Çok geçmeden meydanda kimse kalmadı. Gökteki yangın kızıltısı şimdi deminkine tam ters yönden kente yaklaşmakta olan dev gelin böcekleri filosunu aydınlatıyordu. Ufukta birbiri ardınca yeni filolar beliriyor, dalgalar halinde kente yaklaşıyorlardı. Tuskub'un gemileriydi bunlar.

Gor:

— Kaçın, Göklerin Oğlu, –dedi, – sizin hâlâ canınızı kurtarma şansınız var.

Los yalnızca omuz silkti. Gemiler iyice yaklaştılar, alçalmaya başladılar. Bu sırada karanlık sokakların birinden gemilere doğru bir ateş topu uçmaya başladı; bunu ikinci, üçüncü ateş topları izledi. İsyancıların makinelerinden yollanıyordu bu ateş topları. Dalga dalga gelerek alçalmaya başlayan kanatlı galyotlar meydan üzerinde bir alev çemberi halinde yanmaya başladılar; parçaları, külleri kentteki evlerin damlarına, sokaklarına yağıyordu. Ara vermeksizin yollanan ateş toplarıyla, gemilerin bordaları ışıl ışıldı. Galyotlardan biri havada yan dönmüştü; aşağı düşerken kırılmış kanatlarıyla iki binanın çatısı arasına takılı kaldı. Galyotlardan alanın bir köşesine inmeyi başaranlar da vardı; bunlardan çok sayıda gümüş ceketli asker indi meydana ve hemen sokak içlerine dağıldılar. Evlerin pencerelerinden, köşe başlarından isyancılar bunları yoğun bir ateşle karşıladı. Kimileri de taş atıyor, havada taşlar uçuşuyordu. Gitgide daha çok gemi göründü kent üzerinde, heyecanla koşuşturan kırmızı yüzlü insancıklardan geçilmiyordu ortalık.

Los, birden yakındaki bir evin terasında Gusev'in yapılı bedenini fark etti. Onu galyotlar da görmüşlerdi ve beş altısı birden dümenlerini ondan yana kırmışlardı. Gusev, kocaman bir taşı başının üzerine kadar kaldırıp var gücüyle en yakınına sokulmuş olan galyota fırlattı. Aynı anda da ışıl ışıl yanan kanatların arasında gözden kayboldu.

Bunun üzerine Los, Gusev'in bulunduğu eve ulaşmak için ileri atıldı; meydanı koşarak geçerken sanki koşmuyor, düşlerinde olduğu gibi, uçuyordu. Başının üzerinde durmamacasına pervaneleri, motorları öfkeyle homurdayan, tellerinden çıtırtılar, renk renk kıvılcımlar saçan gemiler dönüp duruyordu. Los, dişlerini sıkmış, bütün dikkatini gözlerine yoğunlaştırmıştı: Her şeyi olanca ayrıntısıyla görmeye, zihnine kazımaya çalışıyordu.

Birkaç sıçrayışta meydanı aşan Los az sonra köşedeki evin terasında Gusev'i yeniden gördü. Tuskub'un askerleri arasında kaybolmuş gibi görünen Gusev onlarla bir ayı gibi homurdanarak boğuşuyor, kollarını bacaklarını silkeleyerek onları uzağa fırlatıyordu. Son bir askeri daha gırtlağından yakalayıp havaya fırlattıktan sonra ileri atılarak terasta koşmaya başladı, ama Marslı sürüsü de peşini bırakmadı. Derken Gusev yere kapaklandı.

Los dehşet içinde haykırdı ve binanın dış cephesindeki rafı andıran taş çıkıntılardan terasa tırmandı. Yerde yatan Gusev'in üzerinde Marslılar kaynaşıyordu. Zaman zaman Marslıların arasından Gusev'in başı ortaya çıkıyor, gözlerinin patladığı, ağzının-yüzünün kan içinde olduğu görülüyordu. Birkaç asker Los'u görünce üzerine atıldı. Los onları tiksintiyle havaya fırlattı ve hemen Gusev'in üzerinde kaynaşan askerleri toplamaya başladı: Gusev'in üzerinden kaldırdığı ve fırlatıp attığı askerler terasın parmaklıkları üzerinden köpek yavruları gibi ciyaklayarak uçuyorlardı. Çok geçmeden teras boşaldı. Gusev yerden doğrulmak için yekindiyse de başaramadı, başı dönüyordu. Los onun doğ-

rulmasına yardım etti, koluna girdi, açık bir kapıdan içeri daldılar, dışarıda bütün göğü kaplayan yangın kızıltısının aydınlattığı alçak tavanlı bir odada Los Gusev'i yere, halının üzerine yatırdı.

Gusev hırıltıyla soluk alıp veriyordu. Los yeniden terasa açılan kapıya gitti. Teras dolaylarında gemiler uçuyor ve birtakım sivri burunlu tipler dikkatle çevreyi gözüyordu. Her an bir saldırı olabilirdi.

— Mstislav Sergeyeviç, –dedi Gusev; başını iki eliyle tutarak yerde oturuyor, ağzından kan geliyordu, – bizimkilerin hepsi kırıldı. Mstislav Sergeyeviç bu nedir böyle? Nasıl geliverdiler üzerimize ve ekin biçer gibi biçtiler bizi... Kimi oracıkta can verdi, kimi canını kurtarmak için kaçıp gizlendi. Bir tek ben kaldım ortada... Ah, ne yazık!

Doğruldu, sendeleye sendeleye odada birkaç adım attı, herhalde ünlü bir Marslıya ait bir bronz heykelin önünde yalpalayarak durdu:

— Gösteririm ben size! –diyerek heykeli kaptığı gibi kapıya atıldı.

— Aleksey İvanoviç, durun... Hareket etmemelisiniz!

— Duramam... Bırak beni!

Terasa çıktı. Kendisine doğru pike yapan bir geminin kanat altlarındaki silahların namlu ağızları ateş kusmaya başladı. Sonra şiddetli bir çarpmanın yarattığı büyük gürültü duyuldu.

— Ah-ha! –diye bağırdı Gusev.

Los kaptığı gibi onu terastan odaya aldı yeniden, kapıyı ardından kuvvetle çarptı.

— Aleksey İvanoviç, anlayın artık, yenildik, her şey bitti... Aelita'yı kurtarmalıyız.

— Aklın fikrin o karıda! Bana ne senin yosmandan!

Birden olduğu yere çöktü, iki eliyle başını tuttu, atlar gibi şiddetle burun çaldı, ayaklarını sertçe yere vurarak tepindi ve çaresizliğin verdiği büyük öfkeyle:

— İsterlerse derimi yüzsünler, –diye hırıldadı. – Dünya'da da, bu gezegende de doğru olan tek bir şey yok! "Kurtar bizi... Lütfen kurtar bizi!" diye yalvarıyorlardı. Elime ayağıma sarılıyor, "Yaşamak istiyoruz... biz de yaşamak istiyoruz," diyorlardı. Elimden ne gelir..? Kanımı da esirgemedim onlardan... Ama ezdiler bizi. Mstislav Sergeyeviç, ben dünyanın en aşağılık yaratığıyım... Dayanamıyorum... Onların hallerini görmeye dayanamıyorum... Onları böylesine ezen zalimleri dişlerimle parçalamak istiyorum...

Yine şiddeti bir soluk verdi ve kapıya atıldı. Los da arkasından seğirtti, onu her iki omuzundan tutup şiddetle silkeledi, sonra gözlerinin içine bakarak:

— Doğru, bir karabasan yaşadık! –dedi. – Ama belki kuşatmayı yarıp Dünya'ya, evimize dönebiliriz.

Gusev bütün yüzüne avuçlarındaki kan ve kiri bulaştırarak onu onayladı:

— Dönelim!

Bulundukları oda, ortasında geniş bir maden bacasının bulunduğu daire şeklinde bir sahanlığa açılıyordu. Los ve Gusev, cam tavanlı bacada, madenin dibine doğru inen vida dişi biçimindeki daracık merdivenlerden inmeye başladılar. Yeri göğü kaplayan yangın kızıltısı, biraz donuklaşarak da olsa bacanın cam tavanından yer altının bu baş döndürücü derinliklerine dek sızıyordu.

Aşağısı sakindi. Ama yukarıda gürültüler daha da artmıştı: Çatırtılar, patlama sesleri birbirini izliyor, pike yapan hava gemilerinin ocağın cam tavanına sürtündükleri duyuluyordu. Göklerin Oğulları'nın son sığınaklarına da bir saldırı başlatılmış gibiydi.

Los ve Gusev kıvrıla kıvrıla yeraltının sonsuzluklarına doğru inen merdivenleri artık koşarcasına iniyorlardı. Işık, gitgide zayıflıyor, soluyordu. Birden aşağıda küçücük birinin hareket ettiğini fark ettiler. Onları karşılamaya çıkan bu Marslı durdu ve cılız bir sesle bağırdı:

— Her an buraya da dalabilirler... Acele edin... Labirent girişi en aşağıda... Bir an önce oraya ulaşmalısınız.

Gor'du bu; başından yaralıydı. Kanlı dudaklarını yalayarak:

— Büyük tünellerden yürüyün, –dedi. – Duvarlardaki işaretleri izleyin. Elveda! Dünya'ya dönebilirseniz, oradakilere halimizi anlatın. Siz belki Dünya'da mutluluğu yakalayabileceksiniz. Burada bizim payımıza düşecek olansa, buz çölleri ortasında acı çekmek ve... ölmek. Ah, nasıl da kaçırdık fırsatı... Hayatı daha coşkulu, daha kararlı, çok daha ateşli sevmemiz gerekiyormuş demek... Ona sımsıkı sarılmamız ve hiç bırakmamamız...

Birden aşağıdan bir ses geldi. Gusev bakmak için sese yöneldi. Los, Gor'a onlarla birlikte gelmesini söyledi, ama Marslı dişlerini gıcırdattı, merdiven tırabzanına sımsıkı sarılarak:

— Siz gidin, –dedi. – Ben ölmek istiyorum.

Los, koşarak Gusev'e yetişti. Daire biçimindeki son merdiven sahanlığını da geride bıraktılar. Bu sonuncu sahanlıktan sonraki basamaklar, ocak dibine artık dimdik iniyordu. Basamakların ocak dibine indiği noktada, üzerine demir halka tutturulmuş kocaman bir taş blok gördüler. Taşı güçlükle yerinden kaldırdıklarında yüzlerine kuru bir esinti çarptı: Taşın altında karanlık bir delik ortaya çıkmıştı.

İlk Gusev kaydı delikten aşağı. Los, deliğe girip taş bloku başının üzerine doğru sürüklerken, son merdiven sahanlığında askerleri fark etti: Kızıl karanlıkta güçlükle seçilebiliyorlardı. Gor yukarıdan onlara doğru kolunu uzatacak oldu, ama artarda aldığı darbelerle olduğu yere yığılıp kaldı.

Kraliçe Magr'ın Labirenti

Los ve Gusev, kollarını ileri uzatmış, nemli, küf kokan karanlıkta el yordamıyla ilerliyorlardı.

— Burada bir dönüş var, Mstislav Sergeyeviç.

— Daralıyor mu tünel?

— Yok, geniş... Kol açıklığından fazla.

— Burada da sütuna benzer bir şeyler var.

Labirente inmelerinden bu yana üç saate yakın zaman geçmiş, kibritleri tükenmişti. Gusev küçük fenerini daha yukarıdaki çarpışmalar sırasında düşürdüğü için kör karanlıkta el yordamıyla ilerlemeye çalışıyorlardı.

Tüneller sürekli çatallanarak, birleşerek-ayrılarak yerin derinliklerine doğru iniyor, iniyordu. Arada bir düşen su damlalarının tekdüze sesleri duyuluyordu. Los'un da Gusev'in de genişleyip fincan gibi olmuş gözleri zaman zaman külrengi, belirsiz birtakım çevre çizgileri seçer gibi oluyordu, ama bu puslu, oynak lekeler sanrıdan başka bir şey değildi.

— Dur!

— Ne oldu?

— İlerisi boşluk... Ayak basacak yer yok.

Durdular. Kulak kesildiler. Çok hafif, kuru bir esinti değiyordu yüzlerine. Uzaklardan, sanki yerin diplerinden, soluk alıp verme seslerine benzer birtakım sesler geliyordu. Önlerinde dipsiz bir boşluk varmış gibi belirsiz bir tedirginlikle

sıkıştı yürekleri. Gusev ayağını sağa sola oynatarak bulduğu bir taşı karanlık boşluğa fırlattı. Epeyce bir saniye sonra, taşın yere çarpmasından doğan zayıf bir düşme sesi duydular.

— Derin bir çukur.

— Ya şu aşağıdan gelen soluk alıp verme sesleri?

— Hiçbir fikrim yok.

Döndüler. Karşılarına bir duvar çıktı. Duvarın sağını solunu elleriyle yokladıklarında, avuçlarında tonoz çıkıntılarını, buralardaki çatlakları, dökünüleri hissettiler. Sağa, sola, sonra yine sağa doğru uzanan görünmeyen boşluk, duvarın çok yakınından başlıyordu. Sonunda, burada dönüp durduklarını ve onları şu anda önünde bulundukları bu geniş silmeye getiren tüneli bir türlü bulamadıklarını anladılar. Yan yana, omuz omuza durup, sırtlarını pürtüklü duvara dayadılar. Öylece duruyor ve derinlerden gelen soluk alıp verme seslerini dinliyorlardı: İnsanı adeta hipnotize eden seslerdi bunlar.

— Buraya kadar mı Aleksey İvanoviç?

— Öyle, Mstislav Sergeyeviç, buraya kadar olduğu anlaşılıyor.

Bir süre sustular. Sonra Los tuhaf bir sesle, usulcacık sordu:

— Şu anda bir şeyler görüyor musunuz?

— Hayır.

— Sola, uzağa bakın.

— Hayır, hayır.

Los kendi kendine bir şeyler mırıldandı, olduğu yerde ayak değiştirdi.

— Her şey, gelip ölüme dayanmış olmamızdan, –dedi. – Ne ondan kaçabiliyoruz ne onu anlayabiliyoruz ne de onun üstesinden gelebiliyoruz. Galiba hayatı daha bir şevkle, coşkuyla sevmek gerek?

— Kimden söz ediyorsunuz?

— Onlardan... Ve tabi bizden de.

Gusev de olduğu yerde ayak değiştirdi, göğüs geçirdi.

— İşte, orada... Duyuyor musunuz, soluk alıp veriyor?

— Kim, ölüm mü?

— Ne bileyim ben kim? –Gusev sanki kendi içinde derin düşüncelere dalmış gibi, dalgın dalgın konuşuyordu. – Bu konuda epey düşünmüşlüğüm vardır, Mstislav Sergeyeviç. Savaş meydanında tüfeğinle yere yapışmış yatıyorsundur, hava tıpkı şu anda olduğu gibi zifiri karanlık... ve üzerine şakır şakır yağmur yağıyor... O anda ne düşünmeye çalışırsan çalış, dönüp dolaşıp ölüme varır bütün düşüncelerin. Sonra da kendini yol kıyısındaki ölü bir at gibi görürsün: donmuş, şişmiş, bütün dişleri meydanda. Ölümümden sonra başıma neler geleceğini bilmiyorum. Ama burada, henüz sağken, yaşıyorken bilmek isterim: İnsan mıyım, yoksa yol kenarındaki çürümüş bir at leşi mi? Yoksa ne olduğum hiç fark etmez mi? Yoksa, tam tersine, fark eder mi? Kuyruğu titretme vakti geldiğinde, gözlerim devrilecek, dişlerim kenetlenecek, kramp gibi bir kasılmayla birlikte her şey sona erecek. O anda şu iki gözümle gördüğüm dünya da benimle birlikte tepe takla olacak mı, olmayacak mı? Burada korkunç olan ne biliyor musunuz: Ben ölmüşüm, yol kıyısındaki at leşi gibi bütün dişlerim ortada, sırtarıyorum, üç yaşından beri kendini tanımaya başlamış olan ben, artık yokum; ama dünya, hiçbir şey olmamış gibi kendi düzeninde var olmaya devam ediyor? Beni korkutan şey bu. Bunu anlayabilmem zor. Ayrıca bu, doğru da değil. Madem ben öldüm, her şey tepetaklak olmalı. 914'ten beri insan öldürmeye öyle alıştık ki... Nedir yani insan dediğin? Tüfeğinle nişan aldığın bir hedef, hepsi bu! Yok, Mstislav Sergeyeviç, bu iş o kadar basit değil. Geçen yedi yılda bu dünya hiç mi dönmedi, değişmedi? Kürk palto gibi tersyüz ettiler onu. Günü geldiğinde bunu fark edeceğiz. Ama ben şundan eminim: Ben ölürken, gökyüzü çatırdayarak ortasından yarılacak. Benim öldürülmem demek, dünyanın ortasından yırtılması demek.

Hayır, ben bir leş değilim. Bir seferinde, gece, yaralıyım, bir at arabasına sırt üstü uzatmışlar beni, yıldızlara bakıyorum. Dehşetli bir keder, felaket bir mide bulantısı. Ha sen, ha bir bit, diyorum kendime, yani, ne farkınız var? Bit de yiyip içmek ister, ben de isterim. Bite de ölüm zor gelir, bana da. İkimizin de sonu aynı. Bu sırada bir baktım, yıldızlar elmas gibi göz kırpıyor... Ağustos sonlarıydı... Bütün iç organlarımın zangır zangır titrediğini duyumsadım. Bana öyle geldi ki, Mstislav Sergeyeviç, yıldızlar, bütün yıldızlar, benim içimdeler. Ya da içimdeki her şey sanki yıldıza kesmiş. Hayır, bit değilim ben. Nasıl gözyaşlarına boğulduğumu anlatamam. Kendi kendime, nedir bu dedim... Neyin nesi? Evet, ölüm, önemli olay. Hayata yeni bir biçim vermek gerek. İnsan, bit değildir. Bir insanın kafatasının ortadan ikiye ayrılması hiç kuşkusuz dehşet verici bir olay, büyük bir günah. Ama beri yanda insanoğlu zehirli gaz diye bir şey de icat etti. Ben, yaşamak istiyorum, Mstislav Sergeyeviç. Ben bu lanet karanlıkta yapamam... Söyler misiniz, niye elimiz kolumuz bağlı dikilip duruyoruz burada böyle?

— O burada, –dedi Los, aynı tuhaf sesle.

Bu sırada uzaklardaki sayısız tünellerden birinde bir patlama oldu. Ayaklarının altındaki silme, sırtlarını dayadıkları duvar titredi. Karanlıkta düşen taşların sesi duyuldu. Patlama sesi, dalgalar halinde uzaklaşarak yok oldu. İçeri girdiklerinden beri duydukları yedinci patlama sesiydi bu. Tuskub sözünü tutuyordu. Sesin geliş uzaklığı düşünüldüğünde, Soatsera'nın, batı yönünde ve çok uzaklarda kaldığı söylenebilirdi.

Düşen küçük taşlardan gelen hışırtıya benzer sesleri duydular bir süre. Sonra sessizlik... Sonra daha da katı bir sessizlik. İlk Gusev fark etti, derinlerden gelen soluk alıp verme seslerinin kesildiğini. Şimdi daha başka, tuhaf, sanki yumuşacık bir sıvının kaynamasından çıkan hışırtıya, şıpırtıya benzer sesler geliyordu. Gusev bu kez tam anlamıyla çileden

çıktı: Kollarını duvar üzerinde boylu boyunca açtı, çığlıklar atarak, ağız dolusu küfürler ederek, rast geldiği taşlara tekmeler savurarak koşmaya başladı.

— Üzerinde durduğumuz silme dönüyor, farkında mısınız? Buralarda bir çıkış olmalı... Ah, kafamı bir yere çarptım. –Bir süre hiç konuşmadan sağa sola el yordamıyla hamleler yaptı, sonra ötelerden, hâlâ duvar dibinde kımıltısız dikilmekte olan Los'un önünde bir yerlerden heyecanlı sesi duyuldu: – Mstislav Sergeyeviç, burada bir kulp var... Ah, bu bir şalter!

Paslı bir şeyin gıcırtıyla çalışma sesi duyuldu, bunun hemen ardından da tuğladan yapılma, alçak kubbenin altında göz kamaştırıcı bir sarı ışık parladı. Kubbenin yassılmış kemerlerinin kaburgaları, yaklaşık on metre çapındaki maden ocağı tünelinin üzerinde dar bir halkayla silmeye bağlanıyordu.

Gusev'in eli hâlâ şalterdeydi. Ocağın öbür yanındaysa duvar dibinde durmaya devam eden Los, zifiri karanlıkta birden parlayan ışıktan korunmak için elini gözlerine siper etmişti. Sonra elini gözlerinden uzaklaştırıp aşağı doğru eğilerek dikkatle maden ocağının en dibine bakmaya başladı. Öyle dikkatle bakıyordu ki, daha iyi görebilmek için yarı beline dek aşağı eğilmişti. Gusev onun sanki bir şey silkeliyormuş gibi ellerini, parmaklarını oynattığını fark etti. Los başını kaldırdığında ışıl ışıl parlayan ak saçları dimdik olmuş, gözleri dehşetle irileşmişti.

— Ne var, ne oldu? –diye bağırdı Gusev.

Sonra tuğla duvarlarla örülü ocağın derinlerine o da dikkatle baktı: Aşağıda, koyu kızıl-kahve bir postun sağa sola devrildiği, debelendiği görülüyordu. Hışırtıya, şıpırtıya benzeyen o uğursuz, ürkütücü sesler ondan geliyordu. Post dikleşti, kabardı, büyüdü. Postun her yanı ışığa yönelmiş gözler ve tüylü pençelerle doluydu...

— Ölüm! –diye bağırdı Los.

İnanılmaz bir örümcekler yığınıydı bu. Maden ocağının sakin, ılık bir köşesinde çoğaldıkları ve böylesine müthiş bir yığın oluşturdukları anlaşılıyordu. Şimdi patlamanın etkisiyle düşen tuğlalardan tedirgin olarak, hatta öfkeye kapılarak gizlendikleri köşeden ortalığa çıkmışlardı; hışırtıyı, şıpırtıyı andıran ıslıksı sesler çıkarıyorlardı. Hatta içlerinden biri pençelerini kaldırarak silme boyunca koşmaya başlamıştı.

Ve Los tam silme girişinde duruyordu.

— Kaç! –diye bağırdı Gusev ona.

Ve kendisi de uçarcasına bir sıçramayla maden kuyusu üzerinden atladı, ama bu sırada başını kubbe kemerine çarptı ve Los'un hemen dibine çömelme pozisyonunda düştü. Doğruldu ve Los'un elinden tuttuğu gibi onu da ardı sıra çekiştirerek tünel girişine doğru koşmaya başladı. İkisi de var güçleriyle koştular.

Tünelin kubbeli tavanında yer alan lambalardan çok azı yanıyordu, onlar da toz içindeydi. Tünel tabanı, duvarlardaki çatlaklar, başka geçitlere açılan daracık kapıların eşikleri... her yer kalın bir toz tabakasıyla kaplıydı. Gusev'le Los epeyce bir süre aynı koridor boyunca koştular. Koridor, alçak sütunlu, kemerli bir salonda son buldu. Salonun ortasında yıkılmış bir heykel vardı: dolgun bedenli, sert, tehditkâr bakışlı bir kadının heykeli. En geride karanlık bir niş görülüyordu. Salon da toz içindeydi: Kraliçe Magr'ın kırık heykeli, kap kacak, eşyalar, her şey...

Los durdu, gözleri büyümüş, donuklaşmıştı:

— Onlardan orada milyonlarca var, –dedi omzu üstünden geriye bakarak. – Bekliyorlar. Zamanı gelince Mars yaşamına onlar egemen olacak, gezegende onlar hüküm sürmeye başlayacak...

Gusev Los'u çekiştirerek salonun çıkışına, tünelin en geniş yerine doğru uzaklaştırdı. Tavandaki lambalardan pek azı yanıyordu, onlar da toz içinde olduklarından donuk bir ışık veriyorlardı. Uzunca bir süre yürüdüler, derin çukurlar

üzerine yapılmış kavisli, kemer biçimli köprülerden geçtiler. Çukurların dibinde, uzunca bir süre önce buraya atıldıkları anlaşılan dev boyutlu makinelere ait birtakım parçalar yatıyordu. Sonra yine üzerleri bir karış toz kaplı, külrengi duvarlar belirdi. İnsana bezginlik veren bir görüntü egemendi her yana. İkisinin de yorgunluktan dizlerinin bağı çözülmüştü. Los birkaç kez duyulur duyulmaz bir sesle:

— Bırakın beni... bırakın da biraz uzanayım, –diye mırıldandı.

Sanki yüreği bile çarpmaz olmuştu. Bitmiş, yıkılmış bir hali vardı. Tozlar içinde Gusev'in ayak izlerine basarak yürürken, sürekli tökezliyordu. Yüzünden aşağı buz gibi ter damlacıkları yuvarlanıyordu. Los, başını çevirip Ölüm'e doğru baktı: girişi olup, çıkışı olmayan çukura. Ve oradan uzaklaşmak, hayatta kalabilmek için, ucu bucağı olmayan ıssız tüneller ağında canını dişine takarak ilerleyişini sürdürdü.

Tünel, beklenmedik, keskin bir dönüş yapınca, Gusev bir çığlık kopardı. Karşılarında bir anda yeraltı labirentinin yarım daire şeklindeki giriş kapısı belirmişti. Kapının gerisinde, göz kamaştırıcı ışıltılar içinde lacivert bir gökyüzü uzanıyor, gözeriminde karla kaplı dağ doruklarından yansıyan ışık çakıntıları göz alıyordu. Los'un çok iyi hatırladığı bir görüntüydü bu. Labirentten çıktıkları nokta, Tuskub'un konağına çok yakındı.

Hao

— Göklerin Oğlu, Göklerin Oğlu! –Los ve Gusev, koruluk yönünden Tuskub'un konağına doğru ilerlerken, birinin incecik bir sesle böyle seslendiğini duydular.

Az sonra mavimsi yaprakların arasından sivri burunlu küçücük bir yüz belirdi. Aelita'nın pilotuydu bu; üzerinde külrengi bir kürk palto olan, 15-16 yaşlarında bir delikanlı. Çocuk, birden ellerini çırparak dans etmeye başladı; bu sırada yüzünü öyle kırıştırdı ki, bir tapirinki gibi bumburuşuk oldu yüzü. Dalları eliyle aralayıp su deposu kalıntıları arasına gizlediği kanatlı kayığı gösterdi.

Anlattığına göre gece sakin geçmiş, şafakla beraber uzak patlama sesleri duymaya başlamışlardı. Sonra bunu yangınlar izlemişti. Pilot çocuksa Göklerin Oğulları'nın öldüklerini düşünerek kayığına atladığı gibi Aelita'nın sığınağına gitmişti. Aelita da duymuştu patlama seslerini. Dağlardaki yangını da görmüştü. Pilotuna, "Doğruca konağa git ve orada Göklerin Oğlu'nu bekle," demişti. "Orada Tuskub'un adamlarına yakalanacak olursan öl, ama konuşma. Göklerin Oğlu ölmüşse eğer, ne yap et ölüsünü bul... Üzerini ara, kendisine minik bir taş şişe vermiştim, onu al ve bana getir."

Los, dişlerini sıkarak dinledi çocuğun anlattıklarını, sonra Gusev'le birlikte göle indiler, üzerlerindeki kan ve tozdan

arındılar. Gusev, sağlam bir ağaçtan yaklaşık bir at bacağı uzunluğunda ve kalınlığında bir dal kesti.

Sonra hep birlikte kayığa atlayıp ışıklı maviliklerde yükselmeye başladılar.

Gusev'le pilot çocuk kanatlı kayığı mağaraya yönlendirdiler ve tam mağara ağzına inip haritalarını açtılar. Bu sırada mağaranın üstündeki sarp kayalıklarda İha göründü; Çevik hareketlerle aşağı iniyordu. Gusev'i görünce yüzünü ellerinin arasına alarak ona baktı; sevgi dolu gözleri yaşla doluydu. Gusev'in yüzüne de keyifli bir gülümseme yayıldı.

Los bir başına kayalıklara yönelerek Kutsal Eşik'in bulunduğu uçurumdan aşağı inmeye başladı. Sanki rüzgârın kanatları taşıyordu onu: Dik merdivenlerden aşağı indiriyor, daracık geçitlerden ve küçücük köprülerden geçiriyordu. Aelita'yla durumları ne olacaktı... Kaçıp kurtulabilecekler miydi, yoksa ölüm mü bekliyordu onları? Gözünde hiçbir şey canlandıramıyordu: Düşünmeye başlıyor, sonra hemen bırakıyordu; daha doğmadan ölüyordu kafasında düşünceler. Ama şu anda olabileceklerin en güzeli, en önemlisi, en sarsıcısı, herhalde onu bir kez daha görebilmek olurdu: O'nu, "yıldız ışığından doğan"ı. Onu görmek, onun o zayıf, incecik, süt mavisi yüzüne bakmak, mutluluk dalgaları içinde hazdan eriyip gitmek...

Mağara gölü üzerindeki eski, kambur köprüden sisler arasında geçtiğinde, tıpkı geçen sefer olduğu gibi, alçak sütunların ötesinde ay ışığı altındaki dağ sıraları dikkatini çekti. Alabildiğine özenli, sağını solunu kollayarak uçurum üzerindeki küçük sahanlığa çıktı. Kutsal Eşik hemen orada puslu ışıltılar saçıyordu. Hava sıcaktı, ortalık sessiz. Los sevecenlikle, içi titreyerek bu son aşk sığınağındaki kızıl yosun öbeğini, onun ayak izlerini, buradaki her şeyi öpüp koklamak için büyük bir istek duydu.

İyice aşağılarda çıplak dağ dorukları görülüyordu. Koyu mavilikte buz ışımaları göz alıyordu. Los'un yüreği derin bir acıyla burkuldu. İşte, ocakta, küller... Aelita'nın Ulla şarkısını söylediği yerde, ezilmiş yosunlar... Yakalı bir kertenkele tıslayarak taşlar arasına kaçtı, başını çevirip dikkatle Los'u izlemeye başladı.

Los kayalıklardaki üç köşeli kapıya yürüdü, kapıyı araladı ve eğilerek mağaranın içine süzüldü. Aelita, üzerinde bembeyaz bir çarşaf, beyaz yastıklar arasında yatakta yatıyor, tavandaki lambadan yayılan soluk ışık altında uyuyordu. Sırtüstü yatıyordu ve çıplak kolunu başının altından geçirmişti. Küçücük yüzü çok hoştu: Hem mutluluk hem acı vardı bu yüzde. Gözleri sıkı sıkıya kapalıydı, ama kirpiklerinin seğirmesine bakılırsa şu anda düş görüyordu.

Los onun başucuna diz çöktü ve coşkulu bir sevecenlikle kendinden geçerek, adeta vecit halinde, sevdiği kadının yüzündeki mutluluğu ve derin acıyı izledi. Bu harikulade yüzde hiçbir zaman hiçbir keder gölgesi belirmemesi, bu güzelliğin, gençliğin, masumiyetin yok olmaması için neler vermezdi! Aelita hafif hafif soluk alıp veriyor, bu sırada yanağına düşmüş küçük saç lülesi belli belirsiz yükselip alçalıyordu.

Los labirentin karanlığında duyduğu o kan dondurucu soluk alıp verme seslerini, ocağın derinlerinden gelen hışırtıları, şıpırtıları, vakitlerinin gelmesini bekleyen bütün o yer altı yaratıklarını düşündü. Yüreğini burkan derin acıyla inler gibi bir ses çıkardı. Bu sırada Aelita gözlerini açtı, derin bir göğüs geçirdi. Gözleri bir süre Los'a boş boş, anlamsızca baktı. Kirpikleri derin bir şaşkınlığı anlatır gibi oynaştı. İki eliyle yattığı yerden güç alarak doğruldu, yatağına oturdu.

— Göklerin Oğlu, –dedi, alabildiğine sevecen, usulcacık. – Oğlum, sevgilim benim...

Çıplaklığını örtmeye çalışmadı ama yanağı herhalde utançtan, hafifçe kızarmıştı. Mavimsi omuzları, henüz yeni belirmeye başlamış göğüsleri, daracık kalçalarıyla Aeli-

ta Los'a sanki yıldız ışığından doğmuş gibi geliyordu. Los onun başucunda diz çökmüş, sessizce duruyor, hiç konuşmuyordu. Susuyordu, çünkü sevdiği kadına bakarken duyduğu hazdan tıkanır gibi oluyor, güçlükle soluyordu. Karanlıkta Aelita'nın o hafif, hem acımsı hem de tatlı parfümünün kokusu şiddetle başını döndürüyordu.

— Seni gördüm düşümde, –dedi Aelita. – Beni kollarına almıştın ve cam merdivenlerden yukarı çıkarıyordun; yukarı, hep yukarı... Ben o sırada senin yüreğinin vuruşlarını duyabiliyordum. Kanın, büyük bir sarsıntıyla yüreğine boşalışını ve sonra büyük bir güçle yeniden bedenine pompalanışını. Çok üzgündüm, acı çekiyordum. Ve acaba sen ne zaman duracaksın, bu acı ne zaman bitecek diye bekliyordum. Aşkı tanımak, öğrenmek istiyorum, anlıyor musun? Ama bu konuda bildiğim tek şey acı, ıstırap... Yalnızca acının, ıstırabın ağırlığını, ürküntüsünü biliyorum... Ama sen gelip beni uyandırdın, canlandırdın... –Sustu bir süre, kaşlarını yukarı kaldırdı. – Niye bana öyle tuhaf bakıyorsun? Sanki yabancı gibisin? Düşmanım mısın yoksa? Ah, devim benim!

Hızla yatağın en uzak ucuna çekildi. Yarı açık ağzında dişleri ışıyordu. Los sözcükleri güçlükle ağızlayarak:

— Bana gel, –dedi.

Başını hayır anlamında salladı Aelita. Gözleri, bakışları vahşileşmişti.

— Sen... korkunç Ça'ya benziyorsun...

Los hemen elleriyle yüzünü kapadı. Tepeden tırnağa sarsılmıştı. Kendine hâkim olabilmek için büyük güç harcıyordu... Dört yandan alevlerin sardığı kuru çalılar gibi çaresiz hissediyordu kendini. Yoğun, belirsiz bir ağırlık çökmüştü üzerine. İşte ateş çalıları yutmaya başladı bile. Los ellerini yüzünden çekti. Aelita sordu:

— Bir şey mi oldu?

— Korkma sevgilim.

Aelita ona iyice sokuldu:

— Hao'dan korkuyorum. Öleceğim.

— Hayır, hayır. Ölüm bambaşka bir şey. Dün gece labirentte dönüp dururken gördüm onu. Seninle, sevgilim, aynı hayatın, aynı ateşin döngüsünde birlikte olacağız. Ölüm, karanlık demek... ve biz onun içinde yok oluruz. Hao ise ölüm değil, ateş. Hao, hayat. Hao'dan korkma. Yanıma gel, sevgilim!

Kollarını uzatıp Aelita'yı kucakladı. Aelita ince ince titriyordu, kirpikleri aşağı düşmüştü; yüzü iyice çökmüş, zayıflamış gibiydi. Birden yerinden ok gibi fırlayıp yatağının üstünde ayakta durdu, tavanda yanan lambaya üfledi.

Parmaklarını Los'un kar gibi bembeyaz saçlarının arasına daldırdı.

Mağaranın dışından sesler geliyordu; havada dönüp duran binlerce arıdan yükselen uğultuya benzer sesler. Los da Aelita da duymadı bu sesleri. Uğultu giderek daha da güçlendi. Derken dev bir yabanarısını andıran bir savaş gemisinin uçurumdan burnunu kayalara sürte sürte yukarı çıktığı görüldü.

Gemi, uçurumun hemen kıyısındaki çıkıntı hizasında havada asılı kaldı. Gemiden dışarı uzatılan merdivenden önce Tuskub, sonra da onun zırhlı, tunç miğferli askerleri indi.

Askerler mağara girişine yarım daire biçiminde dizildiler. Tuskub üç köşeli kapıya gidip elindeki asanın altın topuzuyla kapıyı çaldı.

Los'la Aelita derin bir uykudaydılar. Tuskub, askerlerine döndü ve asasıyla mağarayı göstererek emretti:

— Onları buraya getirin!

Kaçış

Savaş gemisi, bir süre Kutsal Eşik kayalıkları üzerinde döndükten sonra Azora yönüne doğru uzaklaşarak oralarda bir yere kondu. Gusev'le İha da tam bu sırada kayalıklardan aşağı indiler ve Los'un mağara girişinde, bir kan gölü içinde yattığını gördüler.

Gusev hemen Los'u kucaklayıp kaldırdı: Los soluk almıyordu, gözleri ve ağzı sımsıkı kapalıydı; göğsü ve başı kan içindeydi ve pıhtılaşan kan kabuk bağlamış, üzerinde yer yer çatlaklar oluşmuştu. Aelita görünürlerde yoktu. İha mağarada Aelita'nın eşyalarını toparlarken inliyor, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Aelita'nın bütün eşyaları oradaydı, bir tek kukuletalı yağmurluğu yoktu: Besbelli kızcağızı –ölü ya da diri– kendi yağmurluğuna sarıp gemiye götürmüşlerdi.

İha, "yıldızların ışığından doğan"dan geriye kalanları bir bohça içinde topladı, Gusev, Los'u omzuna attı ve ikisi birlikte karanlıkta kaynayan göl üzerindeki kambur köprüden geçerek ve sisler içindeki uçuruma asılı merdivenleri tırmanarak geri döndüler. İzledikleri yol bir zamanlar Magatsitl'in de sırtında bir dokumacı çıkrığı ve çıkrıkta Aollu bakire kızlara ait barış ve yaşam simgesi olan çubuklu bir önlükle izlediği yolun aynısıydı.

Yukarı varınca Gusev mağaradan kayığı çıkardı, bir çarşafa sardığı Los'u kayığa güzelce yerleştirdi, kemerini sıktı,

miğferini başına sıkıca oturttu ve sert, kararlı bir sesle şunları söyledi:

— Beni asla canlı ele geçiremeyecekler. Eğer Dünya'ya ulaşmayı başarırsak, bilmelisiniz ki buraya... –Anlaşılmaz iki sözcük izledi bu sözlerini. Sonra kayığa çıktı, pilot yerine oturup levyeyi tuttu. – Siz de çocuklar, evlerinize dönün ya da canınız nereye istiyorsa oraya gidin. Bir kusurumuz olduysa bağışlayın, –kayıktan sarktı, pilotla ve İha'yla el sıkışarak vedalaştı. – Seni şu anda yanıma alamıyorum, İhoşka, çünkü ben şu anda kesinlikle ölümün üzerine gidiyorum. Teşekkür ediyorum sana canım, bana gösterdiğin sevgi için. Biz, Göklerin Oğulları, böyle şeyleri unutmayız. Seni de hiç unutmayacağız. Elveda.

Gözlerini kısarak güneşe baktı, başıyla son bir kez daha selam verdi ve bir anda mavi göğün derinlerine doğru atıldı. İha ve külrengi paltolu pilot çocuk uzun süre Göklerin Oğlu'nun ardından baktılar. Ve her ikisi de batıda, yarım ay şeklindeki sarp kayalıkların ardından Gusev'in yolunu kesecek şekilde kanatlı bir noktanın yükseldiğini fark etmediler. Gusev, güneşin göz kamaştırıcı ışıkları arasında kaybolduğunda, İha kapıldığı büyük umutsuzlukla elini yosun kaplı taşlara öyle şiddetle vurdu ki, pilot çocuk korktu: Şu kederli Tuma'dan yoksa bu hanım da mı ayrılmıştı?

Yürek paralayıcı bir sesle:

— İha, İha, –diye seslendi ona, – ho tua murra, tua murra...

Gusev, üzerine doğru yolunu kesecek bir açıyla ilerleyen hava gemisini hemen fark edemedi. Haritasına baktı; sonra aşağıya, üzerinden uçtuğu Liziazira dağlarının sarp kayalıklarına yöneldi bakışları ve kayığının burnunu doğuya, kaktüs tarlalarına doğru çevirdi: Kendi uzay gemilerini buraya gizlemişlerdi.

Kayıkta, hemen arkasında Los bıraktığı gibi yatıyordu. Üzerine sardığı çarşaf rüzgârda çırpınıyor, sesler çıkarıyor-

du. Sanki uyuyordu Los, kımıltısızdı, ama ölülere özgü ürkütücü bir katılık içinde değildi bedeni. Gusev ancak şimdi anlıyordu, kardeşten ileri gördüğü yoldaşının kendisi için ne denli değerli olduğunu.

Olup bitenleri bir kez daha gözünün önünden geçirdi: Kendisi, İhoşka ve pilot mağara içine sakladıkları kayığın başında oturur, konuşur, gülüşürlerken birden aşağıdan silah sesleri gelmiş, sonra da vahşi bir çığlık duymuşlardı. Bir dakika sonra da uçurumdan yükselen bir savaş gemisi, kendini kaybetmiş durumdaki Los'un kımıltısız bedenini mağara önüne fırlatıp atmıştı. Bir süre döne döne kayalıklar üzerinde gözlem uçuşu yapan gemi daha sonra uzaklaşıp gitmişti.

Gusev, kayıktan aşağı tükürdü: Mars'a karşı anlatılmaz bir tiksinti birikmişti içinde! Şu anda tek isteği, kaktüs tarlasındaki uzay gemilerine ulaşmak ve orada Los'un gırtlağından aşağı iki yudum votka dökmekti. Geriye uzanıp Los'un bedenine dokundu, hâlâ sıcak sayılabilirdi. "Belki daha tam kendine gelemedi" diye düşündü. Onu kucaklayıp kayığa taşıdığından bu yana bedeninde bir katılaşma olmadığı gibi, çok şükür soluk da alıp veriyordu. Öte yandan Gusev Marslıların kurşunlarının insan bedeni için fazla etkili olmadığını kendi deneyimleriyle biliyordu... Bu nedenle de Mstislav Sergeyeviç'in baygınlığı herhalde uzun sürmeyecekti. Birden kaygılanarak dönüp batmak üzere olan güneşe doğru baktı. Tam tepesinde bir taş gibi düşerek ona doğru hızla alçalan gemiyi de o zaman fark etti.

Gusev bu karşılaşmadan kaçınmak için hemen kuzeye doğru döndü. Yukarıdaki gemi de onu izledi. Geminin çevresinde beliren sarımsı dumanlardan, zaman zaman Gusev'in kayığına doğru ateş ettiği anlaşılıyordu. Bunun üzerine Gusev yükselmeye karar verdi; böylece iniş sırasında hızını iki kat artırabilecek ve kendisini izleyen gemiden de kurtulabilecekti.

Buz gibi rüzgâr kulaklarında ıslıklar çalıyordu. Gözlerini bir film tabakası gibi kaplayan yaşlarla ıslanan kirpikleri donmuştu. İğrenç bir ihi sürüsü, kanatlarını gelişigüzel sallayarak Gusev'in kayığına doğru atıldılarsa da hedefi tutturamadılar ve onun gerisine düştüler. Gusev epeydir yönünü yitirmişti ve kör uçuş yapıyordu. Kan şakaklarını zonklatıyor, seyrelen havanın buzdan kamçısını hep üzerinde hissediyordu. Aşırı yükseldiğine karar veren Gusev, tam gaz alçalmaya başladı. Çok geçmeden onu izleyen gemi gerilerde kaldı, bir süre sonra da ufuk çizgisinin ardında gözden kayboldu.

Artık aşağılar göz alabildiğine bakır kızılı bir çölle kaplıydı. Ne bir ağaç ne bir çalı... Hiçbir hayat belirtisi yoktu. Yassı kum tepeleri, sıra sıra kum dalgaları ve zaman zaman cam gibi parlayan taş zemindeki çatlaklar üzerinde görülen tek şey, havada süzülen kayığın gölgesiydi. Arada bir yıkılmış ev kalıntılarına ait bezgin gölgelerin düştüğü de oluyordu kum tepelerine. Suyu çekilmiş kanallar çölü her yanından kesiyordu.

Güneş bu dümdüz, kızıl kum diyarında alçaldıkça alçaldı, ufku kederli bir kızıltı kapladı; Gusev'inse aşağıda gördüğü yalnızca kum dalgaları, alçak kum tepeleri ve artık yok olmakta olan Tuma'nın kumlara gömülmüş yıkıntılarıydı.

Gece aniden bastırdı. Gusev iyice alçalarak kum denizi içinde en düzgün bulduğu yere indi; kayıktan çıkıp Los'un yüzündeki çarşafı çekti, gözkapaklarını kaldırdı, kulağını kalbine dayayıp dikkatle dinledi. Ne canlıydı Los ne de ölü. Gusev onun serçe parmağında bir yüzük ve ona bağlı incecik zincirin ucunda ağzı açık, minik bir şişe bulunduğunu fark etti.

— Lanet çöl! –diye söylendi. Kayıktan indi, sonsuz genişlikteki kapkara gökyüzünde yıldızlar buzsu ışıltılar saçıyordu ve kumlar onların ışıltısında külrengi görülüyordu. Ortalık öyle sessizdi ki, yürüdükçe kumlara gömülen ayaklarının altında ezilen kum taneciklerinin çıkardıkları hışırtı duyulabiliyordu. Susuzluk bir yandan, yüreğini ezen derin keder,

özlem bir yandan, içini yakıp kavuruyordu. – Lanet olsun senin gibi çöle! –diye söylendi yeniden, kayığa binip dümen başına geçti. İyi de, nereye, hangi yöne uçacaktı? Öyle vahşi, öyle garip, öyle onun hiç bilmediği bir dizilimi vardı ki gökteki yıldızların!

Gusev motoru çalıştırdı, ama pervane tembel bir iki dönüşten sonra, durdu. Kayığın yakıt olarak kullandığı patlayıcı toz kutusunun kapağını açtı Gusev, kutu boşalmıştı.

— Öyle olsun, –dedi Gusev, usulca. Yeniden kayıktan indi. Ucu topuzlu kalın sopasını bel kemerinin altından geçirdi, Los'u kayığın dışına taşıdı. – Gidelim Mstislav Sergeyeviç, –dedi, Los'u kaldırıp omuzuna yerleştirirken. Ve yürümeye başladı; her adımda ayak bileklerine dek kumlara gömülüyordu. Epeyce bir yürüdü, sonunda bir yükseltiye geldi; kumlar altında kalmış bir ev yıkıntısının, yine kumların örttüğü merdiven basamaklarından birinin üzerine yatırdı Los'u. Başını kaldırınca yukarıda, tepenin üzerinde, yıldızların altnda tek başına duran bir sütun gördü; sonra yere uzandı, yüzünü kumlara gömdü. Kanı çekilmişçesine ölümcül bir yorgunluk duyuyordu.

Zaman duygusunu yitirmişti sanki: Ne zamandır kumların üzerinde böyle kımıltısız yattığını çıkaramadı. Birden çok üşüdü, ürperdi, çünkü kumlar iyice soğumuştu. Toparlandı, kumlara oturdu... Sonra başını kaldırıp yukarı baktı. Göğün fazla derinlerinde değil, alçakta, çöle yakın bir noktada, kocaman bir kuşun gözü gibi kederle ışıyan kızılımsı bir yıldız gördü. Bakışları yıldıza takılıyken birden şaşkınlıkla ağzı ayrıldı Gusev'in.

— Dünya!

Los'u kucakladığı gibi yerden kaldırdı ve yıldızın bulunduğu yöne doğru koşmaya başladı. Artık uzay gemilerinin nerede olduğunu biliyordu.

Terden sırılsıklam bir halde, kesik kesik, hırıldar gibi soluyarak önüne çıkan su kanallarının üzerinden dev sıç-

rayışlarla atlıyor, öfkeli çığlıklar atıyor, sık sık ayağı taşlara takılıyor, ama ardındaki çöl karanlığında kül rengi bir toz bulutu bırakarak koşuyor, koşuyordu. Birkaç kez durup yere uzandı, kuruyan dudaklarındaki yanmayı, kumların derinlerinden buharlaşarak yükselen nemle rahatlatabilmek için yüzünü serin kumların içine gömdü. Yoldaşını yeniden sırtlayıp zaman zaman Dünya'nın yaydığı kızıl ışıklara bakarak yürümeyi sürdürdü. Dev boyutlu gölgesi, yapayalnız, dünyanın mezarlığında bir o yana bir bu yana oynayıp duruyordu.

Derken incecik bir yarım ay şeklinde Olla doğdu. Geceyarısı sularında da Litha, gümüş rengi yumuşacık ışıklarıyla tostoparlak kendini gösterdi ve kum dalgalarının gölgeleri bir iken iki oldu. Bu iki tuhaf ay, biri hep yukarı doğru, öbürü tam tersine, aşağı doğru, gökyüzünde yüzmeye başladılar. Taltsetl onların ışığında soluklaştı. Uzaklarda Liziazira'nın buzlu dorukları belirdi.

Sonunda çöl bitti. Artık gün doğumu yakındı. Gusev birden kaktüs koruluğunda buldu kendini. Kaktüslerden birine tekme atıp yere devirdi ve bitkinin kırılan yerindeki sulu, jöle kıvamlı etine dişlerini geçirdi, hiç doymayacakmış gibi yiyordu kaktüsü. Yıldızlar söndüler. Leylak rengini alan gökte pembemsi bulut uçları belirmeye başladı. Ve Gusev sabahın kaskatı sessizliğinde birden çok belirgin bir şekilde tekdüze, metalik sesler duymaya başladı: Sanki bir çekiç metal bir levha üzerine inip kalkıyordu.

Ne olup bittiğini anlaması uzun sürmedi; kaktüslerin tepelerinin üzerinden dün kendilerini izleyen askeri geminin uçları tel kafesli üç direği görünüyordu ve metal levha üzerine inip kalkan çekiç sesleri oradan geliyordu: Marslılar, Gusevlerin uzay gemisini parçalamaya çalışıyorlardı.

Gusev, kaktüslere gizlenerek o yana doğru koşmaya başladı, aynı anda da hem Marslıların üç direkli savaş gemisini hem de onun hemen yanında paslanmaya yüz tutmuş,

hörgücü andıran kendi uzay gemilerini gördü. Yirmi kadar Marslı, ellerindeki kocaman çekiçleri uzay gemisinin perçinlerine vuruyorlardı. Sanki işe yeni başlamış gibiydiler. Gusev, yavaşça Los'u kumların üzerine uzattı, sonra kemerinden ucu topuzlu kalın sopasını çektiği gibi:

— Sizi itoğlu itler! –diye haykırarak kaktüslerin arasından çılgın gibi Marslıların savaş gemisine doğru koşmaya başladı ve bir vuruşta metal kanadını, ardından bir direğini yere indirdi, son bir vuruşla da bir fıçıyı paralar gibi bordasını parçaladı. Geminin içinden telaşla dışarı fırlayan askerler silahlarını bir yana atıp kendilerini nohut taneleri gibi güverteden aşağı bıraktılar, dört yana kaçışarak gözden kayboldular. Uzay gemisini çekiçle parçalamaya çalışan askerler ciyaklayarak, dört ayak üstünde sürünerek çalılıklar arasına gizlendiler. Nerede, ne zaman ortaya çıkıvereceği hiç belli olmayan; yaralamanın, devirmenin, düşürmenin mümkün olmadığı; dev yapılı, ölümün erimi dışında bir varlık olan Göklerin Oğlu'nun yarattığı dehşet o kadar büyüktü ki, bir anda herkes çekildi, ortalıkta kimsecikler kalmadı.

Gusev, gemiye giriş kapağının vidalarını söküp Los'u uzay gemisine soktu, sonra da kendi girdi; Göklerin Oğulları yumurtalarının içinde gözden yittiler. Giriş kapağı şaklayarak kapandı. Ardından, canlarını kurtarmak için kaktüslerin ardına gizlenen Marslıların dehşetten irileşmiş gözlerle izledikleri ve ömürleri boyunca unutamayacakları olay başladı.

Yer yer paslanmış o dev yumurta zangır zangır titremeye ve altından kahverengi dumanlar salmaya başladı. Aracın çıkardığı gök gürlemesini andıran seslerden ve titremelerinden Tuma deprem oluyormuşçasına sarsıldı. Derken dev yumurta yukarı doğru atıldı, bir an kaldırdığı toz bulutunun üzerinde asılı kaldı, sonra gözü dönmüş, acımasız Magatsitllerini yurtlarına götürmek üzere bir göktaşı gibi göğün derinliklerinde gözden kayboldu.

Unutma

— E, Mstislav Sergeyeviç, sağ mısınız?

Sanki ağzı yanıyordu Los'un... Tüm bedeninde, damarlarında, kemiklerinde sıvı bir ateş dolaşıyordu. Gözlerini açtı. Neredeyse elini uzatsa dokunabileceği kadar yakınlıkta yıldız tozları göz kırpıyordu. Aslında göğün de biraz tuhaf bir görüntüsü vardı; sarımtırak, seyrek dikişli bir yorgan gibiydi. Bir yerlerden ritmik bir vurma sesi geliyor, yıldız tozları da aynı ritimle titreşiyordu.

— Saat kaç?

— Ne yazık ki saatler durdu, çalışan saat yok.

— Çoktandır mı uçuyoruz?

— Evet, Mstislav Sergeyeviç.

— Peki nereye uçuyoruz?

— Hangi cehenneme uçtuğumuzu bir tek şeytan bilir. Dört yanımız yıldızlarla dolu karanlık bir boşluk ve benim tek bildiğim bu.

Belleğinin karanlık boşluğuna dalabilmek için Los yeniden gözlerini yumdu, ama zifiri bir karanlıktan başka bir şey yoktu burada; yeniden derin bir uykunun kollarına bıraktı kendini çaresizce.

Üşütmemesi için Gusev bir battaniyeyle sımsıkı sardı Los'u ve yeniden gözlem tüpünün başına geçti. Bulundukları noktadan Mars artık bir fincan tabağından bile küçük görü-

nüyordu. Ay'ın, Mars'ın kurumuş deniz dipleriyle ölü çöllerine düşen gölgesi buralarda ışık gölge oyunları yaratırken, uzay gemisi zifiri karanlık içinde bilinmeyen bir yöne doğru hızla yol alıyor, kumlarla örtülü Tuma'nın diski gitgide küçülüyordu. Gözlem tüpü başındaki Gusev'in seyrek olarak gözüne bir yıldızın cılız ışığı değse de, nice dikkat kesilerek bakarsa baksın, hiçbir yönde kızıl yıldız göremiyordu.

Gusev esnedi, dişlerini şaklattı; evrenin sonsuz boşluğu müthiş bir bıkkınlık, sıkıntı yaratıyordu insanda. Su, yiyecek, oksijen yedeklerini gözden geçirdikten sonra bir battaniyeye sarınarak uzay gemisinin ince ince titreşen döşemesine, Los'un yanına uzandı.

Böyle ne kadar yattılar, belli değil, ama Gusev karnı zil çaldığı için uyandı. Los da uyanıktı, hemen yanında gözleri açık yatıyordu: Yüzü yaşlanmış gibiydi, kırışıklar içindeydi, yanakları sölpümüş, sarkmıştı.

Duyulur duyulmaz bir sesle sordu:

— Neredeyiz?

— Hep aynı yerdeyiz, Mstislav Sergeyeviç: önümüz arkamız hep sonsuzluk.

— Aleksey İvanoviç, biz Mars'a gittik mi?

— Kafanıza bir şey mi oldu Mstislav Sergeyeviç?

— Evet. Belleğimde boşluklar var. Bir şeyler anımsıyorum... Sonra bir kopuş oluyor... Boşluk, belirsizlik... Neler olduğunu anlayamıyorum bir türlü. Her şey düş gibi... Biraz su verebilir misiniz lütfen?

Los gözlerini kapadı, uzunca bir süre sonra, titreyen bir sesle sordu:

— Ya o? O da mı düştü?

— Kim?

Los karşılık vermedi; yeniden uykuya dalmıştı.

Gusev, gözlerini fincan gibi ayırmış göğü tarıyordu, ama tek görebildiği bitmez tükenmez bir karanlıktı. Sonunda yere oturdu, omuzlarına attığı battaniyesinin altına büzüldü.

Canı hiçbir şey istemiyordu: ne düşünmek ne anımsamak ne de umut etmek. Hem ne yararı olabilirdi ki şimdi bunların? Ucu bucağı belli olmayan boşlukta baş döndürücü bir hızla yol alan metal yumurtanın, tekdüze bir vızıltının eşlik ettiği ince titreşimleri insanın uykusunu getiriyordu.

Aradan sonsuz denecek kadar uzun bir zaman geçti; dünyevi olmayan, dünya ölçüleriyle kavranamayacak bir zamandı bu. Gusev hep öyle, omuzlarındaki battaniyenin altında donup kalmış gibi kımıltısız oturuyordu. Los uyuyor, yüreğine ve bilincine görünmez bir toz katmanı gibi çöken sonsuzluğu bir ürperti, serinlik olarak duyumsuyordu.

Ansızın duyduğu korkunç bir çığlıkla Gusev gözlerini ayırarak yerinden fırladı. Los, üzerinden kaldırıp attığı battaniyelerin ortasında dikiliyor, çözülen sargı bezi yüzünün önünde sallanıp duruyordu:

— O, yaşıyor!

Kocaman, kemikli elini kaldırıp var gücüyle uzay gemisinin deri kaplı duvarına vurdu; artarda yumruklar indiriyor, duvarı tırmalıyordu:

— O, sağ! Yaşıyor! Bırakın beni... Soluk alamıyorum... Boğuluyorum!

Böyle epeyce bir bağırdı, duvarı tırmaladı, sonra gücü tükendi, sessizleşti, kendini yeniden önce Gusev'in, sonra uykunun kollarına bıraktı.

Gusev de yeniden, omuzlarına attığı battaniyesinin altına büzülüp oturdu. İçinde arzu adına ne varsa küle dönmüş, bütünüyle bir uyuşukluğun kollarına düşmüştü. İçinde bulunduğu metal yumurtanın düzenli nabız atışlarına alışan kulakları artık başka hiçbir sesi ayırt edemiyordu. Los, düşünde anlaşılmaz sesler çıkarıyor, inliyordu. Kimi kez de yüzü mutluluk ışıklarıyla aydınlanıyordu. Gusev uyuklayan yol arkadaşına bakıyor, düşünüyordu:

"Çok mutlu görünüyorsun uykunda, kardeşlik. Onun için hiç uyanma sen; uyu böyle, hep uyu!.. Hiç değilse uykun rahat, keyifli olsun. Çünkü uyandığında benim gibi böyle bir battaniyenin altında büzülüp oturacak, buz tutmuş bir daldaki karga gibi titreyip duracaksın. Böyle mi olacak yani şimdi sonumuz."

İçinden gözlerini yummak bile gelmiyor, öylece iki büklüm oturup, tam karşısındaki perçinlerden birinin donuk ışıltısına bakıyordu... Tam bir kayıtsızlık içindeydi, bedeni canlılığını sürdürse de zihin kapıları sımsıkı kapalıydı.

Bu şekilde zamanda çok uzun bir yol aldılar.

Sonra birden metal yumurtanın dış kabuğuna bir şeyler çarpıyor ya da sürtünüyormuş gibi sesler gelmeye başladı.

Gusev gözlerini açtı. İçinde bulunduğu koma haline benzer durumdan çıkmış, bilinci yerine gelmişti. Seslere dikkat kesildi: Sanki çakıl benzeri birtakım döküntülerin arasından geçiyorlardı... Sanki geminin üzerine bir şey düşüp parçalanmıştı ve yan duvarlarından aşağı akıyordu. Sürtünme, tırmalama benzeri sesler iyice arttı. Geminin karşı duvarına bir şey şiddetle çarptı; gemi sarsıldı. Gusev, Los'u uyandırdı. Birlikte sürünerek gözlem tüpünün başına geçtiler ve gördükleri karşısında ikisinden de bir şaşkınlık çığlığı koptu.

Karanlık gökyüzü bütünüyle elmas gibi parlayan parçacıklarla doluydu. Değişik büyüklükte taşlar, adeta kristal gibi tıraşlanmış ışıltılı yüzeyleri olan cisimler dört yana göz alıcı ışıklar saçıyordu. Ve kara göğü kaplayan bu uçsuz bucaksız elmas tarlasının çok ötelerinde, güneş, uzun tüylü bir pösteki gibi göğe asılmış duruyordu.

— Sanırım kuyrukluyıldızın başından geçiyoruz, –diye fısıldadı Los. – Reosta sürgülerini sonuna kadar açın. Bu alandan hemen çıkmamız gerek. Yoksa kuyrukluyıldız bizi içine çekip güneşe doğru götürür.

Gusev geminin tepe gözetleme deliğine tırmanırken Los da reostaların başına geçti. Geminin dış duvarlarından ge-

len sürtünme, çarpma sesleri daha da sıklaşmış, sertleşmişti. Gusev, yukarıdan bağırdı:

— Zor olanı atlattık gibi... Dikkat, sağda bir kaya var... Sonuna kadar açın reosta sürgülerini... Son hız gidelim! Aman, üzerimize bir dağ geliyor! Atlattık! Son hız, son hız, Mstislav Sergeyeviç!

Dünya

Elmas tarlası, uzayda hızla yol alan bir kuyruklu yıldızın çekim alanında, onun ardı sıra sürüklenen büyüklü küçüklü kaya parçalarından oluşuyordu. Uzay gemisi de kuyruklu-yıldızın çekim alanına girerek göktaşları arasında uzunca bir süre yol aldı. Geminin hızı sürekli artarken matematiğin mutlak yasaları gereği hem geminin hem de göktaşlarının uçuş doğrultusu biraz değişerek, gitgide genişleyen bir açı oluşturmaya başladı. Bilinmeyen kuyrukluyıldızın altınsı sisi andıran başı ve irili ufaklı göktaşlarından oluşan kuyruğu, umutsuz bir kıvrılışla güneşin az berisinden dolanmak ve yeniden uzay boşluğunda kaybolmak üzere bir hiperbol oluşturarak hızla uzaklaştı. Böylece uzay gemisinin izlediği geniş açılı uçuş yörüngesi, giderek eliptik bir doğrultuya dönüştü.

Los'la Gusev'in dünyaya dönme konusunda bir ara bütünüyle yitirdikleri umutları şimdi yeniden canlanmıştı. Artık ikisi de gözetleme tüplerinin başından ayrılmıyor, sürekli gökyüzünü tarıyordu. O arada uzay gemisinin güneşe bakan yüzü aşırı ısındığı için ikisi de üzerlerindeki giysileri çıkarmak zorunda kaldılar.

Elmas tarlası, altlarında, çok uzaklarda bir yerde kalmıştı: Başlangıçta sürekli kıvılcımlar saçan bir kütleye benzerken, gitgide beyazımsı bir sis yığınına dönüştü, sonra da bütünüyle gözden yitti. Derken çok ötelerde, çevresindeki

janjanlı halkası ve burada dönen uydularıyla Satürn göründü.

Mars'tan merkezkaç kuvvetiyle kopan ve bir süre kuyrukluyıldızın çekim alanında kalan yumurta, kuyruklu yıldızın bir hiperbol oluşturacak şekilde kıvrılıp uzaklaşmasıyla şimdi yeniden güneş sistemine geri dönüyordu.

Bir süre böyle yol aldılar. Sonra birden karanlıkta çizgi gibi keskin bir ışık belirdi, derken çizgi soluklaştı, sonra tümüyle gözden yitti. Bir göktaşı kümesinin, yani güneş çevresinde dönüp duran sayısız küçük, gizemli gezegenin yansıttığı bir ışıktı bu. Göktaşı kümesinin çekim gücü, yumurtanın uçuşundaki eğriliği daha da artırdı. Derken, Los tepedeki gözlem tüpünden incecik bir orağı andıran tuhaf, göz alıcı bir ışıltı gördü. Bu, Venüs'tü. Hemen aynı anda, öbür gözlem tüpünün başındaki Gusev, burnundan şiddetli bir soluk vererek, yüzü kıpkırmızı, tere batmış bir halde söylendi:

— Bu, o! Vallahi de o, billahi de o!

Göğün zifiri karanlığında gümüşsü-mavi bir küre sıcacık ışıklar saçıyordu. Onun az açığında pırıldayan kuşüzümü kadar bir başka kürecik daha vardı. Yumurta, müthiş bir hızla tam bu iki ışıklı küreye doğru değil de, onların biraz açığına doğru ilerliyordu. Bu yüzden Los tehlikeli bir işe girişti ve geminin patlama eksenini uçuş yörüngesinden ayırabilmek için aracın boynunu çevirmeye karar verdi. Sonuç başarılıydı. Geminin uçuş doğrultusu değişmişti; sıcacık ışıyan mavimsi küre şimdi geminin başucu noktasındaydı.

Zaman ve uzam aktı da aktı. Los ve Gusev bazen gözlem tüplerine yapışıp uzun süre orada kaldılar, bazen ortalığa saçtıkları keçelerine ve battaniyelerine atılıp altlarına sığındılar. Artık güçleri tükenmek üzereydi... dayanacak halleri kalmamıştı... susuzluktan perişandılar, içecekleri tek damla suları kalmamıştı.

Sonra Los bir an yarı baygın yarı kendinde, keçelerin ve battaniyelerin geminin duvarlarına sürtündüğünü, Gusev'in

yarı çıplak bedeninin havalanmış olduğunu fark etti ama bütün bunlar daha çok bir karabasana benziyordu. Gerçekte Gusev, gözlem tüpünün başında yüzüstü yatıyordu. İşte, yattığı yerde doğruldu, iki eliyle birden göğsünü sımsıkı tuttu, saçları darmadağın başını sallamaya başladı. Bıyıkları dikleşmişti ve gözünden sel gibi yaşlar boşalıyordu:

— Ah, canımız, bir tanemiz, Dünyamız!

Bilincini kaplayan sisler arasından Los güçlükle de olsa, bir ara geminin doğrultusunu değiştirdiğini, artık Dünya'ya doğru uçtuklarını, onun çekim alanına girdiklerini çıkarabildi. Sürünerek reostaların başına gitti ve sürgülerini daha da açtı; yumurta şiddetle titredi, gürledi. Los, gözlem tüpüne gidip gözünü dayadı.

Karanlıkta kocaman, su dolu küre, güneş ışıklarıyla yıkanıyordu. Küredeki okyanuslar mavimsi, adaların sınır çizgileriyse yeşilimsi görülüyordu. Anakaralardan birinin üstü tümden bulutlarla kaplıydı. Su dolu küre yavaşça dönüyordu. Gözyaşları giderek Los'un görüşünü engellemeye başladı. Yüreği kanatlanmıştı sanki ve bu yürek gözyaşları içinde mavimsi, ıslak ışık sütununu kucaklamak için çırpınıyordu. İnsanoğlunun yurdu. Yaşamın bedeni. Evrenin yüreği. Dünya.

Yerküre artık gökyüzünün neredeyse yarısını kaplıyordu. Los reostaların sürgülerini sonuna kadar açtı. Gemi müthiş bir hızla uçuyordu. Dış gömlek ateş gibi olmuştu; dolayısıyla iç plastik kılıf da iyice ısınmıştı; iç duvarlardaki en üst tabaka olan deri kaplamadan bile buğular yükseliyordu. Gusev var gücüyle zorlayarak lombar kapağını biraz aralayacak oldu, açıklıktan korkunç uğultularla buz gibi bir rüzgâr daldı içeri. Dünya, kollarını açmış, avare evlatlarını bağrına basmak için bekliyordu.

Çarpma oldukça sert oldu. Perçinler yerlerinden fırladı, dış kaplamalardan bazıları koptu. Yumurta boğazına kadar otla kaplı bir toprak yığınına daldı.

Üç Haziran Pazar günü, öğle saatleriydi. Uzay gemisinin indiği noktanın epey uzağında, Michigan Gölü kıyılarında, bu güzel tatil gününü değerlendirmek için çok sayıda insan toplanmıştı: Kimi kürek çekiyor, tenis, futbol oynuyor kimi masmavi, bulutsuz gökte uçurtma uçuruyor kimi de restoran ve kafelerin açık teraslarında bir şeyler yiyip içiyordu. Yemyeşil göl kıyısında Haziran yapraklarının hışırtısını dinleyerek huzur bulmaya gelen bu insanlar neredeyse beş dakika boyunca inlemeyi andırır, tuhaf bir ses duyarak kulak kesildiler.

Dünya savaşına katılanlar, gökyüzünü şöyle bir taradıktan sonra, genellikle ağır silahların mermilerinden böyle bir ses yükseldiğini söylediler. Derken, göl kıyısındaki pek çok kişi, ötelerde, yerin hemen üzerinde, yumurta biçiminde bir nesnenin hızla kayan gölgesini gördüler.

Bir saat kadar sonra, yere inişi sırasında hasar gören uzay gemisinin başında büyük bir kalabalık toplandı: Masmavi gölde süzülenler küreklere asılmış, kimi çitlerden atlamış, kimi de otomobiliyle olay yerine yetişmişti. Gövdesi ezilmiş, çatlamış ve üzeri kurum ve yağla kaplı yumurta, toprak bir tümseğe yan yatmıştı. Her biri ötekinden saçma varsayımlar üretiyordu insanlar yumurtaya dair. Özellikle de yere düşme sırasında yarı yarıya açılmış olan gemiye giriş kapağı üzerindeki yazıyı okuyan insanların heyecanı iyice arttı. Çünkü kapak üzerinde "SSCB. Petersburg'dan 18 Ağustos 1921 günü havalandı" yazıyordu. O günün tarihinin 3 Haziran 1925 olması, heyecanı büsbütün artırmış, insanları hepten afallatmıştı.

Bu gizemli aygıtın içinden belli belirsiz inleme sesleri duymalarıyla birlikte insanlar korkuyla geriliediler. Kimseden çıt çıkmıyordu. Çok geçmeden bir polis müfrezesi, bir doktor ve boyunlarında fotoğraf makineleriyle on iki gazeteci göründü. Yuvarlak giriş deliğinin ezilmiş, biraz açılmış kapağını tümüyle açtılar ve büyük bir dikkatle, yarı çıplak iki adam

çıkardılar yumurtanın içinden: Adamlardan biri iskelet denecek kadar zayıftı, yaşlı, ak saçlıydı ve bilinci kapalıydı. Öbürünün yüzü yara bere içindeydi, kolunun kırıldığı anlaşılıyordu; alçak sesle acı acı inliyordu. Kalabalıktan çığlıklar, acıma sesleri yükseldi, bazı kadınların ağladıkları duyuldu. Göksel varlıkları hemen bir otomobile bindirip hastaneye götürdüler.

Billur kadehler kırılıyormuş gibi bir sesle ötüyordu dışarıda bir kuş, mutluluğundan. Gün ışığı ve mavi gök üzerineydi şarkısı. Los, her yanı yastıklarla desteklenmiş bir halde kımıltısız yatıyor, kuşu dinliyordu. Yüzünün kırışıkları arasında gözyaşları ışıyordu. Bu billursu sesin söylediği aşk şarkısını, bir zamanlar, bir yerlerde yine dinlemişti, ama ne zaman ve nerede?

Yarı açık perdeleri sabah rüzgârıyla hafifçe dalgalanan pencerenin gerisindeki çayırlıkta çiğ damlacıkları ışıyor, perdeler üzerinde nemli yaprakların gölgeleri oynaşıyordu. Kuş şakımaya devam ediyordu. Ormanın da gerisinde, iyice ötelerde bembeyaz bulutlar yumak yumak yükseliyordu.

Bu dünyanın, buradaki bulutların, sağanak yağmur tıpırtılarının, ışıldayan çiğ damlacıklarının, yemyeşil tepeler arasında gezinen devlerin hasretini çeken, o hasretle yüreği burkulan biri vardı... Aelita'ydı, kuşun şakıdığı. Aelita... Var mıydı Aelita? Yoksa yalnızca bir hayal miydi? Hayır. Kuş, bir zamanlar yüzü incecik, hüzünlü, alacakaranlık mavisi bir kadının geceleyin ateş başında, yıldızlara bakarak eski bir aşk şarkısı söyleyişini anlatıyordu, o kristal şakımasıyla.

Los'un da kırışık yüzünden art arda gözyaşı damlacıklarının yuvarlanması bu yüzdendi: Kuş, gökyüzünde, yıldızların çok ötesinde kalan mavimsi kadınla, yemyeşil bir tepecikte küçük bir tahta haçın altında yatan kadının ve yaşlı, ak saçlı, kırışık yüzlü... gökyüzünü boydan boya dolaştıktan

sonra işte yine yalnız, yine yaralı bir hayalcinin şarkısını söylüyordu.

Rüzgâr perdeyi tatlı tatlı dalgalandırıyor, odaya bal, toprak, nem kokusu taşıyordu.

Böyle sabahlardan birinde Archibald Skiles göründü hastanede. Los'un elini coşkuyla sıktı, – Kutlarım, eski dostum! –dedi, yatağın yanındaki bir sandalyeye oturup kasketini ensesine yıktı:

— Yolculuğunuz pek de bana anlattığınız gibi geçmemişe benziyor, dostum. Sanki... esaslı bir şekilde hayal kırıklığına uğramışsınız? Az önce Gusev'in yanındaydım. Yaman adam! Kolları alçıda, çenesi kırık, yine de keyifli, gülüyor... Geri dönebildiği için çok mutlu. Karısına tel havalesiyle beş yüz dolar yolladım. Size gelince, gazeteme telgraf çekip döndüğünüzü bildirdim, "Yolculuk İzlenimleriniz" karşılığında telif hakkı olarak dudak uçuklatıcı bir para bekliyor sizi. Ancak, kendi güvenliğiniz için aygıtınızın kusurlarını gidermeniz gerekiyor: Yere inişiniz çok kötüydü. Vay be, Petersburg'daki o çılgın akşam buluşmamızın üzerinden neredeyse dört yıl geçmiş! Yeri gelmişken, Petersburg'u gördüğünüzde ağzınız açık kalacak, şehrinizi tanıyamayacaksınız. O artık Avrupa'nın en güzel kentlerinden biri. Bir kadeh brendi içmeye ne dersin dostum... Seni derhal ayağa kaldıracağından emin olabilirsin...

Skiles, çantasından bir şişe çıkardı. Sonra, arada bir karşısındaki hastaya kaygılı bakışlar fırlatarak, dur durak bilmeyen neşe dolu bir konuşma tutturdu. Gün yanığı yüzünde gamdan, tasadan iz yoktu; güç, enerji saçan bir yüzdü bu. Çenesinde minik bir çukurluk vardı. Gözleri merak doluydu.

Los hafifçe gülümseyerek ona elini uzattı:

— Sizi gördüğüme sevindim, Skiles.

Aşkın Sesi

Jdanov rıhtımının her yanı karla kaplıydı. Kar kümeleri kaldırımların üzerinde sürükleniyor, ileri geri sallanan fenerlerin çevresinde delirmiş gibi dönüyor, bina girişlerini kapatıyor, pencere önlerine yığılıyordu; hele ırmağın gerisindeki parkın karanlığında, tipi inlemeye, ağlamaya benzer seslerle kıyametler koparıyordu. Los, karşıdan esen şiddetli rüzgâra karşı başı önünde, paltosunun yakaları kalkık, rıhtım boyunca yürüyordu.

Koyu renk yün boyun atkısının uçları başının gerisinde deli gibi çırpınıyor, rüzgârın savurduğu kar yüzünü kesiyor, buzda ikide bir ayağı kayıyordu. Fabrikadan her zamanki saatinde çıkmış, yapayalnız yaşadığı evine dönüyordu. Onun gözlerine kadar indirdiği geniş kenarlı şapkası, ağzını ve burnunu kapatacak biçimde boynuna doladığı atkısı, omuzlarının kamburluğu, hatta selam vermek için şapkasını çıkardığında seyrelmiş ak saçlarını rüzgârın karmakarışık etmesi ve onun şu dünyada yaşayan hiç kimsenin görmediği şeyleri gören gözlerindeki tuhaf bakışlar artık rıhtım sakinlerini hiç mi hiç şaşırtmıyordu.

Bir başka zaman olsaydı, onun kambur duruşu ve rüzgârda dalgalanan atkısıyla fırtınada karlara bata çıka yürüyüşü genç bir şaire esin verebilirdi. Ama zaman değişmişti ve şairleri artık kar fırtınaları, yıldızlar ya da bulutların çok

ötelerinde, gökyüzünün derinlerindeki topraklar değil, tüm ülkede inip kalkan çekiçlerin tınlaması, bıçkıların uğultusu, orak hışırtıları, tırpan ıslıkları, insana neşe, umut veren şarkılar esinlendiriyordu.

Los'un Dünya'ya dönüşü üzerinden altı ay geçmiş ve Mars'tan iki insanın döndüğüne ilişkin ilk telgraf çekildiğinde tüm dünyayı saran eşi benzeri görülmemiş heyecan ve merak duygusu artık yatışmıştı. Los ve Gusev, katıldıkları yüz elli resmi ziyafette, bilim insanlarıyla buluşmalarını izleyen akşam yemeklerinde hatırı sayılır miktarda yiyip içmek zorunda kaldılar. Gusev, Mars'tan getirdiği taşları ve altından yapılma ıvır zıvırı satarak karısı Mâşa'yı bir bebek gibi giydirip kuşattı, birkaç yüz röportaj verdi, kendine bir motosiklet aldı, deri kayışlı, yuvarlak pilot gözlükleri takmaya başladı; Amerika ve Avrupa'yı dolaşıp Marslılarla savaşımını, örümcekleri, kuyrukluyıldızı; bir ara nasıl Büyükayı'ya doğru uçtuklarını ve az kalsın oraya ineceklerini anlattı. Geziden Rusya'ya dönüşünde "*Kırılan Emekçi Halkından Artakalanları Kurtarmak İçin Mars Gezegenine Asker Sevkiyatı Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği*"ni kurdu.

Los Petersburg'da, Mars tipi üniversal motorlar üreten bir makine fabrikasında çalışıyordu.

Akşamları genellikle saat altı gibi evine dönüyor, oturup tek başına yemeğini yiyordu. Uyumadan önce bir kitap alıyor, ama ozanların dizeleri de, romancıların kurmacaları da ona çocukça ve boş geliyordu. Sonra ışığı söndürüyor, kafasında kimsesiz, yapayalnız düşünceler, gözünü karanlığa dikip kımıltısız yatıyordu.

İşten aynı saatte çıkıp, rıhtımda hep tek başına yürüyordu. Şiddetli tipi, kar bulutlarını döndürerek yükseltirken, uçuşan karlardan göz gözü görmüyordu. Damlardan dumanlar yükseliyor, fenerler sallanıyor, insanın soluğu tutuluyordu.

Yine bir gün rıhtımda yürürken Los birden durdu, başını kaldırdı. Esen şiddetli rüzgârla kar bulutları dağılınca uçsuz bucaksız gökyüzü karanlığında bir yıldız göz kırpmaya başladı. Yıldızın yaydığı elmas ışıltılarının yüreğine saplandığı duyumsayan Los, çılgına dönen bakışlarını yıldıza dikti. "Tuma, Tuma, hüznün yıldızı"... Kar bulutlarının tülü andıran uç bölümleri yeniden yukarı doğru atıldılar ve karanlıkta ışıyan yıldızı bütünüyle kapadılar. Bu kısacık an içinde, bugüne dek her nasılsa aklından silinmiş olan bir görüntü belirdi Los'un zihninde, hem de dehşet verici bir açıklıkla.

* * *

Uykusu arasında şiddetli arı uğultusuna benzer bir gürültü duydu. Sonra mağaranın kapısı sertçe çalındı: Tak-tak! Yanında uyuyan Aelita ürpererek uyandı, derin bir soluk aldı, sonra heyecanla titremeye başladı. Los onu mağaranın karanlığında göremiyor, ama yüreğinin nasıl çılgıncasına çarptığını duyabiliyordu. Kapı bir kez daha sertçe çalındı. Derken dışarıdan Tuskub'un sesi duyuldu: "İkisini de alın getirin buraya!" Los Aelita'nın omuzlarını tuttu. Aelita duyulur duyulmaz bir sesle:

— Kocam... Göklerin Oğlu... Elveda, –dedi.

Parmakları hızla Los'un yüzünde dolaştı. Los da karanlıkta yoklayarak onun elini buldu ve avucundan içi zehir dolu küçük şişeyi aldı. Bunun üzerine Aelita tek bir solukta Los'un kulağına şunları fısıldadı:

— Üzerimde kocaman bir yasak var: Ben Kraliçe Magr'a adandım. Eski bir töreye, daha doğrusu Magr'ın korkunç yasasına göre, bu adanmışlığa boyun eğmeyip yasağa karşı çıkan bakire kızlar, labirentteki kuyuya atılırlar... Sen orayı gördün... Ama ben... ben aşka karşı koyamadım, Göklerin Oğlu. Mutluyum. Bana armağan ettiğin hayat için sana teşekkür ederim. Sen beni Hao'nun millenyumuna, mutluluk çağına geri döndürdün. Ölümüm için teşekkür ederim sana, kocam.

Aelita Los'u öptü ve Los onun dudaklarından zehrin keskin kokusunu aldı. Şişede kalan koyu renkli sıvının kalanını da o içti. İkisine de yetecek kadar zehir vardı şişede. Aelita büyük zorlukla şişeyi yeniden dudaklarına götürdü. Kapıdan yükselen gürültü iyice artınca Los yataktan kalktı, ama başı dönüyor, zihni kararıyor, kolları bacakları rastgele hareket ediyordu. Yatağa döndü, bedenini Aelita'nın bedeninin yanına bıraktı, onu sımsıkı kucakladı.

Marslılar içeri girdiklerinde kımıldamadı bile. Askerler onu karısından kopardılar, Aelita'nın bedenini bir örtüye sarıp götürdüler. Los son bir çabayla Aelita'yı siyah pelerininin eteğinden tutmaya çalıştıysa da üzerine ateş ederek ve her yanına inen acımasız vuruşlarla, onu mağaranın küçük altın kapısından uzaklaştırdılar.

* * *

Rüzgâra karşı koyarak rıhtım boyunca koşarcasına yürüyordu Los. Bir ara yeniden durdu, havada hortumlanan kar sardı dört yandan kendisini ve tıpkı bir zamanlar uzayın karanlığında olduğu gibi kendinden geçercesine haykırdı:

— Yaşıyor! Yaşıyor! Aelita! Aelita!

Deli gibi esen rüzgâr, yeryüzünde ilk kez ağza alınan bu adı alıp uçuşan kar bulutları arasında dağıttı. Los, çenesini atkısının içine gömdü, ellerini derince ceplerine soktu ve evine doğru yalpalayarak yürümeye devam etti.

Evin önünde bir otomobil duruyordu. Otomobilin farlarının kalın ışık demeti içinde sayısız kar tanesinin uçuştuğu görülüyordu. Üzerinde kaba tüylü palto bulunan bir adam, ayakkabı tabanlarındaki buzları kırmak için kaldırımda zıplayıp duruyordu.

— Sizi almak için geldim, Mstislav Sergeyeviç, –dedi adam, neşeli bir sesle. – Arabaya buyrun, hemen gidelim.

Bu, Gusev'di. Bir solukta anlattığına göre geçen hafta Mars yönünden radyo sinyalleri toplayan istasyona şifreleri çözülemeyen, gizemli, ama çok güçlü birtakım sinyaller

ulaşmış. Aynı sinyallerin bu akşam saat yedi sularında da alınması bekleniyormuş. Dünyanın dört bir yanında gazeteler, Mars'tan geldiği düşünülen bu gizemli sinyallere ilişkin haberlerle doluymuş. Mars yönü radyo istasyonunun yöneticisi Los'u bu gizemli sinyalleri dinlemesi için onu bu akşam istasyona davet etmiş.

Los hiçbir şey söylemeden arabaya bindi. Arabanın farlarının yaydığı ışık konisinde kar tanecikleri deli gibi dans ediyordu. Tam karşıdan ıslık ıslığa sert bir rüzgâr esiyordu. Vasilyevskiy Adalarını, bir kar çölünü andıran Neva Irmağı üzerindeki Nikolayevskiy Köprüsü'nü geride bıraktılar. Buradan artık kentin menekşe rengi ışıklarıyla rıhtım boyunca yanan sokak lambaları ve sağ yanda yer alan fabrikaların ışıkları görülebiliyordu. Ötelerde bir buzkıran, feryat figan canavar düdüğü çalıyordu.

Otomobil Krasnıye Zori Caddesi üzerinde, geniş bahçesi karla kaplı, yuvarlak çatılı, küçük bir yapının önünde durdu. Baştan aşağı karla kaplı yüksek direklerin uçlarına gerilmiş, tel kafesi andıran antenlerden ıssız, viran vızıltılar yükseliyordu. Los, istasyonun karla kaplı kapısını itip içeri girdi. İçerisi sıcacıktı. Los kasketini ve atkısını çıkarıp rastgele fırlattı. Al yanaklı, tombul bir adam olan istasyon müdürü, Los'un soğuktan kıpkırmızı olmuş elini sıcacık, tombul avuçları içine alarak hararetle ona bir şeyler açıklamaya başladı. Los'un ayrımına varabildiği tek şey, içerideki puro kokusuyla istasyon müdürünün burnunun yan tarafındaki kocaman siğil oldu. Saat yediye gelmek üzereydi.

Los, alıcının önüne oturdu, başına kulaklığı taktı. Saat sanki durmuştu, akrebin de, yelkovanın da yerlerinden kımıldamaya niyetleri yok gibiydi. Ah, zaman! Yüreğin sıtmalı vuruşları... evrenin karanlık, buz gibi uzay boşluğu!

Kulaklarına ilk belli belirsiz fısıltıların ulaşmasıyla birlikte Los hemen gözlerini yumdu. Sonra bu uzak, hafif, kaygı dolu fısıltılar yinelendi. Tuhaf bir sözcük üst üste birkaç kez

yinelendi. Los tüm dikkatini kulaklarına yöneltti. Derken elem dolu, uzak bir ses, çılgınca çarpan yüreğine sessiz bir şimşek gibi saplandı. Bu dünyaya ait olmayan bir dilde, sürekli şunları yineliyordu ses:

— Nerdesin, nerdesin, nerdesin, Göklerin Oğlu?

Ses, gitgide zayıfladı, sonra kesildi. Los, irileşmiş, akları büyümüş gözlerini önüne indirdi... Aelita'nın sesi, aşkın, sonsuzluğun, hüznün, özlemin sesi tüm evreni aşarak ona ulaşıyor, yakarıyor, onu çağırıyordu: "Nerdesin, nerdesin, nerdesin aşkım?"

Aleksey N. Tolstoy'un 1923 yılında yazılmış ve pek çok dünya diline çevrilmiş yapıtı *Aelita*, çağın fizik, astronomi ve tarih görüşlerini sentezleyen bir serüven. Bir Sovyet mucidi ile eski bir Kızılordu neferi, Mars'ta yeni bir uygarlık savaşının içinde buluyorlar kendilerini. Sosyal eşitliği kurma iddiasındaki bir ülkeden gelip ilahi bir ilgi ve korkuyla karşılanıyorlar.

"Göklerin Oğullarını" ilahi tahtlarından indiren ilk etken, çökmekte olan eşitsiz Marslı uygarlığının güzel prensesi Aelita'nın aşkı oluyor, ikincisi ise isyan. Yayımlandığından bu yana pek çok kez sinemaya uyarlanmış *Aelita*, zamanın göreliliği, roket fiziği, Sovyet sistemi gibi temalardan yararlanan yazarın "Batı'nın Çöküşü" teorileriyle tartışması olarak da değerlendirilir.

ALEKSEY NIKOLAYEVIÇ TOLSTOY (1882-1945): Tiyatro, roman, şiir, masal gibi çok çeşitli türlerde yapıtlar kaleme alan Aleksey N. Tolstoy, Rus ve Sovyet edebiyatının önde gelen yazarlarındandır. Rusya'nın aristokrat ailelerinden Tolstoy'ların bir ferdi, ünlü yazar Lev Tolstoy'un da akrabası olan Aleksey N. Tolstoy, *Puteşestviye na Severnıy Polyus* (1900; Kuzey Kutbu'na Yolculuk) gibi tiyatro yapıtlarıyla başlayarak Rus edebiyatının altın çağı içinde kendine yer açmıştı. 1917 yılında aristokrat kökenli olduğu için Ekim Devrimi'nden kaçmasına rağmen 1923 yılında sevgi gösterileri arasında Sovyetler Birliği'ne döndü ve ölümüne dek orada kaldı. Bütün yapıtlarında alttan alta işleyen ince mizahi üslubuyla dikkat çekti. Şostakoviç'in satirik operası Orango'ya (1936) yazdığı libretto, yapıt tamamlanmamış olsa da bu alandaki önemli katkılarından kabul edildi. Batı'da özellikle 1936 yılındaki *Pinokyo* uyarlamasıyla yaygın ilgi gördü. İkinci dünya savaşı sırasında kitleleri Nazilere karşı mücadeleye çağıran pek çok yazı kaleme aldı ve Nazilerin gaz odalarındaki katliamlarını belgeleyerek Nürnberg Yargılamaları'na katkı sağladı. Pek çok yapıtı sinemaya ve televizyona uyarlandı. Diğer önemli yapıtları arasında, 2017'de televizyona uyarlanan *Hojdeniye po Mukam* (1921; Çarmıha Gerilirken), *Emigranti* (1931; Sürgünler), *Hleb* (1937; Ekmek) bulunmaktadır.

9 786254 051371

THG 0770579 SFR

14 TL

ÖZGEN BERKOL DOĞAN
BİLİMKURGU KÜTÜPHANESİ